

TASNİF DIŞI

MALİYE MALİ

DENİZ KUVVETLERİ KOMUTANLIĞI YAYINLARI

DENİZDE II. DÜNYA HARBI ATLANTİK HAREKÂTI

CİLT — I

Yazan
Erdogan DÜMEN
E. Gv. Kur. Alb.
Deniz Harp Akademisi Öğretim
Üyesi

İSTANBUL

1990

TASNİF DIŞI

DZ. MÜZESİ KÜTÜPHANESİ
DEMİRGAŞ NO. : 15883
GİRİŞ TARİHİ : 27/04/2002
YASAK NO. :

DENİZDE İKİNCİ DÜNYA HARBI ATLANTİK HAREKÂTI

CİLT — I

Yazan
Erdoğan DÜMEN
E. Gv. Kur. Alb.
Deniz Harp Akademisi Öğretim
Üyesi

1990
İSTANBUL

ÖNSÖZ

Bu kitap; II. Dünya Harbinde deniz harekâtının, Atlantik, Akdeniz ve Pasifik'deki gelişimini, stratejik seviyede alınmış kararların, taktik sahada nasıl icra edildiğini, hareket hazırlıklarını, cereyan eden deniz muharebelerinin harp prensipleri açısından tahlilini ve ders alınması gereken hususları kapsayacak şekilde tertiplenmiştir.

Kitabın hazırlanmasında en çok yayımlanan yabancı nesriyattan ve harp eserinde İngiliz ve Amerikan istihbarat subayları tarafından Almanya'da ele geçirilmiş Alman Deniz Kuvvetleri arşivleri arasındaki Führer Konferansları ile Admiralty Muharebe Özetlerinden büyük ölçüde yararlanılmıştır.

Deniz esvki ve idaresi bakımından önemli kabul edilen konulara ağırlık verilmiş, lakin bazı detaylara pek girilmemiştir.

Bu kitapta, bütün deniz subayları ile bilhassa Deniz Harp Akademisi öğrenci subayları için hazırlanmıştır.

Deniz Harp Akademisi 1983-1989 öğretim yılında II nci sınıf öğrenci subaylarının devamlı birerleri bu kitabın hazırlanmasında büyük bir etken olmuştur. Bu bakımdan herde daha zengin kaynaklara dayanarak kitabın geliştirilmesinde öğrenci subayların katkısını beklerim.

Erdoğan DÜMEN

E. Gv. Kur Alb.

Deniz Harp Akademisi Öğretim
Üyesi

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

BÖLÜM — I

İKİNCİ DÜNYA HARBİNİ HAZIRLAYAN OLAYLAR

1919-1925 Arası İstekler Sıfhası	2
1925-1930 Arası İşbirliği Sıfhası	6
1927-1930 Deniz Silahlarının Tahdidi	8
1930-1932 Arası Gerginlik Sıfhası	9
1935-1939 Arası Tecavüz Sıfhası	13

BÖLÜM — II

İKİNCİ DÜNYA HARBİNDE ATLANTİKTE DENİZ HAREKATI

KISIM — I

ALMANYA VE İNGİLTERE'NİN DENİZ STRATEJİSİ VE HARBE HAZIRLIKLARI

Alman Deneyimleri ve Stratejisi	17
İngiliz Deneyimleri ve Stratejisi	23
Almanya'nın Deniz Harbi Hazırlıkları	25
İngiltere'nin Deniz Harbi Hazırlıkları	39

KISIM — II

1939 YILI DENİZ HAREKATI

Polonya'nın İstilasında Deniz Harekâtı	43
Alman Deniz Kuvvetlerinde Harp Başındaki Görüşler	43
Yolcu Gemisi Athenia'nın Batırılması	46
Alman Denizaltı Harekâtının Başlaması	50
Scapa-Flow Baskını (13/14 Ekim 1939)	53
Müttefiklerin Harekâtı	66
Graf Spee ve Deutschland'ın Harekâtı ve Graf Spee'nin Sonu	69
Mayın Harekâtı	91
İngiliz Denizaltı Harekâtı	94
1939 Yılı Sonlarında Harekât Tarzları ve Deniz Harekâtı	95

İÇİNDEKİLER (Devamı)

Sayfa No.

KISIM — III

1940 YILI DENİZ HAREKATI

1940 Yılı Başlarında Müttefik Harekâtı	107
1940 Yılı Başlarında Almanya'nın Harekâtı	113
Norveç ve Danimarka'nın İşgalinde Deniz Harekâtı	117
Alman Akıncı Şileplerinin Harekâtı	132
Norveç Harekâtı Sırasında Alman Deniz Harbî Sevâ ve İkare-Makamlarında Görüş ve Faaliyetler	144
Batı Taaarruzunda Deniz Harekâtı	146
İngiltere'nin İtilafına Ait Planlar, Sea Lion Harekâtı	155
1940 Yılında Atlantik'de Alman Denizaltı Harekâtı	174
Admiral Scheer Cep Muharebe Gemisinin Harekâtı	183
Mans Kanalındaki Muhirre Muharebesi	187
Admiral Hipper Ağır Krovazörünün Harekâtı	189

KISIM — IV

1941 YILI DENİZ HAREKATI

1941 Yılı Başında Almanya'nın Yeni Harekât Planları	191
Scharnhorst ve Gneisenau Gemilerinin Harekâtı	195
1941 Yılında Atlantik'de Alman Denizaltı Harekâtı	197
Blenheim Muharebe Gemisinin Harekâtı	202
Alman Akıncı Şileplerinin 1941 Yılı Harekâtı	225
Almanya-Rusya Harbinin Deniz Cephesi - Kıtaları Konvoyları	225
İngilizlerin Vaagse Akını (27 Aralık 1941)	233
1941 Yılı Mayıs Harekâtı	235
1941 Yılı Balık Harekâtı	236

KAYNAKLAR

- Amiral R de BELLET. Atanuk Hava-Deniz Harbi (1939-1945 Hava Kuvvetleri Basımevi) Eskişehir, 1956
- Brian TUNSTALL (Kur. Rob. A. AYKOT). Denizde Dünya Harbi: İstanbul Deniz Basımevi, 1947
- Dr. Kuz. Yzb. M. ELALDI. Büyükbüroleri Karl Donner'in Hatırası İstanbul Deniz Basımevi, 1976
- Admiralty Muharebe Özetleri No: 3 — Bismarck'ın Takibi ve Batırılışı (23/27 Mayıs 1941). İstanbul Deniz Basımevi, 1947
- Admiralty Muharebe Özetleri No: 5 — Düşman Kızan Gemileriyle Yandan Mücadeleler, İstanbul Deniz Basımevi, 1948
- Admiralty Muharebe Özetleri No: 7 — Scharnhorst, Gneisenau ve Prinz Eugen'in İngiliz Kanalından Geçişleri (12 Şubat 1942)
- Savaş Nazarene Tercüme (26 Mart 1942). İstanbul Deniz Basımevi, 1948
- Admiralty Muharebe Özetleri No: 10 — Norveç'e Yapılan Müsterek Seferler (Nisan-Mayıs 1940). İstanbul Deniz Basımevi, 1948
- Admiralty Muharebe Özetleri No: 15 — 1942 Rusya Konvoyları İstanbul Deniz Basımevi, 1948
- Admiralty Muharebe Özetleri No: 17 — Scharnhorst'un Batılış (26 Aralık 1943) İstanbul Deniz Basımevi, 1948
- Admiralty Muharebe Özetleri No: 20 — Donanma Üsasklarının Teplice'de Tahsisu «Tomstern» Harekâtı (3 Nisan 1944). İstanbul Deniz Basımevi, 1948
- Admiralty Muharebe Özetleri No: 22 — Cep Denizaltı Gemilerinin Teplice'de Tahsisu «Bourée» Harekâtı (22 Eylül 1943). İstanbul Deniz Basımevi, 1948
- Admiralty Muharebe Özetleri No: 23 — Deniz Harekâtı İngiliz Kanalı Kösey Deniz Üstünlüğü (1939 Eylül - 1940 Haziran). İstanbul Deniz Basımevi, 1948
- Admiralty Muharebe Özetleri No: 25 — Graf Speer'in Tahrip ve İmhası İstanbul Deniz Basımevi, 1961
- Dr. Kur. Yzb. F. TALUY, Dr. Kur. Yzb. C. BENGİSÜ. Deniz Harekâtı Hakkında Führe Konferansları - 1939 İstanbul Deniz Basımevi, 1949
- Dr. Kur. Yzb. F. TALUY, Dr. Kur. Yzb. C. BENGİSÜ. Deniz Harekâtı Hakkında Führe Konferansları - 1940 İstanbul Deniz Basımevi, 1949
- Dr. Kur. Yzb. F. TALUY, Dr. Kur. Yzb. C. BENGİSÜ. Deniz Harekâtı Hakkında Führe Konferansları - 1941 İstanbul Deniz Basımevi, 1949
- E. Dr. Rob. Tamsin KALAFATOĞLU. Führe Konferansı Cilt-I 1942. İstanbul Deniz Basımevi, 1951
- E. Dr. Rob. Tamsin KALAFATOĞLU. Führe Konferansı Cilt-II 1943. İstanbul Deniz Basımevi, 1951
- E. Dr. Rob. Tamsin KALAFATOĞLU. Führe Konferansı Cilt-III 1944. İstanbul Deniz Basımevi, 1951

- Capt de Vaisseau ROSKILL, S.W. La Flotte Britannique En Guerre 1939-1945
Paris 1961.
- ENSIGN, White. The British Navy At War 1939-1945
- MINNIES, Percy et COSTELLO, John La Bataille de l'Atlantique Paris 1980
- PELLARD, Louis. La Bataille de l'Atlantique Paris 1974
- PELLARD, Louis. Histoire Chronologique de la Guerre Sous-Marin 1939-1945
- Edward P. Von der PORTEN. Pictorial History of the German Navy In World War II. Thomas Y. Crowell Comp. New York 1982
- W. KARIO, E. HUTTON, E.L. FREELAND. Battle Report The Atlantic War, Rinehart Comp. Inc. New York 1946
- His Majesty's Stationery Office. The Battle Of Atlantic. London 1946
- THOGOFF, Jean. Les Grandes Dates de la Guerre Sur Mer 1939-1945
Imprimerie Bretonne, Rennes 1990
- DELAGE, Edmond. Six Ans de Guerre Navale 1939-1945
Editions Berger-Levrault, Paris 1946

DENİZDE İKİNCİ DÜNYA HARBI

ATLANTİK HAREKÂTI

BÖLÜM — I

İKİNCİ DÜNYA HARBİNİ HAZIRLAYAN OLAYLAR

Bu bölümün çıkış nedenleri, geçiş nedenleri ve yaratılan nedenlere ayrılmıştır. Ancak bunların içerisinde bir takım ekonomik, politik ve askeri nedenlere de yer vardır.

İkinci Dünya Savaşı öncesinde Dünya Devletleri, Demokratiler grubu, İttifaklar grubu ve Komünist grup olarak üç kısma ayrılmış bulunuyordu. Bu üç blokun da, birbirleriyle çatıştığı bir anda bulunan çok güçlü ekonomiler, politik ve askeri çıkar potanselleri vardı.

İkinci Dünya Harbi sonrası yapılan barış anlaşmalarındaki aksaklıklar ve yetersizlikler bu sorunları ortaya koymuştu.

İkinci Dünya Savaşı sonunda yapılan barış anlaşmalarının ne sonuçları ve ne de gelişmeleri tatmin etmemiş olduğu bir gerçektir. Bu bakımdan İkinci Dünya Savaşının sona ermesiyle birlikte adeta yeni bir savaşın görünümü ortaya çıkmış ve bu eğilimler belirli çevreler peşinerek ortaya çıkmış ve bu kadar devam etmiştir.

İkinci ve Üçüncü Dünya Savaşı arasındaki bu çevreler, İngiliz tarihçisi David THOMAS'ın «Europe Since Napoleon» (Napolyon'dan beri Avrupa) adlı yapıtında dört başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar; Lokarın Anlaşması (1923), Reichin Çöküşü (1933-1934), Demokrasinin Çöküşü (1933-1935) ve Barışın Tahriri (1935-1939) olarak belirtilmiş bulunmaktadır.

Biz bu iki savaş arasındaki olayları, daha yararlı bir değerlendirme için dört aşamaya ve beş başlık altında incelemeyi uygun bulmaktayız:

- 1919-1923 İttifaklar safhası
- 1923-1933 İçişleri safhası
- 1933-1935 Gerginlik safhası
- 1935-1939 Tecrübe safhası

1919-1925 ARASI İSTEKLER SAHASI :

I nci Dünya Savaşı aşağıdaki şu anlaşmalar ile son bulmuştu :

- a. 28 Haziran 1919'da Almanya ile Versay Barış Anlaşması.
- b. 16 Eylül 1919'da Avusturya ile Sen German Barış Anlaşması.
- c. 27 Kasım 1919'da Bulgaristan ile Noyi Barış Anlaşması.
- d. 4 Haziran 1920'de Macaristan ile Trianon Barış Anlaşması.
- e. 10 Ağustos 1920'de Osmanlı Devleti ile Sevr Anlaşması.
- f. 24 Temmuz 1923'te Yeni Türkiye Cumhuriyeti ile Lozan Anlaşması.

Bu barış anlaşmaları içinde, kısılları en ağır olan ve bu nedenle de geçerliliği en az olan Sevr Barış Anlaşması olmuştuk ve genç Türkiye Cumhuriyeti iki yıl içinde bu anlaşmayı yitirerek, pek az aksak kısılları bulunan Lozan Barış Anlaşmasına yürürlüğe sokmayı başarmıştı ki Lozan Barış Anlaşmasının aksak tarafları da kısa zamanda hemen giderilmiştir.

Fakat diğer dört barış anlaşması, mağupları tahmin etmekten çok uzak olduğu gibi galip devletleri de birçok belahiselerden tatmin etmemişti. Bu nedenle, İkinci Dünya Harb'i'nin başlamadan yitiren beş-altı yıl süre ile, İstekler Sahası devrâbüzerinde bir dönen başlamış oldu.

Sen German ve Trianon Anlaşmaları: Orta Avrupa'nın en güçlü Devleti olan Avusturya-Macaristan İmparatorluğunu yıkıyor ve zaten aslında tek bir nüfustan oluşmayan, bu imparatorluğa yeni bir takım devletlere böldüyordu. Değayusya'ya bir anıda, Çekoslovakya, Romanya ve Sırbistan gibi eski ve yeni Devletlerden bir takım nüfusları birer mülki artan bir genişliğe sahip oluyorduk. Şu kadar ki, gerek birerinden ayrılarak ayrı ayrı devletler oluşturan Avusturya ve Macaristan ile ve gerekse aralı kaptırımları diğer birçok devletlerle aralarından büyük anlaşmazlıklar çıkıyordu.

Mağup Macaristan ile yapılan Noyi Barış Anlaşması sırasında, Bulgaristan Debeliçeği Yunanistan'a, Dobruca'yı Romanya'ya ve Makedonya'nın bir kısmını Yugoslavya'ya vermek suretiyle bir hayli arazi kaybettili. Halbuki Bulgaristan'ın Büyük Bulgaristan kurmak üzere bir mağale iddiası vardı. Yine bu sırada Heri Trakya'nın tamamını ele geçirmek suretiyle Ege Denizi'ne immek armasında idi. Böylece Bulgaristan bu isteklerinden tamamıyla vazgeçtiğini söyleyebilirdi. Ancak gerek ekonomik ve gerekse askeri güç bakımından zayıf bulunan Bulgaristan, bu toprak isteklerini zaman zaman Heri sürmekte beraber herhangi aktif girişimde bulunma olanağına kavunmamıştı.

I nci Dünya Savaşında müttefik blok olarak adlandırılan grubun en güçlü olan Almanya ile yapılan Versay anlaşması, doğal olarak diğer anlaşmalardan çok daha etkili sonuçlar doğuracak bir anlaşma oldu. Bu anlaşma en önemli olarak, bütün düşmanları, düşmanın kıstınlaması, tanınat ve harp barmatları ve saldırıların kurumsaması için garantiler hususlarını kapsıyordu.

Hüsnü müzâhazeleri sonucu, Almanya'dan komşu memleketlere birçok araziler verildi ki; bunlar şu şekilde gitti :

Alman-Löwen Fransa'ya, Malméd-Löwen Belçika'ya, Pozen Eyaleti (Danzig limanının bulunduğu koridor) Polonya'ya, Memel serbest bölge haline (Büyük sergüze Lityanya işgal etti), Schestaw Danimarka'ya verildi ve Kiel kanalı da serbest bölge haline geldi.

Böylece Almanya hemen tekniî anırları boyunca yer yer arazi kaybetmiş oluyordu ki bunların en mühimleri Saar Bölgesi idi. Zira burada çok zengin demir ve kömür madenleri bulunmaktaydı. Tabii ki bunları Almanya'nın can damarını oluştuyordu. Keza Danzig koridorunun Polonya'ya verilmesi ile Prusya ile olan kara bağlantısı kesiliyordu. Keza Almanya'nın tekniî sömürgeleri itilaf devletleri arasında paylaşılmıştı.

Birinci Dünya Savaşının o muazzam Alman ordusu dört bin subâyâ, bir iki yıl aşmamak üzere gönüllülerden kurulacak doksan altı bin kişilik bir polis-jandarma kuvvetine indiriliyordu. Bu orduda ağır silah, tank ve top bulunmayacak, askeri uçak yapılmayacak, ve yeni silah geliştirmeye çabalarına girilmiyecekti.

Böylece ön gördükleri bu çok küçük Alman ordusu, bir jandarma kuvvetinden ibaret kalıyordu.

Keza Ren nehri batısındaki eli kıtmastrilik sahâ askerden arındırılıyor ve burada mevcut olan tahkimat yıktırılıyordu.

Alman donanması da itilaf devletlerine teslim ediliyor, onbeş bin kişiye aşmayan sâhil koruma görevine münhasır küçük bir deniz kuvveti haline getiriliyordu. Bu kuvvetin büyük harp gemileri ve özellikle denizaltı gemisi olmayacaktı.

İtilaf devletlerinin harp sırasında maruz kaldıkları hasarlara karşılık olmak üzere Almanya'dan istenen tazminat ve harp tazminatı meseleleri de pek büyüktü. Zaten harp sonrası, o muamele harp saraylı çıkmış olduğundan, Almanya'nın bu tazminatı ödemesi imkânsız hale gelmiş bulunuyordu. Nitekim kâide bulunan durum Almanya'yı kısa zamanda pek mühim bir enflasyona sürüklemişti.

Almanya'nın yukarıda sözlü edilen pek ağır barış koşullarına uymaması ihtimaline karşı Ren nehrinin batısındaki köprüler itilaf devletleri tarafından onbeş yıl süre ile işgal edilecek ve mevcut fabrikalar da devletler aras; bir komisyona tarafından kontrol altında tutulacaktı.

Versey Anlaşması ile Almanya bölünüp parçalanır, askeri gücün yoksun bırakılır ve ekonomisinin tam anlamıyla çökertilirken, bu sırada galip devletlerin durumları da şöyle gözüküyordu :

Birinci Dünya Harbinin son evresinde bu harbe katılarak kazandırmış büyük etkisi olan ve harp sonunda da Wilson prensipleri ile her milletin bağımsızlığı kavuşmasını savunan Amerika, Birdenbire Avrupa ile birleşme karışmaktan kendini çekmiş ve Avrupa'yı kendi dertleri ile başbaşa bırakmıştı. Halbuki, Avrupa üzerinde bir arazi çıkarı

bulunmayan Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa'dan emniyetli çekilmeyi istiyordu, yapabileceği çeşitli araziliklerle muhtakkak ki daha yeterli birer anlaşmaları sağlanmasını başarabiliyordu.

Aşlında Birinci Dünya Savaşında tüm devletleri topluluğundayken 1917 yılında ise savaş ilk olarak biterken kendi bünyesinde komünizmi yerleştirmek yolunda giden Rusya; savaş sonunda Finlandiya ile Letonya, Estonya ve Litvanya gibi Baltık devletlerini kaybetmiş, Bessarabya'nın bir kısmını Romanya'ya, bir kısmı Ukrayna'ya da Polonya'ya bırakmak zorunda kalmıştı. Ancak istekler döneminde Sovyet Rusya henüz komünist çözümleri yasadışı yerleştirmediği müddetinde olduğu için içinse kapalı bir durumda kalacaktı.

Bu sırada Büyük Britanya'nın adanandan da vazgeçerek Türkiye Cumhuriyeti ile iyi ilişkiler de kurmuştu.

Güçlü devletlerin gerek emperyalardan ve gerekse deniz gücü bakımından en kudretli bir durumda olan İngiltere, üç yıl yitirdiği baki kaderini, Avrupa'daki stratejik bölgelerde araya girmiş dünya çapında deniz üstünlüğüne ve dünya deniz ticaretine hakim olmayı ve bunları kontrol altında tutulmasını ve emniyetli etmişti. Bu emniyetli deniz yolları, Asya'nın geçişleri, denizleri ve içli içli ki bunlar da özellikle Midey Denizi, İrlanda Denizi, Okyanus, Suluca ile Tuna arasında geçti. Çanakkale ve İstanbul Boğazları, Süveyş Kanalı, Malaka Boğazı ve Panama Kanalı denizleri.

Bu deniz geçişlerinin emniyeti ya da çok muhtemelen kontrol altına da alınarak ve böyle deniz gücü sağlanıyordu.

İngiltere bu yoldaki hakimiyetini sürdürmek için onun bir geçişten beri, kendisine karşı çıkarak çıkan ve takip duruma girecek olan Avrupa Devletlerinin emniyeti düşünme olmasa, bunlara karşı devletin suretleri Avrupa stratejisi uygulanmış. Böylece kara devletleri den, kendi emniyet nakaratını sürdürmeye yavaş müdahaleler kurmuş ve güvenceli emniyet ve kurtuluş afakletleri yeterli derinlikte yayılayan denizmanlarına bu müdahaleleri yardımları yapıldı kara taarruzları bu emniyetli ve emniyetli emniyet ve emniyet de başarılı oluyordu.

Ablaka stratejinin bu ilk adımları, Napolyon'a karşı İngiltere - Avusturya - Prusya - Rusya ittifakına ve Birinci Dünya Savaşında da Almanya'ya karşı İngiltere - Fransa ve Rusya ittifakına ortaya çıkarmıştı.

İngiltere'nin diğer bir amacı, Avrupa Devletleri arasında emniyet kurmak, dolayısıyla hiçbir devletin tek başına Avrupa'ya hakim olmasına önlem olarak önlemek ve bu suretleri kendi emniyetini sağlamak. Bu nedenle de bir savaşta karşımda olduğu düşman devletin, barışta yanında oluyordu, yani o savaşta karşımda, savaş bittikten sonra barışta onun yanında tutmaya çalışıyordu.

İşte bu nedenlerle İngiltere Versay Barış Antlaşmalarını koşturmasını çok ağır buluyor, Avrupa'da Almanya'nın emniyetinden sonra Fransa'nın rakibini bir şekilde Avrupa'nın en güçlü devleti olmasını istiyordu.

ve Almanya'yı Fransa'ya karşı yine bir denge unsuru olarak elde tutma çabaları gösteriyordu.

Bu arada Fransa içinde Birinci Dünya Savaşından sonra çokıntı halinde bulunmuş. Zira bu galip devlet için savaş sonunda düşman devlet olan bir savaş maddeleri yitimi Fransa yıkılmaz harap olmuş bir ülke durumuna geçmişti. Ne jeri alınan Alsas-Loren Bölgesi, ne kontrol altında tutulan Ben'in bahçı, ne alınan kamyonatlar, işte savaşta telâhî güçlenmesi imkânı ile Almanya karşısında Fransa'ya bir güvence sağlanıyordu. Bu nedenle Fransa, en kısa zamanda, İtalya Avrupasında kendine yeterli müttefikler aramak zorunda kalıyordu. Bu çaba müttefiklerin en doğulu üyesi Rusya ile anlaşma sağlama, Rusya o dönemde hâlik kendi iç güvensizliği ve içişleri ile meşgul olduğundan, bu devletin bir yarar sağlamıyordu.

Ayrıca Rusya yeni ortaya çıkan Komünizm tehlikesi karşısında, gerek Avrupa ve gerekse telâhî dünya için büyük bir ideolojik tehlike durumuna girmişti.

Birinci Dünya Savaşından önce itilâk devletleri müttefikine düşen her bir gücüne karşılarıtın itilâk devletleri tarafından gerek o müttefiklere gerek o düşman devletlere karşı bir savaşın başlamasına kavuşmuştu. İşte bu sebeplerle İtalya'da kurulan Faşizm hareketi, özellikle gençlik, eski Roma İmparatorluğu'nun yeniden kurulması gibi bir ideal edinmiş ve bu ideal nedeniyle diğer devletlerle bağdaşmaz duruma geçmişti.

İtalyan hareketinin en büyük başarıları girişimlerinden biri de Müttefikler kurumu olarak tanımlanabilecektir Cemiyeti Akademi Kurumu idi. Bu kurum, savaş öncesinde devamlı bir barış kurmak gayesiyle devletlerin bir araya gelmeleri ve bir teşkilât içinde çalışarak anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması fikrinden ilham alarak daha 1916'da A.B.D'nin Birinci Dünya Savaşına katılmasından önce Amerika Cumhuriyeti, Wilson tarafından bir kurulmuş ve diğer müttefiklerin de 18 nci maddesinde yer alması olan, günümüzde Birleşmiş Milletler Teşkilâtı henüz bir kurulmuştu.

Bu fikir üzerine İtalya ve Amerikalılar tarafından kurulmuş olarak hazırlanan bir tasarı hakkında diğer devletlerin de fikirleri alındıktan sonra 25 Nisan 1918 Paris Konferansında oluşturulan böyle bir kurulmuş anlaşması kabul edilmiş ve 19 Haziran 1919'da kurulmuş sekreterliği Londra'da çalışmaya başlamıştı.

Cemiyeti Akademi Birinci Dünya Savaşının ortaya çıkardığı meseleleri çözümlenmek ve gerek bir savaş çıkarmak gereklerini yüklenmişti. Üye devletlerin sınırlarının değişimlenmesi ve bağımsızlıklarının korunması en önemli sorun olarak ele alınmıştı. Bu kadar ki Cemiyeti Akademi Hükümeti en kısa zamanda en büyük etkenin Amerika Cumhuriyeti Wilson olması ve A.B.D'nin Versay Anlaşmasını onaylamamasına rağmen bu devlet, Avrupa'da galip devletlerin oluşturmuş devletleri olan bir itilâk altında tutulmuş bağımsızlıktan mahrum olmuştu. Böylece başarı sağlanmasında, en güçlü bir üyesinden mahrum kalan Cemiyeti Akademi, başarıya ulaşarak savaş sonrası durumu dü-

muştı. Dolayısıyla küçük bir takım anlaşmazlıklar konusunda bazı başarılar elde etmeye de, büyük devletler arasındaki anlaşmazlıklarda başarı sağlayamadı.

Yine bu dönemde Fransa, talep ettiği herp tasarruflarını alabilme için 1918'de Ren Bölgesini işgal ettiği ki Cemiyeti Akvamı buna karşı etkili olamadı. Aslında Fransa'nın bu movei görüşlerindeki diğer bir maksadı, Avusturya ile aşağı Ren bölgesindeki yarede mevcut katolik unsurlardan bağımsız bir krallık kurarak böylece Almanya'yı bir miktar daha parçalamak, Batıya'yı Fransa'ya yakın bir durumda getirmekti.

Fransa bu girişimde başarıya ulaşamadı in de nihayet 1924'te Orta Avrupa Devletlerinden ayrılan Çekoslovakya, Romanya ve Yugoslavya'yı kendi ileği altında olmak üzere üçü bir ittifaka soktu ki Kuşak Anlaşması adını alan bu ittifak, Almanya'da A. Hitler iktidara gelinceye kadar Almanya'ya karşı etkin bir rol oynadı.

İşle yukarıda sayılan bu devletler ve dayları, Birinci Dünya Savaşı sonrasında 1919-1920 arasında bir istikrar dönemi halinde yaşamış, göreceli başarılar ve gurekle gelişme oluşturmamak istemem baskı altında dikkatli dikkatli yollarını aramaya başlamışlardı.

1925-1930 ARASI İŞBİRLİĞİ SAFFASI:

Cemiyeti Akvam'ın gittikçe yetersizliğinin ortaya çıkmasından sonra 1923-1930 arasında büyük devletler, bu yetersizliği kapatmak üzere bazı girişimlerde bulundular ki, bunların başında Lokarno Andlaşması ve Koşak Pakı geliştirdi. Kısaca ilahardanma girişimleri de bunları izledi.

Versey barışı ile Alsas-Lorain'i geri alan ve Ren'e varmış bulunan Fransa, Almanya'nın bu toprakları yeniden ele geçirmeye istemedeninde endişelenmekte ve istikrarın deşilmesyeseği hakkında garantiler elde etmek istemekteydi. Bu sırada Almanya Dışleri Bakanı bulunan Stresemann da Almanya ile Fransa'nın iyi ilişkiler kurmalarını ve tasarrufların mesaleinde kolaylıklar kabul edilmesini istiyordu. Bu nedenle 9 Şubat 1925'de Fransa hükümetine bir memorandum göndererek karşılıklı güvenlik paktı imzalanmasını önerdi. Bu öneri üzerine İngiltere ve Fransa hükümetleri arasında görüşmeler başladı. Fransa Almanya'ın Cemiyeti Akvam'a üye alınması suretiyle böyle bir anlaşmayı imzalamaya istemiyordu. Bu husus Almanya tarafından da kabul edilince 8 Ocak 1925'de Fransa, İngiltere, Almanya, İtalya, Belçika, Polonya, Çekoslovakya, Lokarno'da bir konferans halinde toplandılar. Anlaşma 1 Aralık 1925'de resmen imza edildi. Bu anlaşmada de

Fransa, Almanya ve Belçika, Versey anlaşması ile çizilmiş bulunan Almanya'nın bazı sınırlarını karşılıklı olarak garanti ediyorlar ve kuvvete bas vurarak sınır değıştirmeye yeltenmişyceklerini taahhüt ediyorlardı. İngiltere ve İtalya da Kall olarak bu pakta imza koydular.

Almanya, Fransa ve Belçika ayrıca birbirlerine karşı her türlü saldırma savaşına girmekle kaçınmayı garanti ediyorlardı. Bütün anlaşmazlıklar barış yoluyla çözümlenecekti. Pakt hükümlerine uymamakla halinde bütün imza koyan devletler, suçluya karşı birbirlerine yardım azdı veriyorlardı. Vîsâ bu pakt; Almanya Cemiyeti Akvam'ın gîyer gîrmez yürürlüğe gîrecekti.

Almanya ayrıca Belçika ve Fransa ile fakem anlaşmaları da imza etti. Polonya Çekoslavakya ile de yalnızca hakem anlaşmaları imzalamakla yetindi. Bunu karşılık Polonya ve Çekoslavakya, Fransa ile buer anlaşma imza ederde gîlecekte bir Alman tasarrufuna karşı Fransa'nın yardımını sağladılar.

Almanya bu pakt ile varmak istediği sonuçlardan birine kışan ulaşmıştı. Fransa ile olan ilişkilerindeki gerginlik gevşedi ve böylece Lokarno paktı ile Almanya, milletlerarası lîbirliğinde tekrar önemli bir yer almas oldu.

Lokarno paktını imzaladığı halde, doğu sınırlarının güvenliğini hergîz yeter derecede saklamıy olduğunu inanan Fransa, bu kâou-da yeni ve başka garantîler aldı ötre çâcelerini yaratıyordu.

1922 den beri Çhicago'da savaşı kanun dışı saymak isteyen bir barış severler grubu düşünmüştü ki, A.B.D. kamuoyunda büyük nüfuz kazanmışlardı. Bu grubun nüfuzundan yararlanmak isteyen Fransa Dışleri bakanı Briand, 20 Haziran 1927'de Amerika Birleşik Devletlerine bir rîbedi barış paktı imzalanmasını ve böylece iki devletin lîndan böyle karşılık ilişkilerinde savaşa bağ vurmıyacaklarına belirlemelerini önerdi. Halbuki A.B.D. Birinci Dünya Savaşından sonra tekrar Monroe siyasetine dönerek Avrupa lîlerinde lîr rol oynamamaya karar vermiş bulunuyordu. Fransa gîbi bir Avrupa devleti ile böyle bir pakt imzalamak, A.B.D.'nin bu politikayı bırakması demek olacaktı. Bundan ötürü A.B.D.'leri bu öneriyi geri çevirdi.

Buna karşılık Amerika Birleşik Devletleri Dışleri Bakanı Kellogg; bütün büyük devletlerin, bir savaşı kanunlaştırmak paktı imzalanmalarını lîri edindi. Önerileri bir duraklara geçirmekte beraber Fransa bu öneriyi benimsedi. Böylece Kellogg, önerilerini Sovyet Rusya hariç büyük devletlere sundu. Almanya da bu öneriyi bîrmen kabul ettiğini bildirdi. İngiltere, imparatorluğun önemli bölgelerinde serbest kalmak kâouıyla öneriyi kabul etti. Nihayet 27 Ağustos, 1928'de Paris'te bu rak devletler ile Belçika, Polonya, Çekoslavakya Kellogg Paktı adı verilen bu anlaşmaya imzalarını koydular. Sonradan bu paktı, Sovyet Rusya dahil belli başlı kır dokuz sonra da altmış beş devlet imzalamış oldu.

Bu paktın esası hukukî olmaktan çok ahlîki idi ve «Savaşın Lanetlenmesi» diye anılıyordu. Pakt her türlü savaşa değîl, yalnızca saldırı (tecravî) savaşı lînîtiliyerek, savunma savaşı ile Cemiyeti Akvam çerçevesi lîibre giren savaşıra hukukten izin veriyordu. Üç maddeden oluşan bu anlaşmanın önemli üç iki maddesi şuydi ki:

İmza eden devletler, Devletlerarası anlaşmazlıkların çözümlenmesi için savaşa bas vurmaya lanetlediklerini ve birbirleriyle ilişkilerinde savaşı reddetliklerini ulusları adına resmen açıklarlar.»

«İmza eden devletler, niteliği ve kökü ne olursa olsun, aralarındaki her türlü anlaşmazlık ve çekişmelerde barış yollarından başka bir yol izlememeyi kabul ederler.»

Sonuç olarak, bu tarihte kadar imzaya çekilmiş olan A.B.D. bundan böyle tekrar Avrupa ile işbirliğine girmiş bulunuyordu. Bu Paktın en sayılı tarafı, pakt'a uymayanlara ne gibi tedbir tathik edileceğinin belirtilmemiş olmasıydı. Böylece gerek Cemiyeti Akvam, gerekse Kolleg Paktı taarruzu lanetlemiş ve karını dışı saymış bulunuyordu. Ancak saldırganın tarafında devletler uzlaşamadılar ve bu pakt da bu yolda yapılmış olan diğerleri gibi hayati olmaktan ıleri gidemedi.

İş böyle kuramsal yollardan ve paktlarla çözümlenmeyi yararlı görenler çalışmaları sürdürüyorlardı. Sonunda da savaşı önlemek için en iyi çarenin silahları azaltma olduğu kanısına varılmıştı. Dolayısıyla silahların azaltılması için de bir çok girişimlerde bulunuldu. Ancak bunlarda küçük çaplı girişimler olduğundan sonuçsuz kaldı.

Lokarno anlaşmasıyla Fransa tekrar İngilterenin garantisini kazanmış ve Almanya ile de işbirliği devri başlamış olduğundan, koşullar silahların azaltılması teşebbüslerine girişilmek için daha elverişli olmuştur.

İlk önce Almanya silahların sayısını tahdit edilmesini önermiştir. Zira Versay anlaşmasıyla Almanya'ya uygulanan tahdit de bu esasa dayanıyordu. Halbuki Fransa silahların sayısında değil, bütçelerde silahlar için konulan harcamaların indirilmesini ıleri sürüyordu. Sovyetler Birliği ise silahların bütbütün kaldırılmasını önerdi. İngiltere bu Sovyet önerisini propaganda olarak vasıflandırdı ve dolayısıyla bir anlaşmaya varmak mümkün olamadı.

DENİZ SİLAHLARININ TAHDİDİ (1927 - 1930) :

Bu arada 1927'de Deniz silahlarının indirilmesi için A.B.D. tarafından büyük devletler bir konferansa çağrıldı ve deniz silahlarının tahdidi konusunda küçük tonaajlı gemilerin de sınırlandırılması hususunun gözönüne alınması önerildi. Ancak İngiltere, İmparatoriyeuk deniz ulaştırma yollarının güvenliğini ıleri sürerek küçük tonaajlı gemilere olan ihtiyacını belirtti. İngiltere diğer yünden kruvazörleri iki kısma ayırarak ağır tonaajlıları tahdide, fakat hafif kruvazörlerin inşasında serbest kalmakta ırar ettiğini belirtti.

Bu konu ile ilgili görüşmeler iki ay kadar devam etti. Bir sonuç alınamadı. Konferansın sonuçsuz kalması İngiltere ile A.B.D.'nin ilişkilerini gerginleştirdi ve Amerika Birleşik Devletleri bu dönemde uçak gemisi ve kruvazör inşası için kongreden tahsisat aldı.

1930 yılında İngiltere'nin isteği ile Londra'da tekrar bu maksatla toplandı. Londra konferansında İngiltere, kruvazörler hakkındaki isteklerini bir hayli azalttı ve böylece de anlaşmaya varmak mümkün oldu. Bu defa İngiltere ile Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri ile İtalya arasında anlaşmazlıklar çıktı. Fransa sömürgelerinin uzaklığı-
m ileri sürerek Washington konferansında kabul edilmiş bulunan 5-5-3-3 oranının kruvazörlere de uygulanı red etti. Ayrıca İtalyanların ılgırlığını da kabul etmedi. İtalya ile Londra konferansına katılmadı. Böylece anlaşma İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya arasında olmak üzere imzalandı.

Bu durum karşısında Almanya, anlaşmanın kara silâhlarında da yaparassında ısrar etti. 1930 yılında bu maksatla bir komisyon toplandıysa da sonuç alınmadı. Şu kadar ki bu komisyonun son oturumunda İtalya, Almanya, Sovyetler Birliği arasında Fransa'ya karşı bir cephenin oluşmaya başladığı sezildi ve böylece uluslararası ilişkilerde yepyeni ve istikrarlanmaya elverişli olmayan bir dönem açıldı.

1930 - 1935 ARASI GÜRGÜNLÜK SAFHASI :

Birinci Dünya savaşının sona ermesinden sonra Almanya ve İtalya'da Komünizm hareketleri başlamış ve kısmen de kuvvetlenmişti. Şu kadar ki 1933'de Albert ve 1935'e kadar da Marsal Hindenburg tarafından yönetilen Almanya'da bu akımlar kısmen önlenmişti. İtalya da İse Mussolini'nin 29 Ekim 1922'de Başbakan olmasından sonra bu ülkede kurulan sıkı Fashizm idaresi cesaretiyle gençliği, eski Roma İmparatorluğu mirasına idmasına sürüklemekte idi.

Birinci Dünya Savaşı sonrasının en büyük iktisadi krizi 1930'da görüldü ve bütün dünya milletlerinde yaygın bir ibellik aldı. Şu kadar ki bu krizden en erken kurtulmayı başaran genç Türkiye Cumhuriyeti olmuştuk. Diğer devletler de bu krizi poydar poy atlantayı başardılar. Her iktisadi kriz, gelecekteki bir harbin habercisi olduğundan bu olumsuzluk kriz de yeni bir harp tehlikesini adeta müjdelemiş oluyordu.

Bu dünya ekonomik krizi sırasında, Birinci Dünya Savaşından en az etkilenmiş ve dolayısıyla Uzakdoğu'da tamamıyla serbest kalmış bulunan Japonya, kendi gençleşme siyaseti için ilk önce Mançurya'yı serbest bularak 1931'de buraya saldırıp kolaylıkla ele geçirdi.

Japonya'nın bu tecavüzü tehlikesine ne Cemiyeti Akram ve ne de diğer büyük devletler her hangi bir müdahalede bulunmadılar.

1930 ekonomik krizi sırasında Almanya'nın ekonomik durumu, ranehat borçları, nedentyle daha da sarılmıştı. Almanya bu durumu düzeltilmek ve mevcut yüksek enflasyona önlemek için borçlarının bir süre ertelenmesi için bir memorandum vermiş ve Londra'da toplanan bir konferansda bu konuyu halledilmişti.

Bu sırada Alınan Başbakanı olan Brüning bir yanda da tamirat borçlarını ödeyemeyecekleri propagandasını başarı ile yürütüyordu. Bu

nedenle Londra ve Basle'de toplanan mahveciler de Almanya'nın borçlarını ödeme gücünün olmadığını ileri sürmeleri üzerine Briting 1932 yılında resmen artık bu borçları ödeyenleceklerini ilan etti.

Delaysıyla Lozan'da toplanan tamirat konferansında da, Fransa'nın muhalefetine rağmen, İngiltere'nin desteği ile tamirat borçları resmen kaldırıldı. Böylece Almanya, borak ekonomik durumunun biraz olsun hafifletmiş oldu. Ancak işsizlik yine derinleşiyordu.

Diğer taraftan ise Japonya'nın 1931'de Mançurya'ya üsusu, İngiltere ile Fransa'yı birbirlerine yaklaştırmak suretinde bıraktı. Ancak bu arada Fransa'nın asılablmaya başlaması ve güllüğe gülmekte olan Fransız donanmasının Akdeniz için ciddi bir tabiiye tesadı etmeye başlaması, İngiltere ile Almanya'nın birbirlerine yaklaşımlarına ve anlaşmalarına neden oldu.

Böylece 18 Haziran 1935'de Londra'da imzalanmış bir Deniz Anlaşması ile Almanya'nın da İngiltere Batıya'nın 339' (oranında bir deniz kuvveti sağlanmasını kabul etmiş oluyordu.

Bu arada 1933'de Hitler Almanya'da iş başına gittiği ke böylece Nasyonal Sosyalist Alman Alaman İçli Partisi icidarı gelmişti. Bu yeni iktidar Alman kamuoyunu kışa zandı; Komünist hükuma, Yahudi düşmanlığı, İşçilere iş bulma ve halk da askerdir komünizminde olgunlaşmış. Alamanlar böylece, bütün bir iç olarak dünya hakimiyetine layık olduklarını düşünme ulaşmışlar.

Delaysıyla Adolf Hitler'in en büyük amacı, umarım önce Avrupa'ya daha sonra da Doğu'ya hakim olmak olduğu belliydi. Bu politikada ki en büyük amaç, Versey anlaşmasını yırtmak. Birinci Dünya Savaşında kaybedilen toprakları geri almak.

Almanya'da Nasyonal Sosyalizm'in doğmasından sonra buna, Nazi salması nüfus bölgeleri gibi işçiler de eklenmeye başladı. Böylece Hitler, Haushofer ve Max Klinger'in jeopolitik görüşleri, Alman idarecilerinin tahakkiminde tatbik altına kucaklanarak olmaları başladı.

İtalya ve Almanya'da iş görüş ve duruşmaları bütün oluşturan 1937'de Atatürk Avrupa devletleri ve özellikle İtalya hakimiyet görüşlerini şu şekilde belirtiyordu :

«Almanya'nın, İngiltere ve Rusya haric, Avrupa kıtasının eide edilecek bir orduyu kışa zandı teskil edebileceğini, buna karşın yeni bir savaşta 1940-1945 yılları arasında başlamasının kışa zandı muhtemel olduğunu, Fransa'nın kuvvetli bir ordu yaratmak için gereken olukları artık kaybedtiğini, İngiltere'nin de askerlerinin satırılmasını Fransa'ya güvenmeyeceğini söyleyebiliyor. İtalya, Mussolini'nin idaresi altında gülmekle büyük bir kalkınmaya ve iktidara mazhar olmaktadır. Eğer Mussolini gelecek bir savaşta, İtalya'nın zahiri beybet ve asımlarını harp harici kışa zandı suretiyle iktidarı ve gülmek edilebilir. Sıfır masasında bütün relerden birini oynayabilir. Fakat korkarım ki, Sezar rolünü oynama hevesinden kendisini kurtarmayacak ve İtalya'nın askeri bir güç yaratılmaktan beşer çok iktidarı derhal bilecektir.»

İtalya'nın bir aralık Antalya yöresine de göçelen ve önce Adriyatik Denizi'ni, sonra da bütün Akdeniz'i bir İtalyan gölü haline getirmeye yönelik tescüvaz politikası sonucu, Türkiye'nin underliğinde, Türkiye, Yunanistan, Romanya, Yugoslavya arasında 9 Şubat 1934'de bir Balkan Paktı oluşturuldu. Bulgaristan, Romanya, Yugoslavya ve Yunanistan'dan bir kısım toprak istekleri olduğundan bu Pakt'a girmediği. Kemi bir Balkan devleti durumunda bulunan Arnavutluk da İtalya tehdidinin çok yakın hâlinde olduğundan ve özellikle İtalya'nın 1927'de Yugoslavya ile itti ettiği dostluk anlaşmasından çekindiği için, İtalya'ya karşı kuruluşa bulunan aynı bir Pakt'a girmekten çekindi.

Bu Pakt'ın, Arnavutluk bütün arması İkinci Dünya Savaşı başında İtalya'nın kendi topraklarına tescüvaz ile çıkacağı.

İtalya böylece, Akdeniz yöresinde kendisine kolay yulaşır bir lokma bulamayınca, 3 Ekim 1935'de Cezayirli Akyam'ın bir üyesi olan Hababistan'a saldırı. İtalya'nın bu hareketine karşılık alınan İktisadi blokka ve ambargo gibi tedbirler ise İtalya-Almanya yakınlaşmasını ortaya çıkardı.

Böylece dünya devletleri arasındaki gerginlik safları, en hâş duruma girmiş oluyordu.

1935 - 1939 ARASI TESCÜVÜZ SAFFIASI :

İtalya'nın Hababistan'a tescüvüzü sırasında büyük devletler bir yandan bazı İkinci derece tedbirlerle meşgul iken bir taraftan da Fransa ile Sovyet Rusya arasında 7 Mart 1936'da bir anlaşma imzalandı. Almanya, Fransa'nın yaptığı bu Anlaşmayı Lokarno Anlaşmasına aykırı olarak bu anlaşmadan çekildi ve Veray Barış Anlaşması Değerden sonraki bölge hâline getirmiş bulunan Ren bölgesini Mart 1936'da işgal etti.

Bu işgal konusunda İngiltere, Fransa'ya desteklemediğinden ve Fransa'da iş düşen karşılık bir durumda bulunduğundan, Hitler'in bu işi bitirmeye kimses karşı gelmedi.

Bu sırada İspanya'da bir iç savaş başlamıştı. Bu iç savaş Avrupa'ya etkileyecek durumda olmamakla beraber, bu sırada artık bir harbin yaklaşıyor oluyordu. Görerek gittüce silahlanmaya başlayan Avrupa devletleri bu iç savaşı şu ya da bu yolla katılarak kendi yeni silahlarını tecrübelere ve dolayısıyla iç savaşı oluşturan tarafları ayrı ayrı desteklemeye başladılar. Böylece bu savaş, 1939 yılına kadar sürüp gitti. Sonunda General Franco'nun Faşist bir diktatörlük kurmasıyla son buldu.

Uzakdoğu'da Mançurya istilasındaki kolay başarılarından kuvvet bulan Japonya, diğer devletlerinde de ilgisizliğinden cesaret alarak bu defa 1937'de Kit'a Çin'e saldırı. Ancak bir Kit'a genişliğinde büyük olan Çin'e saldırı, Japonya için kolay olmadı ve bu savaş kendi bünyesinde 1945'e kadar sürüp gitti.

Diğer devletler bu dönemde artık bir savaşın kaçınılmaz olduğunu anladıklarından, bir taraftan ittifaklar oluşturmaya çalışırken, bir yandan da silahlanıyorlardı. Dünya devletlerinin bu tutumu, bir savaşın uzatılmaktan çok, hordükler duruma yeltirdi.

Çıkacak yeni bir dünya savaşında İngiltere kendi stratejisini yine Almanya'ya karşı tatbik edeceği bir saldırıya dayatıyordu. Böylece bir tarafa 3-4 yıl süreceği, özellikle Almanya'nın Beşika tahkimatına, Fransa'nın o dönem için çok güçlü olarak kabul edilen Majina hatlarına ve Hollanda'nın su kanallarına dayanarak savunma sistemine kapılarak onun sınırlarıyla sınırlanarak zorunda kalacağını düşünerek, nekas olan silahlarını tamamlamak için bu zamandan yararlanabileceğini hesaplıyordu. Artık İngiltere'nin Fransa'ya yaklaşması ilave olgunlaşmıştı.

Versey Barış Antlaşmasından sonraki politik olaylar Fransa'yı yalnız başına tutarıkını olduğu için durmadan kendisine müttefikler arıyor ve güvencili alması zorlaşmaktaydı. İngiltere'ye güveniyordu. Fransa da bu Avrupa'daki durum ve siyasal ilişkilerin anlaşılmasını istiyordu.

Fransa'nın harp doktrini bir, Almanya'ya karşı tatbik edilecek saldırıların saldıracağı "Savanna ve Yipetina Savanmaları" dayanıyordu. Bu doktrinin kabulünde Marshal Felen büyük rol oynamıştı. Bu harp doktrini Birinci Dünya Savaşında mevzi muharebelerinde savunmanın kazanması olduğu için benimsenmeye dayatılıyordu. İşte bu nedenle de tahkimata fazla önem verilmiş, önem gösterilmiş ve Majina tahkimatına bel bağlanmıştı. Halbuki Fransa'nın siyasi, küçük Antik devletlerine yardım esnasına kurulanmıştı. Bu vaziyetini yerine getirebilirdi ise, bir tavan doktrininin kabulünü gerektiriyordu. İşte Fransa'nın bu tavan ilerde müttefiklerinin maruz kalacakları tehditler karşısında yeterli kalmasına neden olacaktı. Bu arada mevcut askeri gücün daha çok zayıflandırılmaması için Yipet De Gensie, İtaliyalı fikirlerle vasıflandırılmıyordu. Bu arada Moskova Atamülleri: "Sovyet Rusya'dan öğrenilecek çok şey var" dediği için ayrı ayrı. Bu yeni fikir, kara ile muharebelerle ilgili değildi. 1930'ların ilerleyen yıllarında MİS Savanna tahkimatının mühim bir kısmı, bir yere kadar, Deniz Kuvvetlerine tahsis edildi. Özellikle İtalya'ya karşı olan bu tutum ise, İngiltere'nin kasıtlı olarak neden oldu.

Astron'un doğusunda jeopolitik ve stratejik önem taşıyan büyük bir sahaya sahip bulunan Sovyet Rusya, bu dönemde de Batılıların tahkimatı ve gerekli reformları tatbik etmekte. Sovyet Rusya'ya göre, yayıl durumdaki olan Batı devletlerinin istisna ser almaya karşın Almanya ile anlaşarak daha çok büyük aventürler yapıyorlardı. Diğer yandan bakıldığında belki Sovyet Rusya, Alman tehdidinin bütün yükünü üzerine almak ve yirmi kadar yıl önce Çarlık Rusya'nın yıkılmasına neden olan aynı şekilde karşılamak durumunda kalacaktı. Halbuki tahkimat siyasi istikrar, Almanya ile batı devletleri arasında oluşan bir harpte, Rusya'nın savunmasını tatbik edecek, yarı kılometre ileriye götürme, Balık deniz kıyılarıyla, İstanbul ve Çanakkale Boğazlarını silsile etme olanağına verebilecekti.

Sovyet Rusya bir savaşın talan sahnesini seriyor, kapitalist devletlerle Büyük devletler arasında çıkman beklenen bu savaşın yararlanmak istiyordu. İki dünya savaş arasında çıkarak böyle bir savaşın, her iki tarafı da yıpratması ve sonunda hepsinden daha kalacak Sovyet Rusya'nın ise dünya hakimiyetini amaç koyarak gerçekleştirilecekti.

Bu düşüncelerden hareket eden Sovyetler, yeni bir politika idareye başladılar. Bu, Almanya ile anlaşmak ve çıkman beklenen bir savaşı yetiştirmek idaresi idi.

Almanya ile siyasetin esas gayesi Orta ve Doğu Avrupa üzerinde hakimiyet kurmaktır. Bu istak gerek siyaset ve gerekse ideolojik bakımdan İngiltere'nin dünyayı 1/4'ünü kontrolü altına almak istediği anlamına geliyordu. Almanya, bu idealinin diğer büyük Avrupa devletleri tarafından muhtelifle karşılanacağına bildiğinden asbiri bakımdan yeterli durumda kuvvetli olmak ve kendisiyle birlikte diğer büyük devletlerle savaşmayı kabul edecek müttefik aramak arzusunda idi. A. Hitler'ın harp başlayınca kadar dış siyasetinin ana düşünüşü bu idi. İngiltere ile Almanya, yani Avrupa'nın en kuvvetli devleti ve muhtemelen devleti ile en güçlü kara devleti arasında, dünya çapında en büyük herikliğine dayanan kahrretis ve uzun ömürlü bir anlaşma, bu iki German devletinin Avrupa'ya yeniden düzen sokabilmesi gibi German toplum dünya hakimiyetindeki hissedini güvence altına alabilecek ve güçlendirebilecek. Ve böylece dünya sulhu da sağlanabilecekti. Halbuki İngiltere için böyle bir dünya siyasetinin kabul edilmesi, denizleri Dünya Britanya İmparatorluğunun korumasına olmak vermiş halının ve dünya yeniden iki dümenekte olan «Germanist Avrupa» «Britanyenist» politikasından vazgeçmek olacaktı.

İngiltere, dünyada bugüne kadar sahip olduğu rakipsiz durumu, Almanya'nın yaradığı tehditten de yararlanabileceğini anlamakta ve kendi emellerinin tahakkuku için Avrupa'da gittikçe boyutlan tehlike olarak kendin plânen Almanya'ya tamamen Amerika Birleşik Devletleri'nin daha iyi bir müttefik olarak görmekteydi. İşte bu nedenlerle, İngiltere Hükümeti kendi kanunlarını büyük Almanya'nın Avrupa tutumundaki planlarına karşı koymaya sevk ediyordu ki bu da sözde silahlara terk etmiş oluyordu.

Hitler ise yine bir taraftan İngiltere ile anlaşma çabalarını artırırken bir taraftan da Alman müttefiki toprakları silahlandırarak suretiyle Avrupa'nın en kuvvetli ordusunu oluşturmaya başladı. Hitler, bu silahların sadece tehlikenin yeniden Avrupa'nın emellerine kalmıyacağını, gittikçe büyüyerek bütün bütün bir mahiyet alacağını, dünyanın en kuvvetli ordularıyla parmakmak gereğini de takdir ediyordu. Mümkün olduğu sürece herşey kazanacaktır. Fakat sonunda olursa, Almanya'nın harp silah ve araçlarının üstünlüğü ile İngiltere'den çabucukla menfaati olacak müttefiklerinin ve tarafsız devletlerin destekleriyle kazanabileceğini umuyordu.

Japonya, Çin'i tamamen ele geçirmek, böylece genişleyerek Uzak Doğu'ya tamamen kontrolü altına almak amacıyla girdiği Çin savaşında, gayelerinin tahakkuku için Almanya ile anlaşmak zorunluluğuna duymuştu.

İktisadi durumunu yeniden düzensizleştiren Amerika Birleşik Devletleri, Japonya'nın Uzak Doğu'daki faaliyetlerine yer yer karşı çıkarakla beraber, Birinci Dünya Savaşından beri izlenmekte olduğu tarafsızlık politikasından ayrılmadığını gösterir hiç bir hareketle bulunmuyordu. Zira Amerika'nın Avrupa işlerine karışmasını gerektiren ne bir toprak talebi, ne de ekonomik bir çıkarı vardı. Aksine Avrupa'da çıkacak bir harp, Amerika'ya ekonomik bir çok yararlar sağlayacaktı. Bu bakımdan Amerika Birleşik Devletleri, ne İngiltere'nin ne de Fransa'nın bu yolda yaptığı girişimlerle ilgilenmiyordu.

Almanya 1938 yılında faaliyetlerini hızlandırdı. Bu girişimlerinin başında Avrupa'yı içinden iktisadek geliyorlardı. Nitekim Avusturya'da, Almanya ile birleşmeye dönmüş bir arzu muhtelif vesilelerle görülmüştü. Nihayet 12 Mart 1938'de Alman orduları Avusturya'yı kapıya olarak legal etti. Bu legal ile yedi milyondan fazla nüfus, demir madenleri ve kereste fabrikaları kazanıldı. Ayrıca Orta Avrupa'ya doğru bir hakimiyet tesisine başlanıldı. Çekoslovakya çevrildi, İtalya, Yugoslavya ve Macaristan ile komşu olunmuştu.

Böylece sıra Çekoslovakya'nın ilhakına gelmişti. Zira Avusturya ile Çekoslovakya'nın elde edilmesi, Macaristan ile Polonya'yı daha doğrusu Karadeniz ile Kuzey Denizi arasında uzatarak Avrupa'yıkiye ayıran arazi kesiminin elde etmekte önemli bir başarıya kavalelik önemli çok büyüktü. Bu yereye sahip olmakla, Tuna havzasının stratejik bölgesine, Çekoslovakya'nın değer taşıyan sanayisine, bakanlıklardaki madenlere ve Romanya petrollerine el atılma oluyordu ki, bir harbin desteklenmesinde büyük yarar olacak faktörlerdi.

Tuna havzasının legal önemli askeri, politik ve ekonomik faydaları sağlayacaktı. Zira burası Avrupa'nın kalbi idi. Tarih boyunca Almanyanın kadri burada şekillenmiş denilirdi.

Bu yol hedefler yolu olduğu gibi, Türk İstikbalinin XVI ve XVII inci yüzyıllarda o devirdeki Almanya İmparatorluğunun kalbine, Viyana'ya kadar nüfuz etmeleri için vesile oldukları bir yoldu. Bu nedenle, Tuna havzasına hakim olmak, Balcan yarımadasına ve Yakın Doğu'ya giden yollara hakim olmanın önemli teski ediyordu.

Çekoslovakya; Fransa ve Rusya'ya aynı yarı anlaşmazlık bağı olduğundan, dolayısıyla bir Fransa-Sovyet Paktı'nın doğal haksızlığı teski ediyordu. Ancak Almanya evvela 15 milyon Alman'ın yaşadığı yerlerin ilhakını istedi. Bir savaşın öncesinde bakımından İngiltere ve Fransa bu konuda Çekoslovakya'yı ikna ettiler. Fakat bu arada, Polonya da Çekoslovakya'dan toprak talebinde bulundu ve durum yeniden karıştı.

Almanya'nın isteklerini incelemek ve bir anlaşmaya varmak için Münih'de, İngiltere, Fransa, Almanya ve İtalya'nın iştiraki ile bir konferans toplanmış ve 30 Eylül 1938'de bir anlaşma imzalandı. Böylece Sudetler bölgesi Almanya'ya Teschen bölgesi Polonya'ya verildi.

Aynı A. Hitler emriyle alınmıştı. Çekoslovakya'nın tamamı için Slovaklar tozla olarak kullanıldı. 5 Mart 1939'da Çekoslovak Cumhuriyeti'nin Berlin'de Çekoslovakya'nın Alman himayesine girdiğine dair bir vesikayı zorla imza etmek zorunda kaldı. Bir hafta sonra da Litvanya Memel bölgesini Almanya'ya terk mecbur oldu.

7 Nisan 1939'da İtalya, Arnavutluk'a kuvvet göstererek işgale başladı. Çekoslovakya'nın kısımları Almanya, Polonya'dan Danimarka'ya teslim talep etti. Bu suretle Lord George'un yirmi yıl önceki sözleri tahakkuk ediyordu, Zira L. George; Denize ve koridorunun er-
genc imkânla bir savaşa neden olacağını söylüyordu. (Burada Birinci Dünya Harbisi bitiminde, Polonya'ya bir liman verilmesi için Almanya'dan alınarak barış getiren halise getirilmişti.)

Bu sırada, İngiltere ve Fransa, bir tecavüz uğradığı takdirde yardım edeceklerine dair Polonya'ya teminat vermişlerdi. Bu teminatla-
rına layiken doğu sınırları bakımından Sovyetler Birliği ile de anlaş-
ma yapılarak, 23 Ağustos 1939'da Almanya ile Sovyetler Birliği ara-
sında bir sınırsızlık paktı imzalandı.

Küçük 1 Eylül 1939'da Alman orduları Polonya sınırlarını aşarak
hastane geçince İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI başlamış oldu.

BÖLÜM — II

İKİNCİ DÜNYA HARBİNDE ATLANTİK'DE DENİZ HAREKATI

KISIM — I

ALMANYA VE İNGİLTERE'NİN DENİZ STRATEJİSİ VE HARBE HAZIRLIKLARI

ALMAN DONANMASI VE STRATEJİSİ :

Birinci Dünya Harbinde İngiltere, Anavatan Filosunu *Scapa-Flow*'da saklandırmak ve Dover Boğazını da kontrol altında bulandırmak suretiyle Almanya'ya uzak ahluğa uygulamış ve arzu ettiği neticeye ulaşmıştı. Hayati menfaatlerinin mevcut bulunduğu deniz ulaştırma yollarını kontrol altında tutmayı bakan İngiltere bu amucu kuvvet ve coğrafî üstünlüğü iyi kullanarak elde etmişti. Diğer yandan İskandinav yarımadasına mütevesseli bir tek deniz ulaştırma yolu haric kalmıştı. İngiltere'nin bütün deniz ulaştırma yollarının ahluğa salınmasını dışarda kalması, tespit edilmiş stratejik kavramın konseptinin uygulanmasını kolaylaştırıyordu.

Bundan başka Norveç, Danimarka ve Hollanda'nın bu ahluğa içinde bulunmaları İngiltere'nin Almanya'ya komşu bu memleketlere giden deniz ulaştırma yollarını da kontrol altında bulandırmaya olanak sağladığından, İngiltere'nin Almanya'ya uyguladığı denizde ekonomik harp daha da etkili olmuştur.

Birinci Dünya Harbisi bağlamında, dünyanın ikinci büyük donanmasına sahip bulunan Almanya'nın Kuzey Denizi güneyindeki Alman kıyılarında aynı deniz filosuna tutup İngiliz Anavatan Filosunu yıpratma çabasına girmesi hata idi. Çıkan fırsatlardan istifade ederek İngiliz Anavatan Filosuna vurulacak darbeler istenilen hedefe ulaşmaya yeterli primaverakti. Esas hedef İngiltere'nin Atlantik'teki deniz ulaştırmasına darbeler vermek olmalıydı. İzne bu türlü istenilen netice alınmadığından dolayı 1916 yılının Şubat ayında bütün kayıplar-garatsız denizaltı harbinin kararıya mecbur oldu.

İngiliz deniz ulaştırmasına anavatan darbeler vurulması sonucu İngiltere'nin dize getirilebileceği fikri çok geç kabul edilip işe başlanmış olması Almanya'nın mağlubiyetine mani olmamış ise de Alman stratejistleri de Deniz Kurvetleri Komuta Kademelerindeki idareciilere mülakatlar bir harp için faydalı dersler verdi.

Bu suretin harpten sonra yapılan Varsay (Versailles) Barış Antlaşması maddesinde Almanya, 1920 yılında az miktarda harp gemisi fakat çok şeyler öğrenmiş olarak girdi.

1925 yılında deniz affayı Oslo Gıroa; «Büyük Harika İşi Altında Deniz Halkı Derleri» adında bir eserini yayımladı. Esrinde Akbay Gıroa, iki önemli noktaya değinmek bakımına idi Birisi; Many Kanalı immanında eke geçirmek Almanya'nın, İngilizler'in boğazı durum üstünlüğünü bir dereceye kadar; oradan kurtuluşunu; diğeri ise; Alman açık deniz Filosu'nun İngiliz Anavatan Filosu üzerinde kazandı; biri içindeki küçük zaferinin İngilizler'i mağlup edileceği idi.

Bundan bir yıl kadar sonra 1926'ya Tümenkırı Wolfgang Wegener tarafından «Büyük Barışın Deniz Sevkine» adında yeni küçük bir kitap yayımlandı. Bu kitap bir yayınladığında gizli olup Veniz Alman deniz subaylarının okuman için hazırlanmış bir mülata mahiyetinde idi.

Deniz sevkine Alman deniz subayları, İngilizleri'nin münayyer nedenlerle aklına gıyret göstermiş ve neticede;

«Almanya, denizde bütün dünya denizcilerinin birliğini çok kuvvetli bir komitayla karşılayacağı için mağlup olmasın. Hattıdır hareket etmişleri ve metodlarını geliştirdikleri takdirde yeni bir münayyerde zafer kazanmak mümkündür.» İleri ortaya çıkmıştı.

Anıak Amiral Wegener'in sevdası üzerinde birer edileceği fikir ise: «Eğer Almanya tekrar büyük bir güç olmasın karşısında kayıtlı olarak Büyük Britanya'yı bulacaktır. Dolayısıyla Almanya'nın önünde açılacak iki yol vardır. Almanya büyük, dengeci bir filo inşa etmeli ve bu filo ile Fransa ve Norveç'den ilerlemeye yaralanacak bir İngiliz anaokunu boğs çıkarmaya çalışmalıdır. Eğer Almanya bunu yapamaz ise, Avrupa deniz üstünlüğü yolları üzerinde İngilizler'e'nin deniz hakimiyetini normalde olacak bir üstünlük altına karmalıdır.» idi.

Amiral Wegener; birer deniz kuvveti ve gerekeceği kadarı durum bakımından çok yakın varvette bulunan İngilizler'e'nin karşısında Amiral Tirpitz'in riski nazariyatının taktik safahatinden arkasını aldığını ileri sürerek Birinci Dünya Savanması Altın Deniz stratejisini hatırlı buluyor ve «İngilizler ne hata yapmış olursa onun uygulanması deniz stratejisi ama hatları ile çok doğrudur.» diyor.

İngilizler'e'nin kendi deniz üstünlüğü yollarını kontrol edip sürerken, aynı zamanda Almanya'nın deniz üstünlüğüne mani olduğunu söylüyor ve bu nedenle de İngilizler'e'nin karşıları bu bir denizin ola bir köşesi olarak tanımlıyor.

Amiral Wegener'e göre; Eğer Alman Akı Deniz Filosu Norveç ile ve ummanlarında konuşulmuş olsaydı, hem bu bölgedeki taraflar deniz üstünlüğünün kontrol altına tutulabilir ve hem de bu hareket alanındaki İngiliz deniz üstünlüğünü taşıyan imkânına sahip olabilir. Bu yapılmadığı için ise; İngilizler Birinci Dünya Harbinde Denemakta enilerine kadar sokularak taarruzı mayın münayyeri imkânı olarak bulmuşlardı.

Amiral Wegener, Alman Aralı Deniz Filosu için en önemli durumda İleri kader bakan edilmesini «Coğrafi Tarrarın» olarak kabul ediyor ve burada önemli olduğuna inandığı İngiltere'nin uygulayacağı ablukanın tesirli ve yeterli olduğunu savunuyordu.

Amiral Wegener'in Alman deniz stratejisine ilişkin İleri sürdüğü bu düşüncelerin doğru veya yanlış olduğu tartışılabilir. Ancak Birinci Dünya Harbi sonrası Alman Deniz Kurumları için çok kayıptaki fikirler ortaya atıldığı ve alınması kabul gördüğü bir gerçektir.

Amiral Wegener; Almanya'nın Norveç'in kuzey Burnunda Fransa'nın Biskay Körfezinin rahayetine kadar bütün sahil kesiminin Almanya'nın kontrolüne alınması bulaşmasını söylediği gibi bir kısım daha da İleri gidecek, «Donanma için düşünülecek şey öncelikle stratejik noktalarda yapıldığı ve kullanılmasıdır. Alman deniz ticaretinin idamesi ve İngiliz deniz üstünlüğünün engellenmesi için mübarkatlı bir harpte Atlantik'teki stratejik noktaları elde etmek zorundayız» demektedir.

Amiral Wegener, aynı zamanda İngiliz deniz üstünlüğünü çözümler, oradan kaldırılması için suasta ikinci grubunun kullanılmasının uygun olduğunu İleri sürüyordu.

Bu düşünce ve önerileri ile Amiral Wegener, Coğrafi avantajlara sahip bu deniz kuvvetlerinin deniz üstünlüğünü uğruna yapacak mücadeleleri kazanabilecekleri fikrini ilk defa ortaya koyan ilk stratejist oldu.

İlk önerileri Amiral Wegener'in görüşleri uygulanması olanağından yoksun diye reddedildi. Bununla beraber Amiral'in «Okyanus Donanması» kurma önerisi Amiral Zentler'in yönetiminde son yıllarında kabul gördü ve görüşleri temel alınmaya başladı.

Değişik cephe ve stratejik bir ruhla sahne alan Hitler, bütün devletin harp etmeden Avrupa kıtasında Alman hegemonyasını tesis edileceği düşüncesinde ve yine aynı şekilde, her türlü hal ve şartta Almanların dünya mağup edileceği konusundaki inatla idi.

İki gücünü uyuyakalmış devletler olarak ve aynı anlaşılmaz azami seviyeye çıkılarak, Fransa'ya tehdidin etileceğini, İngiltere'nin ise uzun yıllardan sonra kendisine yetebilecek kadar hesap ediyor. Almanya'nın kendisi aritıkça Fransa ve İngiltere'nin bir mücadeleyle toptanlarına tahmin vermiyordu.

Yeni bir saldırı. Ren ve Avusturya'nın işgali, Çekoslovakya'nın işgali edilmesi gibi bu başarılar Hitler'in politikasını parlak bir şekilde sergiledi.

Noralf, Schacht ve silah endüstrisi bakanı General Thomas gibi Hitler'e itiyatlı olmayan, ancak İkinci planda birakıldılar ve çekildiler.

Hitler, ortaya koyduğu politikaları kendi görüşlerine dayanan ekonomik bir strateji ile desteklemekte idi. Bu strateji: Silah, mühimmat ve Aralı müddetli stokların, sürekli arttırılmasını hedef tutuyor,

mevcut sanayinin azami kapasitede çalıştırılması esas alınarak imzâ-
takbed ihtiyacları karşılamak değil, hâlbuki ihtiyacların teminini ön
planda tutuyordu. Bu nedenle general Thomas bu politikaya «Genişli-
ğine Silahlanma» ismini veriyor ve «Derinliğine Silahlanma» deyimini
kullanan Hitler'e karşı çıkıyor, imalat potansiyeline oldukça uzun va-
deli bir harbe göre yön verilmesinde ısrar ediyordu. Birçok yüksek
şahsiyetler tarafından desteklenen General Thomas, harbi 1930 yılına
kadar geciktirmek ve hatta harpleri tamamenle kaçınılmak düşüncesi-
sinde idi.

Alman Deniz Kuvvetleri Komutanlığı da bu fikri daima destekle-
mekte idi. Hattâ Büyükbüyük Raeder Hitler'den, 1945 yılından önce
hiçbir mülkâdelerin acunıyacağına dair teminat almaz bulunuyordu.

İkinci Dünya Harbinde Almanya; Deniz Kuvvetleri ile İngiltere'ye
karşı kıtasal harp yapmayı düşünerek girdi. Hitler tarafından 19 Ma-
yıs 1939'da verilmiş olan direktifinde şu ifadeler matbuîydü:

«Alman Deniz Kuvvetleri, İngiliz ve Fransız deniz üslemleri taarruz
için tedbirlerini alacaktır. Düğmeleri ile koordine sağlayarak herde
vakum gelmesi muhtemel gelişmeleri dikkate alarak, bu üslemleri
taarruz meselesinin şekli ve hukukî taraflarını inceleyecektir.

İngiltere ile muhtemel bir harbe, önceki evvelki gemilerin
yapacağı hareket haric, memleket dışı ticaret münasebetlerinin de-
ranı ettirileceği umit edilince. Bu suretle bütün deniz üslemleri
Baltık Denizi ile Kuzey Denizi'nin kıyı kısmını muhtasar kılınır.»

Hitler, 22 Ağustos 1939 günü büyük odaları yalvarı Berghof'da bir
konferansa davet etti. Büyükbüyük Raeder, Göring, Keitel ve Alman
Kara Kuvvetlerinin bütün komutanları bu toplantıda hazır bulundur-
lar. Hitler özel olarak; Avrupa kıtasında Alman hegemonyasını tesis
etmek maksadıyla tesvîh politikasını uygulayacağını önceki bütün
değişikliklerin Almanya'ya müdahale emreceklerini, İngiltere'nin harp
arzusunda bulunmadığını açıkladı ve Deniz Kuvvetlerinin kullanma
stratejisini şu şekilde belirtti:

«Deniz üslemlerinin taarruz konusunda Alman Deniz Kuvvetleri
bütün gayretini İngiltere'ye yöneltmektedir. Bu tesiri arttırmak için
birçok bölgeler «Tehlikeli Saha» olarak ilan edilecektir. Bunların ve-
releri olacağı ve hudutlarını Deniz Kuvvetleri Komutanlığı bildirerek-
tir. Düğmanların Baltık Denizi'ne girmesine neyden verilmeyecektir.
Bu denize giriş boğazlarının magula kapalıp kapatılmayacağına
Deniz Kuvvetleri Komutanlığı karar verecektir. İngiltere'ye karşı ya-
pılacak harekâta Hava Kuvvetleri düğmanın deniz üslemlerine
taarruzlar yapılmaması dikkate alınacaktır.

İngiliz harp gemileri topluluğuna ve biffassa büyük gemilerle
uçak gemilerine karşı, uygun hiçbir hücum fırsatı kaçırılmayacaktır.
İngiltere Adaları kıyılarında karşı taarruzî hareketler başlatılacak fa-
kat az kuvvetler kullanılacak ve böylece az ziyat vermek düşüncesiyle
yari kalacak hücumlardan kaçınılacaktır.»

Konferans müzakere Başbakanı Raeder ile Kurmay Başkanı Amiral Schüesend kendi aralarında çok derinle inderken fikirler teatı ettiler. Herdix barışın muhafazı edileceği kanastında idiler. Fakat, Almanya, Polonya'ya taarruz ettiği takdirde İngiltere mücadeleye girecek ve bununla kadar da dolıyedecekti. Harp, derhal bir Dünya Harbına dönüştüğü olacaktır. Almanya'nın mülki potansiyası, yeterli bir Alman Deniz Kuvvetinin yaratılmasına nıandı olmuştur. Harp bir gün ile de nın harbi gücünde deneyim edeceği halde Almanya'nın durumunu son de- neredi yetersiz idi.

İki hafta içinde deniz strateji uzmanlarının görüş ve önerile- rinin etrafında toplanan Alman Deniz Kuvvetleri Komutanlığı da müzakereci Deniz Stratejisi şu şekilde ortaya koydu :

"Müstakbel bir harpte yeterli sayıda ve tipde harp gemilerine sahip olmaksızın harp yapılmaz, bunun deniz kuvvetlerinin imkânında ara- narak bir hayaldir, bu bir çalımadır.

İngilizler Anadolü deniz üstürmesine taarruz edip olarardı har- bını indirilmek suretiyle çağırıp edilebilir. Bu mücadele bittikten son- ra, iki vuruş grubu ve hava kuvveti ile desteklenen denizaltı kuvveti tarafından yutulabilecektir.

Bu, derinde siverilen olan coğrafi durumu düşelmek için Alman kuvveti daima yabancu ülkelerde Dr'ler yapıt etmek ziyade ve hatla- rıdır :

Bu stratejinin enli altında Başbakanı Raeder, 1939 ym Şubat ayında enli bir denizine programı hazırladı. Devam etmekte olan in- şaat programının Kk'i olan her yeni inşaat programının 1947 yılında rekte edileceği tahmin edilmekte idi.

Başbakanı Raeder aynı zamanda müstakbel bir harpte, Baltık Denizi'ne hakim olmak ve Kırım Denizi'ne İngiliz Donanmasının bü- yük bir kısmını amare etmek mukaddecik. Almanya tarihinde kuvvetli bir birik bulundurması ve yine çok kuvvetli kuruma sahip denizaltı ve sınırlı vuruş grupları ile Atlantik'de mücadele yapmasını tasar- lanmakta idi.

Başbakanı Raeder'e genel olarak büyük bir stratejist (speci- aliste bu paktiden de ka stratejiyi, vuruş ile bakılmaktadır.

Amiral Banya'nın teklifine harp olduğu gibi, mücadelede Akde- niz harvada almanın emsaverceği önemli rolü de idrak etmiş bulun- yordu. Ancak, bua etmek istediği Donanma programı tertik ediliğün- de, bu kuvvetin belirlenen görevleri bun maddelerle hayırmak kısıyalla emsaverceği görülecekti. Diğer yandan herbin çok daha erken başlatıl- mış tıpkısı ve stratejiye uygun deniz harp edili ve araçlarına sahip olmanın harvada katılmak mecduriyetinde kalması neticeye tedir et- mikti. Diğer taraftan Başbakanı'nın vucunda getirmek istediği deniz- altı inşaat müstakli Olasından inşaat üfariyle beş veya altı adet daha ziyatı.

1938 yılından beri Denizaltı Filotillası Komodoru Albay Dönitz; yazılı ve sözlü önerileri ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığına durmadan baskı yapmış, savaş çıkarsa ancak ıyız denizaltıyla sahile bir filo ile denizde başarı sağlanabileceğini savunmuştu. Bu fikrini her fırsatta açıklayan Albay Dönitz'i ne Büyükmiral Raeder, ne Göring ve ne de Hitler bir türlü anlamamış, deniz üstü kurması harbi için denizaltıların en müessir silahı olduklarına inanmamışlardı.

(Denizaltı Filotillası Komodoru Albay Dönitz, Scape Flow baskınına, elde edilecek bir zaferin bütün dünyada yankılar uyandırabileceğini ve bu zafer sayesinde Büyükmiral Raeder ve Hitler'e baskı yapabileceği düşüncesi ile planlanmış.)

Habuki Denizaltı kuvveti Komutanı Dönitz, denizaltı kuvvetinin diğer bütün işvele nazaran bir ruhamıyıcı önemini arzu etmekte idi. Hadiselerin akışı Dönitz'in hakkı olduğunu ispat etti.

Eylül 1939'da Alman Deniz Kuvvetleri, Alman Silahlı Kuvvetleri'nin en zayıf bir parçası idi ve Deniz Kuvvetleri Sınatış içinde kendi stratejisini uygulamaktan yoksun idi.

Başlangıçta Alman Stratejik kara harpçasına dönük bulunuyordu. Bu nedenle Alman sefileri büyük tenkidlere maruz kaldılar. Fakat görüşlerini değiştirebilmek imkânız idi, Alman generalleri deniz üstünlüğünün önemini takdir edemediklerinden, güçükleri sınıflandırmaya ve kara meselesini oalaya deniz meselesinden önce halletmeye mütemayıl idiler.

Hakkıkile Alman stratejisi tam manasıyle nazırlıydı. Bu nedenle Alman'lar 1940 yılı Temmuz ayı duruma büyük tesadüflerin yardımı ile elde edebildikleri söylenabilir.

Büyük düşüncelerin etkisi altında kalan Alman Deniz Kuvvetleri Komutanlığı İkinci Dünya Harbıne aşğıdaki şekilde bir strateji tespit ederek girdi.

«Halidâ harbin İngilizlere ve Fransız tasitından açılması beklenerek ve bu suretle indiyatif batılılara bırakılacak.

Batılı denizinde tam hakimiyet sağlanıncıya kadar gerekli yerler mayınlanacak.

İngiliz deniz üstü kurmasına tauruz edilecek, bilhassa büyük gemilerle uçak gemileri hedef alınacak.

Tesarruflı harekâtı teşebbüs edilecek, bu harekât mayın dökme ve kıyı bombardımanını şekilde olacak.»

Harbin devanı süresince uygulanan ve sık sık değiştirilen Alman deniz stratejisi hedefli iyi tespit edilmemiş bir strateji olup, mevcut ve gelişen durumlara uydurulmaya çalışılan bir strateji idi. Hitler, bir nutkunda neticesi belirtildiği gibi, yüksek komuta makamlarının tavsiye operatiflerinden ziyade kendi hıslarına tabi olarak harbin seati ve klavesi hakkında kararlar vermiş ve bu kararların yüzde doksanında büyük riskleri göze almıştı.

Herkesi planlı programlı ve yökemli bir disiplin anlayışı içinde yapan Alman savaşı kuvvetleri ilk defa olarak İkinci Dünya Savaşında keyfi sevk ve idare edilmiştir. Tabii ki Alman Deniz kuvvetleri de bu arada kendine idare payı almıştır.

Alman gübreli sevk ve idaresi, bu harp için uzun vadeli bir strateji anlayışını buna bağlı bir harp planı hazırlanmış, Hitler'in düşünceleri ve görüşleri bu doğrultuda bir planın yapılmasına engel olmuştur ve Fransa mağlup oluncaya İngiltere'ye herkeş devam edemeyeceğini tahmin eden Hitler'in her'li belosenin her'li esbabının alınacağına katıyaka istinadla verdiği her'li kuvvetin harp planları buna göre hazırlanmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanya deniz harbinde büyük hatalar yaptı. Deniz harbinin sevk ve idaresinde hataların en büyüğü sevk ve idare ve buna bağlı harp doktrininin değişmesi (savaş geliştiği zamanların iy'li tesir alınmaması), geç kalmama ve yeterli tedbirlerin alınmaması olmuştur.

İNGİLİZ DONANISI VE STRATEJİSİ

Birinci Dünya harbinde mubâhîp olmuş çeşitli tedbirler karşısında, denize son yarıya kadar artan tehlikeleri, ihtimali yapısından dolayı ne tahmin etme, ne pidişme ve ne de savunmasını hazırlamaya imkân kalmayan ekonomik durumun arz ettiği büyük tehlike olmuştur. İngiltere'nin sarsılmaz durumu yine de müdafî olarak görülmüştür.

Bu bakımdan İngiltere stratejisi normal seviyede tutulmak ve hatta artırmak mecburiyetinde idi. Bu nedenle müdafî bir harbin ilk şartlarından birisi, Deniz eleştirilmesini önleme altında bulunduran zaruret vardı.

Alman Deniz Kuvvetlerinin bütçe ve hazırlarında iliminde tahliye herkeş bu fonluk müdafî koruma görevleri veya denizaltı gemileri, İngiliz Deniz Kuvvetlerini, Deniz eleştirilmesini önleme altına sokmak için bir büyük donatı harp gemisi kutumuna mecbur olmuş ve bu nedenle de İngiltere askeri potansiyelinin büyük bir kısmını Deniz Kuvvetlerine, Deniz eleştirilmesini önleme altına sokmuş olmuştur.

İngiltere Birinci Dünya Savaşı mubâhîp 1936 yılından itibaren yeniden silahlanmaya başlamış bulunuyordu. Fakat bu olarak İngiltere, yavaş yavaş silahlanma gayretinde büyük bir kısmını denizmaya ve denizmaya da büyük miktarda gemi inşaatına tahsis etmişti. Bu arada programında müdafî varlık mubâhîp sevk ve idaresi altında büyük miktarda neden olmuştur. Askeri ve sivil şahısların büyük bir kısmı, bu nedenle para artı edileceği yerde Hava Kuvvetlerinin takviye edilmesi farasında idare. Çünkü bu hal tarzı yeniden silahlanmanın daha seri bir şekilde başarılmasını mümkün kılacak ve büyük miktarda gemileri olan hava kuvvetlerinin denizlerine mubâhîp edilebilecekti.

Bu fikirlerle Amirallik Birinci Lordu Chalfield aşağıdaki görüşlerle karşı çıkmakta idi :

«Çayet müstakbel bir harp, muharebe gemilerinin gerekli olduğunu ortaya koyacak olursa, bunların inşaatları için paramızı sarf etmek olacağız, ancak bu gemileri inşa etmemek ve harpte kullanılmadıkları takdirde o zaman belki de bütün reparatörünü kaybetmiş olacağız».

Bu fikirlerin büyük bir kıymeti vardı. Ancak tespit edilen deniz stratejisinin uygun gördüğü silahlanma gayretinin büyük bir kısmı Fransa'nın mağlubiyetinden sonra hedefine ulaşmıştı.

İngiliz Amirallik dairesi deniz kuvvetlerinin esyâî taraflarını genellikle aşağıdaki şekilde belirlemekte idi :

«Büyük Britanya Donanaya geleceği inşaatın terk etmezdir. En kısa zamanda bu tip gemilere satıp olma yolları aramıyız. Büyük deniz kuvvetine rağmen denizaltı harbine ait hazırlıklar yeterlidir. Bazı gemilerin Asud cihazları ile teçhiz edilmesi yeterli değildir.

Müstakbel bir mücadelenin açılmasını müteakkip, imkân nispetinde ticaret gemileri silahlandırılmalıdır.

Konvoy teskil ilk kademede nazarı itibare alınmalı, konvoyların seyir ve idaresi ile ilgili mevcut talimatlar gözden geçirilip geliştirilmelidir.

Büyük gemilerin gereği muharebe esasları yeniden düzenlenmelidir. Donanaya Hava Kuvveti kurulmalıdır.»

1939 yılında İngiliz Amirallik dairesinin stratejik fikri muciri Teğafül idi. Birinci Dünya Harbinde olduğu gibi stratejik savunmada kalmak gerekli görülüyordu. Çok kısa olarak ifade edilirse; kabul edilen strateji :

«İngiliz deniz ulaştırmasının serbestliğini sağlamak ve Büyük Britanya'yı bir kilitlaya karşı himaye etmek».

1939 yılında Amirallik Birinci Lordluk makamını işgal eden M. Churchill, boğuna yete Amirallik Karargâhına Taatruzi bir ruh vermeye çalıştıysa da diğer deniz Lordları Kara ve Hava Kuvvetlerinin kırayetâz olmalarının kendilerine Uniyatir hareketi esareze ettiği kanaatinde idiler. Netice olarak Amirallik dairesi uygulanacak stratejiyi aşağıdaki şekilde tespit etti :

«Müstakbel bir harpte, daha çok insan hayatına mal olan kara muharebelerininin yükünü müteakiplere verilecek. Deniz Harekâtı bizim idare edilecektir.

Düşmanı yıpratarak sulha mecbur edilmesi yoluna gidilecektir.

Deniz muharebesi aranmayacak, fakat tanıdan kaçınılmayacak, bunun için daima hazır bulunulacaktır.

Kuzey Denizi'nde kuvvelli bulunmak. Mang Denizi'nde hakimiyet temin ve idare etmek, kendi dışıtırmanın korumak ve dñrman olatırmanına laazmı etmek, dñşman sufilü zerman gemilerini yakalayın imha etmek, Akdeniz'de Fransa ile idarili yemak ve dñer denizlerdeki Fransa menastırları de korumak, Amerika Birlesik Devletlerini bir dostlukla dñrak harbe salırmaya (vda) karlılık esastır.

ALMANYA'NIN DENİZ HARBİ HAZIRLIKLARI :

3 Eylül 1939 günü sabah alarıklaıncılığında Alman Kuvvetlerinin Polonya'ya laazmı ile başılayan İkinci Dünya Harbinde Almanya'nın hazırlarında, Çekoslovakya'nın laralı ve Fransa ile İngiltere'nin Polonya'ya garantı verdikleri sırada tarımında altı ay erveı başlamış. Genel Harp Hazırlıkları ve Denemeler, neptedilmiş lahkında Fall-Wiese (Beyaz Durum) harekâtında dñşık, comak 3 Nisan 1939 günü A. Hitler ve Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı, Başkani General Keitel imzalı ile iki lahkımlı tayımlardı.

«BEYAZ DURUM TALİMATI

ÇOK GİZLİ

Yalnız Subaylara

HARP KUVVETLERİ YÜKSEK KOMUTANLIĞI

Berlin 3 Nisan 1939

KONU : Alman Silahlı Kuvvetleri için Talimat :

Polonya'nın bugünkü davranışları, gerektirdiğinde, bu yünden gelecek lahkımlı bir tehlikenin kaldırılması için askerî hazırlıklara başlanılması zorunlu kılınmaktadır.

1. Siyasi İhtilaflar ve Amaçlar :

Amaç, Polonya askerî gücünü yok etmek ve Değir'de millî savunma ihtilaflarının karılayacak bir durum yaratmaktır. Denemeler serbest eberli, en net olatımlarının başıladığı sırada Almanya (opraklarının bir parçası olarak ölm edilecektir.

Siyasi İhtilaflar, dñlkemizi laktırde, Polonya'ya ayır tutmayı, yani avıran yalnızca Polonya ile sınırlanmış bir olay olmayacaktır. Zira, Fransa'da iç çatışmaların artması ve bu nedenle İngiltere'nin de daha çekingen davranması uzak sonayarı, her gelenekte böyle bir durum yaratılıır.

Rusya tarafından yapılacak bir müdahalenin Polonya'ya bir yararı dokunmay. İtalya'nın durumunu Roma-Berlin mülverli tayın etmiş bulunmaktadır.

2. Askerî Sonuçlar :

Baki demokrasifaki arazındaki ayrılıklar, Alman Silahlı Kuvvetlerinin büyük amacı olmakta devam edecektir. Beyaz Durum, bu hazırlıklar için yardımcı mülvektedir.

Eğer savaşa anı, şiddetli darbelerle başlamayı ve başarıya çabuk ulaşmayı sağlayabılırsak, Polonya'nın tecrit edilmesi, çatışmaların başlamasından sonra bile daha kolay sağlanabilecektir.

3. Silahlı Kuvvetlerin Görevleri :

Wehrmacht'ın görevi, Polonya Silahlı Kuvvetlerini imha etmektir. Bu amaçla, sürpriz bir saldırıya yönelmeli ve hazırlanmışdır. Dansing'in sürpriz bir hareketle işgali, Beyaz Durum'dan bağımsız olarak, alverişli bir siyasi durumdan yararlanılmak suretiyle mümkün olabilir.

Ordunun işgal hareketi Doğu Prusya'dan başlayacaktır. Donanma denizden müdahale ederek hareketi destekleyecektir.

Adolf HITLER

ÇOK GİZLİ »

(NCA VI. Sayfa : 918-928, DGFP VI. Sayfa : 186-187 ve 223-228, TMWC XXXIV. Sayfa : 380-422)

Yine aynı gün Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı Başkani General Keitel tarafından Hitler'in emrine atıl yapılarak diğer bir talimat yayınlandı.

» ÇOK GİZLİ

Yalnız Subaylara

Alman Silahlı Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı

Berlin 3 Nisan 1939

KONU : Harp Kuvvetleri İçin Talimat 1939/1940

Alman Silahlı Kuvvetlerinin yeknesak bir şekilde Harp hazırlıkları için, 1939/1940 yılına ait talimat yeniden yayımlanmıştır.

Birinci kısım hudut savlanması (Grenzicherung) ve üçüncü kısım olan Dansing'in işgali Nisan 1939 ayı ortalarında yayımlanacaktır. Ancak bunların ana prensipleri değişmemiştir.

İkinci kısım olan Beyaz Dava (Fall Weiss) değişikdir.

Führer, Fall Weiss'e atılmak üzere hususları da ilave etmiştir :

Hazırlık, 1 Eylül 1939'dan itibaren herhangi bir anda harekâta geçebilecek şekilde yapılacaktır.

Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığında, Beyaz Dava için dakik bir zaman cetveli hazırlanması ve Alman Silahlı Kuvvetlerinin her üç sınıfı arasında, işleri koordine edilmek için konferanslar tertip edilmesi hakkında talimat verilmiştir.

Alman Silahlı Kuvvetlerinin her 24 sınıfının hareket planları ve zaman cetvelleri detaylı olarak 1 Mayıs 1939 günü Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığına gönderilmiş olacaktır.

Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı
Başkanı
General Keitel

ÇOK GİZLİ

Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı Başkanı General Keitel'in talimatının doğrultusunda 11 Mayıs 1939'da daha önceki talimatına tekrarlama ve yeni bir talimat yayınladı :

ÇOK GİZLİ

Yalnız Subaylara

Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı

Berlin 11 Mayıs 1939

5 Nüshanın, 3 nci Nüshası.

KONU : Alman Silahlı Kuvvetlerinin Yeknesak Olarak
Harp Hazırlıkları Hakkında Talimat.

Alman Silahlı Kuvvetlerinin gelecekteki görevleri ve bunlara nazaran harbin önceki idaresi ve yapılacak hazırlıkları bundan sonraki bir talimatımızda detayları ile bildirilecektir.

Bu talimat yayınlanmaya kadar, Alman Silahlı Kuvvetleri aşağıdaki hususlar için hazır olacaktır :

1. Almanya sınırlarının güvenliği ve Almanya'nın Batıdaki tipi hava hücumlarına karşı korunması.
2. Beyaz Deniz Harekâtı.
3. Danzig şehrinin iftiki.

Bu talimatına ek olarak hazine harekâtın intisafı halinde Doğu Prusya'da askeri idarenin tathil hakkında talimat mevcuttur.

Adolf Hitler

«Harp, deni harpsiz olarak açılacaktır. Harekâtın hedefi; Polonya Silahlı Kuvvetlerinin yok edilmesi ve Doğu'da savunma ihtiyaçlarına cevap verecek bir durumu yaratılmasıdır.

Beyazetin hedefi, harbin Polonya ile aramızda kalmasını sağlamaktır. Fransa'nın dahilî bozunu ile İngiltere'nin içinde bulunduğu güçlükler nedeniyle bu, mümkün görünmektedir. Rusya'nın müdahalesi, Polonya'nın Boşerinin tarafından yok edilmesi olacaktır.

Balkık Devletlerinin durumunu Alman askeri varlığı tayin edecektir. Macaristan'ın müddetimiz olduğu belli değildir. Berlin-Roma mübave'i ile İtalya'nın durumu açıklık kazanacaktır.»

Pek çok kimseler tarafından aksi söylenmiş olmasına rağmen, Hitler'in, Fransa ve İngiltere tarafından Polonya'nın işgaline müdahale olacağını peşinen düşünmüş olmasından şüphe edilemez.

Çalışmalarını sürdüren Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı Karargâhı, 10 Mayıs 1939 günü, Alman Silahlı Kuvvetlerine yeniden bir talimat yayınladı.

«ÇOK GİZLİ»

Yalnız Subaylara

Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı

Berlin 10 Mayıs 1939

7. Nüsha'nın 2'nci Nüshası

KONU : Alman Silahlı Kuvvetlerini Harp Hazırlığı Hakkında Talimat 1939/1940

Talimatın dördüncü kısmı olan EK'te, ticaret harbi ve kendi ekonomisinin korunması için gerekli talimat mevcuttur.

Alman Silahlı Kuvvetlerinin her üç sınıfının Başkomutanları bu talimat gereği alınacak tedbirleri sıra ile tespit edecek ve 1 Ağustos 1939 tarihinde Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığına sunmuş olacaklardır.

Adolf HITLER»

Yayımlanan bu talimatın içeriği, genellikle Alman Deniz Kuvvetleri ve Hava Kuvvetlerinin; birinci derecede İngiltere ve ikinci derecede Fransa'ya karşı, derhal denizde ekonomik harbe geçebilecekleri için gerekli hazırlıkların yapılmasını emretiliyordu.

Hudut savunması emredilir emredilmez bu harekâta başlanacaktı.

Deniz Kuvvetleri İçin Özel Talimat Şöyle idi :

«Deniz Kuvvetleri, İngiltere ve Fransa'ya karşı ticaret harbi için hazırlanacaktır. Diğerleri Başkanlığı ile koordine yapılarak, tasavvur edilen ticaret harbinin hukuki ve askeri vecheleri muntazaman gözden geçirilecek ve muhtemel gelişmeler için de koordinasyon ve idarîliği devam edecektir.

Sözü geçen hususlar, yürürlükte olan siyasal barış şartları ve aynı zamanda harpte düşmanın muhtemel hüfûkleri gözönünde tutularak incelenecektir.

Ticaret harbi için harekât sahaları, deniz ve hava kuvvetleri başkomutanları tarafından tayin edilecek ve muntazaman gözden geçirilecektir.

İngiltere ile harp halinde, önemli bir askeri yarıncılar müessesesi, yabancılara ticaret devam ettirileceğinden bu durumda deniz gücününün inşaatına öncelik verilecektir. Balık Denizi ve Kuzey Denizi kıyılarına bakıldığında görülmektedir.

Büyükantın Haşder ve kurmay heyeti, Polonya istilasının mihnetli zaferleri ve Hitlerin hamaklarının hekihi imbiyetinden karmış olmasınaki beraber, Hitlerin daha başlangıçta Polonya olayını birlikteliğini ve böylece İngilizlere ve Fransız ile harbe başlanmasını kape yeder derken, bunun kazanabildiklerini unuyordular.

Amiral Raeder, 16 Mayıs 1939 tarihli Çuk. Geceli bir direktifla, Beyaz Denizin önemiyle ilgili harika bir planı, Alman Deniz Kuvvetleri'ne yayımladı:

Büyük meclisimiz (sen Ailman Siyasal Kuvvetlerinin vücutta getirdiği) birine, Batı Demokratileri ile ortaya çıkabilecek bir karşıt için, devan edilmektedir. Full Wale, sadece on tedbirler mahiyetinde, bir zıkkın devanı demektir. Buna, hiçbir şekilde, belirli muhalleri-tizme arzunda mevcut istisnalarla ilgili bir de tedbir olarak düşünülmektedir.

Eğer hasta hastaneye vardığında emel darbelerle ağrıya ve kısa zamanda hafif sünenmeye muvaffak olursak, harp basıldıktan sonra dahi Polonyanın toprakı kullandıklarınıdır.»

Bu kasmirli Raediz, Polonya'nın Gdansk'in batısında, Baltık'da yalınca birşey kasmadıkla kıyın bulunduguna bildirerek, Polonya Deniz Kuvvetlerin kucuk cephne olduguna aciklayarak, hicbir zorlukla karabagilmayarakla bildirirde.

Büyükkartal Raftarın başlıca ligası İngiltere ile Fransa arasında

Bu tür denizci gürbüzü, dâimî deniz gemileri, üç adet ben krupandri ve yine üçü üç adet zuluarshe avditi ne koruyacak, geri kalan denizciler "Atlantik Seyahatı" tesir edilecek bulmacaklarda.

Fahrettin talimatına göre, deniz kurvetleri Beyaz Darden Harekâtına 1 Eylül 1909'da başlayacak şekilde hazırlanmıştır.

Bayülkenirai Elzer, ast makamların bereketi, plan ve emirlerini bir an önce hazırlamalarını talen etti. Çukçu postuk gelimeler nedeniyle, herşey bir an önce hastavandırı.

ITM.W.C. XXXIV. Sayfa: 428-442. NCA. VI Sayfa: 1037-966

Haber girilince oya tehlisesini laminan idareye ve Altın Si-
lahlı Kuvvetleri çok binan bir şekilde harekete geçirdi. Her türü ih-
malatlar durumunda, kaynarların olumsuzluğunda gücükler kar-
landı.

Hüder, Sovyet Birliği ile karışık bir salkırmalık paketine inşaatçıları olan komünistlerin Oberaltberg'de toplayarak işlerini sürecektir.

Artık kan dokülmekleizin yeni başarılar elde edilemez. Tartışma konusu olan katliyen Danzig gebri değildir. Doğudaki yaşam alanımızın genişletilmesi, besin maddelerimizin sağlanması ve aynı zamanda Baltık Devletleri probleminin çözülmesi sorundur.

Avrupa'da başka bir olanak yoktur. Eğer alınyazmında bati ile harp yapmak yazın ise, Doğuda büyük bir hayat alanımızın bulunması çok önemli olur. Harp zamanında rekor hasatlara, barış zamanında olduğundan daha az güvenebiliriz.

Diğer yenden Alman olmayan topraklar üzerinde yaşayan halkımızın bir güçlü kaynağı teşkil ettiği de unutulmamalıdır.

Polonya'nın yaşatılması söz konusu değildir. İlk elverişli fırsatla Polonya'ya hücum edilecektir. Çekoslovakya gibi bir durumda karşılaşılmaması umuyorum. Harp çıkacaktır. Görevimiz Polonya'yı izole etmektir. Polonya'nın izole edilmesinde başarı sağlanması çok önemlidir.

Polonya sayısız bati ile, yani Fransa ve İngiltere ile savaşla aynı zamana rastlamamalıdır. Bir Almanya-Polonya çatışmasının, bati ile bir Avrupa gilemeyeceği kesin değildir. O zaman savaş, herşeyden önce İngiltere ve Fransa'ya karşı olacaktır. Bundan ötürü temel şudur: Polonya ile vuku bulacak çatışma, Polonya'ya tuzağa edüterek başlanacaktır. Ancak bu, bati ile bir çatışmadan uzak tutulacak olursa başarılabılır. Eğer bu mümkün olmayacaksa, bati'ye yüklenmek ve aynı zamanda Polonya'nın hani bitirmek daha doğru olur.

Rusya'nın, Polonya'nın ortadan kaldırılması karşısında ligisiz kalması ihtimali yoktur. Öte yandan, Sovyetler Birliği İngiltere ve Fransa ile ittifak yaparsa, bu bera İngiltere ve Fransa'ya birkaç emel darbe indirmeye sevk eder.

İngiltere ile barışçı bir anlaşmaya varmak şüphelidir. Bir çatışmaya hazır olmak gerekir. İngiltere bizim gelişmemize, kendisini saydılatmak bir hegemonyanın kurulmasına karşıdır. Bundan ötürü İngiltere bizim düşmanımızdır ve İngiltere ile çatışmak bir ölüm kalım sorunudur.

İngiltere, birkaç güçlü darbe ile Almanya'nın hesabını göremez ve bizi dize getiremez. Savaşı Ruhr'a yaklaştırmak İngiltere için çok önemlidir. Varlığımızın silresi Ruhr bölgesinin sınırında bulunmasına bağlıdır.

Hollanda ve Belçika'daki hava üsleri, zakeri bakından legal edilmelidir. Tarafsızlık bildirilerine inanılmamalıdır. Eğer İngiltere, Polonya savaşına müdahale etmeye kalkarsa, Hollanda'nın üzerine şimşek gibi saldırmalıyız. Hollanda topraklarında da, Zuyder-Zee'ye kadar yeni bir savunma hattı kurmalıyız.

Bizim bu işten ucuz kurtulacağımıza ikri tebbükelidir. Böyle bir ihtimal yoktur. Bu taktirde gemileri yakmalıyız. Bu artık doğru mu olur, yanlış mı olur sorunu olmaktan çıkmıştır. Yine bu seksen milyon insanın yaşamak ya da ölmek sorunu değildir.

İngiliz'in kendisi mağrur, cesur, seri, sanatçı ve iyi bir örgütçüdür. Her yeni gelişmeden nasîl yararlanacağını bilir. Onda da Nordik ırkının serüveni aklı ve cesareti vardır. İngiltere'nin kendisi, bir dünya devletidir. Üç yüz yıldır sürmektedir. Yaptığı ittifaklar sayesinde büyümüştür. Bu devlet yalnız somut bir şey değildir. Aynı zamanda bütün dünyayı saran psikolojik bir güç de sayılmalıdır. Bu hayız servete ve bunlarla birlikte giden yamukakula şunu da ekleyebiliriz: Jeopolitik güvenlik ve güçlü bir deniz kuvvetinin himayesi ve cesur bir hava kuvveti.

Eğer son savaşta iki tane daha savaş gerçiniz, iki tane daha kruvazörünüz olmalıydı ve Jutland deniz muharebesine sabahleyin başlamış olsaydık, hepimiz donanmamızı yenilecek ve İngiltere diye gelecekti. Dünya savaşı da bitmiş olacaktı.

Eskiden İngiltere'yi ele geçirmek için, İngiltere'yi istila etmek gerekirdi. Çünkü, İngiltere kendisini besleyebliyordu. Bugün ise beslenememektedir. Dışardan gelen yiyecek maddeleri kesildiği andan itibaren İngiltere teslim olmak zorundadır.

Yiyecek ve akaryakıt ihtali; donanmanın himayesini devam ettirebildiği sure mümkündür.

Luftwaffe'nin İngiltere üzerine yapacağı hücumlar İngiltere'yi teslim olmaya zorlayamaz. Ama donanması yok edilecek olursa, İngiltere hemen teslim olur. Anı bir hücumun çabuk karar doğurabileceğinden şüpheli edilemez.

Amaç, düşmanın başlangıçta şiddetli ve kesin bir darbe indirmek, iftirdi. Her bir savaşta ve her bir de ani bir hücumu göre hazırlıklar yapılmalıdır. İngiltere'nin, Avrupa kıtası üzerinde girişeceği bir müdahale piskirtilmelidir.

Ordu, donanma ve hava kuvvetleri için önemli olan mevzileri işgal etmelidir. Eğer Hollanda ile Belçika'yı işgal etmeyi ve ele geçirmeyi ve aynı zamanda Fransa'yı da yenmeyi başarabilirsek, İngiltere'ye karşı başarılı bir savaş yürütmek için gereken temel yaratmış oluruz.

O zaman Alman Hava Kuvvetleri, İngiltere'yi batı Fransa'dan abukun alians alır ve Deniz Kuvvetleri de denizaltıları ile daha da geniş bir abluka sağlar.

Burada şunu da belirtmekte yarar görmekteyim. Alman ordusu, Birinci Dünya Savaşının sonunda Paris üzerine yürüyeceği yerde, Manş boğazına doğru bir çevirme hareketine girişmiş olsaydı, herhalde sonuç başabaşta olurdu. Bu husus da dikkatle gözönünde bulundurulmalıdır.

Bütün amacımız, Avrupa'da İngiltere'yi dize getirmektir. Giditlik beğarının en önemli şartıdır. Amaçlarımız gerek İtalya'dan ve gerekse Japonya'dan saklı tutulmalıdır. Bu nedenle çalışmalar Genelkurumayın eline bırakılmayacak. Askeri planları hazırlamak üzere Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı Karargâhında küçük bir planlama kurmayı teşekkül ettirilecektir.

(Hitler'in yaveri Yb. Rudolf Schmundt'un tutanağı, NCA VII Sayfa : 847-854, DGFP VI. Sayfa : 574-580, T.M.W.C. XXXVII Sayfa : 546-556)

Hitler'in Obersalzberg'deki nutku muhtelif şekillerde tefsir edildi. Bazıları Hitler'in «İngiltere ve Fransa'nın muhakkak suretle harbe girmeyeceklerini» kabul ettiğini bazıları ise Hitler'in «İngilterenin Polonya'yı savunması için hiçbir neden olmadığını ve bu bakımdan harbe girmeleri ihtimalini» düşünmediğini, bununla beraber «Bu imkânın da halinde tutulması gerektiği»ni belirttiğini» söylediler.

Fakat Hitler'in düşüncesi ne olursa olsun, Büyükbirirael Raeder ve kurmay heyeti için tehlike son derece barizdi. Büyükbirirael Raeder, harpde bütün kuvvetini İngiltere'nin deniz ticareti üzerine konsantre etmeye mecburdu. Peşinen İngiliz donanmasını kırıp imha etmek uğrunda herhangi bir süstü müharabesini düşünmeye gerek yoktu. İngiliz Deniz ulaştırmasına gerekli darbeler vurulmak için denizaltı gemisinin seçilmesi tabii idi. Amiral, zayıf kuvvetlerle himaye edilen konvoylara karşı, kuvvetli süstü gemilerinin munferiden yapacağı harekâtın değerine inanmıyordu. Bu tür harekâta girildiği takdirde konvoyların himaye ve destek kuvvetleri artırılacak, hili konvoy adedi azaltılacak ve İngiliz donanması büyük bir skımnıya girmiş olacaktı. Bu suretle İngiliz deniz ulaştırması fevkalade müteassir olacak ve tesir filen konvoyların tasarruz edilmesi kadar büyüyecekti.

Diğer bir silah da mayındı. Mikyalisi mayın Almanya'nın başlanğıçta en büyük avantajı durumunda idi. İste mevcut olanaklar ve emirlerin muvacehesinde Büyükbirirael Raeder harp planını şu şekilde tespit etti :

Polonya Harbinde : Polonya'ya «bluka tesis edilecek, Baltık geçitleri mayınlanacak ve Dirschau köprüsü imha edilerek.

İngiltere ve Fransa ile harp halinde -Ticaret hasbı için konuş hazırlığı yapılacak ve önemli İngiliz limanları önüne mayın dokülecek. Müstakbel bir harbin hasbı bir deniz stratejisi takip edilerek kazanılacağını açıklayan Amiral W. Wegener'in görüşleri ışığı altında hazırlanan Alman Deniz Kuvvetleri Komutanlığının (OKM'nin) harekât planı, 1 Mayıs 1939 günü Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığına sunuldu.

Bu harekât planında Alman Deniz Kuvvetlerinin, Polonya harbinin başlamasını müteakip İngiltere'nin en kısa zamanda savaşa gireceği kabul edilerek konuşlandırılmış olduğu görülyordu.

Büyükbirirael Raeder, Polonya'da gırılacak kara harekâtının denizden desteklenmesi maksadiyle çok cıstı bir kuvvet ayırması, İngiltere'nin harbe girmesi üzerine derhal deniz ulaştırmasına tasarruzı onğorerek denizaltılar ve cep müharebe gemileri ile Atlantik'de konuşlanmaya ağırlık vermişti. Yine deniz ulaştırmanın engellenmek maksadiyle tasarruzı mayın harekâtı da bütün şiddeti ile başlatılacak, bir silah besakım yaratacak olan magnetik mayınlar kullanılacaktı.

Hitler'in 23 Mayıs 1939 tarihli Beyaz Durum ile ilgili özel şifalı direktifi; Büyükamiral Raeder'in Deniz Harekât planını tasvip ettiğini gösteriyordu.

Yukarıda açıklanan esaslar dahilinde Alman Deniz Kuvvetlerinin Atlantik'de bir konuşu şöyle yapıldı: Graf Von Spee cep muharebe gemisi, Altmare içindeki lojistik destek gemisi ile birlikte, 21 Ağustos 1939 günü Almanya'dan hareket ederek İngiliz adalarının kuzeyinden Güney Atlantik'e, Deutschland cep muharebe gemisi Westerland bundan lojistik destek gemisi ile birlikte 23 Ağustos 1939 günü Almanya'dan hareket ederek İngiliz deniz ulaştırmasına laarruslarda bulunmak maksadıyla Kuzey Atlantik'e gönderildiler.

19-21 Ağustos 1939 tarihlerinde harekâta hazır bütün denizaltı gemileri denize açıldı. Yirmi denizaltı gemisinden üç tanesi Baltık'da alkonup, onsekiz tanesi İngiliz adalarının kuzey ve karayelindeki bekleme yerlerine yola çıktı.

Hiç olmazsa başlangıçta, bütün gemilerin Lathey sözleşmesine nazaran harekât yapması ve Almanların kayıtsız şartsız denizaltı harbini tercih ettiğine dair, Almanya'ya karşı bir suçlamasının ortaya çıkmasına neden olabilecek olaylara dikkat etmeleri hususunda, denizaltı gemileri komutanlarına emir verildi.

Graf Von Spee ve Deutschland cep muharebe gemilerine verilen harekât emirlerinin, sayfalar tutan detaylı Ek talimatları mevcuttur. Bunlardan I ve III ücu kısımlar aşağıdadır:

ÇOK GİZLİ

Yalnız Subaylara

Berlin 4 Ağustos 1939

2 Nüshadır

Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı

Deniz Harekât Dairesi Başkanlığı

GRAFF VON SPEE VE DEUTSCHLAND

Harekât Emri

A. Politik Durum:

1. Politik durum, Polonya ile harp halinde, ona garanti vermiş olgıların (İngiltere-Fransız) müdahale etmelerinin muhtemel olduğunu göstermektedir. Bu taktirde, İtalya'nın bladen tarafa olması muhtemeldir.

2. Sovyet Rusya'nın Batı Devletleri ve Polonya'ya mütemayil olarak başlangıçta tarafsız kalacağı kabal edilree de, durumu belli değildir.

3. İspanya ve Japonya haric tutulduğunda, hiçbir tarafsız devletten bize yakın bir durum beklenemez.

4. Deniz ticaretimiz ve akıncı kuvvetlerimiz için ancak bu devletlere ve imzalarına güvenebiliriz.

5. Deniz Kuvvetleri Komutanlığının bir emri olmadıkça (Tehlikeli Bölgeler İlanı gibi), bütün tarafsız devletlerin tarafsızlığına tam anlamı ile ayulacaktır.

B. Harp Halinde Görevler :

Bütün imkânlardan faydalanarak düşman deniz ulaştırmasının felce uğratılması ve imhasıdır.

Bu maksadla aşağıdaki hususlar emredilmiştir :

a. Başlangıçta, mücadere kanununa göre ticaret harbi yapılır.

b. Almanya harbin başında veya devamı sırasında «Tehlikeli Bölgeler» ilan edince, bu bölgeler içinde kayıtlı şartlar harp etmek serbesttir. Tanınmış balıkçılık, denizaltı gemilerinin hücumuna maruz kalınmaları için, özel bölgeler belirtilmedikçe, cep mihillarıımız, tehlike bölgelerinden açık bulunacaklardır.

c. Çok sayılı düşman kuvvetleriyle karşılaşılma dahil, ancak esas görev lesp ettiği taktirde (Ticaret gemilerini imha etmek gibi) muharebe edilecektir.

d. Harekât sahalarında sık sık mevki değiştirilecektir. Bu suretle önemli neticeler alınmasa dahil, düşman, deniz ticaretini tahdit edecektir. Keras zaman zaman uzak bölgelere ayrılmak da, düşmanın tereddüdünü artırarakdır.

e. Eğer, düşmanın deniz ticaretini büyük kuvvetlerle himaye etmesinden ötürü, direkt başarı sağlanamazsa, bundan deniz ulaştırmasının tahdit edildiği, yani ikmal durumunun bir hayli bozulduğu anlaşılmaktadır. Keras cep mihillalarının konvoy bölgelerinde kalmaya devam edebilmesi, kendilerine değerli sonuçlar sağlayacaktır.

f. Düşman, bütün ihtal ihtiyaçlarını himayeli konvoylarla kargo taşıyabilecek durumda değildir. Bu bakımdan münferit gemileri rastlanabilir.

Bütün bunlar ön tedbir malayesinde konmuşlar olabilir de, İngiltere ile harbi beklettiklerine dair müsbet emarelerdir.

Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı 31 Ağustos 1939 günü harp için ilk emrini çıkarttı. Polonya harbinin yönetilmesi ile ilgili 1 No.lu emirde :

«Atlantik sahasındaki kuvvetler gündelik beklenme durumunda kalmaklardır. Verilecek emirle asıl gayret İngiltere'nin gemilerini hedef almak gartı ve, deniz ulaştırmasına karşı en dinamik bir şekilde yöneltilcektir. Bu mücadelenin etkinliğini artırmak maksadıyla bazı bölgelerin «Tehlikeli Sahn» olarak ilan edilmesi gerekecektir.

Alman Deniz Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı (OKM), hangi deniz bölgelerinin İngiliz deniz ulaştırmasına taarruz konusunda yarar sağlayacak nitelikte gördüğünü boyutları ile birlikte bildirecektir. Dünya kamuoyuna yapılacak olan deklarasyonların metinleri Dışişleri Bakanlığı ile birlikte hazırlanacak ve onaylanmak üzere de Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı kanalı ile bana arz edilecektir.

Baltık Denizinde, düşman deniz kuvvetlerinin ammalarına münaf olacak şekilde tertipler alınacak, bu denizde kati surette güven sağlanacaktır. İngiliz deniz ulaştırma yollarının düğüm noktaları ile limanları önünde taarruz nömiyetteki mayın manialarının tesliye paraleli olarak Baltık Denizi gicelerinin mayın maniaları ile kapatılıp kapatılmayacağı hususuna karar vermeye Alman Deniz Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı yetkilidir. İfadeleri yer alması.

Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığının 31 Ağustos 1939 günü yayınlaması olduğu Harbin sevk ve idaresi hakkında Talimat No: 1 aşağıdaki şekilde idi:

«ÇOK GİZLİ

Yalnız Sımsıyara

Alman Silahlı Kuvvetleri Başkomutanlığı

Berlin, 31 Ağustos 1939

8 Nüshanın, 2 nci Nüshanı

HARBİN SEVK VE İDARESİ HAKKINDA TALİMAT NO: 1

1. Almanya için gayri kabili tahammülü bir hal almış olan doğu hududundaki durumun haris yolu ile düzeltilmesi hususundaki bütün ayrıcalıklar kapamış olduğundan, kuvvetle halletmeye karar verdim.

2. Polonya taarruzu, ordunun yeni düzenlenmesine göre yapılacaktır. Büyük Dava hazırlıklarının değiştirilmiş olan yeni düzeni olmak üzere.

Garev bölünmü ve harekât hedefi değiştirilmiştir.

Taarruz Tarihi : 1 Eylül 1939

Taarruz Saati : Sabah saat 04.45 dir. (Kırmızı kalemlle ifade edilmiştir)

Gdynia, Danzig Körfezi ve Dirschau Bridge Harekâtı için de aynı saat müteberdir.

3. Batıda müdahalemin açılması sorumluluğunun zıphı bırakmayacak şekilde İngiltere ve Fransa'ya yükletilmesi hususu önemlidir. Başlangıçta basit hudut olaylarına karşı sadece mevzeli harekât yapılacaktır.

Garanti etmiş olduğumuz Hollanda, Belçika, Lüksemburg ve İsviçre'nin tarafılarına son derece dikkat edilecektir. Batı Almanya hududu yanlış anlamaksızın hiçbir yerinden geçilmeyecektir.

Denizlerde, veya bunun uygulanmadığı her veredeki hususta hareket için aynı hususlar tatbik edilecektir.

Savunma bakımından Alman Hava Kuvvetlerinin görevi sadece, düşman kuvvetlerinin Alman hudutlarına tecrübe ederek yapacakları taarruzlara mani olmaktır. Bu suretle hareket etmekle, mümkün imkanların devamı müddetine, tek uçak ve ateş birlikleri karşı harekâtta tarafların hudutlarına dikkat edilecektir.

Buna nazaran ABŞ'deki denizaltılar sürekli denizlerde bekleyeceklerdir. (Bu husus kurgun kalemle ifade edilmiştir)

Ayrıca, büyük ölçüde İngiliz ve Fransız taarruz birlikleri, taraflar ökelelerinden Almanya'ya taarruz ettikleri takdirde ve hava savunması tehlikede görüldüğü zaman, bu ülkeler üzerinde savunma hareketine başlamaya edilecektir.

Batıda bulunan bir devlet düşmanlarındaki lehane tarafılarına ihlal edecek olursa, bunun derhal Salahi Kuvvetler Yüksek Komiserliğine bildirilmesi bînaessâ önemlidir.

4. İngiltere ve Fransa'nın Almanya'ya karşı husumane harekâta geçmeleri halinde, bu bölgede bulunan silahlı kuvvetlerin görevi, Polonya üzerinde baskı sağlanması için gerekli şartları temin makasıyla, mümkün olduğu kadar kuvvetini muhafaza ederek olumsuz durdurmaktır. Bu görev kapsamında, düşman kuvvetlerine ve ekonomik kaynaklarına ve malikemesine zarar verilmeyecektir. Gerekliğinde taarruz harekâta başlanmasını salâsen arzödeceğiz.

Kara ordusu Batı duvarını ve bunun kapatılmasına karşı gerekli hazırlıklarını yapmaktadır. Batı devletlerinin Belçika ve Hollanda ülkelerine tecavüz etmeleri ihtimaline karşı Fransız Kuvvetleri Lüksemburg'a girerlerse husulî kopetleri yok edilecektir.

Denizde Ticaret Harbi: (Yeni kalemle yazılmıştır)

Deniz Kuvvetleri Ticaret Harbini İngiltere'ye konanına edecektir. Bu harekâta tesirli artırmak için, tehlike bölgeleri hakkında bir tedbir yayımlanması düşünülecektir. Deniz Kuvvetleri Yüksek Komiserliği, hudutları ile birlikte hangi denizlerde tehlikeli bölgelerin ilan edilmesini gerektireceğini müdahale edecek ve bildirecektir. Bunun yayımlanması için, Dışişleri Bakanlığı ile müsterekon hazırlanacak nota, onaylanmam için, Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığına bîna gönderilecektir.

Düşmanın Baltık Denizine girmemesi sağlanacaktır. Bu maksatla, Baltık Denizi gençlerinin mayınlanıp mayınlanmadığı hakkında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı karar verecektir.

Alman Hava Kuvvetlerinin birinci görevi, İngiliz ve Fransız Hava Kuvvetlerinin Alman Ordusu ve Almanya'nın hayat sahalarına karşı yapacağı taarruzlara mani olmaktır.

İngiltere ile hârp halinde, İngiliz deniz alacurtmasını, aliah en-
duslamları ve Fransa'ya asler nakliyatını vurmak için Alman Hava
Kuvvetlerinden faydalanmak üzere hazırlıklar yapılacaktır.

Toplu bir halde bulunan İngiliz Deniz Kuvvetlerine (Birleşen mu-
haribe gemisi ve uçak gemisi) muvafık hususlardan faydalanarak bu-
yük ölçüde hava kuvvetleriyle taarruflar yapılacaktır. Londra'ya taar-
rüs kararına alınır.

İngiltere'ye taarruz için hazırlıklar yapılacaktır. Bu taarruzlarda
parça parça kuvvetler kullanılarak kısmi başarılarından istifade edilmesine
dikkat alınacaktır.

Adolf Hitler

ÇOK DİZLİ

IT M W G XXXIV. Sayfa 435-439. N B.C. Sayfa. 126. NCA VI. Say-
fa. 935-939. DGFP VII. Sayfa. 477-479)

Nazi rejimi altındaki Alman Deniz Kuvvetlerinin gelişmesi, Alman
gemi baskınlılarının insonatı derunle edilebileceği gemi rakıtları ve yarı-
lılık savaşın çarşı ile etkileye kazanılması. Bunlardan birinesini Almanın
Deniz Kuvvetlerinin gelişmesini tahdit eden en kuvvetli amildir 1935
Londra Sözleşmesi, Almanyaya İngiliz devleti gemilerinin yüzde otuz-
beşini ve denizaltı gemilerinin yüzde yatsınd inış etmek hakkını tanı-
dığı halde, Almanyadaki gemi inış tezgahları 1944/45'den önce bu
rakıtları tutturmaye muktedir değildi.

31 Aralık 1936'da İngiltere'nin Deniz Kuvvetlerini artırmak kararı
alınır, Hitler'in, özellikle denizaltılar olmak üzere, «Alman deniz hârp
muvazinası hususlandırılmasın» hakkında emir çıkarmasına neden oldu ise-
de, maddi güçlükler ile tezgah ve fabrikaların kifayetsizliğinin kısa
mavazada giderilmesi mümkün olmadığından bu emir isterin düzeltili-
lmesine pek az etkili oldu.

Alman Silahlı Kuvvetleri Başkumandanlığında pek çok ad ilhirlen
mavazası Hava kuvvetlerinin gemilerle mukayese edilemeyecek mavi
vudlamları ile sürerek, Goering tam bir güvencle Alman Hava Kuvvet-
lerine inanıyor ve Hitler de bu ilhale meyyal görüyordu. Kema Yüksek
Sevki ve İdare Makamı da kare fikrini alıdığından deniz kudretinin
öneminden bahsedirdi.

Halat, harbe tahakküm eden yollarda, denizaltı hüsumının gelişme-
sinde olduğu gibi, hiçbir zaman bu amildir ilhale meyyale getirmek
hususundan Amiral Raeder'in planlarını desteklememiştir.

Amiral Raeder, gemi inışları kararında, Hitler'in «Her ne kadar
Fransa, Polonya ve Rusya ile aramızda daha erken bir mital çıkması
kınıtısı da, İngiltere ile an' erden 1944 1945'den önce harp etmeyece-
kiz olduğumuzun tesiri altında hareket etti.

Buna nazıran Büyükamiral Raeder, İngiltere'ninkine kadar büyük ol-
mamakla beraber, geniş İngiliz deniz ulaşılması yollarında başarı pe-

iniciadele edebilecek kudrette, küçük ve balanslı bir filo yapmaya yeter zaman olduğunu karar verdi.

Almanya'daki gemi inşa tesğâhlarının gerçek kapasitelerine bağlı olarak yapılan bu gemi inşa programı zaman zaman tadillata da uğratılmıştır.

«Z» planı adı verilen bu plan Şubat 1939'da aşağıdaki şekilde idi -

6	Muharebe Gemisi	1944 sonunda
4	Ağır Kruvazör	1943 sonunda
4	Ağır Kruvazör	1945 sonunda
4	Hafif Kruvazör	1944 sonunda
13	Hafif Kruvazör	1948 sonunda
2	Uçak Gemisi	1941 sonunda
2	Uçak Gemisi	1947 sonunda
126	Denizaltı Gemisi (Her tip)	1943 sonunda
95	Denizaltı Gemisi	1947 sonunda

(Bu listeye muhripler ve diğer küçük korajlı gemiler dahil edilmiştir).

Bu rakamlara halen mevcut olan aşağıda yazılı deniz kuvvetleri ilâve olacaktı -

- 3 Çep Zırhlısı (Graf Spee, Deutschland, Admiral Scheer)
- 2 Muharebe Gemisi (Scharnhorst, Gneisenau)
- 2 Muharebe Gemisi bitmek üzere (Bismarck ve Tirpitz)
- 7 Kruvazör (Hipper, Blücher, Nürnberg, Leipzig, Köln, Karlsruhe, Königsberg)
- 1 Kruvazör bitmek üzere (Prinz Eugen)
- 46 Denizaltı Gemisi

Pakat gerginliğin 1939 yılında artmış olması, İngiltere ile harbin evence tahmin edilen 1944/1945 yılından çok daha erken olacağını ortaya koydu. Hitler, Alman Silahlı Kuvvetlerinin durumunun baki-likse olduğunu takdir etmekle beraber, diğer devletlerin de hazırlanmasından çekinerek, daha geç kalmaktansa 1939 yılında darbeyle indirmeye karar verdi.

Z planının baştan aşağı revizyonunu gerektiren bu durumu, Büyükamiral Raeder, balansa filo kararından vazgeçmeye mecbur etti. Büyükamiral Raeder bunun yerine, ne büyük bir deniz muharebesi ve ne de normal savunma görevi yapmaya (konvoy koruması, Kontrolant kontrol, Çıkarma kuvvetlerinin himaye ve destek) ve diğer cıvırlı olmayan, sadece İngiliz deniz ulaştırmasına taarruzi darbeler indirebilecek bir kuvvetin süratle inşasına mecbur kaldı.

Karşılaşan bu durumda, denizaltı gemilerine, akıncı olarak mus-takli harekât yapabilecek muharebe gemilerine ve yardımcı kruvazör-lere ihtiyacı vardı.

1935 yılında önemi sırasına göre şu plan benimsendi :

1. Muharebe Gemiisi ve Denizaltı.
2. Akor Kravazör.
3. Uçak Gemisi.
4. Harek Kravazör.
5. Muharebe ve Torpido.
6. Mayın Arama Tarım Gemiisi.
7. Yardımcı Gemiiler.
8. Lojistik Destek Gemiileri.

Yardımcı kravazör olarak tarrık edilen ticaret gemilerinin tadilatı işleme ayandırılmamak için, ilüfili harbin başlanmasına kadar gürü birü-tildi. (20 adet ticaret gemisi).

İNGİLTERE'NİN DENİZ HARBİ HAZIRLIKLARI :

1935 yılının sonu, zehmetler silahlarmaya aydel zamanını bürer-eti. 1934 yılındaki silahlarmı sınırlandırılmak konferansının ıflak et-mesi ve Japonya'nın Londra Konferansı hükümlerinin dıına çıkaca-ğını ilan etmesi. Milletler Cemiyetinin tespit ettiğı duruma son verdi. Böylelikle bütün devletler akmıye kadar tespit etinle oldukları nıpi taahhümleri uzumadılar ve ortada sadece 1935 tarihli İngiltere-Alman anlaşması kaldı.

Kuvvetlerin bir oran dahilinde azaltılmasn bakımından Washington Anlaşması İngiltere için faydalı olmuştı. Fakat 1935 yılı akım ayından 1936 yılı mayıs ayına kadar İtalya'ya karşı uygulanmas olan, tam ted-birler İngiltere'yi iki noktada ikaz etti. Bunlar; bütün devletlerle müs-terek bir emniyet tonu aynı fikrinin iflas etmesi olması ve İngiltere Denanmasının yeterli bir kudrette olmaması idi. Zira İngiltere bütün denanmasını, İtalya'ya karşı kullanmak üzere Akdeniz'e getirdiğinde, dünyaya yayılmış olan imparatorluk deniz olağına volları himayenk kılacaktı.

Mart 1936'da, İngiltere'nin denanmasına Dikim Hazırlanıp Avam Kamerasına sunulan Beyaz Kitap'ta şu ifadeler kullanılıyordu :

"İtalya, Haşhaşdan Harbinin yarattığı durum, taıl denizler de de-hil olduğda halde Akdeniz ve Kuzidendirdeki pürçek görevlerimizle ne-kadar büyük rüke bağı olduğunu göstermektedir. Buna göre büyük devletler arasında bir harp çıktığında İngiltere Akdeniz'de, İtalya Haşhaşdan Harbinde olduğu kadar, kuvvetli bir denanma bulundurmasa-yacaktır."

Bundan dolayı İngiltere'nin yeni inşaat programı ayrıntılı bir sı-lahlarmayı ıkrabetirdi. 1935 yılında 139.000 ton olarak başlayan inşaat 1938 yılında 547.000 tonu buldu. 1936 yılından 1938 yılına kadar devam eden bu programda, dokuz muharebe gemisi de altı uçak gemisi bul-unuyordu. Bu kuvvet hazırlık programı taıl üstütlü kuvvetlerini de ıcr-masını rağmen ağırlık büyük tonajlı gemilere verilmişti.

1938 yılında İngiltere, bütün Avrupa devletleri ve Japonya'dan fazla muharebe gemisi, kruvazör, uçak gemisi ve muhrip inşa etmiş bulunuyordu.

Memleketi savunma uğrunda hükümeti tenkid etmekte çekinmeyen Churchill, 3 Kasım 1938'de verdiği bir söylevde; İngiltere Donanmasının en kıfayeti olduğu ve diğer Avrupa devletlerine karşı nisbi kudretinin 1914'ten çok fazla olduğunu ilan etti.

Ancak İngiltere hâlen denize konvoy hizmetinde kullanılan refakat gemisi projesine sırt çevirmişti. Fakat kısa bir süre sonra bu tip gemilere olan ihtiyaç kendini şiddetle hissettirdi. Ama İngiltere geç kalmıştı.

Büyük ve güçlü İngiliz Donanması'nın denizaltı savunma harbine ait hazırlıkları hiç de iyi değildi. Yine konvoyların sevk ve idaresi ile ilgili talimnameler mükemmel olmaktan uzaktı. Tabii Alman Deniz Kuvvetleri denizaltı filosunun başlangıçta güçsüzlüğü bu zafiyeti kendiliğinden kapattığı gibi harp süresince İngiltere'de denizaltı savunma harbindeki gayretleri büyük gelişmeler gösterdi.

İngiliz sudetü kuvvetleri, süsü gemileri arasındaki mücadeleye, 1914 yılındakine nazaran çok daha iyi hazırlanmış durumdaydı. Büyük gemilerin gece muharebeleri için hem materyal ve hem de eğitim yönünden hazır oldukları bir gerçektir.

Fakat İngilizler, uçak gemilerinde kullandıkları uçaklar bakımından Japon ve Amerikan Donanmasından oldukça geride idiler.

İngiltere, donanmasının etkinliğini artırmak maksadıyla yeni bir uygulamaya gitti ve Deniz-Hava kuvvetini kurdu. Kralliyet Hava Kuvvetleri teşkil edildiğinde bütün gemilerde konuşlandırılmış uçaklar bu kuvvetin emrine verilmeydi. Fakat 1937 yılının Eylül ayında Deniz-Hava kuvveti teşkil edilince harp gemilerinde konuşlandırılmış uçaklar gerek sevk ve idare, gerekse idari bakımdan Admiraleti'nin direkt emrine girdi. Kralliyet Hava Kuvvetlerinin emrinde yalnız karada üslenen deniz kuvvetleri de işbirliği yapmak hava kuvvetleri kaldı. Admiraleti, Deniz-Hava kuvvetinin gerek materyal, gerekse personel bakımından bütün ihtiyaçlarını bizzat sağladı. Kralliyet Hava Kuvvetleri de sık personel değişikliği yaptığı için Admiraleti kendisi ile direkt görev yapmak zorunda olan bu kuvveti emrine alması ve bu personeli deniz makatelerine göre bizzat kendi yetiştirmektir.

İngiliz görüşüne göre: «Kara harbi esaslarına göre yetiştirilmiş olan bir havacı kütlesi, ne denizine de işbirliği yapmak üzere yetiştirilebilir, ne de düşman deniz kuvvetlerine zarar verebilecek kudrete getirilebilir.»

Nitekim Deniz-Hava kuvveti kurulduktan kısa bir müddet sonra Torpido atan uçaklar büyük bir gelişme gösterdi.

Karada üslenen ve donanma ile işbirliği yapan hava kuvvetleri de Sahil Komutanlığı (Coastal Command) olarak organize edildi ve Kralliyet Hava Kuvvetlerinin sevk ve idaresine verildi.

Harp başladığında sahil komutanlığı oldukça lakim halde ter-
tiyerinle yitirilmis ve bu nedenle olumsuzdur.

Donatılar ile ilgili olarak bilgilendirilen bu birlik 15 Nisan 1941'de
Admiralite emrine verildi.

Kıraliyet Hava Kuvvetleri de çok iyi donatılma ve eğitilme. Harp
sırasında sahil hareketine müdahale bir şekilde katkıda bulun-
du. Bu perspektif bu birliğin yeterli seviyede yürütüleceği endişe-
lenin yerini aldığı bir zamanda anlaşıldı.

Sahil Komutanlığı da çok kısa zamanda harp denince derincede
geniş ve baskıya geçecek Atlantik sahil ve Avrupa kıtasının strate-
jik başarılarına katkıda bulunacak oldu.

İngiltere'nin harp içindeki yeni durumu çok önemli oldu. İngiltere;
bu durumda gemi, uçak, uçak gemisi, yirmi sekiz kruazör, 18 tane
yüzümlü, otuz altı, büyük bir kruazör, 18 tane yüzümlü dört firkateyn
ve yüzümlü yedi donatılı gemi bir strateji başarıldı.

Daha politik gereklilik ve harp zamanına sahne sahne İngiltere,
müttefik devletlerle müttefik bir harp beklediğinden, harpın olan
perspektif ve politik başarılarla olanlarını Temmuz 1939'da yardımla
soktu. İngiliz flota tutulan gemiler (na) hizmete sokulup Anavatan
flota emrine verildi.

Mana Kanalı ile Bristol Kanalına süsü karakolları tesis edildi.
Hava tesislerine kendi gücüne olmaksızın olan deniz dağıtması ana
güç noktası ile insanların hava savunması için Kıraliyet Hava
Kuvvetleri alarm duyulmuş geçirdi.

Ağustos 1939 yılında 18 gün içinde İngiliz Anavatan Flota, dağınık
bulunduğu İngiltere'nin müttefik devletlerinden hareketle İngiltere'nin Ge-
neral ve Şeşo-Flota'ya katkıda bulundu.

İngiltere'nin harp gücüne ihtimaline karşı Akdeniz kuvveti kaydır-
ıldı. Ağustos ayının son haftasında 18 tane gemi silahlandırılmaya
başlandı ve 31 Ağustos tarihli zaman ile bu tane seferberlik ilan edildi.

Bu maddetle ilgili İngiliz Kuvvetlerinin Fransız kuvvetlerine göç-
tüğüne ihtimaline de katkıda bulundu.

KISIM — II

1939 YILI DENİZ HAREKATI

POLONYA'NIN İSTİLASINDA DENİZ HAREKATI :

Alman Deniz Kuvvetleri Yüksek Komutanlığının Polonya'nın istilası esnasında hazırlanmış olduğu harekât planında deniz kuvvetleri unsurlarına aşağıdaki görevler verilmiştir :

Polonya Deniz Kuvvetlerini mihni veya ıstırap etmek, Polonya Limanlarını ve birlaşma Gdyaia Limanını abesce altına almak, Polonya'nın deniz ulaştırmasını men etmek, Almanya'nın Doğu Prusya, İsveç ve Norveç ile olan deniz ulaştırmasını emniyete almak, Sovyet Baltık Denizi'ndeki harekâtına gizlice kontrol altında bulundurmaktır.

Polonya Deniz Kuvvetleri dört muhrip ve bey denizaltı gemisinden oluşmuş olduğuna göre Alman Deniz Kuvvetlerinin Polonya karşındaki görevi oldukça kolaydır.

Dört Polonya muhripinden üç tanesi harbin ilanı ile birlikte hemen İngiltere'ye itica edineyi başardı. Bey adet Polonya denizaltı gemisi belirsiz bir istikamete girtilerse de iki tane İngiltere'ye ve diğer üç tanesi de İsveç'e itica ederek kaçıp kurtuldu. Alman Deniz Kuvvetleri Baltık Denizi'nde derhal deniz kontrolünü tesis etti.

2 Eylül 1939 günü eski Alman sarhıs Schleswig Holstein kara ve hava kuvvetleri ile birlikte vaparak Dantig limanına isirak etti ve bir sabir bir hafta içinde döşerildi.

14 Eylül'de aynı gemi de birlikte Schlesien sarhıs Gdynia'ya isirak etti.

Alman Deniz Kuvvetleri Baltık Denizinde kendi deniz ulaştırmasının emniyetini sağladı. Doğu Ordularının lojistik desteğini sürdürdü. Bütün limanların yanında en önemli Denizaltı personelinin yetişmesi istikaminden Baltık Denizindeki etkin sahaları serbest kıldı.

ALMAN DENİZ KUVVETLERİNDE HARP BAŞINDAKİ GÖRÜŞLER :

1 Eylül 1939 günü Alman denizaltı gemileri ile iki adet cep muharebe gemisi İngiliz deniz ulaştırmasını vurmak üzere Atlantik'de isiraktiler. Büyük bir vuruş kuvveti olmamakla beraber, henüz harp isiraklığı ve organizasyon alınmamış olan İngiliz deniz ulaştırmasına oldukça büyük ve ciddi bir zarar verecek mahiyette idi.

Bununla beraber, o sırada denizaltı filosu kemurları bulunan Albay Döynitz bedbindi. 1 Eylül 1939 günü Büyükamiral Raeder ve Deniz Kurmaylığına bir muhtıra sundu. Bu muhtıra; teknik hususlar haric özetle şu şekilde idi :

«Denizaltı silahımızın halen içinde bulunduğu bu güç durumda, mevcut denizaltı gemilerimizde arzu edilen neticelerin alınması imkân-azlığına binaen, bu konu üzerindeki düşüncelerimizi açıklamak ve gerekli neticeyi çıkarmak benim için bir vazifedir.

Deniz kuvvetinin başlıca harp görevi, İngiltere ile mücadele etmektir. İngiltere'ye karşı harbin mührak noktası ve Deniz Kuvvetlerimizle İngiltere'ye diz çöktürmenin yegâne çaresi, Atlantik'de İngiliz deniz ulaştırmasına laşırızdır.

Bu görev için uygun ve yeter sayıda suüstü kuvvetimiz bulunmadıkça, bu görev esas itibarıyla denizaltı silahına kalmaktadır. Halta bu göreve yetecek sayıda suüstü kuvvetimiz olsa daht denizaltı silahı ile desteklenmeksizin, hareket zahasına gitmek ve Atlantik'de kalabilmek pek mümkün değildir. Denizaltılar bu hususların içerisinde suüstü gemilerinin maruz kalacakları tehlikelerden uzundurler. Bu bakımdan İngiltere'ye karşı bir harpte, denizaltı silahının baina Deniz Kuvvetlerimizin belkemeği olacağına ve İngiltere üzerinde politik bir baskı yapacağına kanım.

Denizaltı ticaret harbinin esas unsuru torpido denizaltı gemisidir. En önemli olan hareket safhalarında aynı zamanda doksan adet denizaltıya ihtiyaç vardır. Atlantik ve Ekvatorun kuzeyinde, bunun için de cephe görevi alabilecek toplam devir kadar denizaltı gereklidir.

Halen görevde bulunan altıyedi denizaltı gemisinden onsekizi Atlantik'deki taarruz karakol merkezindedir.

Yirmibir denizaltı gemisi Kuzay Denizine gitmek veya gidecektir.

Onsekiz denizaltımız halen Baltik'de bulunmaktadır. Bu da denizaltı cephe görevine hazırlandırmakta, beş denizaltı gemisi de tecrübe safhasındadır.

Atlantik'de cephe görevi alabilecek toplam yirmialtı denizaltı gemisinden onsekizi Atlantik'de, üçü Baltik'de, üçü henüz göreve hazır değil ve ikisi de tecrübe yapmaktadır.

Bu sırada göreve elverişli bütün denizaltı gemileri denize çıkartmış olduklarından, bunları değiştirmek için hiçbir zengin alıkonulmamıştır. Bu bakımdan, bir harp halinde, pek yakında harokattaki denizaltıların adedi bir hayli azaltılacak ve nihayete tedricen mevcut denizaltı gemilerinin adedi sekiz veya dokuz indirilecektir.

Halen harekatta bulunan denizaltı gemilerimizin, İngiliz deniz ulaştırmasını taelz etmekten başka birşey bekleyemeyiz. Bu takdir durumu da, şimdiki denizaltı mevcudtu ile gitliğe azaltacaktır. Bu da : «Halen, İngiltere'ye karşı bir harpte önemli bir rol oynayabilecek durumda değiliz» demektir.

Mevcut deniz masraflarının önümüzdeki birkaç yıl içinde duruma bir değişiklik yaratılabileceği miyiz?

Atlantik Harekâtı içm. önümüzdeki yıllarda aşağıda varlık miktarında değişimlere girmiş olabiliriz öğrenmiş bulunuyoruz; 1940 başında otuzbir adet tip VII b ve c ile IX, 1941 başında kırksekiz adet tip VII b ve c ile IX, 1942 başında altmışbeş adet tip b ve c ile IX, ve bir adet tip XI, XII 1943 başında seksenbir adet tip VII b ve c ile yedi adet tip XI, XII 1944 başında yirmi adet tip VII b ve c ile IX ve on adet tip XI, XII 1945 başında yüzotuzdört adet tip VII b ve c ile beş adet tip XI-XII, 1946 başında yirmi altmış adet tip VII b ve c ile onbeş adet tip XI ve XII.

Tutarlarda belirtilen miktarı eğer tatlıya olarak kabul edilir ve halihazır inşa programının da dahil kalmaması, mevcut bir zaman zarfında, denizaltı gemilerininize İngiliz deniz ulaştırılmasına, dolayısıyla İngiltere'ye ulaşır bir başarı yapabilmeye yaklaşmamız dahi imkânlar olacaktır demektir.

Sonuç olarak mevcut deniz meseleleri bir tarafa bırakılarak, normal programın dışında tedbirler alınmalı ve bu suretle, denizaltı silahı en kısa zamanda İngiltere'yi makûp etmek olan ana görevini yapabilmek bir duruma geçirilmelidir.

Bu gibi kesin tedbirlerin, ancak müslait şartlar altında başarılabileceğine şüphe kenî değildir. Bu bakımdan denizaltı inşaatı meseleleri ile meşgul olacak, doğrudan doğruya deniz kuvvetleri başkomutanlığına karp sorunun yakılı bir merkez kontrol dairesi kurulması fikrindiyim.

Uzun bir aradan sonra denizaltı sanayisindeki tevkalide başarıyı temin etmeye talidir ediyorum, fakat bir, eğer gelecek bir Alman-İngiliz harabide, gerçek bir başarılı bir denizaltı silahı ile İngiltere'nin karşısına çıkarak karşılaşırsa, çabuk bakımlarda kesin önlemler alınmaya gerektirir.

Atlı. Dönitz

Denizaltı filo Komutanı

Bodden olan yalnız denizaltı filo komutanı Albay Dönitz değildi. Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükbiralm Rœder de, İngiltere'ye karp yapılacak deniz harabinde bodden bulunuyordu.

3 Eylül 1939'da İngiltere ile harp başladığında, Büyükbiralm Rœder durum hakkındaki düşüncelerini deniz kuvvetleri günlüğüne şu şekilde kaydettili :

"Haberin evvelki düşüncelerine göre 1944'den önce beklememektir. Çünkü İngiltere ve Fransa ile harp bugün başladı. Führe, Polonya meselesinin nihai bir sona ermeye yakın başlamasına dahi olsa, son dakika bu bundan kaçınılabileceğine kanî idi.

Führe'nin tahminine nazaran, Almanya 1944/45 yıl dönümünde denizaltıların «Z» planı tamamlanacağı zaman aşağıdaki deniz kuvvet-

leriyle İngiltere'ye karşı harbe başlayabücekti. Üç adet süratli muharebe gemisi, üç adet müadde cep zırhlısı, beş ağır kruvazör, müteaddid mayın dokücü ve hafif kruvazör, iki uçak gemisi ve yüzdeksan kadar denizaltı gemisi.

Herbiri, dizelle teçhiz edilmiş ve 40 cm'lik toplarla mücehhez büyük muharebe gemisinden oluşturulmuş iki grup, ticaret harbi içre eden Alman Deniz Kuvvetleri peşinde dağılmış olan büyük İngiliz Kuvvetlerini yakalayıp yoketmek görevini alacaklardı.

Scharnhorst sınıfı iki ve Tirpitz sınıfı iki gemi, bir kısım büyük İngiliz Kuvvetlerini kendilerine bağlamak üzere, Almanya'da hazır bulunacaklardı.

Bu suretle ve Japonya ve İtalya ile de mubarezi yapılarak bir takım İngiliz kuvvetlerini de bunların kendi bölgelerinde bağlamaları ile, İngiliz Donanmasının mağlup edilmesi ve İngiltere'ye malzemenin mahrum bırakılması, yani İngiltere meselesinden kesin tamamlanmış olacaktı.

Führer'in «Polonya meselesinden sonra İngiltere harbe girmek zorunda olurmaz» kanaatinin aksine olarak, İngiltere Polonya meselesini bir bahane edebilmek suretiyle harbe girmeyi uygun görmüş ve 3 Eylül 1939 günü Almanya ile harbe başlamıştır.

İngiltere, mütemmelen senatoları ve bir az elverişli partiler altında olmak üzere ergen Almanya ile harp etmek mecburiyetinde kalmıştı.

Deniz kuvvetleri yönünden düşünüldüğü zaman, İngiltere ile yapılacak böyle bir harp için deniz kuvvetlerinin 1939 sonbaharında hiçbir bakımdan yeten derecede teçhiz edilmiş olduğu aşkardır. 1935 Londra Sözleşmesinden beri geçen kısa zaman zarfında, eskimiyecek ve uygun şekilde organize edilmiş bir denizaltı kuvveti meydana getirildiği bir hakikattir. Bununla beraber, hafif virmiş denizaltılar Atlantik'de hareketi çıkartılmak bu filo, harp sırasında kesin bir tesir sağlayabilmek bakımından çok azdır. Süratli kuvvetleri ise adet ve kuvvet bakımından o kadar azdır ki, bütün dehi ortaya atılsa, kahrmanca olarak bir gösteriden başka bir şey yapamazlar.

Bu bakımdan, müteakip inşaatın tamamlanmış olduğu gemileri en doğrusudur.

Mahruca kullandıkları takdirde, cep nitelikleri (Graf Spee ile Deutschland) bir müddet için çok denizlerde kruvazör harbi yapabilirler. Scharnhorst ve Gneisenau ise hiçbir bakımdan harbe hazır olmadıklarından, ancak düşman kruvazörlerini İngiliz anaavatan limanlarına bağlamakla, cep zırhlılarına dolayısıyla yardım edebileceklerdir.

Bununla beraber cep nitelikleri harbin gidişatı üzerinde tam bir tesir iara edemezler.

Assman (paraf)

Büyükamiral Raeder (imza)v

Polonya Harekâtının gelişmesi ve İngiltere ile Fransa'nın Almanya'ya harp ilan etmeleri üzerine 3 Eylül 1939 günü Hitler, 2 numaralı harp direktifi ile İngiltere'ye karşı deniz harekâtının başlatılmasına izin verdi.

-ÇOK GİZLİ

ALMAN Silahlı Kuvvetleri Başkomutanlığı

Berlin, 3 Eylül 1939

HARBİN SEVK VE İDARESİ HAKKINDA TALİMAT NO: 2

1. İngiliz Hükûmetinin 3 Eylül 1939 günü saat 11.17'de harp ilan etmesi üzerine, İngiliz Amirallik Dairesi denizde düşmanca hareketleri başladığını açıklamıştır.

2. Fransa'nın 3 Eylül 1939 günü saat 17.00'deki müteakip deklarasyonu Almanya ile harp halinde bulunacağını ilan etmiştir.

3. Balık'da harbin sevk ve idaresine ilişkin daha önce yayımlanmış bulunan 1 Nolu talimatına bir değişiklik yoktur.

İngiltere tarafından denizde düşmanca hareketlerin başlatılması ve Fransa'nın harp halinde bulunacağını belirtilmesi üzerine aşağıdaki esaslara göre hareket edilecektir :

a. İngiltere ile İlgili Olarak :

Alman Deniz Kuvvetleri, denizlerde tasarruzi harekâta başlayacak Denizaltılar tarafından deniz ticaretine karşı harp şiddetli olarak icra edilecektir.

Tehlikeli bölgelerin ilanına kadar harekâtın her bölgede aynı şiddette sürdürülmesinde benzer önüm beklenmektedir.

Balık Denizi girişleri bütün ülkelerin karasuları hakkında sızar vermeden mayınlanarak kapatılacak ve klanca edilecektir.

Kuzey Denizi'ndeki mayın manlaları hem tedafii ve hem de tasarruzi maksatla sevk edilecektir.

b. Fransa ile İlgili Olarak :

Eğer Fransa, Almanya'ya karşı düşmanca harekâta başlarsa tasarruzi harekâta başlanacaktır. Bu durumda; İngiltere ile ilgili olarak verilen talimatlar aynı Fransa için de geçerli olacaktır.

Adolf HİTLER

Hitler, Komutanlar ile ilk toplantısını 7 Eylül 1939 günü yaptı. Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükamiral Raeder bu toplantıda genellikle İngiltere ve Fransa'nın davranışları ile genel politik ortam muvacehesinde deniz harekâtının nasıl yürütüldüğünü ve nasıl yürütülmeli düşünülüğünü Hitler'e sundu.

Büyükamiral Raeder :

Fransa'nın gerek politik ve gerekse askeri alanda göstermiş olduğu sabır ve İngiltere'nin harbin sevk ve idaresinde takındığı çekingenlik nedeniyle Atlantik'de konuşlandırılması Graf Spee ve Deutschland muharebe gemilerinin zımnîlik hareket alanlarından çekilerek beklemeye mevkilerinde dönmekte olduklarını, Atlantik'de konuşlandırılması denizcilerinin İngiliz deniz ulaştırmasına yönelik faaliyetlerinin ilk safhasının başarıyla bittğini, Fransa'nın beklerde durumunda bulunması ya da sıra diğer taraflar devletlerin de durumları göz önünde bulundurularak, Fransa'ya karşı denizde hiçbir surette taarruflar hareketinin uygulanmadığını, konvoyda dahil olsalar, yolcu gemilerine dokunulmadığını, bilâhale taarruz karakol görevlerine yeniden sevk edilmek üzere bazı denizaltı gemilerinin geri çekilmiş olduğunu Hitler'e arzetti.

Hitler ise; daha önce vermiş olduğu direktifinde hiçbir değişiklik olmadığını ancak; Batıdaki durum açılıp kapanmaya kadar (Takriben bir hafta kadar) sürdürülmesini tekrarlayarak, Denizaltılar Almanya'ya dönüşmeye kadar Akdeniz yolu gemilerinin batırılması hâlinde üzerine hiçbir girişimde bulunulmamasını, Atlantik'de haber mevzu denizaltı gemilerinin bilâhale yolcu gemileri ile Fransız bandrolü gemilere hücum zincirlerini, Graf Spee ile Deutschland'ın gündelik hareketten alınmamasına dikkat edilmesini bir tarafta daha batırdı. Büyükamiral Raeder, İngiltere'nin Fransa'yı kayıtsız partizanlar harbe sokmasını çok samimi olarak beklemiyordu. Zira gerek politik ve gerekse askeri alanda anlaşmazlıkları mevcuttu. Fransa bir harp hedefi görülmediğinden, her hal ve partide harp dışında kalabilirdi.

Pek yakında umulan Polonya'nın çöküşünden sonra, muhteliflen ve hatta belki de İngiltere bir dereceye kadar Doğu'da hasıl olan durumu kabule razı olabilirdi.

Nedce olarak taarruflar hareketi olmayacağından kuvvet taarrufları sağlanılabilecekti.

7 Eylül 1939 günü görülen son muharebe gemileri beklemeye bölgelerinde (Deutschland, Greenland yanında Danimarka Boğazında, Graf Spee Portmaburoc yanında), denizaltı gemileri de taarruz karakol mevkilerinde aynı bir kontrol altına alındılar. Fransız deniz ulaştırması tamamen serbest bırakıldı. Fransız Lamanary önüne hiçbir surette girilmedi.

Büyükamiral Raeder, 7 Eylül 1939 günü toplantıda Hitler'e yeni emriler götürülmesi, zamanını biraz daha ertelenmesini uygun bulduğunda.

YOLCU GEMİSİ ATHENİA'NIN BATIRILMASI :

Alman Deniz Kuvvetleri Komutanlığına salâsen alınan La Haye Sözleşmesine riayet edilmesi hususundaki bütün tedbirlerine rağmen, İngiliz yolcu gemisi, İtalyan vakti alınmazdan 3 Eylül 1939 akşamı, İngiltere'nin Almanya'ya harp ilan ettiğinden dokuz saat sonra 17-30 Alman denizaltısı (Komutan, Yab Fritz-Julius Lemp) tarafından Hebrides adalarının 200 mil kadar batısında batırıldı.

(Gizli) Lefevre'den aldığı 1400 kadar yolcu ve yükü himayesiz olarak Montreal'a götürmekle idi. Torpedo isabeti olan gemi hemen batmıştı. B.O.S. isaretini alan civardaki gemiler hemen yardıma koştu. İki yardıma gelen Norveç bandırlı Knute Nelson yük gemisi oldu. Mürettebin HMS Hecira ve HMS Escort mütripleri ile Leves bandırlı Southern Cross yardıma geldi. Ertesi gün saat 10-40'da Athena batmaya kadar 1300 kişi kurtarıldı. 100 kişi kaybedildi.

Athina'dan batırılışı ile harbin son gününe kadar devam edecek olan taktik etrafı, yitirilen ve münferat Almanlık maharetleri ile ilgili oldu.

Bütün Alman denizaltılara her türlü beyannamele anlaşmalara uygun olarak yardımları emri verilmişti. Denizaltılar: himayesiz ticaret gemilerini, bu gemilerin maharetleri iliklerine binaerek hayatlarını kurabilecekleri takdirde batıracaktı.

Alman Denizleri daha sonra anlaşma hükümlerine niçin güçlüğü uyulmadıkları şu şekilde ifade etti:

«İngiliz (ticaret gemileri, Alman denizaltılarının merkeziyetini tetkik etmekteydiler. Ekersiya silahı ve kamufle edilmiş budun bu gemiler karşısında denizaltıların avlamak imkânı mevcut. Böyle bir durumda havada uçakların görülmesi çok daha mümkün bir durum yaratıyordu.»

İngiliz rahvesi B.B.C. Athina'nın bir denizaltı tarafından batırıldığına duyurulduğunda Büyükelçisi Röeder ve Hitler hayretler içinde kaldılar. Onların göre, vurmuş oldukları bir emrin bu suretle dinlenmemiş bulunması imkânsız görünüyordu.

Alman deniz kurmay, geminin batışı hakkında İngiliz raporlarını buceleri tek inenmadı. Denizaltı gemileri tekniği silâhı silâhı uygun-batırılardan olayın şu sırada tahkikat imkân yoktu. Ancak, Albay Deniz'in kurmay, bu olayın bir Alman denizaltı gemisinin sorunu olabileceğini düşünmüştü.

Özellikle Hitler, Alman deniz kurmayının operatör üzerine, Almanya'nın sorumluluğunu inkâr edip, Almanya'ya karşı aydınlatma bî-şâyeler işi etmekte Admirel birinci leste olan Mr. Churchill'i sorumlu tutmaya karar verdi.

Şimdi Parliaman'ta yayın organı olan Volkischer-Bedachter ve Hitler'in emri üzerine Mr. Churchill'i ithama başladı. Bu Akademi arasında:

«Eğer Athina hakikaten batırılarak batırıldı ise bu bir İngiliz denizaltısı tarafından yapılmıştır.» «Mr. Churchill'in gemiye bir bomba koyduğunu, denizi maharetli. Böylelikle Almanlar Birleşik Devletleri'nin Almanya'ya karşı herbe girme sorununun olacaktır.» şeklinde ifadeler kullandı.

U-30 denizaltı gemisi Kiel limanına döndüğünde nihayet olay aydınlatıldı. Bu denizaltının Athina'yı batırması sabit oldu. Vab. P. J. Lemm rahvesi olarak Alın komutanı Alb. Dönitz rahvesinde bek-

liyordu. Flot Komutanı derhal denizaltıya grup komutanı ile gırlı bir görüşme yaptı. Komutan Lamp :

«Verilmiş olan emirlere karşı itirazsızlık attığını bildiğini, fakat bunun kendisi için ilk harp görevi olduğunu ve eni olarak harp hani karşısında son derece heyecanlı olduğunu ve torpidoyu atmadan birkaç saat önce kapalı zarfı açmış olduğunu, Athena'nın ışıklarının maskeleyilmiş olarak zifazg rotalarda seyrettiğini ve bu hususun da kendisini şüpheye düşürdüğünü» ifade etti.

Alb. Deniz'in emri ile geminin seyir jurnalinde değişiklik yapıldı ve bu olay ile buçiler yok edildi.

Yzb. Lamp giddetli şekilde tekâm edüdi, kendisine ve arkadaşlarına son derece ketum olmalarına dair emir verildi. Gemi subaylarında pek azı hakikati öğrenebildiler, hatta Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı Karargahında görevli subaylardan pek çokı bile olaydan çok zaman sonra U-30'un bu hatasını öğrenebildiler.

1940 yılı sonbaharında U-30 denizaltısının personeli serbest bırakıldı. Yzb. Lamp mililenkin görevlerinde U-30 ile 77.907 ton tutarında 15 gemi batırdı. 1941 yılında U-110 denizaltısı komutanlığına getirildi. Mart-Mayıs 1941 arasında üç gemi daha batıran Yzb. Lamp 9 Mayıs 1941 günü Kuzey Atlantik'te Alibrietta, Rullong ve Broadway refakat gemilerinin koordinatçı hücumu sonucu U-110 ile birlikte battı.

Athena olayından sonra İngiltere, uluslararası hükümlere aykırı da olsa, faydalı olacağına inanıldığı bütün savunma tedbirlerini almak serbestliğini elde etmiş bulunuyordu.

4 Eylül 1939 günü, bütün denizaltı veindlerine aşağıdaki emir verildi :

«Führer'in emriyle, himaye altında olmalar dahi, hiçbir suretle yolcu gemilerine karşı hareket yapılmayacaktır».

Sonunda kayıtsız-sartsız denizaltı harabı emri verilmeye kadar, bu emir tedricen değiştirildi.

ALMAN DENİZALTI HAREKATININ BAŞLAMASI :

3 Eylül 1939 günü İngiltere'nin harp hani ve saat 13.30'da Alman Deniz Hattı Savat ve İdare Makamının «İngiltere'ye karşı muhasarata başla» emrinin alınmasından sonra, Alman Bari Deniz Kuvvetleri Grup Komutanı Amiral Saalwachter, Flot Komutanı Amiral Boehm ve Denizaltı Flot Komutanı Albay Dönitz, Wilhelmshavenin yakınında Neven muhabere istasyonunda görüştiler. Görüşme son derece ciddi bir hava içinde cereyan etti. Çünkü komutanlar, İngiltere'ye ve onun çok üstün deniz kuvvetine karşı harbin ne mârse ifade ettiğine inandırlılar. Bilhassa Flot Komutanı Amiral Boehm gâvvel sert ifadeler kullanarak Almanya'nın ciddi durumunu hakkında endişelerini açıkladı.

Denizaltı filosu, operatif harp sevi ve idare bakımından, deniz harbi sevi ve idare makamına direkt olarak bağıydı. Ancak Kuzey Denizinde denizaltı bulundurulduğu durumlarda, denizaltı filosu komutanlığı, Kuzey Denizi deniz harbi idaresinden en üst makama sorumlu olan Batı Deniz Grup Komutanlığının emirlerine göre de hareketi düzenlenmekten serbest bırakılıyordu.

Denizaltı Filosu Komutanlığınca harbin başında düşman duruma kaymakla birlikte ilk önceleri İngiltere'ye müteveccih ticaret gemilerinin büyük kısmının yalnız başlarına tek tek seyredecekleri kabul edilirdi. Çünkü bir konvoy sistemi zamanla ve yavaş yavaş uygulanmaya başlanırdı. İngiltere'ye bilhassa bitaraf devletlerin ticaret gemilerinin yoğun bir şekilde gelmesi beklenmeliydi. İngiltere Kuzey Denizinde doğu İngiltere limanları açığında denizaltılara karşı bir karakol tesisi kurulmalı. Bu karakolda en etkili biricisi hava kuvvetlerinin sağlanması idi. Bilhassa kıyı gerisinde, limanlar önünde ve deniz ulaştırmasının olduğu noktalarında hafif suüstü kuvvetlerinin de denizaltı karakolları tesis edecekleri beklenmeli idi.

Tesisi edilecek konvoylar da direkt olarak muhrip, refakat gemisi, korvet, alaylandırılmış balıkçı gemileri ve sahile yakın konvoylandırılmay hava kuvveti ile himaye edilebilirlerdi.

Alman denizaltıları ticaret harbini, denizde mücadele esasları takvini esaslarına göre yapacaklardı. Yani bir ticaret gemisi, silahlı olsun veya olmasın, denizaltılar veya bir suüstü harp gemisi tarafından ilk önce durdurulup müdahale edilecek. Deniz Mücadele Kanunu gereğince suüstü ve sualtı güçlerinin bir arada çalışması için veriyorsa, ilk önce denizaltı, ticaret gemisi müdahaleini emriyle alacaktı.

Denizde Mücadele Kanununun bazı maddeleri yine denizaltı harbi ile ilgili bulunuyordu. Bu maddelere göre, harp gemileri veya uçaklar tarafından himaye edilen ticaret gemileri, denizaltı harbine katılan veya denizaltı gemisinin gemide arama yapmasına direnen ticaret gemileri, nakliye gemileri, sürgün deniz kuvvetlerinde görev aldıklarından ve silahlı olduklarından aynı harp gemileri gibi muamele görecektir.

Bütün bu hususları gözönüne alan Alman denizaltı filosu komutanı Albay Dönitz, harbin başında denizaltı hareketi emirlerini Denizde Mücadele Kanunu esaslarına uygun olarak verdi. Kabul edilen düşman durumu ve Deniz Mücadele Kanununun ortaya koyduğu tahditler, çok az sayıdaki denizaltıya en esaslı bir şekilde kullanmayı gerektiriyordu. İşte bu maksatla, tek başına seyreden gemilere hücum için denizaltılara İngiltere ve Fransa batısında tek tek karakol sahaları verildi. Karakol sahaları sahil yakınlarından batıya doğru uzaktarda tesis edildi. Yani, denizaltılar ancak albatende karada üslenmiş uçakların tesisi edilemediği hava karakolundan serbest bulunuyorlardı.

Kuzey Denizinde de, aynı esaslar çerçevesinde, bilhassa bitaraf deniz ulaştırmasının yekalanması için denizaltılar konvoylandırıldı. Bitaraf deniz ulaştırması daha ziyade İskandinav memleketlerinden İngiltere'ye müteveccih.

Daha ilâhî başında Aşkenazi yolaı gemisinin batırılması ile ilgili Hitler'in emri ile 4 Eylül 1939 akşamı bütün denizaltı gemilerine «Führer'in emri gereğince» başlangıçta konvoy dahilinde olan yolaı gemilerine hücum edilmemesi» emri ile verilmesi denizaltı harbinden birer olsun sözlaıardı. Bu emirle yolaı gemilerine, müstemsne bir muamele yapılmaya başlandı. Ama konvoy dahilinde seyredecek yolaı gemilerinin batırılmasına beynelmîlî hukuk mübadele ediyordu.

Yine bu arada bütün Fransız gemileri için son derece müstemsne bir emir verildi. 5 Eylül 1939 tarihli bu emirde denizaltılara «Fransa saat 17.00'dan itibaren Almanya ile harp halindedir. Başlangıçta ticaret gemilerine sadece savunma maksatları için hücum edilmemesi» bildirildi. Fakat 8 Eylül 1939 tarihinde bu emre ek olarak yine başka bir emir daha verildi ki bu emirde «Fransa'nın durumu için gayrimümkün bir şekilde müstemsne ediyor. Düşman ticaret gemilerine sadece savunma maksatları için hücum edilmemesi, Fransız batırılan gemilerin durdurulmaması, Fransa ile yeni olayların ortaya çıkmasından kaçınılması» emrediliyordu.

Bu suretle Fransız gemilerine bîtaraf gemilerden daha müstemsne haklar müstemsne edilmeye başlandı. Çünkü: ancak Lendado Mübadele Kurumu esaslarına aydınarak durdurulacak, aramamak ve gayet harp maksatlarına uygun hukuk tespiti halinde, batırılacaktı.

Alman denizaltı komutanları 8 Eylül 1939 tarihli emir gereğince gördükleri her geminin Fransız olup, olmadığını kati olarak anlamak ve Fransız ise durdurmak mecburiyetinde idiler. Bu emrin içine çok güç olup, okarîyetle ve bîhusus geceleyin imkânlandı.

Bu ve bunun gibi emirler denizaltı harbinden çok tehlikeli etken gibi denizaltı komutanlarına gözetilme ve her hareketlerine büyük sorumluğuk yükleniyordu.

Ayrıca, okarî durumlarında denizaltının faaliyetini de ciddi şekilde tetkik etmekte idiler. Güneşleri denizaltı, gündüğü kadeheri tam muavile teşkil edebilmek için lüzumundan çok fazla periscope göstermek mecburiyetinde kalıyordu. Geceleyin de denizaltı denizaltılarını aydınlatmak için ultrakırmızı ışıkla denizaltı raketleri sokuluyor ve karışmadaki tehlikenin hareket halinde denizaltının durumu kati sonunda abis için gayet müstemsne sekil alıyordu.

Çıkardığı bu sekil emirlerden Hitler'in müstemsnele teslime mecburiyetini denizaltı denizaltı arzusu bîhusus bu sekilde anlatıyordu. Hitler, harp ilan etmesine rağmen, harbin Fransız sîmîne sayılmamasını önenebileceğine de inanıyordu. Bu ümitsiz ortadan kalkmasından sonra, Eylül ayı sonlarında Fransız gemileri için verilen tehditlerden vazgeçildi.

Genoide ticaret gemileri geceleyin ışıklarını karartarak hep harp gemileri gibi seyrediyorlardı. Denizaltı için gece görüşen bir karartma yardımcı krovatör mü yoksa bir ticaret gemisi mü olduğunu tetkik etmek çok güçtü. Denizaltının iyice antayışılması için karartmanın oldukça yakınlara sokulması harp ediliyordu. Geniyi müstemsne için harp

veya öldüğünü kullanması ise ticaret gemisine denizaltının durumunu ve konumunu tamamen göstermiş oluyordu. Karşındaki gemi elbette bu gemiyi ait de denizaltı, düşmanı torpidoyunun baskın atışıyla imha edileceği hesaplanıyordu.

Haberin 23 temmuzda denizaltılar Kuvveyt Atanışık'da Hıbrides adaları batısında ve Cascoonya Körfezinde kendilerine serden emirler gönderildiğinde hareketli hale geldi.

Yzb. F. J. Lamp 45 derece 29 dakika kuzey ve 69 derece 43 dakika batı koordinatında 5 Eylül 1939 günü saat 08.15'de İngiliz ticaret gemisi Bismarck'a 6 Eylül günü yine bu mevki civarında Rio Claro gemisini batırdı. Yzb. Lamp sonradan hücumu anlatıyor, önce top ateşi açtı ardından torpidolarını kullanıyordu.

U-48 komutanı Yzb. Herbert Schultze ilk hedefini 5 Eylül 1939 günü öğleden sonra yakaladı. Takriben 6000 tonluk gemi BE-8473 karasinde buluyor ve harekete başlamıyordu. Komutan Schultze emirler topla hücumu karar verdi. Zira torpidolarını pek seretmek niyetinde değildi. Bu hedefi aynı İngiliz Royal Sceptre idi. Neticede bu gemi de torpidolarla batırıldı.

Athens, Bismarck, Rio Claro ve İngiliz Sceptre'nin batırılmasından sonra bütün İngiliz gemileri bir denizaltının hücumuna uğradıklarının 825 yerine 885 isareli vermek başladı. Bu "Bir denizaltının hücumuna uğradık, yurdum önüne" anlamına geliyordu.

8 Eylül 1939 tarihinde ilk defa olarak bir denizaltı gemisi (U-38) güdüzde bir ticaret gemisinin tüpü ateşine maruz kaldı. Olaydan iki hafta sonra İngiliz hükümeti (önce haber) yayarak bunu bir ticaret gemisinin denizden derinliklerine indirilmesi şeklinde başarılı bir örnek olarak gösterdi.

14 Eylül 1939 günü güdüzlerinde kırkiki adet Swordfish ve on adet Skua uçakları taşıyan HMS Ark Royal, denizaltı saldırısına hedefi olan bölgedeki Nouyelle Hıbrides açıklarında Yzb. G. Giffes'in komutasındaki U-39 denizaltısının hücumuna uğradı. Komutan mükemmel ateşlemedi on torpido attı. Bu torpidolar gemi yakınında erken ateşlerle ile imha edildi. Erken ateşlerinin hasar ettiği on atışları uçak gemisine ulaşan HMS Faulknor, HMS Porhound ve HMS Firedrake mızrapları tarafından tespit edilince mühürler denizaltı arama ve avlama harekâtına başladı. U-39 batırıldı ve personeli kurtarıldı. Yine aynı gün aynı bölgede bulunan U-39 denizaltısı HMS Ark Royal'den havaardan Skua uçaklarının hücumuna uğradı. Uçaklara mükemmel tüfekleri ile ateş açan denizaltı onları attığı bombalarla imha ederek tahavvü başardı.

17 Eylül günü saat 18.00 saatlerinde Yzb. Otto Schoharl komutasındaki U-39 diğer bir denizaltıdan bölgede bir konvoyun seyretmekte olduğu mesajını aldı. Peristotona tam bir dibe yaptırma komutuyla kendisine yaklaşmakta olan bir ucak gemisi kararını ile karıştı. İki saat yakın bir manevradan sonra U-39 çok uygun bir ateş mekânı yakaladı. Bu HMS Courageous uçak gemisi idi. Geron dört

muhrip himayesinde denizaltı karakol görevinde bulunuyordu. Bu sırada iki muhribi bir denizaltıyı aramak maksadıyla refakatten ayrılmış sadere iki muhrip refakatte kalmıştı. Akşam alacakaranlığında uçak gemisi, havadaki uçakların inmesi için rüzgâr üstüne dönmüş ve sabit bir rota izlemekte idi.

U-29 saat 19.30'da 3000 metre mesafeden üç torpido attı. İki torpido gemiye isabet ederek infilak etti. Onbeş dakika içinde gemi sulara gömüldü. Gemi komutanı Yzb. Schubart hedefinin adını bilmiyordu. Ertesi günü B.B.C'den hedefinin ne olduğunu öğrenebildi. HMS Courageous'un komutanı Alb. W. T. Makeig-Jones dahil 518 kişi kaybedildi. Denizaltıya karşı refakattteki iki muhribin ara ettiği arama ve avlama hareketi neticesiz kaldı. Kara komutanı Schubart emirler bulaşına gemisini hemen 80 metre derinliğe almıştı.

HMS Ark Royal'e hücumu ve müteakiben de HMS Courageous uçak gemisinin batırılması üzerine İngiliz Amirallik Dairesi denizaltı savunma hareketinde uçak gemilerinin kullanılmasını prensibinden derhal vazgeçti. Çok kıymetli uçak gemilerinin bu görevi yeterli himaye kuvveti bulunmadan tevcihi son derece riskli idi ve onları derhal Atlantik'ten geri çekince bu davranış Alman denizaltılarının ticaret harbine geniş ölçüde kolaylık sağladı.

Filo Komutanı Alb. Dönitz İngilizlerin Asdic kullandıklarını bildiğinden sualtından hücum eden denizaltıların hedeflerini 3000 metre içine girmeden hücum gettirmelerini emretmişti.

20 Eylül'de Binbaş Johannes Franz'in komuta ettiği U-27 personeli ile birlikte İngilizlerin eline geçti. Ancak bu gemi o zamana kadar Davara ve Rödyard Kipling gemilerini batırmış, teker HMS Fortune ve HMS Forester'den kurtulamamıştı.

Eylül 1939 ayı denizaltı hareketi bakımından fazlasıyla şiddetli geçti. Schubart'ın U-29'u, Ewerth'in U-26'sı, Dresky'nin U-33'ü ve Schepke'nin U-3'ü Saint George Kanalı ile Gaskonya Körfezinde önemli miktarlara varan tonajda gemi batırdılar. Eylül ayında 153.879 ton tutarında 41 adet ticaret gemisi batırıldı. Bu durumu İngiliz Amirallik Dairesi, hareket sahalarında fazla miktarda denizaltı bulunduğu şeklinde kıymetlendirdi.

Beklenen konvoylara kayıtsız-şartsız hücumda daha suhul devresinde elde edilmiş tecrübelerden faydalanıldı. Harbin ilk aylarında birçok denizaltı ile gruplar teşkil edilerek suhul zamanında tecrübe edilmiş bir taktik denemeye başlandı. İkinci ve üçüncü flotilla komodorları teşkil edilen grupların başında denize çıktılar. Uyguladıkları grup taktiği «Rusai Taktik» idi, İngiltere'nin ticaret gemilerini konvoylar teşkil ederek seyrettirmesi karşısında denizaltıların çok geniş bir saha dahilinde teker teker dağıtılması düşünüldü. Hedef konvoyları yakalamak ve elde mevcut denizaltı gemilerini konstante ederek, konvoyu imha etmekte.

Geniş bir sahada konvoyların bulunması güç bir mesele olduğundan deniz ulaştırmasının düşüğü noktaları etrafında saarruz bölgeler-

cin seçilmesi gerekir idi. Bu nedenle Sismi George Kanak kimsi ve diğer kişilerine, İngilizce adlarının güney batıdaki BE Bölgesine ve Gaskonye Körfezine denizaltı grupları sevkedildi. Yine bu arada bazı denizaltılar da muhtoliken harekâta bulunacaklardı.

Eylül 1939 ayında düşman ticaret gemilerinin silahlılandırılmasına önmesi ve himayeden de yoksun bölgeadamları nedeniyle, harekât sahalarında pek mahl sayıda denizaltı bulundurulmasına rağmen harekât başarıları dınuş genli/tonajı 41,153 872'nı atıyordu.

Ekim 1939 ayında bu başarıları tekrarlanması şüpheli görülüyordu ve yine beklenen yeni görevler müvacehesinde başarının yıl sonuna kadar aralıyıldı(2) Alb. Donitz tarafından kayıtlılandırılmakta idi. Ekim 1939 ayı beklenimin tersine başarıları harekâtı başladı. Bnb. Werner Hartman komutasındaki U-37'nin harekâtı sen derece sür'atli ve o kadar da başarılı idi. 8 Ekim 1939 günü Norveç-Şetland Adaları arasında seyreden 1000 tonluk İsveç bandıralı Vistula'yı top ateşi ile satıran U-37, 12 Ekim'de İlanda'nın güney batısında bulucuyordu ve burada 3210 tonluk Yunan bandıralı Ais'i batırdı. 13 Ekim'de Gaskonye Körfezinde 5000 tonluk Fransız bandıralı Vermont yük gemisi Bnb. Hartman'ın kurbanları arasında katıldı. Vermont top ateşi ile batırıldı(3).

Güneye inmeye devam eden ve Gibraltır'dan Akdeniz'e girmeyi planlayan Bnb. Herman 17 Ekim'de 10184 tonluk İngiliz Yorkshire yük gemisini de batırdı.

Gibraltır Boğazından kolaylıkla Akdeniz'e geçen U-37 24 Ekim 1939'da İngiliz bandıralı Menin Ridge, Ledbury ve Tefno gemilerini batırdı. Bu gemilerin her biri 4000'er tonlukta.

Toroloksa batan ve उसे dönmekte olan U-37 Brest'in 200 mil kadar açığında Yunan bandıralı Thirayevoulos gemisini batırdı. Bu cephede görevinde U-37, Akdeniz'e girme kacer 35.000 ton tutarında sekiz gemi batırmış bulunuyordu.

İngilizce adlarının güney batıdaki BE Bölgesinin gemi trafiği bakımından zengin olduğu Filo Komutanı Alb. Donitz tarafından kayıtlılandırıldığından, Yzb. Herbert Schler komutasındaki U-46, Yzb. Herbert Schler komutasındaki U-42, Yzb. Alexander Gelineer komutasındaki U-45 ve Yzb. Karl Dan komutasındaki U-42 bu bölgeye sevkedildi.

Büyük ve modern Fransız bandıralı petrol gemisi Emile Miquel, 10.400 ton levallı yükü ile 12 Ekim 1939 akşamı BE Bölgesi içinde Yzb. Herbert Schler'in komutasındaki U-42'nı önüne düştü ve derhal batırdı. Emile Miquel, Jamalke'den hareket ettikten sonra konvoydan ayrılma ve FN Surcouf'un himayesinde alçak süratle seyretmekte idi. U-42 ertesi gün muhtall cins makeme ile güdün 6903 tonluk yine Fransız bandıralı İngilizlere de tamam sağladı. Bu gemi Portsmouth'dan hareket ettikten sonra sonra konvoydan ayrıldığı esnada Land's End açıklarında seyrederken U-42'nı top ateşi ile batırdı ve SSS işaretini vermeyi başardı.

İki saat sonra U-48 İngiliz bandıralı Flensburg gemisini de top ateşi ile batırarak bolmuyordu. 14 Ekim 1939 günü U-48, İngiliz bandıralı Sreaton gemisini de batırarak, krizdeki maviye baretli sonunda toplam 30.000 ton tutarında gemi batırarak oluyordu.

Fransız karadümeni, İtalyanların verdiği 888 uyarı üzerine boğuya gelen HMS Dex ve HMS Igouen mühürlerini denizdeki mürettebatı kutları ve bu iki motorlu süslenişten denizaltı uyarı hareketlerine girişti.

14 Ekim 1939 günü Yab. Alexander Delbaer konutasındaki U-45, İngiliz baskını, Loctayon gemisini ve mürettebatını da KJF-3 konvoyundan yedi ayrılmış 10 tane Fransa ve bir Brezilya'yı BE Dolgu ile idare etmiştir.

Bölgede batan petrolün devamlı 885 litrelik alan HMB Dec ve HMB Igorne, bölgede yaptıkları araştırmada 11-42 m. derinliğe kadar Su bantları bulunduğunu sonucu arka bulundukları, yakalanan petrolün 1000 m. derinliğe kadar sığdığı sonda (tried) Nax 100 m. derinliğe kadar batan gemiden kurtuldu (ölmü).

Martin bağışları yeni bağışlar hareketi için olan U-42 komutanı Yzb. Rolf Dan bir daha İngilizler tarafından avlanmadı.

U-27, Ölümlü İslam'da yeni bakış açıları getirdikten sonra 19 Eylül günü Habirides adaları açıklarında denizaltı arama ve avlama hareketi ile eden mürettebatın arasında düşüş ve mevki tespit edildi. Asdic cihazı ile yer tespit edilen gemi iki saat süre ile süzümüstü hücumuna uğradı. Vers alan gemi sathı çıktı, mürettebatının çoğu kurşanlandı.

Ortaya çıkan terörde aralarla aynı tür cepheler çok başarılı de-
denişlerle başarılanmamıştı. Çirkinliklerin etkisiyle belki bölgeye
başlatılan yıkımların etkisiyle de, bu türden bir saldırıya uğradığı
bir faktörün varlığından dolayı, Ararat Demire için iyi sonuç
la denetlenenlerden sonra bu tür saldırıların etkisiyle.

Ekim 1930 ayında (35.00 ton) içerisinde 27 günü belirlenmiştir. Kasım ayında ise sadece 33.000 ton içerisinde 21 günü ve Aralık 1930 ayında 31.000 ton içerisinde 25 günü yer almıştır.

Eylül 1939 ayına kadar devam eden süreçlerdeki bu çalışmaların sonucu olarak, Fikri komutanın dönemi, hareketin başında da telefonla sürekli olduğu bir, oündeki demecilerle hareketin artık daha farklı ayın anı hareketi şeklinde belirlenmiştir. Fakat bu hareketin birlikteliği ve son olarak etimoloji ve bütün demecilerle hareketin birlikteliği.

Bu durumda denizlerin toprak kayışıklarını korumak için denizlere dokunmak zorunluluyla koruyucuları hep aynı zamanda taşıyıcısıdır. Bu yerli alanda denizaltının hareketi sahalarında kalmasını temin etmek olan normal şartları içine ve bu şekilde işi belli bir ölçüde denizden geçmektedir.

SCAPA-FLOW Baskını (13/14 Ekim 1939) :

Harekâta hazır denizaltıların yeterli sayıda bulunmaması nedeniyle denizaltılara ödürülen (haraket barlı) zihni aydınlatma verildiği ve de buna mukabil İngiliz Anavatan Filosu'na beklenmedik bir darbenin vurulması gerektiği.

Scapa-Flow Ana Denizi bir dâğırtı derecesinin güdümüne göre olmak karkun. Birinci Dünya Savaşında İngiliz Anavatan Filosu Komutanı olan Amiral Jellicoe'nun büyük bir endişesi idi. Lâzım girişimleri birçok engellerin tesvii arzıyordu.

İkinci Dünya Savaşının başlangıcında da bu engeller tekrar tesvi ve takviye edildi. Üstüne girmeye imkân veren yedi geçit bulunuyordu. Yine bu bölgedeki akıntılar da değışik ve şiddetli idi. Coğrafi faktörler, de savunulmasının tehlikesi bulunuyordu.

Denizlerin kullandığı geçitler ağ maniaları ile kapandı, çok zeki bir gusuleme altına alındı. Diğer geçitler de gemilerle bloklandı.

Böyle bir Üstün bir denizaltının girmesi bütün dünyada çok büyük yankılar yaratabilirdi. Bu bakımdan da çok gür bir harekât idi.

Alman Denizli Filo Komutanı Alb Dönitz, Scapa-Flow'a bir denizaltının girmesini hafifin beşondan beri düşünmüştü. Birinci Dünya Harbinde Yzb. Von Henning ile Üstün. Ensmannın denize girişimlerinin başarısızlığına hatırlama ve onların katıldığı deniz ve seyir problemleri Alb Dönitz bu harekâtı birar olsun uzak bulunduyordu.

Alb Dönitz'in gözetiminde olduğu gusuletler, lâhızca Scapa-Flow bölgesinde meydan bulunan çok şiddetli akıntılar üzerinde yoğunlaşıyor. Örneğin; Pentland Firth'de akıntı saatte 10 deniz mil'i gibi bir rakama yükseliyordu ki her denizaltının münayyer bir zaman suretinde yapacağı azami sürat 7 deniz mil'i olabileceğinden buradan bir denizaltının geçmesi güç görülmüyordu. Ama bu coğrafi faktörler lâhze kullanılabilir ve bir denizaltı üstünlü ve korkusuz bir komutan tarafından bu Üstün sokulabilir. Diğer taraftan Scapa-Flow'a giriş geçitlerinin ağ mayın mania ve diğer gemileriyle kapatıldığı ve etkili bir şekilde karakol edildiğini de gözönünde bulundurmak gerekli idi.

İngiliz Deniz Kuvvetleri de savunması hususunda tecrübeli idi ve Anavatan Filosu komutanının tedbirlerin münayyeri ile gemilerinin en etkin şekilde Üstün gemilerini, kesin olarak gözde edilmemesiyle.

Alb Dönitz için başlangıcında kararlıtının güruntü ve mayınları son derece dikkatle inceleyen. Kararlarında yanılmayan Yzb. Oettn'e Scapa-Flow baskını hakkında bir ön çalışma yaptırdı. Nivide ümit verici idi. Yzb. Oettn; «Scapa-Flow'a girilebilir için bir imkân mevcut diyebilirim inanıyorum.» demişti.

Yerinde kararlarıyla Alb Dönitz'in üstüne kadar takatini kazanmış bu sorunun ön çalışmaları neticede, komutanın Scapa-Flow meselesini kesin ve kanı şeklinde ele alınması neticede oldu.

Denizaltı Filosu Komutanlığına, deniz harbi sevk ve idare kurnar-günden Scapa-Flow için ekle mevcut bilgilerin bir değersendirilmesi-mla yapılarak gönderilmesi talep edildi. Alman rakarda Scapa-Flow geçitlerinin molitlerinden hesaplanış olduğu belirtiliyordu.

31 Eylül 1939 tarihinde, İkinci Alman Hava Filosu'nun, tamamlan-yın niteliğinde iki hava Süçurü Denizaltı Fila Karargâhına ulaştı. Bu denizaltı Süçurüdenilmesi sonucu, tıfıl ve ağır suikast gemile-rinin Kuzey Fila'da ve Güneyde, Sverdr ve Risa arasında bulunduğın belirtilen.

Daha sonra Orkney adalarında kamp bir harekâtla iştirak eden U-16 denizaltı komutanı Yzb. Weiser'in, ordaki karakollar, askılar ve denizaltı baltınnaki rapora veriden meşhur Yzb. Weiner, raporu-nun sonunda : "Scapa-Flow'a Hava Süçurüden meşhur açık karakollar manastırın güneyinde ankañ denizinde okuluğün" harret edil-yordu.

Çalışmalar büyük bir gizlilik ve sırtatı devam edildi. En son ola-rak İkinci Alman Hava Filosu'nun, Scapa-Flow geçitlerinde mevcut mahlâları fotoğraflar, gelişce, denizaltı filası karargâhı der neticeye vardı.

Netice olarak:

Hava-Sund manlağndan içeri giriş pek imkânın görünmüyordu. Yine Sweitha Sund ile Cismatun-Sund'ardaki manlar da başarı vaañ etmiyordu. Holm-Sund sadece bir, Kirk-Sund da çok muhtemelen iki geçit ile ve Kuzeyde de bir pont ile bloklanmıştı. Aynı zamanın güney kısmında Lamp-Holm'a kadar 17 metre enlâğında 7 metre derinlik-te bir geçit bulunmuyordu.

Yine gemi birliklerinin kuzey kısmında da küçük bir geçit mevci-ti. Sahilün her iki tarafı meşur değildi. İçte buradan geçileyin me-ticir alınmadan olmağı bir esmende sonistinden Scapa-Flow'a gir-mek mümkün olabiliyordu.

Bu harekâtta en büyük güçlük denizaltı gemisinin çok sıhhatli sayır yapabilmesini hesaplılmaktı.

Bu harekâtın başarı vaañ ettiğine inanış Alb. Dönitz Scapa-Flow baltımpa karar verdi ve bu pürvde paraklı askeri niteliklere ve deniz-cilik kâhışetne sahip olcuguna inandığı Yzb. Günther Prien'i seçti. Yzb. Günther Prien U-47 komutanı idi.

Yzb. G. Prien, harekâtı esnâda sevilde geçiren Alb. Dönitz bu harekâtı planladığı. Deniz Süçurüleri Komutanı Büyükami-râli Raeder'e sırtatın bildirdi. Kira planın başarı ile lara edilebilmesi için gizliliğe son derece önem verilmeydi.

Şimdi U-47 komutanı Yzb. G. Prien'i denliyeleim :

"Yemekten sonra denizaltı ana gemisi Hamburg'da arkadaşlarla sohbet ediyorduk. Bir ara köpe eşedi, Alb. Von Friedeburg göründü ve Komutan beyler, beni dinleyin. Bna Sübe, Yzb. Weiser ve Yzb. Prien

biraz sonra Filo komutanımız Alb. Dönitz'i görecektir.» dedi. Emri tebellüğ ettiğimizi belirten selamlamayı müteakip gitti.

Biz denizaltı komutanları birbirimize bakışlık ve hemen flotilla komodorumuz sordu : «Ne o arkadaşlar, son görevinizde yine kötü bir seyir mi yaptınız, yoksa filoda bir anlaşmazlık mı var?»

Komodor önce Wellner'e baktı ve sonra da bana baktı. Yzb. Wellner her ikimiz için cevap verdi : «Hayır, Albayım.»

On dakika kadar sonra Hamburg'ın iskele iskelesinde bekleyen motora binerek filo komutanının karargâhı gemisi Weichese'l'i müteveccihen hareket ettik. Günlerden Pazartesi ve liman bugüne malus sesizliğini korumakta idi. Bazılar da motorda hiç konuşmadık. Filo komutanımız Alb. Dönitz'in bizi çağırmasına ne gibi bir neden olabileceğini düşünüyordum. Ama bu nedene bir cevap bulmam olanak dışı idi. Diğer yünden filo komutanımıza denizaltı komutanlarını şimdiye kadar Pazar günleri çağırması ve emir bile vermemiştir. Diğer arkadaşlarımızın da benim gibi düşüncelere dalmas oldukları yüzlerinden okunuyordu.

Komutan karargâhı gemisi Weichese'e vardığında, Tırtık ritiminde filo komutanının, cephe görevinden yeni dönmüş bir denizaltı gemisini denetlerken gördük. Subay salonuna alınarak beklemeye başladık. Ancak dakikalar her nedense geçmek bilmiyordu. Nihayet emir eri gelip bizi selamlıyarak filo komutanının kabarcasında sıra be bızları beklediğini rapor etti. İlk önce Bab, Bobe ve birkaç dakika sonra da onu Yzb. Wellner takip etti. Kısa bir süre sonra sıra bana da gelmişti. Şimdi aydınlık bir salonda filo komutanının karargâhı idim.

Ortada haritalarla örtülmüş büyük bir masa ve perdesinde de flotilla komodorumuz ve Yzb. Wellner duruyordu. Kendini rapor ettikten sonra filo komutanı elimi sıkı ve : «Komutan Wellner, tekrar baştan başlayarak izah ediniz ve bana siz de iyi dinleyiniz.» dedi.

Wellner masaya yaklaşıp haritalara eğilerek : «Karakol ile izah edilmiş maniaların yerleri ceridede okunacağı şekildedir.» dedi ve harita üzerinde birkaç noktayı gösterdi. Gözlerime elini takip ediyordum. Haritanın ortasında büyük harflerle Scape-Flow yazılı idi. O parmağı ile Orkney adalarını işaret etti. Yzb. Wellner açıklıklarına devam etti. Fakat onun söylediklerini biran dikkatle dinlemedim. Çünkü dikkatim Scape-Flow yazısı üzerinde yoğunlaşmıştı. Bilâhare Filo komutanı Alb. Dönitz söz aldı :

«Birinci Dünya Savaşında liman maniaları buralarda bulunuyordu.» diyerek haritaya eğildi ve pergelin ucu ile birkaç noktayı gösterdi.

«İhtimal şimdi yine aynı mevkiilerdedir. Şu mevkiide o tarihte Emman'nın denizaltısı batmıştı.» Pergelin ucunu Hoxe Sand limanı üzerinde tuttu. «Ve burası İngiliz filosunun deniz yeri» diyerek muayyen bir sahayı gösterdi. Müteakiben «Scape-Flow'un yedi adet giriş geçidinin mükemmel kapatılmış olduğu muhakkaktır. Buna rağmen sonuğankalı bir komutanın şuradan içeri girebileceğini tasavvur edebili-

yorum. Tabiatıyla bu giriş basit bir harekât olmayacaktı. Zira adalar arasında kuvvetli akıntılar mevcuttur. Med-Cezir hesaplarını çok iyi yapmak gerekir. Buna rağmen bu harekâtın başarılı olacağına inanıyorum.» diye ilâve etti.

Filo komutanı haritadan başını kaldırarak, bize çok anlamlı bir şekilde baktı ve : «Bu hususta ne düşünüyorsunuz, Yzb. Prien.» dedi. Haritaya bakıyordum. Cevap vermemi beklemeden filo komutanı sözlerine devam etti. «Şu anda cevap istemiyorum. Sukûnetle düşününüz. Gerekti haritaları ve planları beraberinizde götürerek hesabınızı yapınız. Harekât tarzınızı ortaya koyunuz. Sabı gücü ölçüye kadar kararınızı bekliyorum.» tekrar döğruıldı ve bana bakarak : «Unut ederim ki, Prien benî tamamiyle anlıyorsunuz. Kararınızda tamamen serbestsiniz. Bu harekât planının icrasının imkânsız olduğuna kanaat olursanız, bana açığa bildiriniz.» diyerek «e» tonunu yükseltti ve «Komutan Prien, e taktirde sizin için hiçbir değişiklik bakiye kalmaz, bizim için siz daima sadık ve çok değerli arkadaşımız olarak kalacaksınız.» diyerek sözlerini bitirdi.

Komutanın elini sıkmasını müteakip, mevcut harita ve planları beraberime alarak salondan ayrıldım.

Hamburg denizaltı ana gemisine vardığında beraberimde getirdiklerini çok kassaya kıldım ve eve gittim.

İçinde hüküm süren seneiz heyecanı anlatamam. Harekâtı önünde tasarlamağa başlamıştım bile. Yapmalı ve başarımalı idim. Gönünde birinci zümme de onunla karar vermişti.

Kolime vardığında yemek masasını hazır buldum. Karımı ve çocuklarımı öpdükten sonra salonda otururken zihnim hep Scape-Flow ile meşgulü. Yemekten sonra, eşimin akşam yürüyüşüne yalnız çıkmamı rica ederek, biraz çalışmam gerektiğini söyledim. Eşimi uğurladıktan sonra, derhal denizaltı ana gemisine gittim. Çelik kasadan harita ve planları alarak tekrar eve döddüm. Sanık bir matematik meselesi halleder gibi, en küçük detaylarına kadar ve herşeyi de dikkat nazara alarak durum muhakemesini yapıp buna istinaden de harekât planını karıştım.

Pazartesi sabahı Alb. Von Friedeburg'u durumu rapor ettim. Öncelikle «Neen Prien kararınıza verdiniz mi?» diye sordu. «Ne zaman filo komutanımı görebilirim alayım?» şeklindeki cevabımı, olumlu olarak kabul etti.

Ağır ağır koltuğuna oturdm. Bir taraftan telefon numarasını çevirtirken bana : «Bu işi ben gövüllü olarak kabul etmek isterdim ama evlendikten sonra insan bir parça korkak oluyor.» diye ilâve etti. Alb. telefonda konuştuktan sonra : «Bugün saat 14.00'de filo komutanı sizi kabul edecek.» dedi.

Tam saat 14.00'de filo komutanının çalışma salonunda idim. İçeri girdiğinde komutan masada oturuyordu. Kendimi rapor ettim. Teşekkür ettim ve bir müddet yüzüne mâmalı mânalı baktıktan sonra : «Evet mi? Hayır mı?» diye sordu. Cevabım «Evet.» idi. Göler bir yüz

takınır gibi oldu ama ciddiyeti değışmedi ve tekrar : «Tam olarak düğündürüz mü? Ensmann ve Henning'in akıbetlerini de dikkat nazara aldınız mı?» sorusuna «Evet, Efendim.» cevabını verince, iffe komutanı «O halde geminizi harekâta hazırlayınız, harekât tarihi ve saati ayrıca bildirilecektir.» diye sözlerini bitirdi. Ayağa kalktım, komutan Dönitz yanına geldi ve elimi sıkı. Hiç konuşmadı, ama elimi sıkışında derin bir anılam vardı.

8 Ekim günü saat 10.00'de harekât emri geldi. Yine senbaharın güzel ve güneşli bir Pazar günü idi. Geminin harekete hazırı. Komodorun emir subayı ile Alb. Von Friedeburg rüfunda hazırılar. Alb. Von Friedeburg «Haydi, Prien, eminim ki bu daha da binlerce ton tatarında gemi batıp bize müdeleyeceksin. Yolum açık olsun. Başarılar.» dediikten sonra selamlaştık ve rüfundan gemiye geçtim.

Geminin hareket etti. Sahildeki çekiller tedricen gözden kayboldu. Nihayet gökyüzü ile senbaharın soğuk vesil denizi arasındaydık. Yorgun bir güneş bizi aydınlatıyordu.

Rotayı haritaya bakmadan verdim. Gemide benden başka kimse hedefimizi bilmiyordu. Rotam üzerinde bir başka gemi görünüce hemen daldım. Daha ilerde ufuk çizgisi üzerinde bazı gemileri görmeme rağmen birçok haarrını harekâta bulamadım. Gece personelinin bu davranışını pek anlamamıştı, soru sorun nazarıları üzerinden bile ayırlıyordu ama ben susmak zorunda idim.

İlk gün güzel ve güneşli olan hava gittikçe kötülekti. Kinnaird bormu açıklarında hava oldukça kötü bu işi aldı. Duncan ve Head yakınlarında barometre 975'i gösteriyordu. Rüzgâr şiddetini artırarak sekiz kuvvetine varmıştı ve dalgalar gittikçe irileşiyordu. Bu karanlık gecede yoluma devam ettim.

İskele başomuzlukta dalgaların üstünde bir kızırtıyı görmekten ziyade hıssettik. Bu Orkney adaları idi. İkinci komutan kendime kulağıma eğilerek : «Yüzbaşın ziyetiniz Orkney adalarını ziyaret mi?» deyince artık konuşmanın zamanı olduğunu sandım. «Rotayı muhafaza ediniz. Scape-Flow'a girmek kararındayım.» dedim. Yüzünü görmemişim. Rüzgârın ve dalgaların hışırtı ettiği gürültü çok fazlaydı. Bu sırada aklım selimi tekrar doydu : «Tamam yüzbaşın, mesele anlaşıldı.»

Ardık dalgâ zamanı gelmişti. Şimdi sahile yakın seyrediyoruz. Bilihare dalgâ botu dibine oturacağım. Müteakiben de personeli baş tarafa toplayınız» dedim. Yarım saat sonra dalgâya geçtim. Rüzgârın sesi kesildi, deniz yeniden sakinleşti. Derinliğe sâhilce inliyorduk. Birkaç dümen ve inşakine komutasından sonra 13 Ekim 1939 günü sabaha karşı saat 04.00'de dibine oturdum.

Aşağı inerek baş tarafa gittim. Personel toplanmış, çıplak ampullerin neşrettiği ıgk, yüzlerini soğuk, bambeyaz gösteriyordu. Bir başlangıç yapmaya gerek görmeden : «Yarın Scape-Flow'a gireceğiz. İlk önce nöbetçiler hariç herkes istirahat yerlerine gidecek ve uyuyacak. Nöbetçiler abıyı saat 14.00'de uyandıracak. Saat 16.00'da öğle yemeği

yemeyiş, Harakatin devamında hasta yemek yemeyecek. Sadece ağır taraflardan solunuma yağlı etmek turtu edilecek, öpü olarak da herkese birer pakeyi çıkılma dağıtılacak. Lazımsız ıskılar söndürülecek. Elektrik tasarrufuna riayet edilecek, biziçime girecek yere hareket etmeyecek. Akşama kadar dipse kalmıyıcından havadan da la-tarraf süğünmcek. Harakidin devamında mutlak sükunet lâzımdır. Hiç bir komula Harakid delin tekrarılanmayacak - çekimle kurtuğınamı ta-mamlayıp, perşonen lâzıfata yerlerine ayık edilir.

[illegible]

-Evet Spahr, şayet ağı ve mantıkların durumları düğündüğünden başka şekilde bir *n* takdirde rahatsızlık çıkacaktır. diye cevapladım. Bu arada sevgili İsmet Komutanımın Erciyes'teki Onu da oraya tutmuyorsun. Onu oraya kamerasına gönderdikten sonra geldim gibi seslenebilir tekrar kamerasına girerim. Bu işle uyumaya muvaffak oluyorum.

Saat 14.00'de alının yapıldığı gibi içtim. Nöbetçi ayakkabıları parafin yapışması için peçetelerle sarıya bulde, kışının ortundan geçirdi farklıydım. İvel, peçeteleri ayakkabıları sarıya bulde. Dışarıya dışarıya çıkışların çok fazla olmasa da bu tedbir almaya zorlanı.

Saat 16.00'da beşer ayarlanıldı. Yemek zamanı oldu. Misede Wessels, Endraas ve Von Varendorff ile birlikte oturdu. Yemekten sonra Von Varendorff bize kapalı bükâyeler anlattı. Yemekten sonra üç saat geminin mürettebatı yerlerine tahrip kâğıtlarını yerleştirdiler. Şağel düğmanın eline düğme tahlikeyiye karşılamak, baki kaptan elimize baki raketi. Gemiyi hastanaya kadar döndürmek son talimatları verdim.

"Bənzəltir dövranıma, əgər bilirsəyək, özümüzə təc kəlimə
 eəri bilirsəyək. Bərkəz can vələtini bənzəltir ətin."

Derin et al. sınırlanmış kontrol edildi. Vardır ve subay son hazırlıkları tamamladı. Kule nöbetçileri ve görevler ile ilgili bilgileri güncelledi.

Saat 18.00'da bot deniz dibinden kartalın ve yavaş yavaş periskop umkına geçmeye başladı. Kuleye çıkıp periskopla ufkı taradım ve gördüğünü göstererek derin bir nefes aldım. Daha sonra da süs-
lönne çıktım.

Söpheli nazatlarla karanlığı araştırdım. Görünürlerde hiçbir şey yoktu. Rüzgâr dinmiş, sadece ölü deniz gemiyi sallamaktaydı. Neta ve müfettişin her iki dizelin hazır olduğu raporları üzerine ağır yolla seyre geçtim.

Gecede tuhaf bir aydınlık vardı. Başka bir aydınlıktı bu. Işık menbaı fark edilemiyordu. Birdenbire aklıma fecri şimşak geldi. Bunu hiç düşünmemiştim. Kuzey rüzgârları bulutları güneğe sürükleyeceğinden, bu aydınlığın da bu da artacağı düşünmüştüm. Acaba tekrar dipte kalıp, yarınımı bekleye idim. Fakat bu anlarda üst üste iki gece fecri şimşak de rastlanırdı. Bu arada baş tarafta çok uzakta üstünde bir karaltı peydah oldu. Dürbünle ancak fark ediliyordu, belki bir bankçı leknesi veya bir ticaret gemisi de olabilir.

Görünmemek tehlikeli olacağından alarm dağışına geçtim ve arzu edilen umka gelindiğinde bot yarı rotasını almıştı.

Bir müddet sonra yeniden sahne çıktım. Hazine geçidine rota verdim. Saat 23.31'de Holme geçidine girildim. Önünde geçilmesi gerekli Kirk geçidi vardı. Son derece hassas bir süslü seyir ile Kirk geçidini dike sırtunarak geçtim ve saat 00.27'de Scaja-Flow'a artık girmiş bulunuyordum.

Büyükçe bir koy, yüksek dağlar, ışıyordu. Bir müddet sonra tam sahile yakın bir muharebe gemisinin silvati keskin ve hariz bir şekilde belirdi. Yaklaşmaya devam ettim. Daha çok yaklaşıncaya tarafları ve namutları iyice fark edildi. Gemi karartılmıştı. Bu gemi HMS Royal Oak idi. Daha da yakınına geldiğimiz zaman, arkasında aniden ikinci bir muharebe gemisi silvati farkettilim. Az sonra onun da koprüsünü ve ön taraflarını seçtilim. Bu da HMS Repulse idi.

İlk önce tam önünde bulunan HMS Royal Oak'a hücumu karar verdim ve bulunduğum mevki HMS Repulse'a aynı hücumu tavsiye veriyordum.

00.59'da 5 metre umka ayarlanmış torpidolarla umka mesafesinden HMS Repulse'a ilk torpidoları ateşledim. Yirmi saniye sonra HMS Repulse'ın baş tarafında bir su salınımı yükseldi ve müfettişin kuvvetli bir infilak sesi duyuldu. Bu ses sanki dağlarda infilak ettirilen bir bombanın sesini andırıyordu.

Beklemeye vaktim yoktu. Diğer kovanların ateşe hazır olmasını emredererek derhal HMS Royal Oak üzerine döndüm. Süratli bir manevra ile botu torpido atış mevkisine aldım. Ateş etmenin tam zamanı idi. Saat 01.18'de HMS Royal Oak'ın hesabına düşen torpidolar kovanları terketmişti.

Birdenbire müthiş bir infilak ile birlikte HMS Royal Oak, Mavi-Kırmızı alevlerle kaplandı. Infilaklar birbirlerini takip ediyordu. Zannederim cephaneliğinden izabet almıştı. Görev yapılmıştı. Arma limanının içinde ani bir değişiklik olmuş. Üzerimize doğru gelen seyir fenerleri belirmişti. Biz arıyorlardı. HMS Royal Oak'a son bir defa baktıktan sonra : «İskele alabanda, her iki makine son yol ile» komutlarını

verdim. Bu celânen dışarımdan sağ elin dışarı çıkmakla beraber başka bir şey düşünmüyordum. Gemiyi ve personeli salimen eylerine götürmek, foyane emelimdi.

Akşam beş teza halle yürüyordum, üstüme doğru gelmekte olan geminin altyan fenerleri de yaklaşıyordu. «Makineler mevcut son yol deri» Komutanıma verdim, bu arada lizi kırtarmak bir mucize vukur olabiliridi ve oldu da. Peşinime takılan geminin lakeloye donuğ yapılarak imkânlaştığını gördüm. Kısır bir müddet sonra da birden uzakta subombaların infilakları işitildi.

Bir son yolla Skerry geçidini yarı ve rıhtıyı bakan Kirk geçidine aldım. Bu bombaların infilakları devam ediyordu. Vane aynı dikkat ve illülikle Kirk geçidini geçip saat 12.15'de Helme geçidine vılaştım. Öndüründe rakar deniz açıldı. Büyük coğun deniz ve soursuz gökyüzü. Derin bir nefes aldıkdan sonra bu hastan hareketlilimni son konulasmaı verdim :

«Büyük bünümder dikkat. Scapa-Flow'da bir muharebe gemisi batırıldı. Bu muharebe vuzlebe torpido isabeti temin edildi. Şimdi açık denize çıkması bolunuyoruz. Gemimize verilen görev başarılmıştır.»

Vatana döndü seyri tağladı. Gemi normal yaşamına kavuştu. Se-dice aldirir olan geçirdi. Ertesi gün Kuzey Denizinde Alman radyo-sundan gele haberlerini dinledik. «Scapa-Flow bünümde HMS Royal Oak bir Alman denizaltısı tarafından batırıldı. İngiliz kaynaklarına göre Alman denizaltısı da batırılmıştır.»

17 Ekim günü sabah Wilhelmshaven fışkı ağzına vardım. Sahil istasyonuna çıktınde Büyükamiralin beklediğini bildirdi. Personeli be-lop vâkâleleriyle cımarıya yerlerine aldırıtım.

İsareyle yoragıldığını zaman Alman Mili Mare herkesin iştiraki de bunda eşliğinde vöylemiyordu. Eder salıncıroc ve bekleyimler bazı se-lamıyılardı.

Gemiden çıkıp Büyükamirale rapor etdim : «Gemini ve personeli muharebe görevinden salimen döndü. Bir Alman muharebe gemisi batırıldı, diğeri de torpido isabeti aldı.»

Büyükamiral Alman İshriyesi adına teşekkür etti. Wilhelm Denizaltı Filosu Komutanı Alb Tenitz Güüne gelerek uzun müddet elimi sıkı ve teşekkür etti. Fakat kendisine : «din beşendiginiz, olağın-dır. Ben emfînial aldım ve yaptım. Teşekkür ne gerek var» diye-medim.

Yüz G. Frier ve personeli Berlin'de Hitler tarafından kabul edildiği ve taktir olundular.

Yüz G. Frier'e bu taktir ile ilgili bir kitap yazarıldı. Frierin hiçbir teknik yönü nımarakta beraler, komutanın ve bütün persone-lin ihmiyatına tırcıman oldu. Her, Almanya'da beklenmedik şekilde titandı ve şöret kazandı.

1933 yılında yeniden tadil edilmiş olan 27.000 tonluk muharebe gemisi HMS Royal Oak, 800 kişilik personeli ile birlikte kaybedilmişti. İlk infilakta hiçkimsenin bir torpido isabeti olduğunun farkına varamamış ve bir kaza olduğuna zannetmişlerdi.

İki gün sonra onun zanzarındanberi Helme geçisini takviye etmek maksadıyla kullanılmak tasarrufları yeni took gemileri Scapa-Flow'ya gitmekteydiler. Zira Admirali bu harekattan evvel, geçitteki mania gemilerini yeterli bularak Londra'da yatmakta olan eski gemileri saun almak rüyasına girmiş, fakat Maliye Bakanlığı batırılacak gemiler için istenen parayı vermeyi başlangıçta uygun görmemişti. Sonradan karar alındığında bu fiata gemilerin bedeli yükselmisti. Daveten istenen para red edildiyse de Admirali'nin ısrarı karşısında müzakere-ler nihayet, İngiliz Anavatan Filosofinin Körfez terk ettiği ve U-47'nin buraya girmeyi teğardığı 13 Ekim'de sona erdi ve gemiler yedeğin Scapa-Flow'ya doğru yola çıkarıldı. Fakat bu zaman zarfında da olan olmuş ve Yr. G. Priem bu hareketle dâvmanin dâli takdirini ka-zanmıştı.

Bu hareketin başarmı, Hitler'in Alman Deniz Kuvvetleri hakkın-daki fikrinin fazlasıyla değişirdi ve bu kuvvetle olan inancını artırdı. Büyükamiral Raeder, 16 Ekim 1939 günü, bu hareketin ilkün rapo-runu Hitler'e sundu ve aynı zamanda, İngiliz ve Fransız deniz ticare-tine karşı illi olarak hareket sarfını denetledi herfi yaptımış hakkın-daki emri de Hitler'den aldı.

Neticede: Denizaltı ilmac komutanı yerinde bırakılarak Antrali-liğe terfi ettirildi. Rapor vermek ve Şovalye salıp nışanını almak için Berlin'e çağrıldı. İngiliz ve Fransız okdukları kışın olarak teşkil edi-len bütün ticaret gemilerine, istenilen torpido atılmasına izin verildi. Konvoyda bulunan yalen gemilerine, batırılacaklarının listesi edilip, o-larak sonra torpido atılman uygun görüldü.

İtalya, Rusya, Japonya ve Japon hükümetlerinden, komutanı ve-yi tasviyetlerini ilan etmekte, aksi takdirde de diğer taraflar gibi muamele görebilecekleri bildirildi.

U-47 denizaltısı tarafından sağlanan başarıların moralı bakımından muvafık imkânlar son derece önemli idi. En başta Alman denizaltı per-sonelinin, kendi silahlarına güveni erdi. Alman Deniz Kuvvetleri Ko-mutanı Hitler yanında prestij kazandı ve aynı kış planını gerçekleştir-tirebilmek için Hitler'in desteğine mazhar oldu. Çok iyi sevurulan bir ana l'âse bise, moralı yerinde, eğitim standardı çok yüksek tamamiy-le insiyatife sahip bir ümit tarafından başkan tertiplenmesinin müm-kin olduğu bütün dünya kamuoyuna kabul edildi.

MUTTEFLİKLERİN HAREKATI

Harp başladıktan kısa bir müddet sonra İngilizler, Alman deniz stratejisinin, Birinci Dünya Harbindeki gibi aynı olduğunu ve İngiliz deniz ulaştırmasını keanmeye yönelik bulunduğunu gördüler. Almanya denizaltı ve sualtı kuvvetleriyle ticaret harbine başlamıştı. Bu neden-

Ticaret gemileri silahlandırılacaktı. Bunun için de daha önce planlanıp, programlanmış tersane ve atölyelere sevdiği gerekli olduğu gibi monte edilecek silahların ve bu silahların cephanelerinin de buraya acilen getirilmesi gerekli idi.

Dagınık gemileri bir yerde topladıktan sonra mühtelif limanlara konvoyları düzenlemek, refakat kuvvetlerini tahsis etmek ve yola çıkarmak en başta gelen görevdi. Yine bu hizmet ve görevlerin yanı sıra belli limanlar bulunacak. Birinci Dünya Harbinden kalma bazı silahlar elden geçirilecek, parçalar, gaz maddeleri, bombalar, füzeler v.s. son kontrolden geçirildikten sonra dağıtılacaktır. Yine bu arada tahsislerde ve teçhizde görülecek aksaklıklar kısa sürede ortadan kaldırılacak gibi personel ve bulhassa yedek personel eğitimi de yaptırılacaktı. İşte bu nedenlerle Admirallik'e bağlı Ticaret Gemilerinin Harbe Hazırlanması Başkanlığının görevi çok ağır olduğu kadar da çalışmaları çok çeşitli engellerle dolu idi.

Admirallik, Birinci Dünya Harbinden sonra denizaltı tarruclarına karşı en etkin çare olarak kabul ettiği konvoy sistemine şurasile geçmiştir. 6 Eylül 1939 gününden itibaren Kuzey Denizi doğu kıyılarında konvoy sistemine geçildi. 7 Eylül günü de ilk Atlantik konvoyları Londra ve Liverpool'dan denize açıldılar.

İngiltere'ye müteveccih ilk konvoyları 14 Eylül'de Freetown, Halifax ve Nouvelle-Ecosse limanlarından yola çıktı.

Mevcut bütün imkânlar ve vasıtalar bu konvoyların seyirleri devamında devamlı himaye altında bulundurulmalarına olanak vermiyordu. Refakat gemileri konvoylara, hareketlerinden itibaren 200 mil içiğe kadar refakat ediyolar, bu noktadan itibaren İngiltere'ye müteveccih bir konvoyu himayeye alıyorlardı.

Eylül 1939 ayından itibaren Gibraltar-Büyük Britanya (BG konvoyları), Büyük Britanya-Gibraltar (GG konvoyları), Halifax-Büyük Britanya (HX konvoyları), Bâdnex «Nouvelle-Ecosse»-Büyük Britanya (SC konvoyları), Büyük Britanya-Halifax (ONS ve OE konvoyları), Kingston «Jamaika»-Büyük Britanya (KJ konvoyları), Büyük Britanya-Freetown «Sierra Leone» (OS konvoyları), Freetown-Büyük Britanya (SL konvoyları) yolları üzerinde konvoy sistemi uygulanmaya konuldu.

Konvoy sisteminin uygulanması gemi zayıflatma derhal engellenmesini temin etti. İngiltere adaları doğu sahili deniz ulaştırması yolunu kullanan yoğun ulaştırmayı savunma maksadıyla Orkney Adalarından Mang Kanalına kadar uzanan bir mayın maniası tesis edildi.

İngilizlerin Alman Körfezine uygulamaları usak abluka pek etkili olamadı. Kuzey-Batı karakolları, Alman deniz ticaretine engel olabilmisse de tarafsız deniz ulaştırmasının Almanya'ya girmesine engel olamıyordu. Bütün tarafsız gemileri denizde aramak ve muayeneye tabi tutarak bir kontrolden tesisi imkânsızdı. Muayenenin uygun bir şekilde icrası, tarafsız gemilerin bir İngiliz limanına kontroband için gelmelerini temin etmekle mümkün olabiliirdi. Çeşitli riskleri göz

elen İngiliz Hükümeti tarafından ulusalist hareketlerin başta yer alan bir problemi kimen de olan cinsiyetli

Ayrıca denizaltı gemilerinin tarafına gemileri de batırılmaya başla-
maları bu hususta İngiltere'ye büyük bir yarım sağladı. Zira bu ne-
denlerle tarafımız gemilerimizi aralı aralıya İngiltere konvoy sistemine kıl-
dıra gemilerin kontrolünde bir sefer ve kolaylık oldu.

GRAF SPEE VE DEUTSCHLANDIN BARİKATI İLE GRAF
SPEE'İN SONU :

[illegible]

Dışkavramları bu düşüncelerinde olduğu gibi, Kira bu esnada İngilizler ile yaşadıkları Ahtatış konvey sistemini anlatırken, bir yandan da Almanya'nın ablağın hakrıkları arıyor. Kızıy Davudun Kızıy karabende kızıy taze edileceği yarı ara mayın ma- rıklarının kızıy edileceği taze Almanya'nın gücünü herden bir ar- zıyır.

23 Eylül 1938 günü Büyükkarabük Hattı, Hitler'e marmelat ederek deniz harbine ilişkin karafiarında bazı deşifreler yapmasını istedi. Yaptığı bu ortamada General Kodal da hazır bulunuyordu.

Deniz Kuvvetleri Bakanlığına, Batık, Kuruy Deniz ve Atlantik
haritaların bütün detayları ile arızalardan sonra asğıdaki hususları
ilave etti :

[illegible]

Kuzey Afrika'dan Fransa'ya ve İngiltere'den Fransa'ya yapılan
"akıllı" nakliyatı yoldaşlık ediyor ve dokümanlar.

Demir Kuvvetleri Millîsine İngiltere kılı'nı nakşeyatının sürdürülme-
sini kendî bir görev saymaktadırlar. Birecik İngiliz limanları bulma meyânı
dokümanları da faydalıdır ve kullandıkları yalnız bunlar değildir, Fran-

sa limanlarının önlerinin de mayınlanması gereklidir. Halen İktisadi güden biri batıdan olmak üzere İngiliz kıta nakliyatına karşı üç denizaltı gemisi taarruza hazır beklemekte ise de Fransız gemilerine taarruz etmeme kararı taarruz ediniz emrini vermemi engellemektedir.

General Keitel'in de Büyükamiralin düşüncelerini desteklemesi üzerine Hitler, daha önce konuşulan kısıtlamalardan, Fransız muharebe gemileri ve harekâta bulunan uçak gemilerine, konvoy refakat görevindeki Fransız harp gemilerine, alt'a nakleden, konvoy içinde seyreden Fransız ticaret gemilerine, müstakil seyreden Fransız ticaret gemilerine alt obanların kaldırılmasına ve Fransız limanları önüne mayın dökelmesine ve kanal De civarında, İngiltere ve Fransa kıyıları boyunca fenersiz/karartılmış seyreden gemilere taarruz edilmesine mizaazde etti.

Ayrıca denizaltı savunma tedbirleri ve silahlı ticaret gemilerinin mevcudiyeti karşısında, taktiklerde İngiliz ticaret gemilerini arama olanaklarının kısıtlanması beklenmeli idi. Bu nedenle Hitler, kesin olarak düşman ticaret gemisi olduğu tespit edilen gemilere karşı «Açık şekilde yola gemisi olduğu anlaşılan ve silahlandırılmamış bulunanlar (haric)» ihtarak olarak taarruz edilmei önerisini de uygun buldu. Sistemin esas itibarıyla değişmemiş olduğunu göstermek için, taraflar gemilere karşı arada iyi muamele yapacakları. Bundan sonra «Denizaltı Harbi» yerine «Deniz Ticaretine Karşı Harp» deyimi kullanılacak. «Kırsız-Gözetli Denizaltı Harbi» deyimi de kati surette kullanılmayacaktır. Diğer yandan askeri bir sistemle, devletler hukuku yönünden karşılaşılabilecek itirazları karşılamak bakımından «İngiltere'nin Muhasarası» deyiminin kullanılmasına önem verilecektir.

Hitler, İngiltere'nin muhasaralanın etkili hale getirilmesinde hava kuvvetlerinin rolünün büyük olduğuna inandığını fakat Deniz ve Hava kuvvetlerinin işbirliği yapmasını daha iyi olacağını da belirtti.

Deniz Kuvvetleri Komutanı bundan sonra İngiltere ve Fransa'ya karşı soruna kadar harp etmek zorundaya olduğu takdirde alınacak harp önlemleri meselesini açtı. Hitler, hâlâ Fransa ile İngiltere arasında bir sığınak beklediğini umidinde idi. Hitler nihai kararını ve politik durum değerlendirmesini iki hafta zarfında vermek ümidiyle bulunduğundan şimdilik kesin karara gitmek istemiyordu.

Büyükamiralin Deriye döndük düşünceleri şöyleydi :

Moral bozulmadan ve bernal maddeleri kırkık seviyeye düşmeden ekim ayı başında Atlantik'deki cep zorlukları harekâta başlanıyordu. Ekim ayı başlarında Akdeniz'den ve Güney Afrika'yı dolayarak gelen konvoylara karşı, muhtemelen İspanya batısı açıklarında birinci büyük denizaltı grubu sevkedilecekti. Böylelikle düşman için en önemli husus, deniz ulaştırmasını konvoylar şeklinde himaye etmek olacaktı. Bu önerisi Hitler tarafından kabul edildi.

Büyükamiral Raeder, anavatan sularında bulunan Scharnhorst ve Gneisenau gemilerini Kuzey Denizinde Shetland Adaları ile Norveç

[illegible]

Bu sordumda Bayramınal Raşid, druzditi inışet programını atarın gılıde yürütülmüşditi, yenı tedbieler alımadın takdrde denimish yenı inışatın verlen sıvıfı olıe tırgıltıvırız örutına dı-
nıvıfını katar etti. En per ilı tırtta kade inışatlı kuyatın en az
örmiden olıde çıkartılma- katar verılmıne talap etti. Bu talapı
de ayvırı kuyatıvırı ilıler, 27-88 tırtı programın alayvırı de olıe
her parıye bız vırtıvırız denimish inışatın inışatılmaına tarat-
tar çıkartın ve bu sıvıfı denle kuyatılmaın baneı avırleri öeri bız
katar denimish inışatın her vermede kade inışatılmaına, de
nıvırı inışatındakı sıvırı vırtıvırız olıde çıkartmak tırtı denle kuy-
atılmaın (ıvı ve parıvırı) inışatın de sıvırıvırı bılirtmeını sıvırıvırı.

Aldın Saniye Kuşvetoğlu Yübek Kurumdarlığının 21 Eylül 1989 /a-
rında Hükümet İsmiyle yayınlanan 4 numaralı sirkülü (Aldın Deniz
Bavetlerinin dersi ve velayet bir meşve alırdı).

HARP KUVVETLERİ YÜKSEK KOMUTANLIĞI

Smith, 23 July 1989.

HABİBİN SEYRİ VE İDARESİ HAKKINDA TALEMAT NO: 4

- 6 a) Kuru Harekâtı : Bu hareket daha önce yapılmış olan emirlerde ve dehihâle yoktur.
- b) Deniz Harekâtı : İngiltere'ye karşı uygulanan harekât tarzları Fransa'ya karşı da uygulanmaktadır.

*) Dend. Harknii : İngiltere'ye karşı uygulanan baskılar tarafından
Fransa'ya karşı da uygulanmaktadır.

Fransız harp gemileri de uçakların, konvoyda bulunan Fransız ticaret gemilerine, Kib'ın etkisiyle veya konvoy içinde seyreden Fransız yardımı gemileri ve ticaret gemileri ile müstakil seyreden Fransız ticaret gemilerine saldırıya geçmiştir.

Fransız yayıncıların (Küresel) Afrika Sahili'ne yatırımına muvafık olmaktadır.

Denizaltı barakasında bulunan bütün eşyadaki izlerin kullanılmamasına dikkat edilmektedir. «Denizaltı Harbi» ve «Kavuşuk Harbi» Denizaltı Harbi» denimleri yapılmamıştır.

Bu kitabın yazılma «Dinî Teorîlere Karşı Harp» ve «İngilizlerin Müesseseleri» devinleri kullanılmıştır.

AGOSTO MIVLEH

Grat Spee ve Deutschland cep zirhılarına harekât serbestisi verilmesi ve denizaltı harbinin şiddetlendirilmesi musadesi Alman Deniz Sevk ve İdare Makamınca çok iyi karşılandı.

Her iki gemiye 26 Eylül 1939 günü beklenen mevkîlerinden ayrılarak, İngiliz deniz ulaştırmasına karşı harekâta bağlanmaları emredildi.

Azor adaları ile Kuzey Amerika kıyıları arasında harekâta tevcih edilen Deutschland, 5 Ekim 1939 günü Amerika'nın ilan ettiği sınırlı yasak bölge sınırında İngiliz bandıralı Stongate gemisini yakalayarak batırdı. Terre-Neuve'e kadar yükselen Deutschland, 14 Ekim'de bu Adanın dörtyüz mil kadar açığında Norveç bandıralı Lorentz W. Hansen gemisini de batırdıktan sonra genel batı rotasında seyre geçti. Harekâta devam eden gemi 1 Kasım'da Groenland Adası güneyine çıktı. Bu uzak bölgede başka bir hedef bulamamıştı.

10 Ekim 1939 günü Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükamiral Raeder, yeniden Hitler'e Deniz Harekâtı ile ilgili raporunu sundu. Bu raporda, Baltık Denizi'nin halihazır durumunu açıklayan amiral, Baltık için gelecekte en önemli faktörün İngiliz denizaltılarının buraya sığınmalarını önlemeye değinerek, Doğu Grubu'nun bir amiral emrinde toplanıp görevlendirileceğini ifade etti.

Kuzey Denizi'nde son faaliyet zirfında, Kattegat ve Skagerrak'ta üstüştü gemileriyle oldukça büyük ölçüde deniz harbi yapıldığını, Gneisenau gemisinin 7-9 Ekim arasındaki harekâta katılmaya başladığını, bu geminin, İngiliz muharebe kruvazörlerini Kuzey Denizi'ne bağlayıp, Atlantik'deki cep zirhılarına serbest bırakmak ve aynı zamanda İngiliz Deniz Kuvvetlerini Alman Hava Kuvvetlerinin menziline sokmak maksadıyla Uistre'e intikal ettirildiğini açıkladı.

Büyükamiral Bu Raporunda Değindiği Diğer Hususlar İse Şu Şekilde İdi :

"Scharnhorst, yağlama yağına deniz suyu karışması ve yataklarındaki arızadan dolayı ancak önümüzdeki hafta harekâta hazır olabilecektir. Gerekliğinde düşmandan kolayca ayrılabilmek kabiliyetinde olan Scharnhorst ve Gneisenau gemileri birlikte harekâtleri için etkili bir takirdir. Hicbir bakımdan üç İngiliz muharebe kruvazöründen geçmeyeceklerdir. Bununla beraber, Bismarck ve Tirpitz aynı ölçüye kadar, Baltık Denizi ve Alman Körfezi'ni savunacak gemilerin yalnız bunlar olması, bu gemilerin açık denizde harekâta çıkınlarına mani olmaktadır (Hitler, bu görüşlere aynen katıldığını bildirmiştir).

Ergilebilecek bütün İngiliz denizaltı kablolari behamahal kesilebilir.

Denizaltı gemileri, bundan böyle İskandinavya menzilleri ticaret gemilerini batırmamak için, İskandinavya nehirlerinde ticaret barbi yapamayacaklardır.

Büyük üstüştü kuvvetlerine etkili olanamayan İngilizlere ve İskoçya'nın Batı kıyılarında, küçük denizaltı gemileriyle mayın harekâtı ıhra edilecektir.

Weymouth denizi ile Britanya kıyısındaki mayın hareketi başarılı olmuş ve İngilizlerin yerli mayın arama-tarazına imkanlarını olma-
dığı anlaşılmıştır.

Müttefik konvoyları düzenli şekilde tahmin edilmektedir. U-33 deniz-
altında konvoy dahilinde seyreden iki ve U-31 denizaltının müferid
—tıdan bir gemi batırılmıştır.

İzalede hazır duruma getirilecek aktif denizaltı gemileri, ön-
mündeki fazla fazlasına tabanla konvoylara karşı harekâta başlaya-
caklardır.

Doğubahar ve Graf Suez gemileri, Orta ve Güney Atlantik'te bi-
rer İngiliz gemisi batırıldıklarını rapor etmişlerdir. Bunlara karşı op-
erasyon birlik kruvazörlerin saldırılarına uğraya başlamıştır.

Bir Marmarık'ın saldırı gücü, yardımcı kruvazörler açılır edil-
mektedir. Mayın denizinde olan bu gemilerin çoğu Hiral Okyanusu'na
gönderilecektir.

Ruslara, Marmarık Kurbanının Özgü Anıtının ile olarak kullani-
lan birisi incelenmektedir.

Eğer harp devam edecek olursa, İngilizlerin en büyük başarı, derhal
ve geniş ölçüde uygulanacaktır. Harbin devamı halinde, muhtemel gi-
bi görünen Amerika Birleşik Devletleri'nin harbe girme tehdidi dahil
hiçbir şekilde deniz harbini tahdit etmeyecek vermemektedir. Nefesdar
erken ve ciddiye başlamak, tediri o kadar cabuk ve harbin devamı
u harbe kim olur. Harangî bir tahiti harp olacaktır.

DOĞRU bakanı dinleyen Hitler, Harp Kurulları Komutanlığı Kur-
may Başkânı General Keitel'in de aynı fikrini paylaşması üzerine
sözü, emriyle harp etti.

Münasipin Başkânı Admiral Raeder, Seferberlik planı çerçevesinde,
daha geniş ölçüde bir denizaltı inşaat programına nazaran denizaltı
gücünün artırılmasını talep ediyor. Hitler de başta Graf Zeppelin'in
bölünmesinin gerekli gereklerini zorlu. Başkânın, bunlardan bi-
rinden tasarruf edilmesi gerektiği ve onun büyük kruvazörleri denizde
kurmay ve bunlarla birlikte harbi bakımından (üzümün) belirtince,
Hitler in derisi de kaba etti.

Soğukların sonunda Belçika ve Norveç saldırıları ile Rusya'dan de-
nizaltı gemisi teslimatı (uzunlu) emirlerini açıklayan Başkânın'a
Hider :

«Maya'da denizaltı inşaat etmek ve onlardan denizaltı almayı,
politik nedenlerden dolayı uygun bulmuyorum. Ziddetle, Belçika
kıyıların, belki emirlerin, denizaltı harbi bakımından hiçbir avantaj
sağlamayacağı fikrindeyim. Ancak Rus baskınını ve yarımını
ile, denizaltı harbi için Norveç sahillerinde daha sıkı emirlerin ne dere-
ce önemli olduğunu düşünüyorum» cevabını vererek görüşmeyi bitirdi.

Atlantik'deki cep zirhlarının ve denizaltıların müttefik deniz ulaştırmasına taarruzi harekâtları devam ederken, U-47'nin Scapa-Flow baskını ile ilgili raporunu Hitler'e 16 Ekim 1939 günü sunan Büyükamiral; kısaca denizde Ekonomik Harp Esaslarına değindi. Ticaret Harbinin ne suretle şiddetlendirileceğini de anlattı.

Hitler'le ekonomik harp konusunda 23 Ekim 1939 günü yapacağı toplantıya son derece detaylı bir raporla gelen Büyükamiral; Hitler'in, kayıtlı halinde halk üzerinde yapacağı fena tesire binaen Deutschland cep zirhısının derhal geri alınmasını emretmesi karşısında oldukça şaşırıldı.

Görüşmede Büyükamiral, deniz kuvvetlerinin ekonomik harp metotları hakkında bilgi verip, ticaret harbinin ne suretle şiddetlendirileceğini tekrarladı. Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, deniz kuvvetlerinin ekonomik harple olan çok sıkı ilişkisine binaen, ekonomik harbin manası ve bunun sıkı bir kontrol altında düzenlenmesi lüzumu hakkında deniz kurmayhüsnce bir rapor verilmesine müsaade edilmesini talep etti.

Hitler, bu öneriyi olumlu karşılayıp, Belçika ve Hollanda üzerindeki İngiliz baskısının kesin olduğunu; Almanya'nın bu memleketleri işgal etmedikçe baskı sağlayamayacağını, Kuzey memleketleri üzerinde baskı sağlamayı kolay gördüğünü ve gerekli tedbirlerin alınması için bütün yetkisini vereceğini açıkladı.

Hitler'in birçok şeyi olumlu karşılar halinden; yararlanmak isteyen Büyükamiral Raeder; kaybedilmesi halinde Alman kamyonunda yapacağı fena etki nedeniyle derhal geri alınması hakkındaki Hitler'in arzusu hilafına olarak, Deutschland gemisinin Atlantik'de kalmasına müsaade edilmesini rica etti. «Anavatanı aydıl seyrî, Atlantik'de kalmasından çok daha tehlikeli olacaktır. Eğer donusünün salimen alınması isteniyorsa, gecelerin uzadığı zaman bu mürakabe olabilir» şeklindeki açıklaması Hitler tarafından uygun görüldü.

Toplantı'dan sonra; Alman Harp Kuvvetleri Başkomutanlığına Ekonomik Harbe ilişkin emir Hitler'in imzasıyla yayınlandı.

«ALMAN HARP KUVVETLERİ BAŞKOMUTANLIĞI

Berlin, 23 Ekim 1939

EKONOMİK HARP Hakkında :

Düşman deniz ulaştırmasına karşı harp ve ekonomik tesisler, kaynaklar ve düşmanın ticarî münasebetlerine taarruz için alınacak biçimde tedbirler, vereceğim talimatlara nazaran, bir elden ve Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı tarafından idare edilecektir.

Bu konu ile ilgili çıkacak meseleler ve tarafımdan verilecek kararlara dair hazırlıklar üzerinde, tam bir anlayışla çalışmak için, Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı Kurmay Başkanı, bir kurmay heyetli olacaktır.

Dünyâ Yü Plânı Başkânı, Dışişleri Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı ve her üç sınıf Alman Harp Kuvvetleri Başkomutanları bu kurulda üye bulundurulacaktır.

Bu planların ısrarı için gerekli emirler, Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı Kurmay Başkanı tarafından verilecektir.

Adolf HİTLER

Ekonomik Harp Talimatı gereği; Amiral Schuster, Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı «Ekonomik Harp Genel Kurulu» başkanlığına atandı. Albay Von Weichold da kurmay başkanlığına getirildi.

Büyükamiral Raeder, şimdi İngiltere ve Fransa ile ticareti sürdüren tarafsız ülkelerin gemilerinin batırılması hakkındaki tahakkülün geyiktilmesi üzerinde talimata başlandı. Amiral İngiltere'nin muharebelerini ilân etmekte, tarafsız gemilere karşı alınacak tedbirler bakımından, uluslararası emirleri ihlâl karşı hukukî bir kaçınmak uygulanacağını dahi önceden beri sürmüştü. Hitler, kara cephesinde gereken ciddî bir darbe vurmaya hazır olduğuna kadar, taraflarla bir dayışıklanmamıştıdır karar etti. Deutschland anaavakına döner dönmek adı tattow olarak değıştirilecekti.

1 Kasım 1939 günü Büyükamiral'ın Hitler ile yaptığı konuşmada öncelikle Deutschland'ın döndüğü üzerinde duruldu.

Amiral Önerilerini ve Hareket Tardalarını Söyle Açıkladı :

Scharnhorst ve Gneisenau Kasım 1939 yılı içerisinde harekâta hazır olacaklardır ve yine bu iki gemi Orak 1940 ayında kara ile havuzlanacaklardır. Graf Spee cep sürüşer makine overbolu için 1940 yılı başlarında Almanya'ya dönmek ihtiyacında olduğuna bildirilmiştir.

Deutschland'ın Atlantik'deki uzun sakınma seyirleri; Güney Atlantik veya Pasifik'e nazaran daha zordur. Bu itibarla, gemilerin uzun olduğu ve diğer muharebe gemilerinin harekâta hazır olduğu sırada yeni dönmeledeki hafta geri dönmek planlanmıştır. Bu yama harekâta sırasında muharebe gemileri ile Kuzey Denizinde bir harekâta girmek İngiliz muharebe gemilerinin bu bölgede toplanmalarına neden olacağından, böyle bir harekâttan kaçınılmıştır.

Hayı keçi mümkün olduğu kadar açıklara ızatılacak ve Deutschland, geceleyin ve düşmanı ummedüğü ama kanallardan geçecektir. Son anda denizaltılar ile temas altına alınacaktır.

Kuzey Denizine girişinde muharebe gemileri, kruvazörler ve minörler yüksek hazırık durumunda bulunduklardır.

Deutschland anaavakına salimen döndüğü takdirde bu husus, mümkün olduğu kadar uzun zaman gizli tutulacaktır. Vane bu geminin Kuzey Denizinde harekâta bulunduğı intihab yapılmışarak Graf Spee'nin harekâtına destek sağlanacaktır.

Lojistik destek gemisi Westerswald, Deutschland ile birlikte dön-
meyecek olup, bu gemi ile ilgili emir Müharefe yayınlanacaktır.

Güney Atlantik'deki Alman baskının artması halinde, hisse-
tirmekleizin Hint Okyanusuna geçmesi için den Graf Spee'ye emir veril-
miştir. Şu anda İtalya harbi gücüne hâlen Atlantik'de hareket yapıp
İngiliz Kuvvetlerini Akdeniz'e çekip bağlayabilmek, ancak o zaman cep
arabalarının hareketini tetiklemenin mümkün olabileceği kanatın-
dayım.

Düşmanı karşı denizlerdeki ticaret harbi hâlen mümkün olduğu
kadar artırılmıştır. Katartama olarak veya konvey halinde seyreden
yolcu gemilerinin de torpedo hücumu yapılacaktır. Hâlen yapılmayan
tek bir husus kalmaştı ki, o da İngilizlerin Mohacaras'ın (Lanidon)
Bu da yapının ama idi, öldürülen esirler ise de, itimatlar olarak tarafsız
gemiler batırılabilir.

Hava Kuvvetleri Başkumandanı, konvey içinde seyreden ticaret ge-
milerine, ihtiyar olarak hücum edilmeye emniyet vermektedir. Bu husus,
ulurlarına hukuka tamamen uygun bulunduktandır.

Müharefelerin ilen zamanı yakın gelecekteki politika gelişmelere ve
Kara ordusu hareketinin beğenme tedbiridir. Her bu hususlarda, ta-
rafat davetlerin tarafındakilerin (Hali gün her olay meydana gelecek
oturma. Deniz Kuvvetleri bakımından da kesin tedbirlerin alınması za-
manı gelmiş olacaktır.)

Deutschland Anayasana dokunma emriyle alınması mümkün Kuzay
Deniz'e İngiliz akutanından bir esir alınmış girdi ve 11 Kasım
1939 günü Wilhelmshaven Limanına oluştuktaki küçük bir avlana ile-
tesli getirebiliyordu.

Saint Helen ve Brezilya arasındaki Güney Atlantik'de harekâta
başlayan Graf Spee, 23 Kasım 1939 gününe kadar beş ticaret gemisi
yakalayıp batırdı.

İngiliz Amirlik Dairesi, 34 Ağustos 1939'dan itibaren Alman mu-
harebe gemilerinin hareketleri ile ilgili kesin bilgiler almaya başla-
mıştı. 26 Ağustos 1939 günü Kuzay Denizi'nde hareketinde karakolun en
kısıt zamanında tekniği tekdüze hakkında diğer vericilerde de iki Alman
muharebe gemisi noktan her sahadan geçip gittiği bulunuyordu.

İngilizler hareketin başında Atlantik'de üç adet Alman muharebe
gemisinin ticaret harbi yaptığı düşünmüştü. Daha sonraları aldıkları
bilgileri değerlendiren Amirlik Dairesi, Alman gemileri yakalamak
maksadıyla süzgeç yuvarları grupları oluşturmaya başladı ve zamanla
adeti artıran süzgeç yuvarları grupları 31 Kasım 1939 günü dokuz adet
olarak Atlantik'de tahmini bölgelerde seraya başlatmış bulunuyorlardı.

Graf Spee'nin 2 Aralık 1939 günü batardığı Doğu Star, bir Alman
akımı gemisi tarafından tesirli uğradığı ancak tahliye edilmiş ve
kendinden bundan sonra hiçbir haber alınmadı. Bu bilgiye na-
zaran Amirlik Dairesi aşağıdaki mesajı denizdeki bütün varucu grup-
lara yayınlaması bulunuyordu:

«Doric Star gemisini» bir Alman korsan gemisinin hücum ettiği haber alınmıştır. Kıska kararmasıyla ilgili gelenmiş resmi nedenle bu geminin batırılması özdeği kabul edilmektedir.»

Bu sırada Güney Atlantik'te Komodor Henry Harwood komutasında üç İngiliz kruvazörü süsütu vurucu grubu «G» olarak görevde bulunuyordu. Bunlardan HMS Ajax komodor gemisi olup Alb. Woodhouse komutanında, HMS Achilles Alb. Parry'nin komutasında ve HMS Exeter ise Alb. Bell'in komutasında bulunuyordu.

Ötek yerinden çok uzaklarda bulunan Komodor Harwood, Amirallik Dairesinin mesajını aldığı anda emrindeki kruvazörler de birbirlerinin tabi takdim 1400-1600 mil mesafede dağılmış bir vaziyette bulunuyorlardı.

İngiliz kruvazörleri taker taker Graf Spee'den kayıp olduklarından Alman korsan gemisini yakalayarak kesin sonuçlu bir muharebeye mecbur edilebilmek için bunların bir araya toplanması gerekli idi. Komodor Harwood, yaptığı durumi muhakemesi sonucu yeri belli olan Alman korsan gemisinin harekât sahalarını değiştirmek gereğini hissedeceğini ve büyük bir ihtimalla deniz trafiğinin en yoğun bulunduğu Rio de la Plata sahasını vardi edeceğini kabul ederek emrindeki kruvazörlere Rio de la Plata sahilinden 150 mil ağıtta bir randevu noktasında toplanmak üzere emir verdi.

Graf Spee, Doric Star'ı batırdıktan sonra ertesi gün Talara isimli bir gemiyi yakaladı. Bu gemiye de telsizini kullanmaması için top ateşi açtıysa da gemi Alman korsan gemisi ile karıştığına ilişkin «R.R.R.» mesajını vermişti.

Bundan sonra Graf Spee, batıya yol verdi. 6 Aralık 1939 günü yine loyunda olacak gemisi Altmark ile buluştu. batırdığı iki geminin personelinin bu gemiye aktardı ve ertesi günü bu gemi tekrar birbirinden ayrıldılar. O akşam Graf Spee, Brezonshah isimli bir gemi daha batırdı ve Rio de la Plata sahillerine döndü.

12 Aralık 1939 günü saat 07.00'de üç İngiliz kruvazörü emredilen randevu noktasında buluştu. Komodor Harwood derhal gemi komutanlarını sahraş gemisine davet ederek, Alman korsan gemisinin beşadif emniyeti takdirde nasıl bir taktik kullanacağı hakkında bilgi verdi. Komodor Harwood verdiği emirde, Gemi komutanlarının kesin sonuçlu muharebe için inhisar top menziline girmeleri gerektiğini ve buna temin ve idame edecek şekilde hareket etmesini verdiğini bildirdi.

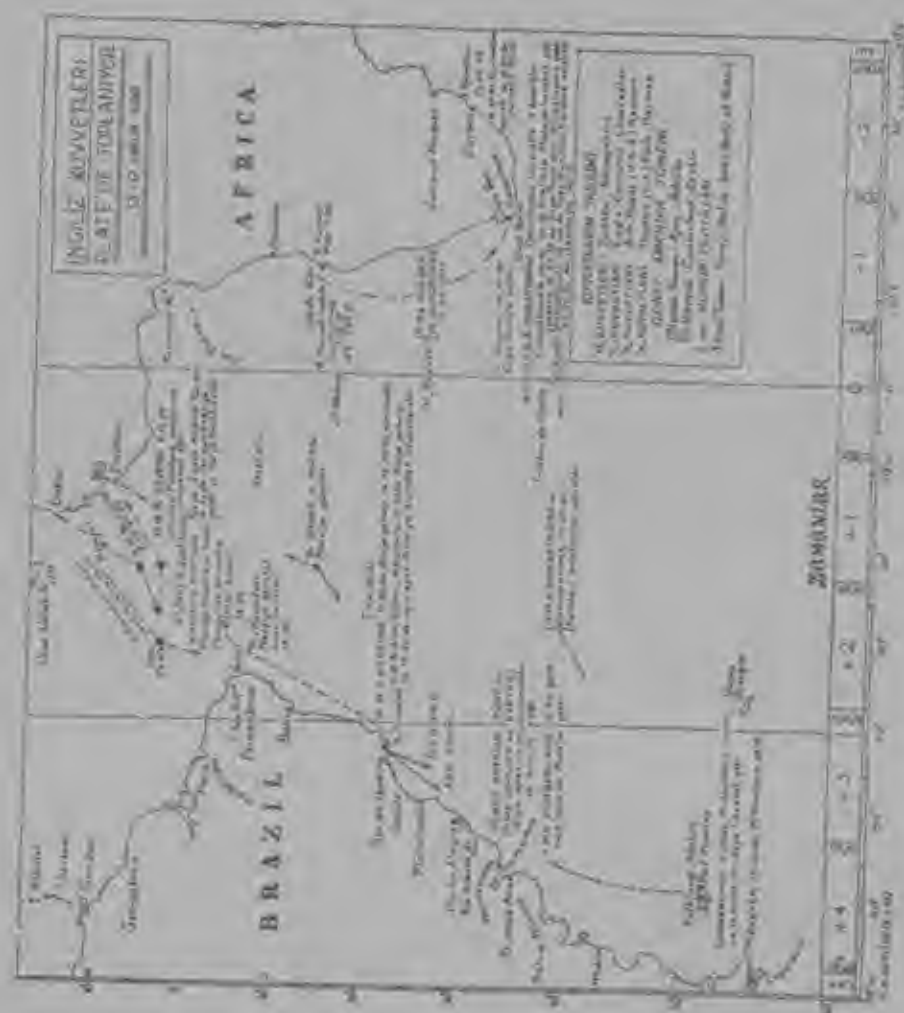
Graf Spee'nin ağır topları uçuklu iki tarafa içinde olduğundan üç İngiliz kruvazörü bir anda ana batarya ile ateş takatini yapması olanağıydı. Buna mukabil İngilizlerin tek düşman gemisi üzerinde ateş birleştirmek imkanı mevcuttu. Sürat itibarıyla İngiliz kruvazörlerinin üstünlüğü ile manevra kabiliyeti ve hareket serbestisi sağlıyordu. İngiliz kruvazörleri iyi avak ve idare edildikleri takdirde manevra üstünlükleri dolayısıyla tipki çoban köpekleri ile bir kurt arasındaki mücadeleye olduğu gibi sürekli bir mücadele neticesinde korsan gemisinin herp kifayeti azaltılabilir.

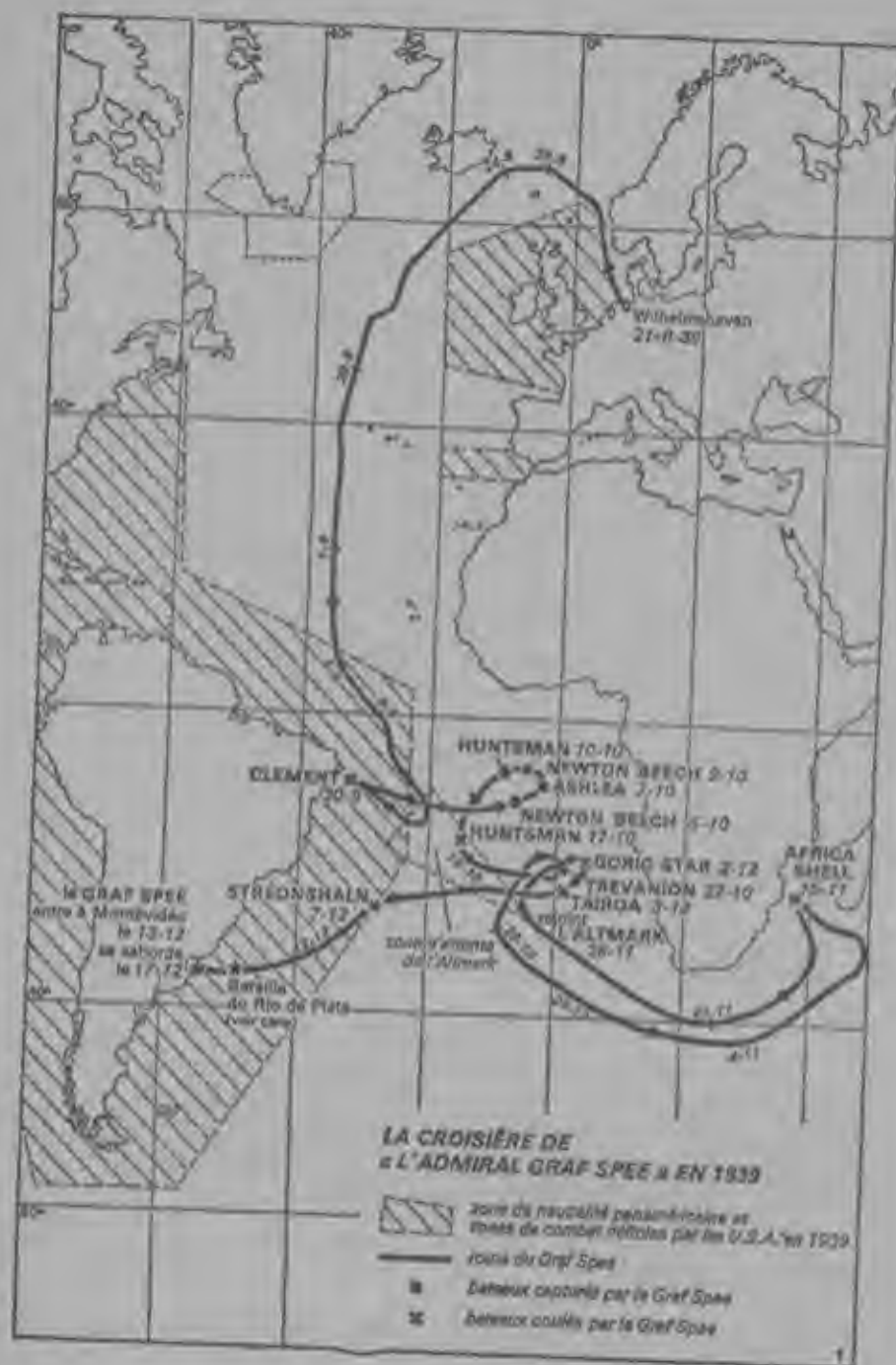

13 Aralık 1939 günü saat 06.14'de ufukta bir duman görüldü. Dumanın bulunduğu mevkide bir muharebe gemisinin bulunduğu HMS Exeter'in rapor etmesi üzerine İngiliz kruvazörleri hız artırarak ilkiye ayrıldı ve düşmana yaklaşma rotasına girdi.

Eyvelâ bir kruvazör ve iki muhrip tarafından görüldüğünü zanneden Graf Spee komutan Alb. Langsdorff, derhal hücum için döndü. Ellâhare İngiliz kuvvetinin mahiyetini anladı ise de, muharebeyi kesmek için rok geç kalmıştı.

Verilen karar ve muharebe nizamını alış o kadar sıratla oldu ki, duman görüldükten dört dakika sonra saat 06.18'de Graf Spee ateş açtı ve ateşini ilkiye beldi. Kısa zamanda müessir top menzili içine giren İngiliz kruvazörlerinin de ateş açması üzerine şiddetli bir topçu diñellosu başladı.

Graf Spee, İngiliz gruplarından yalnız bir tanesinin üzerine çullansa belki başarılı olabilecekti. İki taraflı muharebe etmek zorunda kalmam, İngiliz kruvazörlerinin son derece başarılı mücadelesi Alman gemisini çok fena duruma soktu.

Bu muharebede HMS Exeter ağır surette yaralandı, bütün tarafleri top başından kopmuştu. Yaralı HMS Exeter Alman gemisine dört torpido attı ise de isabet ettiremedi. HMS Ajax ve HMS Achilles'in de muhripier gibi inatın safdurmaları Graf Spee'nin ateş kontrolünü bozduğu gibi uçakların havalandırma İngiliz kruvazörleri ateş tanzam edip torpido hücumu bupe peşistirebildiler.

Graf Spee, HMS Ajax'dan onbeş ve HMS Exeter'den oniki isabet alması olmakla beraber muharebeye inatı bir bahi pek yoktu. Ancak Graf Spee, duman perdesi altında bahi rotasına dönererek muharebe sahasından uzaklaşmaya başladı.

İngiliz kruvazörleri katli netice almak azmi ile batı rotasında Graf Spee'nin peşine takıldılar. Artık muharebenin birinci safhası bitmiş bir ricat ve takip muharebesi başlamıştı. Gün ilerledikçe Graf Spee, sığınacak bir liman aramak çabasına düşmüştü. Parlak ufukta kalan Alman gemisi ile saat 19.30'de yeniden muharebe başladı ise de çok kısa sürdü.

Gemisi anıkatlanmış ve anavatan ülerinden pek uzak olan Alb. Langsdorff, Kuzey Atlantik'e geçip oradan Almanya'ya dönmeye teşebbüs etmeden eyvel tarafı bir limana girerek, ufak tefek tamirini yapmaya karar verdi ve Graf Spee hemen Plata nehrine girdi.

Alman muharebe gemisi Montevideo Limanına 14 Aralık 1939 günü saat 00.50'de demirlediğinde HMS Ajax ve HMS Achilles kruvazörleri nehir ağız çıkışında karakol hattını teşkil etmiş bulunuyorlardı.

Artık işin sonunu getirmek diplomatlara kalmıştı. Çünkü; Montevideo tarafı bir liman olup uluslararası hukuka göre savaşan bir ülkeye ait bir harp gemisi tarafı bir limanda 24 saatte fazla kalamazdı. Eğer limanda kalmaya ısrar ederse enterne edilebilirdi.

İngiliz deniz atayları Alb. H. Mc Call ve İngiliz Büyükelçisi E. Milington Drake; limana kaçan Graf Spee'nin büyük ölçüde yara aldığı ve çeşitli giranlarla gemi mürettebatının kısa zamanda tamirini bitirip gemiyi seyahat edebilecek duruma gelebileceğini, lakin bu nedenlerle de hiçbir ihmâl yapılmadan geminin hem de denize açılması yönünden Uruguay Hükümeti nezdinde girişimde bulundular. Ancak Komodor Harwood'un yetinde müdahalesi ile İngilizler geminin derhal denize açılması emrini geri aldılar. Esasında büyük hasara uğrayan İngiliz kruvazieri idi. HMS Exeter tamir görmek üzere Falkland adalarına gönderilerek buharlı-buzdan Falkland adalarından son süratle gelen HMS Cumberland kruvazierinden birliğe katılmadan Graf Spee'nin karışıklıkla faydalanarak kaçması mümkün idi. Komodor Harwood emrinde kalan kruvaziyer, diğerleri ve henüz limanda bulunan İngiliz silâhı Achassay'a Montevideo'dan denize çıkardı. Bu suretle Graf Spee, silâhı fakir olarak denize limanda bulunan 24 saat daha bekleyecekti.

Bu arada Komodor Harwood, kıraat olanı derinleştirecek HMS Cumberland'dan istihak için zaman kazanmak bahanesiyle İngiliz Amirallik Dairesi diğer yandan Freeport bölgesinde bulunan «K» sınıfı savaş grubuna idi. HMS Renown muharebe gemisi ile HMS Ark Royal uçak gemisinin bölgeye yaklaşmakta olduğunu yayınladı. Esasında her iki gemi Freeport açıklarında bulunduğundan İngilizler Plaka nehri açıklarına gemileri zula saatten önce çıkmışlardı. Bu Amirallik Dairesi tarafından yönetilen bir propagandanın başka birsey değildi.

16 Aralık 1939 günü HMS Cumberland kruvazieri limanı açınca da Komodor Harwood'un derine girmesi bekleniyordu.

16 Aralık 1939 günü saat 13.00'de Büyük amiral Harber, Graf Spee komutanı Alb. Langsdorff'un davası ile konuştu. Hitler'e sundu. Deniz Kuvvetleri Başkomutanı: Graf Spee'den denizcilik vasfını yeniden kazanabilmesi için onbeş günlük bir tahire ihtiyacı bulunduğunu. Ancak Uruguay Hükümetinin gemiyi yetmiş bu saatlık bir süre tuttuğunu müzakerenin ısratından hususunda diplomatik girişimlerin sürdürülmesine rağmen İngiliz ve Fransız Hükümetlerinin diplomatik baskıları neticesinde bu kararın ısratından beklenmediğini, Uruguay Hükümetinin bir tarafı olarak görevi himat emsahı ve tarafı olduğu kurumaya mahkûm bulunmadığını Montevideo'da emirle anılmanın söz konusu olmayacağını, her bakımdan daha kuvvetli olan Arjantin'e doğru Graf Spee'nin bu imkale teşebbüs etmesinin uygun bulunmadığını düşüncesine sahip bulunduğunu Hitler'e arzetti.

Montevideoya intikal eden Graf Spee komutanı mesajında: Buenos Aires'e yönelik bir yazma hareketini vermiş, eğer bu uygun görülürse, Montevideo'da emirle olmak veya La Plata nehri ağzında yerli dercede derin olmayan suda gemiyi batırmak kararından baharını ısrat emsahın uygun olduğunu söyledi ve böyle devam etmişti.

Montevideo açıklarında kruvazier ve muhriplerden başka HMS Renown ve HMS Ark Royal mevcut almıştı. Yakın alıktaydın. Açık deniz çıkarak düşman kuvvetlerini takip amacına bu durumda dön-

mek umidi yoktur. Mümkün olduğu kadar tatsız sularda kalmak ruyetindeyim. Muharebe ederek Buenos Aires'e girmek mümkün olduğu takdirde, mevcut bütün refahı sarfedilerek buna teşebbüs edilecektir.

Eğer bu çıkış hareketi düşmanı ciddi bir zarar ile edilecekse: Graf Spee'nin ağır surette yaralanması ile neticelenmek olursa, gemiyi La Plata ağzında derin suda batırmak veya enterne olmak kararlarından hangisini tercih etmem gerektiğinin bilinmesini »

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, Graf Spee'nin Arjantin'e intikali ile enterne edilmesi fikrinde değildi. En doğru hareket tarzının; bir çıkış hareketine teşebbüs etmek ve payet gerekirse, geminin La Plata nehri ağzında batırılması düşüncesindeydi.

HİTler de, İngiliz gemileri karşısında bir başarı ihtimaline binaen doğru hareketini uygun buldu, enterne edilme hayasını katliyle kabul etmedi ve geminin gerektiğinde La Plata nehri ağzında batırılmasını tavsiye etti.

Bu kararlar Graf Spee Komutanına 1247/16 ve 101707 Tarih Sant grubu mesajla aşağıdaki şekilde bildirildi :

« Harekât serbestisini mümkün olduğu kadar uzun zaman emniyeti almak için, tarafız sularda kalma süresini uzatmak üzere her türlü çareye baş vurunuz.

Önerimizin ikinci hareket tarzı uygun görülmüştür.

Üçüncü hareket tarzında sözü geçen Uruguay'a enterne edilmeyiniz.

Geminin batırılması kaç ederse caası surette tahrip etmeye teşebbüs ediniz.

Büyükamiral Raeder

Montevideo malahafızları öğleden sonra gönderdiği mesajda; Graf Spee'nin limanda tahs süresinin uzatılması için yapılan girişimlerin neticesiz kaldığını bildiriyordu.

Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığınca bu durum 2299/16 kod ve 170400 Tarih-Sant grubu mesajla Graf Spee komutanına aşağıdaki şekilde bildirildi :

« 1347/16 kod numaralı mesajla bildirilen emrin 2nci ve 3ncü maddeleri yürürlüktedir. »

Graf Spee, 17 Aralık 1939 günü sabah sahildeki kalabalık halk topluluğunun gürleri önünde, ağır ağır denize açıldı.

İngiliz kruvazierleri muharebe için gerekli nizamı almış beklemekte ise de keşif uçakları Graf Spee'nin mürettebatı tarafından batırılmak suretiyle intihar ettiği raporunu verdi.

Graf Spee komutanı Alb. Langsdorff, HİTler'e gönderilmek üzere Alman elçisine aşağıdaki muhtırayı bırakarak 20 Aralık 1939 günü otelde intihar etti.

19 Aralık 1939

Ekselansları,

Uzun bir mücadeleden sonra, düşman eline geçmemesi için, Graf Spee'nin batırılması gibi güç bir karar aldım. Bir kere gemimi Montevideo'ya batırma kararıyla, mevcut durum ve şartlar mayacelesinde yegâne doğru kararım bu olduğuna hâlen kanıtlım.

Gemide kalan cephaneye ile bir muharebeyi kabul ederek denize çıkmaya tesebbüs etmenin tamamiyle başarısızlıkla sonuçlanacağına inandığım. Yapılacak yegâne şey; mevcut cephaneyi kullandıktan sonra, düşman eline geçmemesi için geminin derin suda batırılması idi. Fidekârane bir muharebe vererek, gemimi kısa zamanda içinde kısmen veya tamamen düşman eline düşürmektense, bir muharebe etmeden, bütün teçhizatı ile batırmaya karar verdim. İçinde bulunduğum durum ve şartları bilmeyenler tarafından, bilerek veya bilmeyerek bu kararımın şahsi düşüncelerime atfedileceğine ve aynı zamanda yanlış anlaşılabileceğine tamamen bilmiyordum.

Bu bakımdan başlangıçtan itibaren, bu kararımın kötü talihine atılmaya karar verdim. Şeref duygusu olan bir komutanın şahsi kaderi gemisinin mukadderatından ayrılmaz.

Komutan altında bulunan personelin selameti hususunda karar sorumluluğunu tasdiğum müddetce niyetimi geçiktirdim.

Limanında bulunduğum hükümetin bugünkü karardan sonra, gemi arkadaşlarını için yapabilecekleri hiçbir şey kalmamıştı. Menileketinin içinde bulunduğu mücadelede faal bir görev alamam. Şimdi ancak, ölümümle, Üçüncü Reich'in harp hismeline bulunsunların sancak yereği uğruna (lebileceklerini) ispat edebiliyim.

Amiral Graf Spee gemisinin intihar sorumluluğunu yalnız ben taşıyorum. Sanağın şerefi için yapılacak olanı, hayatımla ödemeğe mesudum. Alman milletinin ve Führerinin davasına ve tatikhaline olan sarsılmaz inancımla kaderime razıyım.

Üzerime bildirilen ve halk arasında çıkabilecek rivayetler bakımından dikkatli olur düşüncesiyle, sukunetle düşündükten sonra, geçenin sessizliği içinde size bu mektubu yazıyorum.

Langsdorff

Albay

Batın Amiral Graf Von Spee Komutanı

Mükemmel bir asfer, beklenmeyen bir sulistli muharebesi ve intihara bedel olan bir liman terçih kararı komutan Langsdorff ve gemi Graf Spee'nin trajedisi idi.

Graf Spee bu hareketi süresince 50 089 ton tutarında dokuz gemi batırmasına rağmen, hiçbir İngiliz ticaret gemisi mürettebatı hayatını

kaybolmadı. Komutan Langsdorff, heri de daha büyük bir başarı ile takip edilecek açık deniz akıncılığının stratejisini tayin etmişti. Kâğıt üzerinde kazanabileceği bir muharebeye girmeyi seçmiş, fakat Komodor Harwood'un toplama kruvazörlerinden oluşan birliğinin kahramanlık ve kararlığı ile dengesi bozulmuş, alt edilmiş ve La Plata açıklarındaki muharebe de personelinin 37'sinin kaybı ile sarımsı.

Maddi hasar olarak Graf Spee ciddi yirmiye kadar isabet almıştı. Koprüstü hasar görmüş, güverte ile sancak bordada oluşturdü yaralar mevcuttu.

Alb. Langsdorff, Plata açıklarında bir çıkış hareketine girmeyi ve eğer durum kötüleşirse gemisini batırmaya yeterli cephanesi olmadığını biliyordu. Sayet Graf Spee, bu çıkış hareketinde başarılı ol-
sa bile, hasar almış durumda, mevcut mülkleriyle çartier altında ve Atlantik'de mevcut diğer enüştü vurucu grupları muvacehesinde Ana-
vatanı dönmek son derece şüpheli idi.

Müttefikler için Graf Spee'nin batışı, deniz muharebesinin leyl-
lerinde bir başarı idi. Scapa-Flow'da batırılan HMS Royal Oak'un
değerini çok daha fazla karlılıyordu.

30 Aralık 1939 günü Baykaptan Rooder, Hitler'e verdiği deniz
harekâtının sevk ve idaresi ile ilgili raporda Graf Spee olayı şu şekilde
ifade ediliyordu :

«Eide yeterli derecede bilgi olmadığından muharebenin taktik ge-
leşimi, HMS Exeter'den beşer kurtulamadığı ve Montevideo'ya girme
gerekli hâkında henüz nihai bir hüküm vermek olanaksızdır. Ancak,
geminin limana girişini müteakkip, tahdi için raddetile uzatılması
sağlanamayınca, bir çıkış hareketine teşebbüs ederek mevcut bütün
cephanesini sarfeden, kimbinişini açarak La Plata nehri ağzında şif
suda geminin batırılması emniyetli görülmüşünden, gemi komutanı-
nın bütün cephaneyi kullanarak gerekli emeli nurette tahrip kararı
tasvip edilmektedir.»

Hitler bu rapor hakkında sadece; HMS Exeter'in de tamamıyla
tahrip edilmesi/batırılması gerektiği düşüncesini tekrarlamıştır.

Netice Olarak :

Enüştü kuvveti bakımından bakıldıkten sayı bakımında bulunan Al-
man donanmasının ticareti herbi yapmak niyetiyle bu derecede kıymetli
bir gemiyi tahrip etmesi, eide edilecek kazanç hiç değmezdi. Ni-
tekün, 50/689 ton tutarında gemi batırıldı. Graf Spee ile Deutsch-
land arasında bir işbirliği ve koordinasyon yoktu. Bu husus sağlan-
mış, verimli bir ticaret harkı geliştirilebilir ve belki de geminin mahari-
derası da değışebilirdi.

Müttefikler Graf Spee'yi yakalamak için dokuz adet enüştü vur-
cu grubu teşkil ettiler ki bütün kuvvetler onbeş kruvazör, iki muhare-
be gemisi ve iki uçak gemisi olarak bir hayli fazla idi. Bu nedenle
müttefikler kuvvet inkazına uğradı.

Genel Spee Atlantik'de 116 gün yaşayabildi. Bu 1939 yılında Atlantik'de karanlıkların sürmekte olduğunu bir delildir.

Genel Spee'nin mirası azıktı, İngiliz kruvazörlerinden kaçıp kartul-
maması elverişli vermedi. Ancak HMS Exeter üzerinde olduğu gibi HMS
Ajax ve HMS Achilles üzerinde de kati bir nefice almayı başarabilseydi
ve huncun sonu mübarebeyi kesseydi daha iyi olabilirdi. Böyle yap-
mayıp mübarebeyi kesmek ve tarafsız bir limana bir an önce girmeye
gülmeye betadır.

İzmitli Kruvazörlerinin sevk ve idaresi çok iyidir. Üstün dümana
kara daha ziyat birkaç geminin yapacağı en uygun hareket tarzıdır.
Yalnız Genel Spee üzerinde ateş birleştirme iyi temin edilemediği için
Genel Spee, HMS Exeter'i bir hayli hırslanmaya muvafık olmuştur.
Ateş birleştirmenin gayesi, öncelikli ateş altında düşmanı humalt-
maktır.

MAYIN HAREKATI :

Alman denizarması, İngilizler limanları önüne mayın dökmeye em-
ri daha harbin başında verildi. Almanların taarruz mayın hareketi
«Overschiebung» kod ismi verilen plan gereğince şiddetli ve yoğun
bir şekilde başladı. Bu plan, Alman denizarmasına harbin başlangıcında
adeta taktik maharetinde bir görev tevcih etmekte idi.

Almanların geliştirip kullanmaya başladıkları magnetik mayınla-
rın ilk kurtarıcı üyü Oy Paris oldu. Amirallik Dairesi Birinci Dünya
Harbinde kullanılmaya olan dip mayın alanında bir mayının magnetik
elemanı denizarmaya örneğinden götürüldü. Amirallik Dairesinde
Tobias Walker Wale üzerinde kurulmuş bulunan Teknik Araş-
tırma Düşüğü çok daha evvelce araştırmalarına başlamış bulun-
mıyordu.

Yine bu aralarda İngilizlerin geliştirdikleri yeni bir tip magnetik
mayının bütün tesirleri bütün, mabine de bağlanmıştı.

Kasım 1939 ayının ikinci haftasında Alman Hava Kuvveti uçakla-
rı ile denizaltılarının mayın dökmeye faaliyeti çok canlı ve dinamik bir
şekilde gelişti. Bilhassa İngiltere'nin doğu kıyılarında; liman girişle-
rine ve deniz ulaştırma yolları üzerine Tıp VII ve IX denizaltılar ve
HE-95 ve HE-116 deniz uçakları ile magnetik mayınlar döklüdü.

İngiltere batı sahillerine, Kuzey kanalına, St. George kanalına
Ekim 1939 ayında Atlantik tipi denizaltılar ile Loch Ewe ve HMS Ro-
yal Oakın Scapa-Flow'da tutulmasından sonra Scapa-Flow önlerine
Harbide kullanılmaya olan dip mayını önünde bu mayın magnetik
mayın mabine tesli edildi.

Harbin başında Alb. Denizli ticaret harbinin arzu ettiği dereceye
ulaşmıştı. emredilen mabine ve elde mahdut denizaltı bulunması
nedeniyle pek inatçıydı. Bu durumda; düşmüklükteki nispetinde,
karanlıklar olan üç mil dahilinde mabine sokmayı düşünen Flot koman-
danı denizaltılar ile limanların önüne ve deniz ulaştırmasının odak
noktalarına mayın dökmeye kararına vardı.

Bu maksat için iki çeşit mayına sahipti. 400-500 Kgr. infilak maddesi ile 25-30 metre derinlikte kullanılabilen TMB ve 1940 yılı başında da sahip olacağı 1000 Kgr. infilak maddesini taşıyan ve 35 metre derinliğe atılabilen TMC mayınları magnetik mayın tipinde idiler.

Her iki mayın, olağanüstü mesai seriden Amiral Rothier'in başkanlık ettiği dairece teknik tecrübeleri başarı ile tamamlanmış yeni silahlardı.

Liman önlerine ve deniz ulaştırmasının düşük noktasıların mayın dökmeye yarayan surlarda, genellikle müt ve cezir akıntısının mevsimi bulunduğu ve duşman karakollarının yakınında ıçra edilecek bu şekil nakat, denizaltı komutanlarından büyük kanallı ve soğukkanlılık alıyordu.

Alb. Donitz, denizaltılarla mayın dokime hareketına ilişkin emirleri daha sulu zamanında hazırlanmış ve barekatların işçisi mimikün görüyordu.

Kuzey denizindeki mayın hareketına, teknelerin küçük olması nedeniyle 250 tonluk denizaltılar tefrik edildi.

Alman denizaltıları tarafından Büyük Britanya batı sahilinde Loch Ewe, Clyde, Liverpool, Swansea, Bristol Kanalı ve Fowland, İngiliz kanalı; Falmouth, Portland, Weymouth, Portsmouth, Dover, Büyük Britanya doğu sahilinde, Invergordon, Dundee, Firth of Forth, Glyn, Newcastles, Hartlepool, Inner Dowsing, Newark, Cross Sands, Lowestoft, Orfordness, Dungeness, Cromarty, Great Yarmouth, Rosyth, Northhinder ve Flamborough mayınlandı.

18/19 Kasım 1939 gecesi bütün İngiliz kaptanları korku sarı. Liman giriş kanalları çok muhtemel bir şekilde teminlenmiş ve o zamanlara kadar belli yerlerden başka bir mayından endişe edilmeyen Kent sahilinin yakınında dört İngiliz ve bir İtalyan silahlı gemiye emmek bitti.

Magnetik mayınlar Birinci Dünya Harbi sonunda keşfedilerek, diğer bazı silahlarla birlikte kullanılmaya başlanmıştır. 1936 yılından itibaren magnetik mayınlar kara muhalef tesisleri edilecekleri olmakla beraber, bunlar sadece yüzün magnetik mayınları tahtik edilmekte idi.

Halbuki İkinci Dünya Harbi başında Almanların kullanmakta oldukları magnetik mayınlar deniz dibine atılıyor. Çok basit olan bu mayınlar aspeiden derin olan biraradın kanalları da seyreden gemilere de etkili oluyordu.

Harbin başında bu İngiltere için yeni bir problemi.

Magnetik mayınların etkili olduğu bölge stratis Eospa-Flow'dan Dunkerque'e kadar uzandı. İngiltere'nin doğu sahilindeki önemli limanlara giriş-çıkış geçici olarak deniz ulaştırmasına kapatıldı.

HMS Massey ve HMS Gipsy muhripieri 21 Kasım 1939 günü magnetik mayınların kurbanı oldu. HMS Gipsy, Harwich kanalı ortasında; sahil bataryalarının hemen yakınında sulara gömüldü. Aynı gün HMS

Seviri kruvazörü ciddi hasara uğradı. Mültekip güilerde iki torpido-
bot ile bir mayın gemisi ağır hasar aldı ve birkaç gün içinde mağna-
tik mayınlar kabesi geminin kayına neden oldu.

Mağnetik mayınlar geceleri uçaklar tarafından döşölüyordu. Ne-
relere düğüükleri bilinemediğinden Amirallik Komando'nun samsur bir en-
dise içindeydi. Karşı Karşıya kalman ağır mayınat gerek İngiltere, ge-
rekse bileraf devletler tarafından şiddetle protesto edildi. İngiltere
Başbakanı Chamberlain :

«Bu hareket tam Almanya'nın da imza koyduğu uluslararası ka-
nunlara aykırı olup bir de affedilecek bir suç değildir» ifadesini kul-
lanarak Almanya'yı suçladı. Başbakan bu ifade ile 1907 Lahey Konfe-
ransı'na, «Düşman sahillerine, ticaret gemilerine tehdit etmek üzere
mayın döktüler» imdodimini kastetliyordu.

23 Kasım 1939 günü beklenmedik bir olay Amirallik Dairesine
varısında bulundu. Bir Alman uçağının Thames nehri manşabında
çökürürken yakasına iki mayın attı. Bu mayınlar bataklağa düştü
bir paha düştü ve bu olay-çıverden tespit edildi.

İngiliz Deniz Kuvvetlerine mensup uzmanlardan Snb. J. G. D.
Gerry, çok tehlikeli bir hareket olmakla beraber bu mayınlardan ol-
rünün itesinin mekanizmasını çamur içinde el yordamı ile sökmeye
teşebbüs etti ve başarılı oldu. Sökülen parçalar Portsmouth'a
çöürülerek orada incelenildi. Çare arık bulunabildi.

Denizlere talibik edilecek elektrik akımı ile gemilerin mevcut mağ-
netik alanlarını yok etmek, mağnetik mayınlara karşı hassasiyeti dü-
şürecek. Ayrıca mayın tarasına gemilerine monte edilecek «Li» kab-
loları ile bu tip mayınları taramak olmağın olacağı.

Bunun üzerine İngiltere ve Fransa'da Degausing makyonları ku-
rultmaya başlandı. Akşap gemilerin yedekte çettiği kabloya elektrik
akımı verildiğinde bu kabloların meydana getirildiği mağnetik sahne,
mağnetik mayın, gemiye zarar verececek bir menafede intikaz etti-
rerek yok edebiliyordu.

Alman deniz uçakları ve denizaltı gemileri, İngiltere'deki de ve ki-
man sahillerine döktükleri mayınlardan başka Kuzey Deniz'nin muhi-
telit kırsamlarına da mayın döktüler. Almanların bütün stoklarını kul-
lanarak 22.000 mayın döktükleri bildirilmektedir.

Muharip devletler, uluslararası kanunlara göre, tutarlı deniz ti-
caretinin sekteye uğratılmamak üzere tests ettikleri mayınlı sabeların
hadoslarını ilan ettiler.

İngi'ere Amirallik Dairesi, Aralık 1939 ayında 56 derece 00 dakika
Kuzey enlemi ile Almanya sahilleri arasında ve 05 derece 00 dakika
Doğu boylamına kadar olan sahneya taarruzi maksatlı bir mayın tar-
hası tests etti. Ayrıca Almanların aynı maksatla dökecekleri taarruzi
mayınlara mukabil de Alman koridoru adı altında diğer bir tedarüt
mayın manşaba tests edeceğini ilan etti.

Bundan başka Amirallik Destesi İngiltere'nin doğu sahillerini taarruzdan korumak maksadıyla baştan aşağı 450 mil uzunluğunda bir mayın manları daha tesis etti ve bu mayın manlarının her iki nihayetinde de birer geçit bıraktı.

Almanlar mayın tedbirlerini geliştirmeye devam ettiler. Bazı mayınlar değişik tenejide gemiler geçilince infilak etmeye başladı.

Böylece manyetik mayın geliştirilip kullanılan Almanya ile mayın mukabil tedbirlerini geliştirilmeye çalışan müttefikler arasında teknik bir yarışma başlamış oldu.

Miknatıs mayınları bulunan Berkum, Nordeney ve Sylt adalarının deniz üzerinden havalandırma Heinkel uçakları tarafından dokümanekte idi. Bu uçaklar, İngilizlere bu sahillerine ulaşabilecek bir menzile sahip olmadıklarından tesis sarımları oldukça erken günler yapıldı.

İngiliz Hava Mareşali Harris; Alman deniz uçaklarını konulan deniz üzerine düşürme işine devamla taarruzlar yaptı ve manyetik mayın taşıyan uçakları eleştirme hava saldırılarında başarılmayı başardı. Mareşal Harris, o esnada bütün diğer ruh hasatını felaketle mahiyette raporunda günleri yazmıştı :

"Hattın başında, bu ülere yakın yapayın başka başka lebet eder endüstri ile doğman deniz uçaklarının hareketi kısıtlıdır. Hattın temhürünümü men edilmiştir."

Bütün tedbirleri rağmen yine de ciddi kayıpları maruz kalmıştı. 4 Aralık 1940 günü Anavatan Fırtına saldırısı sonucu, HMS Nelson bir manyetik mayın yüzüne takılıp deniz altına sürülmüştü. Ancak gemi uzun süre kullanılmayan bir durumda kaldı.

1940 yuma kadar geçen süre içinde yeni bir harp gemileri mayına karşı olarak bütün deniz başlangıcında çok büyük bir başarı elde etmiş olan bu silahı daha başarılı gün geçtikçe geliştiriyor, kullanıyordu.

Hızlı yeni keşiflerinde olduğu gibi Almanlar manyetik mayınları da yeterli derecede geliştirmeden ve yeterli sayıda üretmeden kullanmaya başlamışlardı.

İngiltere ancak 1940 yıl başlarında manyetik mayınları karşı mukabil tedbirleri etkili olarak uygulamaya başladı.

İNGİLİZ DENİZALTI KAREKATI :

İkinci Dünya Savaşının başında İngiltere'nin bütün az olan denizaltı gemilerine, yalnız Alman harp gemilerine hücum edine emir verilmişti. Bu hata Nisan 1940 ayına kadar devam etti. Bu yanlış ve faydasız emir 1940 yıl 1940 yılı Nisan ayından itibaren doğman üzerine gemileri, denizaltılar için mühim birer hedef oldular.

İkinci Dünya Savaşı başlangıcında İngiliz Deniz Kuvvetlerinin içinde; Çin, Malta ve Anavatan sularında bulunan altı adet denizaltı

verdi. Bu kuvvet, 3500'den fazla, 2800'den fazla ve Er olmak üzere ana gemiler personeli ile birlikte 3150 kişiyi bulmaktaydı ki, bu da bütün deniz kuvvetleri personelinin % 4ünü bile bulmuyordu.

1939 yılının Eylül ayında, İkinci Dünya Harbî başlamadan, İngiliz denizcileri Heligoland körfezini kontrol altında bulunduruyor, İsveç ile Norveç arasında da sahili hava kuvvetleri ile koordineli karakol görevi icra ediyorlardı. Bu ilk denizler Alman cep, muharebe gemileri Graf Spee ve Deutschland ile toptan destek gemilerinin Atlantik'e çıkmalarına engel olamıyordu.

Eylül 1939 yılının ortalarında denizaltı karakol hattı İsveç ile Norveç hattından Skagerrak'a intikal ettirildi. HMS Sturpeon denizaltısı, Heligoland körfezinde denizaltılar için ağır mania doğuran bir gemiyi batırarak ilk başarıyı sağladı. Daha sonra 4 Aralık tarihinde HMS Salmon denizaltı gemisi U-36 Alman denizaltısına hücum edecek ilk denizaltıya karşı denizaltı harbinin (SSK) başarısını sağladı.

Uluslararası hukuk kuralları Kuzey Denizinde; denizaltı hareketinin üzerinde bir gölge idi. Denizaltı komutanlarından süpheli ticaret gemilerini durdurup aramaları ve içtundunaklık ile bunların tarafsızlığını da riayet etmeleri istenmiyordu. Bu emir aynen, HMS Salmon denizaltısı, Alman ticaret gemisi Bremen'in hakikatte kulağı için kullanılması rağmen bütün yardımlarından geçip yemesine endişeyle sonuçlandı.

1939 yıl sonunda İngiliz denizaltı kuvveti yeniden organize edildi. I ve II nci denizaltı flotillalarından alınan dokuz adet «S» sınıfı denizaltı ile Anavatan sularında bulunan III ve IV nci denizaltı flotillaları ve IV nci flotilladan alınan dört adet «O» ve «R» sınıfı denizaltı ile Doğu Hind okyanusunda VIII nci denizaltı flotillası teşkil edildi. Anavatan sularında bulunan denizaltı flotillaları yeni inşa edilen ve onarından çıkan «R» sınıfı (HMS Bevo ve HMS Clyde) denizaltılarıyla takviye edildi.

Güney Atlantik'te karakol görevine tevcih edilen bu denizaltıların hareketi başarısız oldu. Samanlıkta önce aramaya benzer bu hareket, denizaltıların yanlış kullanılmakta olduğunu gösterdi. Ancak bu hareket tarzına Mart 1940'a kadar ısrar edildi.

1939 YILI SONLARINDA HAREKAT TARZLARI VE DENİZ HAREKATI :

Graf Spee'nin 22 Kasım 1939 günü St. Helena gemisini batırması gibi. Başkumutan Rader, Hitler'e deniz harbinin sevk ve idaresi ile ilgili raporunu sunuyordu.

İsveç karakol gemilerinin Alman gemilerini teçiz etmesi Hitler'i felsefiyle sinirlendirmişti. Belt ve Sund Boğazları güney bölgelerinde Danimarka ve İsveç karasularının kapatılmasını emretti.

Büyükamiral; Muhripilerle Kuzey Denizi'nde ıhra edilmiş olan mayın hareketinin başarılı olduğunu ve Thames de Humber ağızlarına 540 kadar mayın döküldüğünü, denizaltı gemileri ile İngiltere adaları Doğu ve Batı kıyıları açıklarına dökülen mayınların 150 kadar olduğunu ve mayın hareketine devam edileceğini, uçaklar tarafından da son üç gün içinde, Thames ağızına 17, Harwick ağızına 24 ve Humber ağızına da 36 mayın döküldüğünü açıkladı.

Mayın hareketi detayları ile tartışıldı. Direkt ve Endirekt etkileri görüldü. Bu hareketin, düşmanında bir çekingenlik yarattığı gibi, deniz ulaştırmasını sekteye uğrattığı, geciktirdiği ve başka terminal limanlar kullanma zorunluluğu yarattığı, netice de navionların ve sigorta primlerinin de yükselmesine neden olduğu kabul edildi.

Mayın hareketine mümkün olan sınırlarda devam edilecekti. Büyükamiral Raeder'in 1 Aralık 1939'da İngiltere adalarının karayelinde bir mayın sahasının ıhra edilmesi önerisi Hitler tarafından uygun kararlaştırıldı.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, denizaltı harbinin daha fazla şiddetlendirilmesini lüzumlu görebilmek için gelecekteki politik ve askeri gelişmeler hakkında bilgi talep ettiğinde Hitler, ıhra edilecek sınırlı bir denizaltı harbinin düşman ve taraftar ülkelerde protestoların artıracakı düşüncesiyle, havelar müsait olmaya karar, asla denizaltı harbinin sınırlı derecede çıkarılmasını uygun bulmadığını, deniz harbinin şiddetlendirilip şiddetlendirilmemesi hususuna, kara hareketinin gelişmesine bağlı olarak karar vereceğini açıkladı.

Orap Spee ve Deutschland'ın sudeleri üzerinde görüldü ve adı Lützow olarak değiştirilmiş bulunan Deutschland'ın Ocak 1940 ayında tekrar harekâta başlanması, teçhizatı tamamlanmış olan yardımcı kruvazörlerin ıhrakına, on kısa zamanda sevki collime emsali portuçulup, Gneissau ve Scharnhorst muharebe kruvazörlerinin 21-27 Kasım 1939 tarihlerinde ıhra edilecekleri hareketin detayları tespit edildi.

Ekonomik harp konusunda Büyükamiral Raeder'in, "Danimarka İngiltere'ye gıda maddesi vermektedir. Diğer yünden İngiltere tarafından ülke gemileriyle taşınmakta olan Alman ticari eşyalarına tasarrufa geçecek olursa İngiltere'nin İskandinav mükabeleleri ile Danimarka'ya yaptığı kömür ihracatı kesilmelidir. Almanya-Danimarka Anlaşması feshedilmelidir. Bu suretle sozlu geçen mükabelelere kömür ihracımız artacak ve bu da İngiltere'nin hareketi tarafa kısmen bir mükabele olacaktır" önerisi Hitler tarafından uygun kararlaştırıldı ve Hitler gerektiklerinde kendisine danışmadan bu hususta karar alılabileceğini ifade etti.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, deniz kuvvetlerinin olmasına nazaran çok sayılı bulduğundan dolayı, büyük ölçüde Deniz-Hava Kuvvetine ihtiyacı olduğunu ve bugüne kadar yapılan çalışmalardan bir netice alınmadığını ifade ederek Hitler'in yardımcı olmasını rica etti. Görüşme; Japonya'nın Almanya'ya önkıralık vermesi ve Japonya üslerinden faydalanma, İtalya'dan denizaltı gemisi talebi hususlarının gözden geçirilmesi ile son buldu.

Toplantıyı müteakip Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığınca İskoçya açıklarındaki mayınlı saha emri yayınlandı.

ALMAN DENİZ KUVVETLERİ BAŞKOMUTANLIĞI

İSKOÇYA AÇIĞINDAKİ MAYINLI SAHA HAKKINDA TALİMAT

PLAN : İngiltere Adaları Doğu sahulindeki deniz ulaştırmasının etkili bir şekilde felce uğratılması maksadıyla, İskoçya açıklarında bir mayınlı sahanın ilânı öngörülmektedir.

Gemilerin bu saha içinde mayına çarptı kanaatini yaratacağından, denizaltı gemilerimiz tarafından ihtarsız olarak tahvilatılacaklardır.

Bu mayınlı sahanın ilânında, tarafsız gemilerin taciz edilmesi maksadı bulunmamaktadır. Sadece düşman askeri nakliyatına karşı alınmış iptidai bir tedbir düşüncesi hakimdir ve bu husus aşıkardır. Bir defa ilân edildikten sonra, bu sahanın ilân edilmiş olan İngiliz sahalarına kadar güneye uzatılması planlanmıştır.

PLANIN İCRASI : 1 Aralık 1939 günü radyo ile aşağıdaki denizcilere ilân yayınlanacaktır.

(Alman Hükümeti İngiliz Kuvvetleri ve Üstlerine karşı icra edilen harekâtın bir kısmı olarak, aşağıdaki sahanın, bu andan itibaren mayınlı olduğunu ilân eder : Kuzeyde Kinnaird Burbundan geçen enlem dairesinden 00 derece 30 dakika Doğu boylamına, Güneyde St. Abb's Burbundan geçen enlem dairesinden 01 derece 30 dakika Doğu boylamına ve Doğuda bu iki nokta arasında birleştiren hat arasındaki saha).

Şimdilik bütün mayın dökelmeyecektir. Denizaltı Filosu Komutanlığına, 2 Aralık 1939 tarihinden başlamak üzere, harekât müsnadesi verilmektedir.

Denizaltı gemileri planın ruhuna uygun olarak kendilerini göstermeyeceklerdir »

Paraf : Asmunn

Büyükamiral Raeders

Alman deniz sevk ve idare makamı, 21-27 Kasım 1939 günleri arasında Graf Spee'nin Atlantik'deki harekâtını endirekt desteklemek maksadıyla bir harekât plânı yaptı. Amiral Marschall komutasında Scharnhorst ve Gneisenau muharebe kruvazörleri, İngiliz anavatan filosu birlikleri ile bir çatışmaya girmeden Atlantik'e çıkıp müttefik konvoylara tahruklar tertipleyeceklerdir.

21 Kasım 1939 günü iki muharebe kruvazörü Wilhelmshaven'den denize açıldı. Alman istihbarat teşkilâtı bu arada İngiliz anavatan filosuna mensup gemilerin oldukça dağınık bulunduğunu ve Alman muharebe kruvazörlerine bu tehlike teşkil etmeyecek kadar uzaklıkta bulunduklarını değerlendirmişti.

Örneğin: HMS Nelson ve HMS Rodney zorlukları Clyde Üsünde, HMS Hood ile Fransa muharebe kruvazörü Dunkerque Plymouth'da bulunuyor ve bir kruvazör filosu da Rosyth Üsünde vakit kısaltı yapıyordu. HMS Furious uçak gemisi ile HMS Repulse zorlukları Nova Scotia'ya intikal ettirilmiş, U-47'nin Scapa-Flow Baskını sonrası İngiliz Aravatan Filosu üniteleri güneydeki daha emniyetli üslere kaydırılmıştı.

Ayrıca Marschall, Kuzey Denizindeki kötü hava şartlarından istifade ederek İzlanda ile Orkney Adaları arasındaki karakolden kolaylıkla sıyrılıp geçebileceğine inanıyordu. Bu karar kol hafız yaklaşık olarak bir mil uzunluğunda idi ve eski tip kruvazörler ile yardımcı kruvazörler tarafından kontrol altında bulunduruluyordu.

Alman sünetü birliği için tehlike teşkil edebilecek dört modern kruvazörden HMS Glasgow, Shetland'ın kuzeydoğusunda, HMS Norfolk ile HMS Suffolk Danimarka geçitinde, HMS Newcastle ise Faroe ile İzlanda arasıydı. İşte bu durumda sadece HMS Newcastle kruvazörü Alman sünetü birliğinin rotası üzerinde bulunuyorsa da çok uzaklardaydı.

Faaliyeti geniş bir alanın karekol altında bulundurulması için yeterli sayıda kruvazörlere sahip bulunmayan İngiliz Deniz Kuvvetleri bütün alan ile birlikte süratli yavaş gemilerine el atarak bunları elbiselemiş ve yardımcı kruvazör olarak da görevle tercih etmişti. Yardımcı kruvazörler amakları, varmaya teşebbüs edecek düşman gemilerine karp etkili bir şekilde Alman muharebe kruvazörlerine karşı koymaları beklenemezdi.

23 Kasım 1939 Perşembe günü saat 15.00 civarında bir derinlik 40 dakika kuzey ve 11 derece 29 dakika batı boyluğunda bulunan, süratli yolcu gemisi iken yardımcı kruvazör olarak teçhiz edilip görevle seve edilen 18.697 tonluk Rawalpindi yardımcı kruvazörü, Schernhorst'u gördü. Rawalpindi komutanı E. Alb R. C. Kennedy bu gemiyi Alman cep zorlukları Deutschland olarak değeriendirdi.

Budaklı Rawalpindi'ye durmasını emreden Schernhorst, geminin durup teslim olacağını veya yakındaki binalar arasına girip karpıyı kaçacağını tahmin ediyordu. Bu seçeneklerden diğer bir başkası da karpı koymaktı ama bu gemi için düşünülmiyordu.

Rawalpindi ilk başta bir gemiandiricisine atıp kaçmaya kalkıştı. İlk üslar gemisinin çok yakınında durması ve süratli tarafında da diğer bir karp gemisinin beşirmesi Rawalpindi'yi şaşırttı. Gelen HMS Newcastle kruvazörü olabiliirdi. Ancak yeni gelen geminin görünüşü kaçmaya çalışıp düşman gemisinin aynı üslarlı Marschall'ın süratli gemisi Gneisenau idi. Rawalpindi komutanı yanıldığını anladığında bu gemi arasında karp bulunuyordu.

Schernhorst üç kez teslim ol çağrısında bulundu. Geminin kaçacağını indirip teslim olması beklenirken bütün üslarlarla muharebeye girdiği görüldü. İkinci Alman gemisi mükemmel ateş altında kalan Rawalpindi bu mücadeleyle sonuna kadar sürdüldü ve seferberliğine tes-

batıdan bir mermi sonucu 18.25'de 287 personeli ile infilak ederek battı.

Bu çatışmayı müteakip Alman kudsü birliği baskıya bir harekâta girişmeden üssüne döndü.

Alman Donanması Aralık 1939 ayında da Kuzey Denizi'nde harekâtları sürdürdü. 12 Aralık 1939 gecesi, Köln, Leipzig ve Nürnberg hafif kruvazörleri reklatteki bir muhrip ile Kuzey Denizi'ni geçerek Tyne açıklarında büyük bir alana mayın döktü. 13 Aralık günü çelik vakti Beljölend Akaze civarında karakol görevinde bulunan HMS Salmon denizcileri gemba geri dönmekte olan Alman müste birliği ile temas için etli ve hücumu geliştirdi. Nürnberg ve Leipzig hafif kruvazörleri torpido isabeti aldı. Her iki kruvazör de limana dönmek üzere rağmen Nürnberg Mayıs 1940, Leipzig ise Aralık 1940 ayına kadar nispeten bu kışıldılar.

Avrasya'nın politik durumu, Aralık ayı sonlarında hâlâ oldukça seyyid çekini muharrem ediyordu. Tarafaz ülkeler, mümkün olduğu kadar tarafsızlıklarını muhafaza etmeye karar vermiş olmasına rağmen, çok rahat düşünmüyorlar; muharrip olmaları da bir genel harbia gerektirecek uygulamak istemiyorlardı.

Hitler, Hollanda-Belçika ve Danimarka'nın isgalına ait planları hastıranlar, müstefikler de harp perokünmeleri için, genis sanayi kayraklarına organize ediyor ve silah imalatını artırıyordu. Bununla beraber, bir iç isralım nazirlikleri hakkında pek fazla sayılmırdı.

Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükamiral Raeder, 25 Aralık 1939 günü yukarıda rütheli kurmay subaylarını toplayarak, politik esharreler hakkında asagıdaki yemli açıklamasını yaptı:

«Üstelerimizin politik durumunda ortaya çıkmış olan en önemli olaylar hakkında açıklanmada bulunacağım. Yine bu arada batıdaki düşmanlarımızın askeri kuvvetlerini bir değeriendirmeini yapıp, genel düşünme nazirinin Hitler'in kararlarını açıklayacağını. Bu bilgiler yalnız burada bulunanlar içindir. Daha üst makamlara bildirilmeyecektir.

RUSYA : Halen harbe muktedir değildir. Savaş başta kaldığı müddetce, yapılan anlaşmaya eksi ekuya sadık kalacağı şüphesizdir. İngilizler, Türkiye ve karşı herhangi bir büyük harekâta geçmesi de umulanlar İran'daki Akaka Bölgesini ki bu Acem Körfezidir peniletmeli müstefik olup, bu da Alman dış politikası ile desteklenecektir.

Rusya isbalından uzaklaştırmadığında veya olumlu halinde, Rusya'nın iç politik durumunda bir istikrar ve kuvvetlenme olabileceği takdirde politik durumu değişebilir.

İTALYA : Duçe, Ehyik Roma İmparatorluğunu yeniden tesis edebileceğine bağlı bulunmaktadır. Almanya'nın askeri durumu daha eivertili bir duruma erişir erişmez, İtalya'nın filen Almanya tarafında yer alması beklenmektedir. Duçe ve etrafını sarıms olan Paşikler, bu politikanın yegâne gadüculeri ve taraftarlarıdır. Bütün bun-

lara rağmen kendi ailesi, emrindekilere birlikte bu politikaya katılmışlardır.

Düce öldüğü takdirde, İtalyanın politik durumunun değişmesi ile birlikte Anti Alman olaşma çok muhtemeldir.

İSKANDINAV MEMLEKETLERİ : Bu memleketler halen, Alman-Rus baskısı altında tarafsız durumdadırlar. Hakikatte sosyalist parlemeneter hükümetler Naayonisi Sosyalizminin düşmanlarıdır. Eğer Almanya'nın durumu değişecek olursa, bu devletlerin durumunun değişmesi de muhtemeldir.

GÜNEY DOĞU AVRUPA DEVLETLERİ : Rusya'nın baskısı altında tarafsız olan bu devletler, aynı zamanda büyük ölçüde birbiriyle işbirliği arzusundadırlar. Yugoslavya'nın durumu, İtalyanın durumu ile aynıkça kayıyacaktır.

HOLLANDA - BELÇİKA : Filistinler haric, bütün İtali Cumhuriyetlerine olan sempatisi fazladır. Bu devletler, halen Almanya'nın baskısı altında tamamen tarafsızdırlar. Eğer, İngiliz ve Fransa'nın askeri güçleri artar ve Almanya ile savaşacak olursa, bu devletlerin tarafsızlık durumunun, bu devletleri lehine değiştireceğinden şüphesizdir.

BÜYÜK BRİTANYA : Almanya'ya karşı tam bir imiş herhissiz karşı vermiştir. Halen suberbi derincede alınlanmış değildir. Bütün avrupsanın mükidi as. gelişine yetecek ve modern harp alfabelerinden mahrumdur. Deniz Kuvvetleri, Birinci Dünya Harbisi nispetinde bir gelişme almış olup, ancak denizaltıya deniz ulaştırma politikası mahdud şekilde emviretine sağlayabilecek maddeler, 1941 yamına kadar İngiliz Deniz Kuvvetlerinin güçlendirilmesine maddeten imkân yoktur.

Hava Kuvvetleri, Fransa'nın Hava Kuvvetleri de aynı maddet ve sayımda bakımından, ancak Alman Hava Kuvvetlerinden yavaştır.

FRANSA : Düşükçe (y) gelişim görmüş bir orduya nispetinde karakter, modern harbin kapısına göre yeterli değildir. Top ve cephanesinin yetersizliği, Birinci Dünya Harbisi nispetindedir. Deniz Kuvvetleri, denizaltı ispraklerinin sayımdan içte, oldukça kuvvetlendirilmiştir.

Sonuç : Her iki tarafta devletlerin, denizaltı maddesi ile kuvvetini artırmış, muhtemeldir. Savaş bakımından, bir iki yıl içinde Almanya'ya karşı nispetinde. Halen askeri bakımından Almanya belirli surette üstündür. Doğuda Almanya'nın askeri mecburiyetleri bulunmaktadır. Eski yıldan beri, ilk defa tek cephe ile harp mecbur olmaktadır. Almanya tarafı ile durum olacak olursa, yalnız askeri bakımından değil, aynı zamanda dış politikası itibarıyla, Almanya'nın durumu ağır ağır bozulmaktadır. Zaten, artık taarruz hareketi ede edilebilir.

Karar : Batıda taarruzi hareketle ve kuzey kıyısındaki Fransız mevzilerine girmekteki denizaltı, mayın ve hava kuvvetleriyle İngilizlere karşı taarruzi harp ile elverişli stratejik işler elde etmeye çalışmaktadır. Alman amiralinin denize sürülmesiyle, Alman amirali için esen bütün olan Ruhu savunulabilir. Zira elde edildikten sonra tarafınak meselesinin sözü geçmektedir.

Füçer, Almanya'nın deniz harbi konusunda özel takdir ve teşvik-kışkırtılma olmaktadır.

Bu savaşlarda İngilizler, Almanların magnetik mayın kullarmalarına karşı bir imkânla olarak magnetik mayın dokümanına bağladılar. Bunun Alman ihracatını kontrolantı vermediler ve imisadere edilmedi kararnı açıkladılar.

27 Aralık 1939 günü İngiltere ve 28 Aralık 1939 günü de Fransa bu hususa buer karar çıkarak duruma bütün dünya kamınyasına bildirdiler.

Kontrolant mevzide yalnız ilmi maddelerin uygulanırken bu defa ihracı maddelerin de gelirdi.

Ayrıca, Hollanda, Belçika, Danimarka ve İsveç bu davranışa protestu edilme politikası ortamında bir bulamıkk ortaya çıktı.

Bu kamıyabakları İngiltere'nin muhasarası üzerine gayret sarf eden Büyükamiral Raeder, bunu bir fırsat bilerek değerlendirmek amacıyla de Hitler maddede etimbi Zira Hitler, İngiltere ve Fransa'nın hareket tarzını de hesaplamışlardır. Bu hareketi tarafından kendi tarafına çekmeye gayret ettiği bu sırada ve, daha önce Hollanda-Belçika'nın istiklale hasır bulundurulduğundan, bütün deniz ulaştırmasını yavaşlatarak gerekli taarruzlarla işlerin halledilmesi idi.

Almanya'nın politik ve stratejik durumu, Aralık 1939 sonlarına doğru daha fazla acıklık kazanmaya başlamıştı. Graf Spee cep muharefede gemisinin kayıp, deniz kuvveti denizine sızdı ve sarfı ise de, bunun, İtalya'nın harbe girmesinden, önde uzun sürmeyeceği belli idi. Denizaltı harbi yanında yapılacak olan Hollanda, Belçika ve Norveç hareketinden oturtu olan tehlike sürdülmekte ise de, bütün mayın dokümanları mayın sahaları ile edilmeye, mayın bahanelerle mayın müstahzara bukur beklenmeden kamufe edildikinden, tarafın gemilere yapılacak denizaltı taarruzlarını belli olmaya başladı.

Politik ve askeri stratejik bütün meseleler, 30 Aralık 1939 günü bütün bir toplantıda gözden geçirildi.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükamiral Raeder'in bütün Hitler'e sunduğu rapor şöyle idi.

«Baltik Denizi; Rusya'nın Finlandiya'ya karşı işi olduğu deniz harbi sırasında bütün Alman ticaret gemilerinin adedinde bir orşına müsadde edilmektedir. Ancak şimdi Rusya, Alman bandırasına karşı karşıya geçirmektedir. Alman gemilerinin Leningrad maden cevheri taşıyıcıları hakkında bir anlaşmaya varılmıştır.

Tarafsız gemilerin, İsveç karasularını kullanarak İngiltere'ye yaptıkları deniz ulaştırmasının artması, Almanya'nın deniz harbinde başarıya ulaşmasıyla güçlük yaratmaktadır. Bu nedenle, İsveç karasularını mayınlama maksadıyla, İsveç hükümeti üzerinde baskı yapılmış ve bu suretle Bund gecidi güneyindeki bütün deniz trafiği, müsterek karakolun kontrolü altında bulunan Alman mayın sahaları geçitlerinden geçirilmelidir.

İsveçin Norveç'i İngiltere eline düşürmesi şarttır. Diğer nizamı kuvvetler veya gönüllüler kullanarak, İngiltere'nin baskın karşısında Norveç'i istila etme tehlikesi mevcut bulunmaktadır.

Bu bakımdan, hazır ve lezinde bulunmamız gereklidir. Norveç ve hatta müstemlele İsveç'ten ciddi bir mukavemet beklenemez. Norveç yâni askeri kadimelerinin doğuncuları birbiriyle tamamiyle farklı bulunmaktadır. Bir kısmı Rusların göçlülüküne binaen Tromsø'ya göç etmişlerdir, diğer bir kısım da, Norveç'i Almanya ile Rusya arasında takdim için hamılamış olmasına inanmaktadır. Kuzey Deniz Yolu, Yordani kruvazörler ve cep kruvazörleri gibi Alman gemilerinin avdeti bakımından, Moskova'da deniz atışmaları arasında Kuzey Deniz Yolunun kullanılması bakımından yapılan görüşmeler de bir gelişme kaydedilmiş bulunmaktadır. Sorumlardan üst makamların yüklenmesi durumunda, daha üst seviyede görüşmelerin başlatılması ve politik baskı yapılması düşünülmektedir.

Kuzey Denizinde Deniz Harbi, İngiltere Adaları doğusu boyunca tesis edilmiş bulunan mayın kuşağı, Aralık 1939 ayında mahrip ve denizaltıların döktüğü mayınlarla genişletilmiştir. Yine bu arada denizaltıların, batı kıyıları boyunca tesis edilmiş olan mayın sahalarının genişletilmesine devam etmektedirler.

Tamamen tedafisi bir tedbir olarak, İngilizler, bütün doğu kıyıların tehlikeli bölge olarak ilan etmiş olup geçideri de anlıt fenerlerini söndürmüştür. Kuzey ve Güneydeki diğer bölgelerinde yoğun bir deniz trafiği olduğu bulunduktan, denizaltı gemilerinin zorlu hücum imkânları son derece olumsuz olarak devam etmektedir. Deniz ulaştırmasını güneyde de önce uğratılmak maksadıyla mayın dökmek gerekmektedir.

Yeni duruma göre aşağıdaki tertipler alınması gerekmektedir :

— Mayın sahaları ile korunan doğu kıyıları ile sahalarında, hamayısız veya konvoy halinde seyreden ticaret gemilerine, hava kuvvetleri başkomutanlığınca taarruzlar tertiplenmektedir.

— Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığınca, tarafsız devletlere lüzumlu yapıldıktan sonra, Downs'a girin çıkan veya buraya demirleyen tarafsız bandıralı gemilere de hava taarruzlarının tertiplenmesi hususunda, Hava Kuvvetleri Başkomutanlığından talim edilmiştir. İngiliz Deniz Kuvvetlerinin emir ve kontrolü altında seyreden bu gemilerin bir nevi konvoy halinde oldukları kabul edilmektedir.

Tarafsız gemilere bir saldırı yapılması zamanı gelmiştir. Müstemleleler en uygun zamanı harbin genel olarak siddetlendirilmesine başlama zamanı olmaktadır.

Megmâ hareketlerinin yarattığı büyük bir kayıpla sonuçlanmıştır. İngiliz ve Fransız filosu gemileri büyük kayıplar vermişlerdir. Tarefat gemilerinin sayısı tahmin edilemez. Üzerinde karışmış bulunduklarıdır. Diğer taraftan İngilizler, İtalyan gemileri münferat mayınların yardımıyla kalkanlarından kaldırarak muntazam peş peşe volan açabilmektedirler. Tarefat gemi kaptanlarının ifadelerinden, birçok gemi leşlerini tahmin güdümlü ve yavaş sefer devam etmektedir. Meydana gelen patlıkların ve tesis edilen geçitlerin kapanması maksadıyla havadan devamlı saldırı devam etmektedir.

Torpedo hücumları ve sualtı gemileriyle istibliği maksadıyla, Ocak 1940 yılı içinde fazla miktarda denizaltı gemiinin harekâta hazır olmaktadır.

Sünni Devletlerinin Ocak 1940 ayının İkinci yarısında ittifakı harekâtı hazırlanmaktadır. Ancak (ara edoceleri harekâtı: Graf Spee ve Deutschland gemilerinin Afrikâ'da manevralarından gör. partlar altında hareket).

İki il de muharebe kuvvetleri, beş il altı muharebe günü il de il dört muharebeden oluşan büyük cepta bir imdada kuvvetli Kuzey-Güney savaşına başlamıştır.

Eğilimlerin tespiti ile ilk yardımlar kruvasonların tedfili 19 Ocak 1949
ayının sonlarında tamamlanarak ye Şubet ayı ortalarında bu pemiler he-
rekete hızm olacaktıdır.

Balyas'ın harbe girişi, bir kısım İngiliz Kuvvetlerini Akdeniz'e çıkarmıştın. Atanmış olduğu hareket durumu belirsizce hafifletmektedir. Hava hareketi bakımından dışardan Kuşer Denizi'nde büyük bir faaliyet göstermektedir. Dünama, farkedilebilir süratli ve sınırlı hava keşfi ve taşıma duyurduğundan yatacağı mayda keşif görevi yapacak uçaklar sevkata girer. Bütün bu hareketleri gözlemleyen İlerleme kaydedildi. Bu belonmaktadır. Radar cihazı makineye uygun olarak geliştirilmiş olup, kıt ve zamanlarında, dışardan taşıma durumuna haber veren başka bir türde hafifletmektedir.

Dışişleri Bakanlığı Genel bir deklarasyona istinaden hareketli siddetlendirilmede yarar olduğunu bundan önceki tecrübelerimiz göstermiştir. Harbin genel olarak siddetlendirileceği deklere edileceğine bununla dekiyarlar itina stratejinin yapılmasında yarar vardır. Daha önceleri sığınacak bir sığınaklar vardır. Harbin siddetlendirilme için kuvvetleri birleştirilmiştir ve genel mülkiyet durumuna muvafık olarak ne yapılmaz gerektiğini tespit edilebilmiştir için siddetli ve birleştirilmiştir.

Halter ile gömmeşirini tanımlayan Eidyukemirli Hacılar, Karargahına şu mektupları verdi :

-Aşağıda açıkladığımız hususları Hükûr anayasanız bulabilirsiniz.

Başta Yunanistan olmak üzere İngiltere'ye ticaret gemisi at-
 tığı ve bu kılınca verilen bütün devletlerin ticaret gemileri bazı belgeler

deki tahdütler haris tutulduğunda duruma göre Amerika tarafından ilan edilen bölgeler içinde, bütün denizaltı gemileri tarafından torpido-
lanabilir.

— Bütün denizaltı gemileri, Amerika tarafından ilan edilmiş olan harp bölgeleri içinde, mayın nedeniyle olduğu iddia edilebileceğinden; örneğin, Bristol kanalsında, itirazsız olarak bütün itiraz gemilerine karşıuz suçlulırlar, Dost ülkeler bundan istisna edilecektir.

— Filhres, gınel olarak harbin şiddetlendirilmesi zamanında kadar, seya taarruzun çok geçkmesi halinde, taarruz yerine ikame edilecek tedbiilere başlanıncaya kadar, İngilizler Harp Kabinesi tarafından te-
rilmiş olan emre cevap verme hakkını muhafaza etmektedir.

— Dost devletlere, bundan önceki sözdüşlere göre tutumuna edil-
cektir.

— İtalya Hükümeti, aynı bir umamın taluhası için bir özerde bu
lunmaktadır. Ancak Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı, bütün umamların
mayınlanmış olmasından ötürü, mealesef bunun mümkün olmayacağı
cevabını verilmesini bildirmiştir.

Denizaltı ve uçaklarla doküleri mayınların mevkiilerini şikâatle ta-
yın etmek mümkün olamamışından, Alman Hükümeti hiçbir surette
sararı verememektedir. İtalyan gemileri İngiliz kılavuzlarından ala-
cakları bilgilere göre seyir yapacaklardır.

Denizaltı İnce Programı: Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı
Kurmay Başkanı ile, 1 Ocak 1942'de sınırlılarından 316 fazla denizaltı;
genel olarak olacak olan denizaltı ince programı üzerinde, yarıdan çö-
rüşmeler sonuçlarına zafırlanmıştır. Bu husus basta kalay olmak da-
ra, gelecek yıllar için Deniz Kuvvetlerimize ayrılmış olan maddelerin
çekilmesiyle yapılacaktır. Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı Kur-
may Başkanı bu hususu teyid ve daha fazla kalay temin ediliş edile-
meyeceği hakkında, sanayinin esash surette araştırılmasını emretmiş-
tir. Bu programın realizmesine Bakan karar Mayıs veya Haziran 1940
ayında verilecektir.

1939 yılı sonunda Batılı devletlere karşı yapamakta olan müvadele,
İngiliz ve Fransız deniz üleştirilmesine karşı kırışık Alman taarruzu
idi. Bununla beraber, diğer planlar elde bulunmakta ve bu meyanda
Belçika, Hollanda ile Danimarka'nın ve Norveç'in istilası gibi iki bü-
yük harekât ile hazırlanmakta idi.

Hilber, Genel Bani Sarsı Davası (Faj Gelir) olan, Belçika ve Hollanda'
nın istilasına ilişkin emrimi 9 Ekim 1939'da 6 numaralı direktifi ile ver-
mişti.

Harp Kuvvetleri Başkomutanı General Keitel, 30 Aralık 1938 günü
Sarı Davası ile ilgili bir talimat yayınladı.

1940 YILI DENİZ HAREKATI

1940 YILI BAŞLARINDA MÜTTEFİK HAREKATI

1940 Ocak ayında Kuzey Denizi'nin kuzey kesiminde doğman denizaltı faaliyetinin artmasıyla beraber, Admirali, İskoçya sularında bulunmuş olduğu kadar fazla sayıda mahrip ve uçaksavar alahlarla teçhiz edilmiş bazı gemilerini topladı.

İngiltere adalarının doğusunda: Gemilerin tarruzlardan korunmaları ve düşman gemilerinin doğu kıyıları önlerine mayın dokumalarına mahl olmak amacıyla doğu kıyıların bütün 360 mil devamı boyunca Thames'den Rattray Head'e kadar uzanan bir mayın tarlalarının tesisi planlanmış ise de, elde yeterli miktarda mayın bulunmayışından 23 Aralık 1939 günü Admirali'nin 27(3 sayılı denizcilere ilanı ile bu mayın alanları tesisi edilemediği halde mevcudiyeti ilân edilmiştir.

Ocak 1940 ayı başında düşman gemilerinin mayın mahlalarına girmelerini önlemek ve tarafız gemilere bütün doğu İngiltere kıyılarının mayınlanmış olduğu hissiyi vermek maksadıyla yarım cezir durumunda sahilde görülebilecek şekilde sahte mayın hatlarının tesisi teşkil edildi. (Gerekli hazırlıkların tamamlanmasını müteakip bu mayın alanları ancak Şubat 1940 ayında tesisi edilebildi.

Şubat 1940 ayında çoğu H-2 tipinde olmak üzere oldukça fazla sayıda İngiliz mayınları, Dover bölgesinde karaya vurdu. Bu mayınların birçoğu karakol gemileri tarafından yok edildi. Diğer birçok mayınlar da Fransa kıyılarına sürüklendi. Bu olaylar, Dover Os Komutanlığına, düşman hareketleri olarak değerlendiriliyorsa da, Admirali bu mayınların yalnız dokuldüklerini ve koparak da sürüklendiklerini açıkladı.

Admirali, Mayın Arama Tarama ve bu mayında mayın dokuma görevi üzerinde baskıncıya dönüştüğünden Nore ve Dover komutanlıkları faaliyetlerini bu işler üzerinde yoğunlaştırdılar.

Birinci Dünya Harbinde, kırmızı sisteminin kıymeti kesin bir şekilde ortaya çıkışından Eylül 1939 ayı içinde İngiltere doğu kıyılarında Southend'den Methil'e (FN konvoyları) ve Methil'den Southend'e (FS konvoyları) tesisi edildiği. Başlangıçta konvoy toplanma noktası Orfordness idi. Bu bölge, bir müddet sonra çok tehlikeli görüldüğünden toplanma yeri Swan'y kaydırıldı.

Ocak 1940 ayında İngiltere doğu kıyıları ile İngiliz kanalındaki konvoy sistemine devam edildi. Doğman faaliyetlerinden başka, Ocak ayındaki taranma ve sisler de normal seyrisiçer hareketlerini bir hayli

aksattı. Birçok İngiliz hava alanlarının kara kaplı olması ve sis nedeniyle de konvoyların biraz daha açık denize doğru kaydırılmaları sonucu hava desteği planlandığı şekilde yapılamadı. Tehlikeye çare olmak üzere, gemiler gruplar halinde ve en tehlikeli sahayı gece geçmek suretiyle seyrettiler.

Gemilerin uçaksavar toplarına zahırlı olması durumunda ve düşmana ateşle cevap vermeye imkânları bulunduğu zamanlarda, düşman uçakları darbeyi tam yerine indiremiyorlardı. Bu neticeye göre bütün ticaret gemileri ile tahkiki gemilerinin uçaksavar topları ile teçhizatına husus verildi.

Düşman hava taarruzları Ocak 1940 ayı başlarına doğru daha da ağırlaşınca, gündüz süresince yapılan bağimsız seyirler mümkün olduğu kadar azaltıldı ve yine gündüz süresince gemilerin yalnızca Withy ve Cromer arasında ve Thames nuanabında ile Aldeburg'a kadar seyrettiler. Geceleri polara gidişli. Bağimsız gemilere, başka gemilerinden emniyet sağlanıncaya kadar FN ve FS konvoyları da dahil olmak üzere mümkün oldukça otuzbeş gemiye kadar gruplar halinde seyretmelerini emredildi.

Şubat 1940 ayının ilk yarısında, süratle ve küçük tonajlı gemilerden teşkil edilmiş gemi grupları; gündüzleri seyre devam etmekle beraber, ayın sonlarına doğru düşman mayın dokma gayreti ağırlaşmış olduğundan, seyri sefere yeniden kısıtlamalar getirildi. Haziran 1940 ayının Şubat ayının üçüncü haftasında deniz ulaştırmasını kapatılmasın, dokman altı gemilik FS konvoyunun günlerce denizde bekletilmesin ve Lowestoff açıklarında bulunan FN konvoyunun da Thames'a döndürülmesin neden oldu. Bu konvoy 26 Şubat 1940 tarihinde kadar burayı terk edemedi ve düşmanın bu uharından kurtulmuş olduğunu bilmedi.

Mart 1940 ayında durum mütevelliden aynı idi. Konvoylar normal şekilde seyretti ve yalnız bir defa 18 Mart 1940'da Doctum kar fırtınası olan FN ve OA konvoylarının Southampton'a girmesini engelledi.

İngiltere'den Belçika ve Hollanda limanlarına müteveccih seferler; yeni düşman mayın malûmalarının keşfedilmesi üzerine Mart 1940 ayının ortalarında geciktirilmektedir.

Almanların Norveç ve Danimarka'yı ıslah ettiği 9 Nisan 1940 tarihine kadar konvoylar normal olarak seyrettikler. 13 Nisan'da, Paris'den alınan ve Hollanda'ya taarruz edilmek üzere çıktıklarını belirten bir imber üzerine Admireli'nin 13 Nisan 1940 gün ve 1250 saat gruplu emri ile Belçika-Hollanda limanlarına müteveccih seferler kaçak olarak tamamiyle durduruldu.

Alman tarihler sumucu Admireli, 18 Nisan 1940 gün ve 1254 saat gruplu mesaj ile kıyı nakiliyatı ile yakın kıyı seferlerinin artması bildirildi.

Nisan ayının ikinci yarısında, Almanların yeniklen mayın dokmaları deniz ulaştırmasını sekteye uğrattı ve de, mayın tarasına faali-

gemilerin etkinliği, herhangi ciddi bir engel ortaya çıkarmadı. Ancak Nisan 1940 ayının son günlerinin devamlı sisli geçmesi, her türlü deniz hareketinin büyük çapta etkiledi.

Bu süre zarfında, Norveç ve Danimarka ticaret filosunun akıbeti mecburî olarak beraber, bunların Almanların eline geçmemesi son derece büyük bir önem taşıyordu. Bu nedenle, tarafsız ülkelere kiralanmış olup, İskandinavya'ya veya Baltık limanlarına sefer yapmayan gemiler müstesna, bütün Norveç ve Danimarka bandıralı gemilerin müttefik himayesine alınması veya limanlarda alıkonulması veya hatta İngiltere limanlarına gönderilmesi için Admirali tarafından 10 Nisan 1940 günü ve 12.00 saat gruplu bir talimat yapıldı.

Danimarka'daki Alman kontrolünden ötürü, bütün Danimarka ticaret gemileri filen kontrolden çıkmuş bulunduğundan, bunların gerektiğinde müsadere edilmeleri ve fakat kaptanlarla mürettebatına doğrudan muamelesi yapılmaması, bu mürettebatın, müttefikler nezdinde de tatlıdan yeri bulunduğu Admirali tarafından aynı gün 16.30 saat gruplu mesajla bildirildi. Buna ek olarak, 12 Nisan 1940 günü denizde bulunan bütün Danimarka ticaret gemisi kaptanlarına bir radyo yayını yapılarak, bunların derhal gemilerini müttefik himayesi altına sokmaları ve geçirmeden en yakın müttefik limanlarına gitmeleri emredildi.

18-21 Nisan 1940 arasında Almanlar tarafından Downs bölgesine parçalanmış altmış mayınlar deniz ulaştırılmasında bir panik yarattı ve 24 Nisan 1940 günü Downs bölgesi konvoy toplanma yerinde 121 geminin demirli olduğu görüldü. Durum son derece ciddi idi. Bölgeye sevk edilen Mayın arama-tarama gemilerinin olağanüstü çalışmaları ile mayınları temizlenmiş bir kanal kısa sürede tesis edildi. Kotu hava şartları devam etmesine rağmen gemiler kısa sürede toplandı ve kuzeye 86 gemi, doğuya 14 gemi, güneye 17 gemi konvoy halinde sevk edildi. Bu başarıda aynı zamanda gemi kaptanları ile konvoy kılavuzlarının maharetinin büyük payı vardı.

Portsmouth Komutanlığının başlıca ve en önemli faaliyeti İngiliz seferi kuvvetinin Fransa'ya salınan nakli idi. Komutanlık bu görevi; 9 Eylül 1939'da başlamıştı. Geçen zaman süresince bu görev ancak bir ikmal ve idame görevi seviyesine kadar düşülmüş de, 1 Ocak 1940 gününden itibaren yeniden arttı. W-3 kodunu taşıyan bu planın tesisi son derece başarılı oldu ve Birinci Dünya Harbinde olduğu gibi bu görev bir tek asker kaybı verilmeden başarıldı.

Bu hareketle Southampton, Le Havre ve Cherbourg'a çıkarılacak personel ile, tüketicili araçların ve Brest'e gidecek ikmal malzemesinin bindirilmesi ve yükleme limanı idi. İngiliz seferi kuvvetinin cephanesi ve akaryakıtı Newhaven ve Fawley'den yüklenerek Fecamp, Diep ve Le Havre'e nakledildi. Ocak 1940 ayında St. Malo tesisleri lojistik destek malzemesi indirme limanı olarak değiştirildi. Lojistik destek nakiliyatının birdenbire artması Littlehampton'un cephanesi ve akaryakıt yükleme tali limanı olmasını gerekli kıldı.

Harp başladığında Weymouth'da bir kontroband kontrol istasyonu kurulmuştur. Ayrıca Downs'da da bir istasyon faaliyet gösteriyordu. Gemilerin fazlalığından ötürü, Downs aynı zamanda konvoy toplama bölgesi olarak seçildiğinden kontroband kontrol görevinin yerine getirilmesi imkânsız hale gelince Downs'daki istasyon 8 Aralık'ta Falmouth'a kaydırılmıştır.

1940 yılı Şubat ayı sonlarına kadar Weymouth'da 141.234 ton tutarında düşman malzemesi mäsadere edildi. Mart 1940 ayı içinde, mayyene için Weymouth'da kontrole tabi tutulan yirmi bir gemiden on adedi Harp Ekonomik Bakanlığından alınan talimat üzerine derhal serbest bırakıldı ve ikisi düşman ihracat kontrolünde olduğundan tap-tehdidi. Kalan altı gemi tahkikat için alınmıştı, diğer üç geminin bir kısmı yükleri mäsadere edildi.

Nisan 1940 ayı içinde 77 gemi mayyene alındı. Bunlardan 12'si arandıktan sonra derhal serbest bırakıldı. Diğerleri tamamen veya kısmen yüklerini bırakmak zorunda kaldılar.

Harbin başlaması ile birlikte kurulmuş olan anavatan Komutanlıklarınca, denizaltılara karşı tesis edilmiş karakollara 1940 yılı başlarında da devam edildi.

Şubat 1940 ayında Dover Komutanlığında yeni bir karakol sistemi ne geçildi. LD adı verilen bu karakol sistemi, üç ayrı karakola ihtiva ediyordu. Bir muhrip ve iki adet denizaltı avlama gemisi, iki muhrip desteğinde Loop sistemi, bu avlama gemisiyle Loop gerisi karakol olarak terzipleme bu sistem planlandığı şekilde yürütülemedi. Şubat ayında, kıyı nakiliyatının, düşman hava saldırılarından zararlarıyla zarar görmesi üzerine karakol görevine tevelli edilen gemilerin bir kısmının bu nakiliyatın savunmasına tahsis edilmesi karakolların idarelerini güçleştirdi. Kifayeti bir denizaltı karakolu idare etmek nadiren mümkün olabiliirdi.

Nisan 1940 ayı ortalarında LD sistemi karakol yerine OC tahsis edilen yeni bir sisteme geçildi. Bu, eski LD sistemine benzemekle beraber, karakollar, fene havalılar veya az görüş şartlarında mevki muhafazasını kolaylaştırma maksadıyla: Dover boğazının karşılıklı yerlerine atılmış, yeni şamandıra hatlarına göre faaliyet göstermekte. Fransız muhripimizin karakol görevlerine katılması, Dover karakolunda bir rahatlamaya yarattı.

Doğu kıyılarındaki P ve Q karakollarına korvetlerle devam edildi ve Harwich kuvvetlerinde desteklendi.

Mayıs tarama bütün komutanlıkların en başta gelen görevi idi. Magnetik mayınlarla mücadele etmek üzere, Mayın imha uçakları (M. D.), Wellington Mayın-Bombacı uçakları (D. W. I.), LL taraması ve kayalık tarama usulleri denenmekte idi.

Wellington mayın uçaklarının 40 kadan yükseklikten uçarak 10 kulaç derinliğe atılmış magnetik mayınları imha etmesi mümkün olabiliyor ama da arzu edilen kifayette bir mayın taramaya fazlasıyla yeterli değildi ve hava şartları uçakların kullanılmasını engelliyordu, niçkin Ocak 1940 ayı sonlarında bu tip uçaklar pek iş göremedi.

Şubat 1940 ayının ilk yarısında doğu kıyıları boyunca mayın tarama faaliyeti daha ziyade Sunk ve Shipwash bölgelerine inhisar etti ve hava garitları müsaade ettikçe gündüzleri mayın tarama faaliyeti kesintisiz sürdürüldü.

Yeterli sayıda mayın arama-tarama gemisinin elde bulunmaması, mayın karşı tedbirler hareketinin başarılı olmasını engellenmeye devam ediyordu. Yeniden tespit edilen bir mayın tarlasında temiz kanallar açmak, diğer bölgelerden gemi kaydırmalarına neden oluyor ve bu aderi daha da zorlaştırıyor ve karıştırıyordu. Magnetik mayınların yanı sıra eski tip demirli mayınların da kullanılmış olması diğer bir problemdi.

14 Şubat 1940 günü FN konvoyunun üç mli Hersinde bağimsız olarak seyreden bir İtalyan gemisi, Smith Knoll'un 2 mli batı karayelinde bir mayına çarpıp batmakla, Mang kanahında Cromer Knoll ile Outer Dowsing arasında dökülmüş yeni bir mayın menzeleni ortaya çıkardı. Mayın tarama gemilerinin derhal bu bölgeye sevkleri sonucu yarı yarıya riskli mayınları temizlenmiş kanahın açılabilmesi aksup kalmış yitmi gemilik konvoyun ilerlemesini mümkün kıldı.

Şubat 1940 ayının ikinci yarısında doğu kıyılarında temiz bir kanal idame etmekte güçlük çekilmekle beraber, düşman taarruzlarında bir azalma olduğundan, Thames girişi açık kaldı. Bu nedenle, mayın tarama gemilerinin büyük bir kısmı Cromer Knoll etrafındaki büyük mayın sahalarını temizlemek üzere sevk edilebildi.

Cromer Knoll mayın menzeleni varlığı 25 Şubat 1940 günü iki geminin batması ile meydana çıkmıştı. Bu gemiler sıra ile FN 102 ve 103 konvoylarında bulunuyorlardı. Konvoylar Cromer Knoll geçidinden her gün geçiyor ve geçit etrafında fazla sayıda mayının bulunduğu da biliniyordu.

Hava garitları, DWI uçaklarının daima çalışmasına müsaade olmanakla beraber, bunlar Şubat ayının ikinci yarısında altı gün kadar uçuş yapabildiler. Bu uçaklar başlıca Thames önderinde uçarak 22 Şubat günü Sunk fener dubası önderinde iki mayın imha edebildiler. Bu sürede romörkörlerle yedekte çekilen kayıklar da kullanıldı ve Sunk fener dubası önderinde sadece bir mayın imha edilebildi.

Cromer Knoll bölgesindeki demirli mayınlar büyük bir tehdit yaratmaya devam ettiğinden Mart 1940 ayı başlarında konvoylar Sheeringham ağlığına doğru batıya kaydırıldı. Doğuya doğru yeni bir kanal taramaya bağlayan IV nolu mayın tarama filotillası, çok uzak bir sahada 10 adet mayın tarayınca durumun korkunçluğu ortaya çıktı.

Bu durum karşısında batı kısmının temizlenmesi ve ikinci bir temiz kanal tesisinden vazgeçildi ve gemilerin daha önce tesis edilmiş kanallardan geçmeleri öngörüldü.

Nisan 1940 ayının ilk yarısında, düşman mayın döküşü, Norveç ve Danimarka'yı ıgale bastırılmasından durakladı. Bu hal İngiliz mayın tarama kuvvetlerini belirli tehlikeli bölgeleri temizlemek üzere toplanmakla serbest bıraktı. South Falls mayın tarlasının temizlen-

mesine Harwich kuvvetleri tarafından devam edildi ve bu kuvvetler Sunk mayın tarlası arasında LL kabiliyetini kullanarak 25 mayın patlatmak suretiyle mayından temizlenmiş bir kanal tesis edebildiler.

Nisan 1940 ayının son günlerinde, düşmanın yeniden mayın döktüğü tespit edildiyse de, Akavatan Komutanlıkları mayın karşı tedbirler hareketinde oldukça tecrübe kazanmış ve teşhizatları da bir dereceye kadar yeterli duruma getirilmiş bulunduğundan karşılaştıkları zorluklar önceliklere nazaran az oldu.

1940 yılının Ocak ayından Mart ayına kadar İngilizlerin Atlantik'de deniz ulaştırmasına manasız eden düşman sübstü gemilerine denizaltıları ile karşı koyma prensibine devam edildi. Uluslararası hukuk kaidelerine sadık bulunduğundan İngiliz denizaltılarının başarıları hiç denemek kadar azdı. Bu arada HMS Seahorse, HMS Starfish ve HMS Undine denizaltıları kaybedildi.

Amirallik dairesi denizaltı kullanma prensiplerinde 4 Nisan 1940 günü bir değişiklik yaparak, düşman harp gemilerinden ziyade ticaret gemilerinin hedef kabul edilmesini emretti.

7 Nisan 1940'da, Almanlar'ın Norveç'i istila etmeleri açık açık belli olunca, denizaltı Hicaz Komutanı, Norveç sularında karakol görevinde bulunan on üç denizaltıyı aynı denizaltı ile takviye etti. 8 Nisan 1940 günü İngiliz Deniz Kuvvetlerinde görev yapan Polonya denizaltısı Orzel, Almanlar'ın Rio de Janeiro'ye gidebilen torpidoları batırarak Şubatın batırılması sonucu Norveç istilasının başlamış olduğu anlaşıldı.

9 Nisan 1940 günü İngiliz parlamentosunda; 08 derece 00 dakika doğu boylamının doğusunda rastlanacak bütün Alman ticaret gemilerinin batırılması kararı alındı. Bu kararın denizaltılara ulaştırılması üzerine HMS Sunfish denizaltısı Alman ticaret gemisi Amesta'ı batırdı ve birkaç saat sonra da HMS Trident denizaltısı Kartarube kruvazörüne bir torpido hücumu geliştirdi. Ağır yaralanan kruvazör bütün çabalarına rağmen kurtarılmadı, personeli refaketteki gemiler tarafından kurtarıldıktan sonra batırıldı.

Erişel gün HMS Spearfish denizaltısı altı saat süren bir submersif hücumundan kurtulduktan sonra sath'a çıktı. Şans her defakında ters giden denizaltı bu defa üzerine gelmekle olan büyük tehajda bir harp gemisi ile karşı karşıya idi. Dalaman olanaklarda derhal sath'dan bir torpido hücumu geliştirdi. Torpidolar Lützow' cep muharebe gemisinin kuyruğuna isabet etti. Gemi iskelelere yattı ve kontrolsüz çıktı. Lützow bir süre eseri bîlâhare yedeğe alınıp kurtarıldı ve bir yıl süre ile harekattan uzak kaldı.

Almanlar konvoylarını çok kuvvetli refakat kuvvetleri ile emniyete alarak hareketleri gece süratince yapmak yolunu seçtiler. Ancak, 28 Nisan 1940 gününe kadar 50.000 ton tutarında 14 şilep, bir denizaltı ve bir kruvazör batırıldı, Lützow cep muharebe gemisi de ağır hasara uğratıldı.

Bu harekatta onyedî İngiliz, üç Fransız ve bir Polonya denizaltısı görev aldı. Harekât sonunda kayıp üç denizaltı idi. Neticede, suüstü kuvvetleri bu harekât alanından çekilerek kontrol denizaltı kuvvetlerine vertildi.

İngiliz parlamentosunun her hal ve şartta bitaraf kalma kararı, Alman denizaltı harekâtının benzeri bir harekâtı icra edebilme imkânını vermedi.

Diğer yandan Admiralli, Norveç harekâtını desteklemek ve emniyete almak maksadıyla Almanların Atlantik'den çok sayıda denizaltı gemisini Kuzey Deniz'i'ne çekmiş olduklarını çok geç anlayabildi.

1940 YILI BAŞLARINDA ALMANYA'NIN HAREKÂTI :

Çeşitli planlar hazırlandığı sırada, müttefik deniz ulaştırmasına karşı girişilen kayıtsız şartsız denizaltı harbi gelipgerek devam etmekteydi. Bitaraf gemiler, mayınların neden olduğu bölgeler müstesna olmak üzere, henüz denizaltı taarruzlarından pek etkili olmuyorlardı. Alman deniz levk ve harekâtı İngiliz ve Fransız deniz ulaştırmasına indirilen darbelerin yine de yeterli olmadığı karındaydı.

Hava Kuvvetleri ile Deniz Kuvvetlerinin bu harekâttaki işbirliği yeterliydi.

9 Ocak 1940'da Alman Hava Kuvvetlerinin, genel olarak konvoy gemilerine bomba ve makineli tüfek taarruzlarına bağlandı. Müttefik ve tarafsız gemilere ayırt edilmeksizin taarruz edildi ve can fîlikaları ile sahura da ates açıldığı görüldü. Hava Kuvvetlerinin bu başlangıç harekâtı başarılı idi. İngiliz Hava Kuvvetleri önceleri fazla bir himaye yapmadı ve yegâne karşı tedbir, zayıf bir uçaksavar savunmasından ibaret kaldı.

Ocak 1940 ayının sonlarına doğru Alman Hava Kuvvetlerinin taarruzları hissedilir şekilde şiddetlendi ve neticede dört gemi battı, üç gemi terk edildi, altı gemi ağır hasar, yedi gemi hasar aldı ve üç gemi de karaya oturdu. Müttefikat kaybâtı 87 idi.

Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükamiral Raeder, 26 Ocak 1940 günü öğleden sonra Hitler ile bir görüşme yaptı. Bu görüşmede Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı Kurmay Başkanı General Jodl da hazır bulundu.

Sözlerinin başında Büyükamiral; İsveç tarafından Bonus'daki İsveç karasularının mayınlanmasını protesto ettiğini ve Norveç'te tutumunun pek de açık olmadığını ifade etti. Kuzey Denizindeki deniz harekâtına ilişkin açıklamalarda bulunan Büyükamiral şöyle :

«Kuzey Denizinde durum değişmemiştir. Atlantik'den İngiliz Anavatan sularına dokunmakta olan muazzam bir deniz kuvveti akını tespit edilmiştir. Anavatan tersanelerinde, pek çok gemi tamirde olup bunların arasında bir denizaltı tarafından torpidolanan HMS Barham ve İsveç'e kıyıları açığında muhtemelen mayın yarası alan HMS Nelson da bulunmaktadır.

Deniz Kuvvetleri Sevk ve idare makamı; Bergen'den Shetland'a müteveccih konvoylara karşı ağır suüstü kuvvetlerimizle tearruzi harekâta geçmenin tam zamanı olduğunu ifade etmektedir. Bu suüstü harekâtına paralel olarak İngiliz suüstü kuvvetlerine müteveccih yeni bir dezplakâtı taarruz planı koordineli olarak icta edilecektir. Alman körfezinde, dezplakâtı savunma harbinde üç başarı kaydedilmiştir. Terschelling açıklarında tests edildiği ilân edilen İngiliz taarruzi mayını maniseman mevkiî katiyetle tespit edilmiş bulunmaktadır.

Lutzw (Eski Deutschland) Mart 1940 ayı başlarında harekâta başlayacak olup, teçhizi tamamlanmış, son hazırlıklarını yapmakta olan yardımcı kruvazörlerden beş adetli Şubat 1940 ayı başı ile Nisan 1940 ortası arasında Güney Atlantik ve Hind Okyanusuna gönderileceklerdir.

Halifax açıkları ile Acem körfezine mayın dökülmesi planlanmış ve hazırlıkları bitirilmiştir.

Düşman deniz ulaştırmasına karşı yapılan harekâtın maksat; fazla miktarda düşman ticareti gemisi batırmak değil, uzun bir süre için İngiliz deniz ulaştırmasını devamlı olarak taciz etmek ve açık denizlerde kuvvetli savunma tedbirleri aldirarak düşmanı kuvvet imkânına (Diversiyona) uğratmak ve bu suretle Anavatan sularındaki kuvvetlerini zayıflatmaktır.

Thames ve Newcasile'a karşı muhripierle yapılan harekâtı son derece başarılıdır. Denizaltılar, İngiltere'nin doğu ve güney doğu kıyıları açığına mayın dökmüşlerdir. Batı kıyılarında sükûnet hakimdir. Batı limanlarının öneminden dolayı, buradaki savunmanın kuvvetli olduğu müşahade edilmiştir.

Falmouth'un güney kıyısına, Glyn açıklarına, Lîverpool açıklarına ve Bristol kanalına mayın dökülmüştür. Plymouth ve Portsmouth kıyılarına da mayın dökülecektir.

Bu ilâ üç denizaltı gemisi; mayın dökmek ve denizaltı harbi yapmak üzere Halifax'a gönderilecektir.

Deniz ulaştırmasına karşı icta edilen denizaltı harbinin şiddetlen-dirmesini sağlamak üzere kademele bir şiddetlendirmeye gidilmiştir. Bu hususta politik hiçbir engel bulunmamaktadır. Prensipl olarak İngiltere adaları etrafındaki mahdûd bir sahada taraflarlar da dahil olmak üzere, rastlanacak gemilerin ikaz edlmeden batırılması öngörüldüğünden, adı geçen sahalarda kabahati mayınların patlamak mümkün olacağından aşağıdaki yeni planlar tertiplenmiştir.

— İskocya'nın kuzey doğu kıyıları açıklarındaki saha 03 derece 00 dakika doğu boylam dairesinin doğusuna doğru uzatılacaktır.

— Bristol kanalı açığındaki saha 13 derece 03 dakika batı boylam dairesi batısına, İrlanda denizini de ihtiva etmek üzere uzatılacaktır.

— İngiliz kanalının kuzey methaling; takriben Dover'den Falmouth Head'e kadar yeni bir saha ilâve edilecektir.

Sarı Dava Harekâtının başlama tarihine kadar kamalın baıdan bloklanması öngörülmektedir.»

Büyükamiral Raeder, düşman deniz ulaştırmasına indirilmekte olan darbenin dünya basınında olduğu kadar Almanya içinde de büyük gösterilmesine rağmen, Alman Deniz Kuvvetlerinin bunu yeterli bulmadığını, İngiltere'nin ekonomik boğulmasına hız kazandırabilmek için Kuzey Denizinde ve balı kıyılarında hava kuvvetleri ile işbirliği yapmasının son derece gerekli olduğu ve herşeyden önce İngiltere Adaları üzerine deniz ve hava harbinin tekalif edilmesinde yarar gördüğünü ifade etti.

Büyükamiral Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığına bugüne kadar sayılabilecek emirlerde kara stratejisi esasları çerçevesinde deniz harbinin sevk ve idare edilmek istendiğine değinen Büyükamiral, Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığının personel politikasını beğenmediğini, harp silah ve araçları temini ile denizin kara birliklerinin teçhizatı ile önceliklerin kabul edilemez olduğunu açıkladı.

Alman Deniz Kuvvetlerinin büyük tonajlı harp gemilerine olan ihtiyacına, İtalya'nın harp malzemesi taleplerine ve biraz da politik kontrollara değinen Büyükamiral bu toplantıdan pek hoşnut ayrılmadı. İşkerisinde hâşh olmakla beraber Hitler'in deniz stratejisini anlamaması ve derhal karara varıp katı emirler veremeyişli Büyükamiralin planlarını zamanında ve yerinde ısrarla ıskalamasına imkan vermiyordu.

Şubat 1940 ayının ilk günlerinde İngiltere'nin tekniği olduğu kıyıları devinince yapıdan kıyı deniz ulaştırmasına fazla başarılı olmayan bir sıra hava baskınları tertiplendi. 3 Şubat 1940 günü, dokuz gemilik küçük bir konvoyu yapılan hava baskınlarında sadece bir gemi ciddi hasar aldı.

Ocak 1940 ayının başından Şubat ayı ortalarına kadar Amiral Donitz altı denizaltı gemisini Atlantik'de ve sekiz denizaltı gemisini de Kuzey Denizi'nde devamlı olarak harekatta bulundurdu. Bu süre zarfında 100.000 ton müktesid 22 gemi batırıldı. Konvoylara karşı denizaltıların harekâtı başarılı idi.

1940 Mart başlarında cepheye bulunan denizaltı sayısı ağırla ve azaldı. Şubat ayında oldukça fazla sayıda denizaltı cepheye gönderildiği için bu azalma tabii idi.

Mart ayı ortalarına doğru sekiz denizaltı Atlantik ve altı küçük tonajlı denizaltı da Kuzey Denizi'nde harekât için hazır edilcekti. Amiral Donitz Atlantik'de harekât yapacak denizaltıları konvoylara karşı beraber arap harekâtı şeklinde Kuzey Denizi'nde de İskandinavya'dan İngiltere'ye mütekerrib deniz ulaştırmasına mühterib hücumlar tertiplenmesi şeklinde kullanmayı düşünmekte idi. Bu maksadın tamini için denizaltıları Norveç sahil yakınlarında trafikta geçit mevkiilerinde konuşturulmasını tasarlamış ve her iki harekât alanında görevlendirilecek denizaltılar için harekât emirlerini de hazırlamıştı.

Planlama bu safhada iken 4 Mart 1940 tarihinde Deniz Sevk ve İdare Mekanından, Denizaltı Filo Komutanlığına: «Diğer denizaltı-

ların hareketlerini dindurunuz. Halen Kuzey Denizi'nde görevde bulunan denizaltılar ile Norveç sahillerinde hareket yapılmayınız. Elde mevcut bütün denizaltılarınızı harekâta hazır duruma getiriniz.» emri verildi.

7 Mart 1940 günü Berlin'de Amiral Donitz'e Norveç ile Danimarka'nın aynı zamanda baştan tarzında işin edilecek bir harekâtla ilgili edileceği bildirildi. Hazırlanmış harekât emrinde şu esaslar yer almıştır: Norveç için çıkarma mevkileri olarak Narvik, Drammen, Bergen, Egersund, Kristiansund ve Oslo tercih edilmiştir. Bunlardan başka, Stavanger, Kristiansund ve Oslo'ya hava yoluyla birliklerin sevkii planlanmıştır.

Düşmanın da aynı şekilde Norveç'e kara askeri bir harekâta girişebileceği beklenmekte olduğundan başarıya öncelik alınacak. Düşmanın sert tepkisi beklenecek, Norveç ile Almanya arasındaki deniz ulaştırmasının düşman tarafından kesilmeğe çalışılacağı hesaba katılacaktır. Bütün hazırlıkların 10 Mart 1940 tarihine kadar bitirilmiş olması, ancak harekâta başlama parolasının Batık Denizaltıları bir duruşuna göre verilmesi öngörülmüştür.

Bu harekâta denizaltılara, düşmanın beklenilen mukabil tedbirleri nedeniyle Alman Deniz Kuvvetleri çıkarma imkanlarına dahil oldukları sonra deniz tarafından onları emniyetini sağlamak esas görevi, düşmanın mukabil çıkarmasıyla mücadele etmek tabii görülmüştür.

Amiral Donitz bu görevler arasında kendisine atanmış bir görev çıkardı. Bu, Norveç ile Almanya arasındaki deniz ulaştırmasını kesmeyi deneyecek düşman kuvvetlerine başarılar teminlenmesi.

Filo komutanı, başlangıçta denizaltıları deniz kuvvetlerinin gereceği fiyordların zechi yerlerine konuşlandırarak oralarda sayıların yeterliliği nisbetinde derinliğine bir savunma teşkilatı olmayı düşünmüştü. Ayrılık noktasını Narvik olarak kabul etmişti. Zira diğerlerinden değişik durumu ve Almanya'ya deniz ulaşım dotasyonu ara ettiği itibarıyla ehemmiyetli. Düşmanın ilk niyetinde bir hücumu imkânla bertarafmasını kolay ettirebilirdi.

Düşmanın mukabil çıkarmasıyla mücadele etmek pek kolay olmayacaktı. Muhafaza çıkarma mevkilerinin çok sayıda olmasından dolayı tahare alınmış, fiyordların sadece denizaltılarla savunulmasını kabul edilmeyacağı ortaya çıktı. Çıkarma mevkilerinin tahminindeki hata, doğru mevkilere sayılı kuvvet tahsisi tedbirlerini yaratacaktı. Oana için, bu vazifenin en mantıklı hal çaresi olarak, açık denizde ve tehlikeli müntrakanın yakınında emre hazır denizaltı grupları bulundurulmak şekli düşünüldü. Sayısı düşman, çıkarma teşebbüsünün etkisizliği artırılması, bu grupları ilerletmek veya kaydırmak suretiyle, maksadın teminine çalışılacaktı.

Düşmanın denizi geçme safhasında vurulması her üç maksadın teminine hizmet edecekti. Bu nedenle, denizaltıları aynı zamanda açık denizde düşmanın sayılı yolları üzerine birbirine yakın mesafelere ve izleri, mümkün nisbetinde üstlerin yakınına yerleştirmek uygun görüldü.

Çok taraflı vazifenin icrası çok sayıda denizaltıya ihtiyaç gösteriyordu. Baltık Denizinde yapılmakta olan eğilim dindiruldu ve sili adet küçük tonajlı denizaltı cinsine kabotajlığı emrine verildi. Aynı şekilde henüz sayılı tecrübeleri yapılmakta olan iki denizaltının tecrübeleri komandieri, derhal harekâta hazır olmaları bildirildi. Netice olarak Norveç Harekâtı için oniki Atlantik tipi denizaltı, onbe küçük denizaltı ve sili eğilim denizaltısı harekât hazırlıklarına başladı.

NORVEÇ VE DANİMARKA'NIN İŞGALİNDE DENİZ HAREKÂTI:

Rusya-Finlandiya anlaşmazlığı ile birlikte Almanya ve İngiltere'nin etkileri İskandinav ülkeleri üzerine yoneldi. Almanya ve İngiltere arasında mücadelede Norveç bölgesinin kesin önemi hususunda, her iki devletin de anlaşma bulunmuyordu. İngiltere Hitler eremenliğinin yitilmesine kadar, mücadeleye kararlı idi. Mr. Churchill, 1939 yılının Eylül ayında, barış aktarı olarak kabulnak mümkün olmasa bile İskandinav ülkelerinin İngiliz topologlara girebilmesi için, bir Alman işgali tehlikesinden kurtarılmasını gerektiği görüşünü savunuyordu. Alman deniz alıstırması, bütün İngiliz deniz kuvvetinin mevcudiyetine rağmen, Narvik'den yapılan maden nakliyatı için taraftar antedarı bir mücadeleyle karşılaşmadan yarelenabiliyordu. W. Churchill, Norveç'in tarafkışını korumasının artık İngiltere'nin çıkarları bakımından bir yareci olmadığına inanmıştı.

W. Churchill ve Admiraltî, Norveç karasularının mayımlanması hususunda ısrar ettikçe de hemen bir netice alınması mümkün olmadı. 16 Eylül 1939 tarihli bir mektuba, bu konuyu maddî ve manevî yenden aldıkça genli teyollara getirdi. Bu mektuba Norveç karasularında mayımlanması yensine Bergen ve Narvik limanlarının işgalini de ihtiva ediyordu. Mektubunda: «Eğer bir bu sırada, gayri insani davranarak, devletler hukukunun rekken ihmal edilmesi bizi, tarafız devletlerin sempatisinden yoksun kılmasa» deniyor ve «Birleşmiş Milletler adına geçicilik ve garanti edilerek istediğimiz devletler hukuku müayyidelerini geçici olarak tamamen yürürlükten kaldırma hak ve hat- ta yürürlüğüne sahibiz. Küçük devletler, onların loak ve hürriyeti için savasarak, elimizi kolumuzu bağlamazlar» diye devam ediyordu.

Finlandiya'ya yapılan Rus taarruzu W. Churchill'in eline, Kuzey İskandinav'ya'ya müdahalede bulunabilme için büyük bir sarsı verdi. Ancak İngiliz Harp Kabinesi emdilik atadı ve atak deniz bakanının arkasından gelmek istemiyordu. Bununla beraber, Harp Kabinesi kuvvet komutanlarını, Finlandiya'nın muhtemel bir istikana karp gerekli harekât planlarını hazırlamakta görevlendirdi.

Bu aralarda, İngiltere ve Fransa'da Rus-Fin Harbini bahane ederek, Kuzey Norveç'e bir çıkartma yapılması eğilimi bir hayli büyüdü ve gıcıldı.

15 Ocak 1940'da Fransız Cephesi Başkomutanı General Gamelin, İskandinav'ya'da yeni bir harp planı yaratmasını ne kadar önemli olduğunu hususunda Fransa Başbakanının dikkatini çekti.

General Ganselin, müttefik kuvvetleriyle Petsamo'ya bir çıkarma yapmayı ve koruyucu bir bölge olarak da Norveç'deki liman ve hava alanlarını işgal etmeyi öngörüyordu. Bu harekât gerektiğinde, İsveç'in Gällivare maden ocaklarının işgaline kadar genişletilebilirdi.

Paris'de bulunan Müttefik Yüzbaşı Harp Konseyi 3 Şubat 1940 günü, politik nedenlerden ötürü gönderi birlikler adı altında kamufle edilmesi gerekli görülen be ilâ dört İngiliz ve Fransız tümeninin Finlandiya'ya yardım olarak teskiline karar verdi.

İngiliz askeri yetkilileri Petsamo'ya bir çıkarma yapılmasını imkânsız bulduklarından buna karşılık Norveç'e bir çıkarma yapılarak özellikle Gällivare maden bölgesine nüfuz etmeyi öngörüyorlardı. Planların ısmal edilmesini ve gerekli hazırlıkları tamamlanmasını müteakip harekâta başlanmak istendiğinde, Finlandiya'daki harbin tahmin edilenen daha erken bitmesi olduğu görüldü.

Pekâlâ, bundan daha önce Şubat 1940 ayı ortalarında İngilizler, Alman gemisi Altmark ile aralarında bir olayın meydana gelmesine neden olmuşlardı. Altmark gemisi, Güney Atlantik'de Graf Spee den müharebe kruvazörüne jeleistik destek sağlama ve saptadılan veya başarılan gemilere mensup yakıtık üyüz kadar İngiliz mürettebatını bir vesilede bulundurmaktaydı.

Aktı geçen gemi, Şubat 1940 ayı başlarında Islandia ile Frader adaları arasında tesis edilmiş olan İngiliz ablukasını yarıp geçmeyi başarmıştı.

Altmark, Norveç karasularını takiben anavatanına dönmüş seyrinde Stavanger ile Kristiansund arasındaki Jøssing fiorduna girdi. Daha önce mevcudiyeti tespit edilmiş olduğundan Altmark bir İngiliz muhrip filosu tarafından takip edilmekte idi. İngiliz muhribi HMS Cossack Altmark'ı takiben ve iki Norveç garbotunun kama kovmasına rağmen fiorda girip gemiye abotla oldu. Alman gemisi anterpen edildi ve İngiliz mürettebatı da karıtarıldı. Alman mürettebatının bir kısmı esir alınırken diğer bir kısmı da kaçıp kurtulmayı başardı.

Bu olayda, gerçekten kıman tarafındaki hükümlerini ihlal etmiş olduğu hakkındaki görüş ve düşünceler pek farklıydı. Harp halinde bulunan devletlerin, menfaatlerine nasıl uygun düşüyorsa, durumuna göre yorumlamak ve açıklamak egiliminde olmaları açık ortada idi.

Bu olayın gelişmesi ile neticesinin (yı değerlendirilmesi) ve buna göre de harekât edilmesi artık kaçınılmaz bir hal almıştı.

Anlaşmazlık hususunda tarafsızlığın herhangi bir anlamı kalmayacağına dair İngilizlerin benimseneyip, tekraren savunulmaları anlayışın ışığı altında Hitler bu olaydan sonra önceden kendisine emsine soluma fikri çok çabuk benimsedi.

Bu sırada müttefikler de büyük bir gayret sarf ederek İsveçlilere meselesini çözmeye yöneldiler. Bu arada W. Churchill'in amacın tahakkuk ettirebilmek için gayretli bir hayli arınış ve terleştirmişti. Bu gayret ve girişimler sonucu İngiliz Bahriye Bakanı W. Churchill; ge-

İç Bâşbakanı Mr. Chamberlain ve gerekse yeni iktidara gelmiş Fransız Başbakanı Reynaud'un tasvibini almayı başardı.

Müttefik Yüksek Harp Konseyinin Londra'da 23 Mart 1940'daki oturumunda; «5 Nisan 1940 günü Norveç karasularının mayınlanması ve Almanya'nın reaksiyonunun beklenmesi halinde, Narvik'in müttefik kuvvetlerce işgal edilerek, madden nakli hattı üzerinde İsveç sınırına kadar ilerlemek üzere bir müttefik tugayının sevk edilmesi» kararı altına alındı.

Diğer yandan teşkil edilecek müttefik kuvvetleri; Stavanger, Bergen ve Drontheim'e çıkarılma yapacaklar ve bu limanların Almanlar tarafından kullanılmasını engelleyeceklerdi. Fransız askeri yetkililerinin harekât planına titizlikle baktıkça acri olduğundan anlaşma pek kolay sağlanamadı. Neticede harekâtın 8 Nisan 1940 günü ıcrasına karar verildi.

Harekât planlarından birisi «Wilfred» kasa adını taşıyor ve Norveç'e girme yerlerinin mayınlanması içeriyordu. Narvik'den yapılacak denizli nakliyatının bu şekilde kesilmesine elbette Almanlar karşı koyacaklardı. Bunu önlemek için de uluk bir İngiliz ve Fransız kuvvetinin Narvik'e gönderilmesi ve bu kuvvetin yalındaki İsveç sınırına kadar ilerlemesi de bu harekât planında yer alıyordu.

Diğer yandan Güneydeki Drontheim, Bergen ve daha Güneyde Stavanger'in de düşmana kapatılması maksadıyla bu bölgelere plan «R-4» gerektince çıkartmalar yapılacaktı.

Böylece Nisan 1940 ayının ilk haftası içinde Alman askerleri Norveç'e girerek üzere çeşitli harp gemilerine bindirilirken, İngiliz askerleri de sayıca az olmakla beraber aynı yerlere gönderilmek üzere Clyde'daki nakliye gemilerine ve Forth'daki kruvazörlere bindiriliyordu.

Norveç ile Almanya arasındaki ulaşılmaya denizcilerle tesarruf edilerek, Norveç karasularına mayın döktülecek, Fransız Deniz Kuvvetleri, bir kruvazör, dört yavuzca kruvazör, altı mihriye ve sekiz denizaltı gemisini Harwich Üsüne kaydırarak, bir Fransız dağ tugayı (18.000 kişi) ve bir İngiliz tugayı, Narvik, Drontheim, Stavanger ve Bergen limanlarına çıkartılacak ve bu harekât deniz ve hava kuvvetleriyle de desteklenecekti. Bahru verileri çıkartmaların ıcrası günü 5 Nisan 1940 idi.

İngiltere ve Fransa 5 Nisan 1940 günü Norveç ve İsveç Hükümetlerine: «Almanya'nın kendi harp gayretine laydahi olacak kaynakları ile geçirmek maksadıyla yapacağı girişimlere mani olmak maksadıyla İngiltere ve Fransa'nın gerekli önlemleri almak kararında bulunduğlarına» bildirdiler.

Almanlar derhal bundan haberdar oldular. Norveç Hükümeti bu uyarı şiddetle protestosunu etti.

Müttefiklerin çıkartma hazırlıkları meselesi 5 Nisan 1940 gününe kadar tenakuslanmadığından Plan «R-4»ın ıcrasına başlanamadı. Fakat Alman tesarruflarının başlamasından önce bütün müttefik faaliyetleri

Narvik Limanına giriş yollarından biri olan Væstfjorden Boğazi ve Drontheim'in (İsveç) ve Alesund önlerine bir mayın maniası tesis etmekten ibaret kaldı. Bu mayın dökme harekâtı, HMS Renown muharebe gemisi, HMS Birmingham kruvazörü ve sekiz Muhiribin himayesinde dört Muhirip tarafından icra edildi. Bu harekât sırasında İngiliz amiralin Hlosu Scapa-Flow'da bulunuyordu.

İngiliz ve Fransız Büyükelçileri, 7/8 Nisan 1940 günü Norveç karsularına mayın dökmek mecburiyetinde kaldıklarını Norveç Dışişleri Bakanlığına bildirdiklerinde, Almanlar Narvik rotası üzerinde ilerletmekte idiler. Tesis edilmis bulunan mayın maniası sarımsıya karşı emniyete alınmadığından bir kıyınat ifade etmeyecekti. Hakikaten Norveç'liiler büyük bir sükunet ve rahatlıkla bu mayın manialarını kimsa zamanda temizleyebildiler.

Norveç'i istila edecek olan Alman Kuvvetleri esasen yolda idi ve bu mayın dökme faaliyeti kendisini maszur göstermek için Hitler'in propagandasına hizmet etmiş oluyordu.

Büyükamiral Raeder genel olarak projelerini: Norveç Limanlarının legalini deniz mücadelesinin ilk faaliyeti olarak daha önce tavsiyelerde bulunmuş olan Amiral Wegener'in görüşlerine istinad ettirmişti. Fakat Norveç Limanlarının legalini ancak Alman Donanmasının açık denizlerdeki harekâtını iyileştirebilecek kadar kuvvetli olduğu takdirde bir inama ifade edebilirdi.

Alman Donanmasının bilgisi ve kuvvetli kişileri de gözde amirallerinden birisi olan Amiral Rolf Carls, 1939 Eylül ayında harâm başlamasını mütrakip, Amiral Raeder'e gönderdiği muhtelif mektuplarında «Norveç kıyılarının Almanya tarafından legal edilmesinin önemli» belirtmiş bulunuyordu. Büyükamiral Raeder zaten bu konuda fazlâklı idi, 3 Ekim 1939 günü, Polonya Harekâtı bittiginde, Deniz Savk ve İdare Makamına gitti bir takım sorular sorular ve «Rusya ile Almanya'nın ortak hakkı» altında Norveç'deki bazı biserin masl elac edilebileceğini araştırılmasını» istemiş, Bu arada Amiral Deniz İleri Büyükamiral Raeder'e yaptığı başvuruda bilhassa Drontheim ve Narvik Limanlarının kendisini ilgilendirdiğini ifade etmişti.

Gerekli bütün incelemeleri çok kısa zamanda tamamlayan Büyükamiral Raeder, Norveç'de gerekirse Rusya'nın yardımı ile deniz biserinin elde edilmesinin önemli belirtti raporunu 10 Ekim 1939'da Hitler'e sundu. Alman Deniz Kuvvetleri bu konuyu ilk defa olarak Hitler'in ilkkatına sunuyordu.

Büyükamiral Raeder, güncesinde ve Nürnberg'teki ifadesinde Hitler'in Norveç problemini herşey anladığını, bu husustaki düşünceleri ile hazırlıkların yapılması olarak kendisine vermesini istediğini belirtmektedir.

Ancak, Hitler ve Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı (OKW) Karargâhı Batı Harekâtı Planlaması ile meşgul bulunduğundan Norveç problemi iki aya yakın bir süre unutuldu.

Durumu çok yakından takip eden Haeder, her fırsatta Hitler'e danıştı ve kayınlarını denizden geri kalmadı ve Kuzey Denizindeki filoya komuta eden Amiral Rolf Carls'a, Norveç liman ve denizini isgale her an hazır olması hususunda direktif verdi.

Norveç problemi ile ilgili olarak ancak iki ay sonra yeniden Hitler tarafından ele alındı. Çünkü nedenler bu probleme öncelik tanınmasını gerektiriyordu. Bu nedenlerden biri kıyın bastırmasıydı. Almanya'nın varlığı İsveç'ten gelmekte olan demir cevherine bağlıydı. Almanlar herbin ilk yılında 15 milyon (on tüküründeki yıllık tüketimin 12 milyon tonunu İsveç'ten sağlayabileceklerini umuyorlardı. Sıcak aylarda bu cevher Kuzey İsveç'ten Bothnia Körfezine ve oradan da Baltik volcya Almanya'ya geliyordu. Baltik Deniz İngiliz tutuştu, hava ve denizaltı gemilerine kapalı olduğu için bu taşıma harp zamanında bile geç olmuyordu. Ama kış aylarında Baltik Deniz kalın buz tabakasıyla örtüldü olduğu için bu yol kullanılamazdı.

Demir cevherinin transit İsveç yakınında bulunan Norveç'in Narvik Limanına getirilmesi ve buradan da Norveç kıyıların izleyerek Almanya'ya iletilmesi gerekliydi. Bütün bu nakliyat sırasında demir cevheri rüküü Alman gemileri Norveç kıyılarını izleyerek, İngiliz deniz ve hava kuvvetlerinin taarruzlarından korunacaklardı. Hitler'in Alman Deniz Kuvvetlerine ilk tavsiyesi elbette, Norveç'in tarafızlığı çok yararlıydı. Almanya ancak bundan yararlanarak stratejik püncde olan demir cevherini İngiltere'nin müdahalesi olmadan elde edebiliyordu.

Almanya Rus-Fin Harbini çok iyi değerlendirdi. Finlandiya'ya yardım mektabıyla iki İskandinav ülkesinin kuzey geçitlerinde müttefiklere geçit verdiğini ya da müttefiklerin böyle bir geçidi ele geçirebileceği takdirde, asker nakliyatının idamesi bahanesiyle, Almanya'nın İsveç'ten getirdiği demir cevherinin tamamıyla kendiceğini hemen deşlendirdiler. Bu tahmin hakikaten doğru idi.

Hükümeti Haeder, geç alınmasından korkuyor ve çok endişe ediyordu. Bu endişelerini tekrardan Hitler'e aktı. Fakat Hitler; İngiliz ve Fransızların İskandinav Stratejisine vergebölelerini kabul edilmeyen bir fikir olduğuna hükmetti.

Şubat 1940'da Norveç ülkesinde cereyan eden Altmark İkmal gemisi olayı, Almanya'nın endişelerini körükledi. İşte bu olay Hitler için herdağı tasarıv danda oldu. İngilizlerin kendi karasularında yapacakları bir kuvvet gösterisine Norveç'ilerin eldeki bir şekilde kara koyunacaklarını anladı.

Hitler, 19 Şubat 1940 günü General Jodl'a «Fall Weserübung» hareketi ile ilgili planların bir an önce tamamlanmasını emretti. Ancak hazırlıklar oldukça derin bir sahada olmasına rağmen hareketi sevk ve idare edecek komutan henüz belirlenmiş değildi. Başlık Kuvvetler Yüksek Komutanlığı Başkanı General Kettel, Birinci Dünya Harbinde Finlandiya'da General Van Der Goltz Tümeninde görev yapan General Nikolaev Von Falkenberg'a teklif etti. O sırada General Falckenberg, batıdaki kolorduların birinde komutandı.

2) Şubat 1940 günü General Falkenhörst ile görüşen Hitler, ögle üzeri kendisini Danimarka-Norveç Harekâtının sevk ve idaresi ile görevlendirdiğini ve bu harekât ile ilgili görüşlerini hemen hazırlayıp aynı gün saat 17.00'de kendisine sunmasını emretti.

Hitler, daha önce yapılmış harekât hazırlık ve planından hiç haberi olmayan generâlin kısa sürede hazırladığı planı hemen kabul etti. Norveç'in belli başlı beş limanı, yani: Oslo, Kristiansund, Bergen, Drammen ve Narvik Limanlarına bir tümen demirli edilecekti. Oslo ve Stavanger'e hava indirmesi yapılacak. İki dağ tümeni harekâta hazır bulunacak. Kopenhag da kuvvetli bulaştırılmak için kuvvet gerekecekti.

Büyükamiral Raeder, 23 Şubat 1940 Norveç durumu ile ilgili görüşlerini son defa olarak Hitler'e arzetti.

«Demir cevheri ulaştırma yolunun ve aynı zamanda genel durumun emniyeti bakımından en mükemmel hareket tarzı, Norveç'in tarafsızlığını korumaya etmiş olmasının

Elasen evvelce hareket etmiş olduğum gibi müsaade edilmeyecek tek husus, Norveç'in İngiltere tarafından egeldir. Buna ne bahasına olursa olsun engel olunmalıdır. Norveç'in İngiltere tarafından egeli, İsvetç üzerindeki müstenik baskısını artırır, harbin Baltık memleketlerine yayılmasına neden olur ve İsvetç'den demir cevheri alınmasıyla durur.

Norveç'in tarafımızdan egeli muayyen bir zaman için Narvik'den yapılacak deniz ulaştırmasının büyük bir yük olacaktır. Çünkü 800 deniz miline yakın bu deniz ulaştırma yolunun himayesi sağlamak çok güçtür. Bu yolun himayesi çok sayıda denizaltı ve hava kuvveti kullanılmasını zorunlu kılacaktır. Birçok gıda kanallarımdan oluşan denizaltı gemilerinin kolay deniz ulaştırma yolununası baskınları mümkündür. Bu ulaştırma yolu üzerinde bütün risk teminle kabul edilmiştir. 25-3 milyon ton demir cevheri kaybedilmiş olacaktır. Halbuki İngiltere Norveç'i egel ederse harcı kaybedecektir. Fakat İsvetç his Norveç'i egel edecek olursak İsvetç üzerinde bütün risklerimiz kabul ettirecek bir baskı yaratmış oluruz.

Büyükamiral Raeder'in bu görüşleri arasında, Norveç üzerinin tarafsız deniz harekâtını baskıları hakkında hiçbir fikir yürütmemiş olması dikkat çekicidir.

Bütün görüşleri aygırı bulan Hitler, çeşitli potansiyel girişimler ile Norveç'in Almanya tarafına döndürülebileceğine ile kesin karar verince, 1 Mart 1940 günü «Fall Weser» harekâtı için gereken emri imzaladı ve neşrettiler. Emir şöyle idi:

«İskandinav'da durumun gelişmesi, Danimarka ve Norveç'in egeli için gereken bütün hazırlıkların bitirilmemesi gerekir. Bu harekât, İngiltere İskandinav'a ve Baltık Denizi'nden bir çıkışına harekâtı yapmalarını önleyecektir.

Ayrıca bu harekât, İsvetç'deki demir cevheri bulaştırma de garanti altına alacak, deniz ve hava kuvvetlerimize İngiltere'ye karşı daha güçlü bir stratejik baskı hatta sağlayacaktır.

Buism askeri ve politik geriliminin İskandinavya devletleri kampındaki durumunu göz önünde bulundurarak «Fall Weserübung» harekâtında kullanılarak kuvvetleri çekildiği kadar az kullanılacak. Bu kuvvet azlığı, ayrıca hareketlerin, taslon ve surpris çıkışlarla dengeleştirilmiştir. Prinsip olarak harekâtın amacı bir legal harekâtı gibi görünmesi için elimizden geleni yapacaktır.

Harekâtın amacı, İskandinav Devletlerinin tarafındakı korumaktır. İşgmin başlangıcında ileri hücumatından gesele taleplerde bulunulacaktır. Gerekirse, Donanma ile Hava kuvvetlerinin yapacakları gösteriler istenilen tepkiye yarlıacaktır. Buna rağmen karp konulacak olursa bu durumunla edilmesi için bütün askeri tedbirlere başvurulacaktır.

Danemarkta sınırların geçilmesiyle Norvege girilme zamanı aynı zamanda rastlamalıdır. İskandinav Devletleri ile Batılı döymenların bir surprisle karşılaşmaları çok önemlidir. Gerekli hâlede denize açıldıktan sonra söylenecektir.

Böyükamiral Raeder, «Fall Weserübung» Harekâtına ilişkin deniz harekâtı planını 9 Mart 1940 günü Hitler'e sundu. Acil bir harekâtın deniz harekâtı planı, tehlikeli bir harekâtı ilhiva ettiği gibi bütün harp prensiplerine de aykırı bulunuyordu.

Hitler, 1 Nisan 1940 günü sâfeden sonra Göring, Raeder ve General Falkenhorst ile usun bir toplantı yaptıktan sonra «Fall Weserübung» Harekâtının 9 Nisan 1940 sabahı saat 06.10'da başlayacağını bildiren resmî emrini çıkardı.

Aynı gün Böyükamiral Raeder, deniz kuvvetlerine aşağıdaki emri yayınladı:

«DENİZ KUVVETLERİ BASKÖMÜTANLIĞI»

Berlin, 1.4.1940

WESERÜBUNG'UN İCRASI HAKKINDA :

Führer ve Baskömütanı, Harp Kuvvetlerine, haralı Alman menfaatlerinin sağlanması için, başarılarla halinde harbin idaresine etkili olmaları için emreder bulunana bir görev vermiştir.

Çıkarmanın icta ve nihayeti, öyle bir harekât safesinde yapıldaktır ki, burada Almanya değil fakat İrlanda ile ilin deniz kuvvetleriyle denizlerin kontrolünü sağlanmaya mektedir. Buna rağmen, şer bir kasnaktan albede düşen gerinin büyüklüğüne idrak eder ve kendisine verilen hedefe ulaşmak için gereken büyük kuvveti gösterir. Bu haralı çıkarmaya emirler.

Ortaya çıkarak yeni deniz ve usayların akışını önceden kestirmek zımnından değildir. Tevribe edilmis ki, idlin ve usayın; kurumlu olduğu için gizli, azınlık ve maharetle başarılar altında bulunmalarını tarafındadır.

Harekatin başarisi için herseyden evvel gereken husus baskin ve sür'atle hareket etmektir. Kudemli komutanlardan erine kadar, çıkacak her türlü zorluk karşısında, kendilerine verilen imkanlara ulaşmak için bükülmez bir metanetle kuvvetlerini sevk ve idare etmelerini beklerim. Onlardan mahalli savunma tertibatı ve kıyı muhafaza ve kıyı istihkamları tarafından cesaretlerinin kırılmasına müsaade etmeden, büyük bir metanet ve azimle çıkarma imkanlarına girmelerini beklerim.

Kuvvetlerimizin ilerlemesini alıkoyucu veya menedici her girişim yok edilmelidir. Karşılaşılabilecek her türlü direniş, harekati emirlerindeki direktifler çerçevesinde şiddetle kırılacaktır.

Düzenlenen harekatta deniz kuvvetleri büyük bir rol oynamacaktır. Bu nedenle, harekatin başarisi için de her engeli yıkmak azmi, çok büyük olmalıdır.

Hakkı davamız olan inancımız ve Führer'imiz ve Başkomutanımıza sarfedilmiş itimadımız, her zaman olduğu gibi bu givende de başarının bilini taraflarımızda olacağı emniyetini bize vermektedir.

Bu emir, harekatin başlaması geçildiği sırada en küçük xaliy ve efrata kadir duyurulacaktır.

Büyükamiral Raeder
Deniz Kuvvetleri Başkomutanı

Hitler, karışmanın mekkanını en son durumda açıklanmıştı. Asıl hedef, düşmanın Norveç'e verilemesine mani olmak ve deniz baskını ile mal yolunu emniyet altında bulundurmaktır. Hitler'in direkt emrinde bulunan General Von Falkenhorst, kara, deniz ve hava kuvvetlerinden mütesekkil bir kuvvetle heyeti ile bütün kuvvetlerin komutasını deruhte etmiş bulunuyordu. Danimarka'ya septedacak kuvvete hava generali Kausch, Deniz Kuvvetleri Amiral Carl ile Amiral Saalwachtler ve Hava Kuvvetlerine de Tümgeneral Gieseler komuta edecekti.

Saptanan zaman cetveline uygun olarak harekât: başlanıç zamanı olan 9 Nisan 1940 günü saat 05.15'ten birkaç gün önce önce ve orada kullanılmak birliğin ağır malzemesiyle yüklü fakat ticaret gemisi olarak kamuflie edilmiş Narvik'e tahsis gemilerin inmandan ayrılışı ile başladı. Bunları diğer nakliye gemileri takip etti. En son kademede de kara çıkarma birlikleriyle yüklü ve aynı zamanda çıkarma harekatinı destekleyip himaye de edecek olan deniz kuvvetlerine mensup gemiler imkanlarından ayrıldı.

7 ve 8 Nisan 1940 günleri en gergin ve tansiyonun en yüksek olduğu günlerdi. İngilizlerin, 8 Nisan 1940 günü Norveç sularında ne yapmak niyetinde oldukları halen Almanlar tarafından bilinmiyordu. Norveç karasularının mayınlanması karşı Almanya'nın reaksiyonları da gününme alındığında, İngiliz usulünde harekatta bası durumunda bekletilen İngiliz Anıyatan Filosunun mevcudiyeti bilinmiş olsaydı, acaba ne gibi kararlar verilmiş olurdu?..

Norveç karasuları önünde İngiliz Deniz Kuvvetlerinin icra etmekte olduğu sıkı kontrol ve gözetleme sırasında, bu İngiliz denizaltı gemisi 7 Nisan 1940 akşamı, bir ağır kruvazör refakatindeki bir Alman filosunun Skagerrak'ta Norveç güney kıyılarındaki Cap Lindesnaes istikametinde bir rotada seyrettiğini gördüğünü bildirmesi olağandışı bir şey değildi. Rapor eden bu kuvvet, çok erken saatlerde Humandun hareket eden Narvik'e tahdatsiz görev üretti idi. Bu temas raporu üzerine ilerinde bulunan İngiliz Anavatan Filosu derhal alarmına geçirildi.

Saat 20.30'da İngiliz Anavatan Filosu üç tane muharebe gemisi, bir kruvazör ve on muhrip olarak Scapa-Flow'a, az sonra da ikinci kruvazör filosu Rosyth üssünü terketti.

İngilizler gelişen durumu değerlendirmede tereddüt içindeydiler. Almanların esas itibarıyla ne yapmak niyetinde oldukları hakkında, tam bir fikre sahip değudiler. Müttefiklerin Norveç karasularını tahayyinatları üzerine acaba Almanya bir teakalyon mu göstermek istiyordu. Bu bir deniz muharebesi ile sonuçlanabilirdi ama bütün bu tahminler tahakkuk etmedi.

3 Nisan'da Roslöcher Humandun'da büyük kafa toplanmalarının bulunduğu dair haberler Londra'ya ulaşmıştı. Bundan kısa bir müddet sonra da: Stockholm yolu ile, önce safırı tarafından Berlin'den derlenen ve onlara göre 200.000 ton tularında nakliye gemilerinin, Sietun ve Swinemünde'de toplandığına dair haberler Londra'ya ulaştı. Müttefiklerin ve Norveç kıyılarında bir nakliye gemisinin batırıldığı, birçok Uniformalı kazasedenin karaya çıkmayı beğardığı bildirildi ve bunların, İngilizlere ve Fransa'ya karşı yurtlarını savunmakta olan Norveçlilere yardım etmek için, Norveç'e gitmekle oldukları ilh-ve edildi.

Bu haber Norveç'de seferberlik tertiplerinin alınmasına neden olurken, Londra'dan hiçbir tepki gelmedi. Belki Londra; Kuzey Denizi'nde bir deniz muharebesini beklemekteydi.

8 Nisan 1940 günü hava tamamen kapalıydı. Uçak gemileri uçaklarını uçarlamıyordu. Bugün sadece onemli sayılabilecek bir olay cereyan etti.

Norveç karasularına mayın dokmekle görevli birliğinden ayrı düşen HMS Glowworm İngiliz muhribi saat 08.00'da Drontheim'in kuzeyinde bir Alman muhribine ve müttefiklerin de üssün Alman süstü kuvvetlerine rastladığını rapor etti ve saat 09.45'de, ilerleri de bu muhripten hiçbir haber alınmadı. Görev imkânları son derece kısıtlı olan bu sahada İngiliz muhribi aniden çok yakın mesafede Alman ağır kruvazörü Amiral Hipper ile bir çatışma rotasında teması gelişti. Arık yapılacak hiçbir manevra yoktu. Gemilerin çarpışması sonucu HMS Glowworm battı. Amiral Hipper'de de 120 kadem genişliğinde bir yara açılmıştı ve bu olay geminin hareketleri sikkonularak Drontheim'e sığınmasına neden oldu. HMS Glowworm muhribi batırılmakla beraber, Alman süstü birliğinin önlenmesi için yetimelerine yarayacak alarm baretü de İngiliz Anavatan Filosuna verilmiş oldu.

Hedef limanlarına doğru intikal seyirlerine devam eden bütün Alman nakliye ve harp gemileri bu deniz geçiş seyri süresince hiçbir yerde İngiliz donanmasına mensup hiçbir gemi ile karşılaşmadı. İki kritik gün geçmişti.

9 Nisan 1940 sabahı erken saatlerinde Oslo ve Kopenhag'daki Alman büyükelçileri, aynı meslede birer nölayı Norveç ve Danimarka yetkililerine verdiler. Notalarda, adı geçen iki devletin tarafsızlığını, İngiliz ve Fransızların doğrudan vaki olacak baskısından korunmasının ve harbin İskandinavya araziğine, bu iki devlette düşünülen yapılmaması önleminin, Alman müdahalesini kaçınılmaz bir zaruret haline gelmesine neden olduğu ileri sürülüyor ve Alman hükümetinin aracının iki memleketin barışçı yolun ılgail olduğu, ancak vaki olacak her direnişin merhametsizce kırılacağı ve direnmenin gereksiz yere kan dökülmesine neden olacağı bildiriliyordu.

Danimarka, Almanya'nın isteklerine hemen hemen hiç direnmemişti. İlgali için gönderilen kuvvetler, iki piyade tümeni ve bir motorlu azer tugayı ile Almanya-Danimarka sınırını belirlenen zamanda geçerek harekâta başladı. Artık Jutland yarımadasının istilası başlanıyordu ve bu istilanın neticesi hiçbir şüphesiz ve kuskuyu yaratmıyordu.

Hava istilasına birlikleri, Norveç'e yapılacak Alman Hava Kuvvetlerinin daha sonraki harekâtı için bir aşırma noktası olarak çok gerekli olan Aalborg hava alanını ele geçirdi. Fühnen adasındaki Middelfart ve Nyborg, koca Seeland adası batı kıyısındaki orsör, küçük çaplı bir çıkarma harekâtı ile ılgail edildi. Böylece, küçük ve büyük Belt'in en önemli Balık Denizi girişleri Almanların eline geçti.

Warnemünde'de bir denizyolu feribotuna bindirilen zırhlı birlik, Faldern'in güney kıyısındaki Gledser'de karaya çıktı ve burada Von Dönhof'da kadar ilerledi. Demizden gelen kuvvetler kısa zamanda Kopenhag'ı ılgail ettiler. Kopenhag'ı ılgail eden kuvvetler birkaç uçak tarafından korunan iki küçük nakliye gemisiydi.

Hemen hemen hiçbir mukavemetle karşılaşmadan bu kuvvetler, onunda kralın emri üzerine yayıl garnizon birliklerinin direndikleri zihna yansıttılar ve karaya bir tabur kadar asker çıkarıldı. Danimarka'nın ılgail ile, Norveç'e uzanan geri bağlantılara karşı yönelebilecek tehlike önlenmişti.

Norveç hükümeti, memleketin ılgail hakkındaki Alman isteğine ılgail karşı çıkmakla beraber, bu isteği daha başından itibaren tamamen kesin bir şekilde reddedici davranış içinde de tutmamıştı. Ancak Hitler, Oslo'nun zaptından sonra, memleket içinde tamamen güvenini yitirmiş olan Quisling'i Başbakanlığa ataması üzerine ısrar ettiği zaman, ılgail başından beri olumlu cereyan eden görüşmeler çıkmazla girdi ve kesildi.

Bütün memleket aethına mağlup duruşundaki altı yayıl Norveç tümeninin, yalnız başlarına beklen tarzında yapılan Alman çıkarmalarına karşı mücadeleyi kazandı. Ancak şuna yok denecek kadar yayıldı. Fakat yine de, deniz hakimiyetine sahip olan batı devletleri üstünlük sağlayınca kadar, bu birlikler mukavemete devam edebiliyorlardı.

9 Nisan 1940 günü sabahın erken saatlerinden geç vakitlerine kadar İngiliz Deniz Kuvvetleri, durumu aydınlığa kavuşturmak ve Alman kuvvetleriyle temas sağlayabilmek için çalıştı. Bu bölgede hava Almanlardan yana idi. Fırtınalı bir gündü. Aniden çıkan kuvvetli rüzgâr deniz kaldırmıştı. Kar fırtınası görüşü azaltıyor, şiddetlenen deniz gemilerin istenilen süratli yapmalarına engel oluyordu.

İngiliz Anavatan Filosu alınan istinbarat raporlarına göre Alman kuvvetlerini karşılamak üzere denize çıkmıştı. Kotu hava şartlarının hüküm sürdüğü Bergen açıklarında HMS Renown ile Scharnhorst ve Gneisenau muharebe kruvazörleri temas sağladı. Fakat birkaç salvo tetkisinden sonra Alman gemileri süratle kar ve sis içinde kayboldular.

Alman Hava Kuvvetleri açık denizde bulunan İngiliz Anavatan Filosuna mensup limfeler ile temas sağlayınca bunlara taarruz etti. Bir muhrip battı, HMS Rodney isabet aldı ve iki kruvazör de hasara uğratıldı. Ancak HMS Truant denizaltısı, küçük bir Alman kruvazörü olan Karlsruhe'yi Kristiansund önünde batırmayı başardı. Bundan başka Bergen taarruz grubu himaye kuvvetine mensup Königsberg kruvazörü, Bergen onlerinde İngiliz uçakları tarafından batırıldı.

Bütün bu karşı koyışlara rağmen, hiçbir yerde Alman Kuvvetlerinin görevlerini yerine getirmelerine engel olunmadı. Oslo'ya yapılan Alman taarruzu, en şiddetli mukavemetle karşılaştı. Blücher kruvazörü sabahdayın erkenden 55 mil uzunluğundaki Oslo fiordunda genel kuzey istikametine seyrederken, bir Norveç sahil bataryasının ateğine maruz kaldı. Topçu ateşi son derece sıhhatli idi ve Blücher bir mukabelede bulunamadan aldığı isabetler sonucu battı. Genel komutanı ile gemide bulunan tümen komutanı gemi batana kadar güvertede kaldılar ve bindirilmiş kıranın ve genel personelinin çoğunun yapıkları gibi yüzerek sahile varabildiler.

Alman Hava Kuvvetleri ve deniz birliklerinin yoğun destek ateşleri ile Oslo müstahkem mevkiileri şiddetli bir baskı altında tutuldu. Bütün mukavemet ve direniş noktaları akşam güneş batana kadar söndürüldü.

Kristiansund müstahkem mevki, üç muhrip ile Karlsruhe kruvazörüne bindirilmiş bir tabur kadar kuvvet tarafından oldukça güçlüklerle karşılaşılarak zaptedildi. Genel olarak, 9 Nisan 1940 akşamı tam bir başarı sağlanmıştı.

Kuvvetli Hava Birlikleri ile altı kruvazör, on dört muhrip ve çok sayıda yardımcı gemilerin destek ve himayesinde 12.000'den fazla insan, üç tımanın ilk dalgası olarak, Oslo, Kristiansund, Stavanger, Bergen, Drammen ve Narvik limanlarına çıkmıştı.

Batıda Stavanger civarında bulunan yegane kullanılabilir durumdaki hava alanı da artık Alman kuvvetlerinin elindeydi. İngiltere ile başlayacak olan çetin mücadelede, bu hava alanı büyük rol oynayacaktı.

Norveç harekâtı için Amiral Dönitz: denizaltılarının her birinin seyir şifalı ile komutanlarını harp tecrübelerine bağli olarak bir görev

ve dağılıp planı yapmıştı. Çıkarma yerlerinin emniyeti için; Narvik önünde dört denizaltı ile derinliğine bir perde, Drontheim önüne iki denizaltı, bir grup, Bergen önünde liman girişini tamamen kapıyacak şekilde beş denizaltı ile liman girişini perdesi ve iki gemi ile de liman giriş geçişini emniyete alacak tali perde, Stavanger önünde iki denizaltıdan oluşan ornak perde tertiplendi. Düşmanın mukabil çıkarması için de emre hazır iki hücum grubu teşkil ederek, Sneland adalarının kuzey doğusuna altı denizaltıyı ve Orkney adalarının doğusuna da üç denizaltıyı güney hücum grubu olarak konuşlandırdı.

Düşman suüstü kuvvetlerine karşı Pentland-Firth batısına dört denizaltı, deniz ulaştırmasının korunması maksadıyla da emre hazır gruplardan, iki denizaltıdan müteşekkil grubu Ländelness batısına, üç denizaltıyı da düşmanın deniz ulaştırmasını kesme girişimine karşı derhal kaydırılmak üzere sevk etti.

Bütün denizaltılar için gerekli talimatlar «Bartmouth» isimli harekât emrinde mevcuttu. Adı geçen harekât emri, gemilere kapalı zarflar içinde ve parolanın verilmesi üzerine ancak denizde açılmak üzere verildi. İlerai planlanan bu harekâtın baştanından denizaltı filosu komutanı Amiral Donitz ile birkaç kişinin bilgisi vardı. Harekâtın ana hedefinden, gemileri hazırlayan veya bu maksatla cepheden anavaleme gitti çökilen hiçbir denizaltı komutanının haberi yoktu. Gizliliğin muhafazası için bu şekilde hareket edilmişti. Denizaltılar, fiordlarda karaya ve düşmana yakın mesafede ve ekseriyetle su altında bulunmaktaydılar. Bataryalarının şarjı için ise kısa olan kış gecelerinin birkaç saatlik karanlığından faydalanacaklardı.

Seyir araları zorluk yaratıyordu. Mahdut deniz derinliği, denizaltıların emniyetini tehdit ediyordu. Ekseriyetle fiordlardaki denizin durgunluğu, düşman tarafından denizaltı gemilerinin keşfini kolaylaştıracak denizaltıların dar sahalar içinde hareket edebilmelerinde kullandıkları bütün bu dezavantajlarına karşılık avantajlar da mevcuttu. Fiordların dar su yollarına bağlanmak mecburiyetinde olan müttefik kuvvetlerin gemileri, denizaltılara yakın mesafeden geçecekti.

İngiliz çıkarmasından kışkırtılan Deniz Harbi sevk ve idare makamı, 11 Mart 1940 günü Narvik ve Drontheim bölgeleri için planlanan gemilerin derhal karakol mevkilerini almalarını emretti. Ancak bu bölgelerde hiçbir şey cereyan etmedi.

Denizaltılar, Nisan 1940 ayı başında beklenen mevkilerine sevk edildi, 6 Nisan 1940 günü bütün gemiler tarafından harekât emrinin bulunduğu zarf açıldı ve denizaltılar 6 Nisan 1940 saati kendilerine emredilen mevkileri aldılar.

Bütün Norveç harekâtı adanması; denizaltı gemileri Kuzey Denizde keşif ve karakol görevlerini başarı ile yürüttüler. Denizaltı grupları tehlikenin başgösterdiği bölgelere çok güzel kaydırıldılar. Nakliye gemilerinin lojistik destek görevindeki peçinmelerini tızaı uçak bombası ve benzin taşıyarak tahsil ettiler. Müttefiklerin Namsos ve Andalsnes'e çıkarmalarında nakliye gemilerine ve İngiliz suüstü gemilerine torpido hücumları tertiplidiler. Bütün bu görevlerin sadece sonucunda başarılacağı ümidleri. Çünkü, denizaltılarla mevcut magnetik

başlıklı torpidolar kuzey denizinde; bilhassa Norveç'e yakın sularda çalışmıyordu. Her hücumda torpidolar hedefe varmadan infilak etmiş ve gemiler kısa bir zaman sonra torpido alınsız kalmışlardı.

Norveç hareketinin büyüklüğü ve cürekliği, İngilizleri tam anlamıyla baskına uğratmıştı. Ancak Alman işgalinin zavıf noktalarının atriile keşfedilmesi ve atriile bunlardan istifade edilmesi başarıldığı takdirde, gitisilecek çok süratli bir hareket belki de durumu değiştirebilirdi. Almanların orta Norveç'den ve keza Drontheim'den sürülüp alınmaları müttefikler için kesinlikle önemli idi.

Bu gerçeğe rağmen taktikde, Alman kuvvetlerinin Narvik'de de tutunması olanaksızdı. Fakal müttefikler hedefleri seçmede ve tesebbüse geçmede o kadar tereddüt gösterip geciktiler ki, ellerinde bulunan son şansları da yitirdiler.

Fransızlar, Norveç'deki olaylardan başlangıçta hiç de ümitsiz değildiler. İskandinavya yarımadasında büyük ve çetin bir harp alanının oluşacağı umidini beslediklerinden oyulanıyorlardı. O zaman genişleyen bir harp alanı, her iki tarafın kuvvetlerini, gittikçe artan bir şekilde üzerine çekecek, böylelikle de harp alevi kendi cepheilerine sıçramayacak veya en azından gecikecekti. Bu nedenle Fransızlar, Alman kuvvetlerinin Fransız cephesinden çekildikleri olgunde, aktif olarak yeni harp alanına katılmaya tamamen istekli idiler.

Boyle düşünceler, Alman sevk ve idare makamının bütünlüğü ile düzenli çalıştığını göstermektedir. Müttefikler tarafında ise bir dağınıklık, fikir anlaşmazlığı, durum değerlendirmesinde noksanlık hataları bulunmaktadı. Bu, 9 Nisan 1940 günü İngiltere Genelkurmay Başkanlığının, Bergen Drontheim limanlarının geri alınması için durumun açıklanmasını müteakip, ısrar edilerek üzere, ivedi olarak bir çıkarma hareketi hazırlanmasına ilişkin verilmiş emirde de kendisini göstermekteydi.

İngiliz Genelkurmay Başkanlığı, Norveç hareketi de uygun olarak, ikisi hemen 9 Nisan 1940 akşamı, diğer kuvvetlerin ise azami 3-4 gün sonra olmak üzere 11 adet taburun hazır hale getirilmesini emretti. Bu arada Fransa, bir karış darbe için, en uygun ve nazik hedef olarak Narvik'i mütalâa ediyordu. Zira burada Alman kuvvetleri tecrit edilmişti. Müttefiklerin şüpheci bir baskın tertiplenmesi, süratle bir başarı elde edilemesini müteakip kılabilirdi. Narvik üzerinden geliştirilecek bir müttefik taarruzu ile İsveç sınırına kadar bir yarıca hareketi başarılabildiği takdirde, artık İsveç'in tarafsızlığına dayat edilmeyecektir ve Gaillyare maden ocaklarına kadar ilerlenebilirdi.

Mr. Churchill, kendi karakterine uygun olarak hareket tarzlarını ortaya koydu. Ancak henüz durum açıklığa kavuşmamıştı. Narvik fiordunda ne miktar Alman Deniz Kuvvetlerine mensup gemi bulunduğu ve ne kadar kuvvetli de karaya çıkarılmış olduğu bilinmiyordu. Norveç'den gelen haberlerde; Narvik fiordunda altı Alman muhribinin bulunduğu belirtiliyordu.

Müttefik donanmasının büyük kısmı, Skagerrak'da Alman büyüklerinin mevcudiyetinin haber alınması üzerine derhal denize açılmıştı.

9 Nisan 1940 günü sabahı İngiliz anavatan filosuna mensup birimler, harekât sahâsında bulundukları bazı Bergen, Narvik ve Drontheim'a işgale görevli Alman tearruz grupları çoktan hedeflerine varmış bulunduklarıdır.

Saat 08.20'de Anavatan Filosu Komutanı Amiral Forbes, bir kısım kuvvetlere Bergen Bölgesindeki Norveç Birliklerinin desteklenmesi emrini aldı. Amiral bu göreve dört kruvazör ile yedi muhrip tahsis etti. Fakat W. Churchill, Almanların fiorda son defa dökmüş oldukları mayınlar ve Alman Hava Kuvvetlerinin etkin harekâtı nedeniyle bu harekâtı hemen iptal etti. Ancak daha önce bölgeye tevcih edilmiş İngiliz Deniz Kuvveti daha harekâtın iptaline ilişkin emri almadan öğleden sonra Alman Hava Kuvvetlerinin saldırı tearruzlarına maruz kaldı. HMS Renown muharebe gemisi 500 Kgr tk bir bomba isabeti aldı. HMS Glasgow ve HMS Southampton kruvazörleri hafif hasara uğradılar. Ne fakatteki muhriplerden biri battı. Amiral Forbes, bu durum karşısında Bergen Bölgesinden hemen uzaklaştı. Bölgeye HMS Furious uçak gemisi sevk edildi. Aynı Bergen açıklarında Königsberg'i bombalayıp batıran uçaklar HMS Furious'dan havalandıran uçaklardı. Müteakiben uçak gemisinden havalandıran uçakların Drontheim'daki Alman muhriplerine karşı tertiplendikleri hava hücumlarında bir netice alınmadı.

İngilizlerin reaksiyonu Narvik'de çok kesin bir şekilde ortaya çıktı. 10 Nisan 1940 sabahı, Alb. Warburton Lee komutanı altındaki beş İngiliz muhribi, Alman Deniz Kuvvetlerinin üstünlüğünü bildiği halde Narvik fiordu önüne geldi. Keşfedilmeden Narvik Limanına kadar sokulan Alb. Lee, burada demir üzerinde yatmakta olan Alman muhriplerine karşı çıktı. Alman muhriplerinden W. Heidekamp batırıldı. Diğer muhribi ciddi şekilde hasara uğratıldı. Fiordun kollarına dağılmış bulunan diğer Alman muhripleri derhal İngiliz Birliğine karşı tearruza geçti. Yapılan muharebe sonucu (1inci Narvik Deniz Muharebesi) HMS Hunter battı. Alb. W. Lee'nin bulunduğu HMS Hardy muhribi sahile oturmaya mecbur oldu ve komodor oldu. HMS Hotspur muhribi ise çok ciddi şekilde hasara uğradı. Geri kalan İngiliz muhripleri kademeli komutan emrinde geri çekilmek zorunda kaldı.

W. Churchill için peşini bırakmadı. Admiraltı, İngiliz Anavatan Filosu Komutanı Amiral Forbes'e, Narvik'de bulunan Alman Deniz Kuvvetlerine karşı harekâta başlaması ve bu limanın müteakikler için geçirilmesinin temini emrini verdi.

12 Nisan 1940 günü HMS Furious'dan havalandıran piye bombardıman uçaklarının yaptıkları hücumlar, çok kötü hava şartları nedeniyle etkili olmadı. Ertesi gün uçaklar desteğinde eski fakat modernize edilmiş 38 cıltlık toparla mücadele HMS Warspite, Tribal sınıf dokuz muhrip ile Narvik fiorduna girdi. Fiordda ne sahîl bataryası ve ne de mayın alanları vardı. Tearruz etmek maksadıyla hazırlanan bir Alman denizaltı muhripler tarafından uzaklaştırıldı. Alman muhripleri, Amiral Whitworth komutasındaki İngiliz Birliğinin ilerlemesine mani olmak istediler. Fakat HMS Warspite'in üstün ateş kudreti karşısında çekilmek zorunda kaldılar. Öğleye doğru Alman ve İngiliz muhripleri arasında vakua gelen muharebe (2inci Narvik Deniz Muharebesi),

Alman mihripleri mermi ve torpidoları kalınvuncaya kadar mücadele etti. Neticede Almanlar sekiz mihribini kaybetti. Amiral Fritz Bonte bu muharebede öldü.

Narvik Limanının kontrol altına alınması için oldukça az bir kuvvetin yeterli geleceği hususunda HMS Warspite gemisinde bir düşünce var olmasına rağmen, muhtemel Alman karşı koyması ve hava taarruzlarını hasıl ettiği endişeden dolayı, tasarlanmış bir çıkarmadan sarfınazar edildi.

Alman Hava Kuvvetleri hareket sahasına çok geç ancak akşam üzeri gelebildi. Fakat Amiral Whitworth emirindeki İngiliz Kuvveti sadece bir mihribi kaybetmiş olarak çoktan geri çekilmisti.

Bu Norveç Harekâtında yegâne müttefik suüstü zaferi oldu. Narvik Limanı Almanların elinde kaldı.

Gerçekte Almanların Narvik'deki durumu son derece kritikti. General Dietl, hemen hemen ağır silahsız ve sadece iki adet dağ bataryası ile takviye edilmiş mihriplerle muktedir bir alaylık bir kuvvetle karaya çıkmıştı. Ağır mülzeme taşıyan Alman nakliye gemileri, hedeflerine ulaşmadan önce, İngilizler tarafından baltırılmıştı. Yalnızca bir dağ bataryası birkaç hava topu ve bir miktar cephane 13 Nisan'da hava yolu ile ulaştı. Batan mihriplerden kurtarılan 2100 kişilik personel karadaki Alman Kuvvetlerine itihak ettiginden bu sevindirici bir durumdur. General Dietl'e diğer bir destek de Alman mihriplerinden sökülen birkaç gemi topunun karaya çıkarılması olmuştu.

İngilizlerin, Narvik'e bir baskın tertiplenmesi fikriyle meşgul oldukları aynı gün, kuvvetli deniz birliklerinin Narvik'e ulaşıklarına dair haberler de birbiri ardı sıra Hitler Karargahına gelmekteydi. Ayrıca bir İngiliz tugayının yolda olduğu öğrenildi. Hitler heyecanlandı ve harekâtın iyi bir şekilde sonuçlanmasında umudunu kesmiş olarak, General Dietl'e görevi doğru savazarak geri çekilmesi emrini vermek istedi. Ancak onu General Jodl büyük bir caba sarf ederek, bu olanaksız fikri uygulamaktan vazgeçirebildi.

Şimdi kuşkuhanma sırası İngilizlere gelmişti. Günlere hiçbir karar verilemedi. Londra, alelacele bir harekâttan kaçınılmasını tavsiye ediyor ve Narvik önlerinde toplanmış bulunsun bütün kuvvetlerle yapılacak bir çıkarma için esaslı şekilde hazırlık yapılmasını istiyordu.

Narvik önlerindeki deniz kuvveti komutanı amiral Lord Cork, kuvvetinin çıkarma harekâtına tam bir destek sağlayacağını vaa'd etmişti ama çıkarma kuvveti komutanı oldukça tereddüt ediyor.

17 Nisan 1940 günü Londra, her iki komutanı üzerindeki baskıyı en üst dereceye kadar vardırdı. General, esas itibarıyla bu bölgede her kara muharebesi düşünülmeyen önce, karların silmesinin beklenmesi zorunluluğunu ileri sürerek, ıhtıazla direniyordu.

Norveç'in günayından itibaren Almanlar süratle kuzeye doğru ilerliyorlardı. Onlara yerleşmek için zaman ve mekân verildiği takdirde durum çok daha iyi bir akıbetle sürüklenebilirdi. Müttefik Yüksek Ko-

Ekim 1940'ta, en sonunda Drontheim ve Narvik'i kurtarmaya karar verdi. Drontheim'e direkt bir çıkarma yapılması imkânsız mütalâa edildiğinden, bunun yerine, bir hareketle de ele geçirilmesi kararlaştırıldı. 18 Nisan 1940 günü 146 tane İngiliz Fiyade Alayı iki kruvazör ve iki muhrip-ten müteakik kuvvet tarafından Drontheim'in 160 kilometre kuzeyinde Namsos'a ve 18 Nisan 1940 günü de korvetli bir süsütlü birliğinin desteğinde 148 tane İngiliz Fiyade Alayı Drontheim'in 150 kilometre güneyinde Andalsnes'e çıkartıldı.

Harekâtın başlanmasından sekiz gün geçmez olduğu halde Almanlar, Drontheim Bölgesindeki hava alanlarını faaliyete geçirmiş bulundukları.

Müttefikler için bu hareket, hava üstünlüğüne sahip bir düşmana karşı çok zayıf bir uçak-savar savunması altında cereyan edecekti. 17 Nisan 1940 günü HMS Suffolk, Stovanger yakınında Sola Hava Alanının daha önceden tahmin edilmiş sınırlarına yaklaşmış bir keres bombardıman etmişti. Geri dönüşünde, redi saat 10.15'te aralıktaki Alman uçakları tarafından bir gemiye hücumlar tertiplenmiş olduğundan genel birer çıkışla ve bazı bölümleri su dolu olarak Scape Flow'a ulaştırıldı.

Drontheim'in bu taraflı kışkırtma ile zayıf birliğinin planı, nazari olarak çok başarılı vakti edici sınırlarla beraber, pratik bakımdan uygulanamaz da o derece mümkündür. Hava alanı halen işgal edilmediği halde, her iki kuşak arasında çok az bir tahliye imkânları vardı. Çıkarma birliği ajelele derlenildiği, ancak savaşı bir yama, emriyle tuncu bile yoktu. Başlıca cinsten nakliye araçları ile teslimet, zorunda kalınması bilindiğinden, ağır maddeler araçlar çıkarmada kullanılmamıştı.

İkinci bir nokta geçiyor: tahliye imkânları. Hava zindanının uçak-savar birimleri, çok süratle uçak-savar birimleri ile tahliye imkânı yardımcı gemiler, Almanların hava savunmasını engellemek için gönderdiği büyük bir gövde sarfetti. İngiliz uçak gemilerinin ne kadarı dokunamamış. Zira onlar da birinci Alman bombalarının tehdidi altında, Yegâne kullanılabildi durumda olan hava alanı Almanlarla sınırlıydı. O nedenle uçaklar Andalsnes'in güneyindeki donmuş bir gölde indirilerek yerleştirilmesi gerektiği, bütün uçaklar daha önce geminin güvertisinde tahliye edildiği için tamamen neticesiz kaldı. Planlanmış çıkarma hareketine ilişkin olarak da hava üstünlüğündeki belirli yeterliliğin, ne kadar kötü ve olumsuz etki yapacağı, müttefik müddetlerinde kendini gösterdi.

Taktik karşı hareketi beklemeyen, Namsos'a çıkması olan kuvvetleri güneşe dönmek, oldukça hızlı geçildi. Bu korvetler, bombardıman kayalarla örtüldü ve sınırlarını sapa bir vaktin ilerlemeye geçiş yaptı. Ancak bu hareket sonunda hiçbir Alman Birliği tarafından yanından tahliye edilmiş sınırlanmadı.

Fakat Andalsnes'den ilerleyen birlikler için durum çok daha güçlük arzetti. Dornbach, Støren ve Lillehammer'e kadar Geriye kalan Andalsnes Grubu buradan Alman Hava Kuvvetleri tarafından desteklenen Alman Birlikleri tarafından geri püskürtüldü.

Gerek Alman hava baskısı ve gerekse siddetli Alman mukavemetinden dolayı bu bölgelerde tutulmamayacaklarını anlayan Müttefikler; 28 Nisan 1940 günü Harekâtı durdurup tahliyeye karar verdi. Mayıs 1940 ayı başında birlikler Namme (2-3 Mayıs 1940) ve Andalsnes'den (1 Mayıs 1940) Müttefik Deniz Kuvvetlerinin himayesinde tekrar gemilere bindirildi.

Fransız kruvazörü Emile-Bertin, 19 Nisan günü bir bomba isabeti ile hasara uğradığı için himaye kuvvetinde Montcalm kruvazörü ile muhripiler yer aldı. 3 Mayıs günü çekilen birliğin himayesinde görevli Fransız Blon ve HMS Afridi muhripileri hava tasarruzları sonucu batıldı.

Batı devletlerinin Norveç'e yardımı için acele davranma ve Orta Norveç'e yerleşme niyeti ve girişimleri böylece sonuçsuz kaldı. Sundu sadece geriye bırakılmış olan Narvik'in zaptı hareketi. İngilizlere karşı bir inatla sürdürülüyordu.

Mr. W. Churchill, 20 Nisan 1940 günü yaptığı konuşmada: «Narvik'i almayı başarmamak, Almanya bölgesindeki maden kaynaklarını elinde bulundurma. Bu ise bizim için büyük bir felâket demektir» demişti. Narvik'de başarı elde etmek şansı oldukça müsvet görünüyorcu. İngiliz Anavatan Flusu istenilen miktarda çıkarma kuvvetini ulaştırma olanağına sahipti.

12 Nisan 1940'a kadar, Narvik önlerindeki Müttefik Kuvvetleri oldukça artmıştı. Nüfuzet dalanları barınan ve karların erimesi ile raki oluncu kargaşa daha iyi hareketi imkânları sağladı. Bu nedenle de Müttefikler kesin sonuçta bir tasarruza karar verdi.

Ellerinde bir İngiliz tugayı, Fransız Alp Avcı Birliğinden de tabur, ki tabur kuvvetinde Japon askeri dört Polonya taburu ve 3500 kişiden ibaret bir Norveç Birliği vardı.

Narvik'deki imkânlar çıkarması, denizciler ve karadağ arasında görüş farklılığından dolayı azalmaya başladı. Deniz birliklerine komuta eden ve çok emsal bir rupa sahile bulunan Amiral Lord Cork, direkt bir tasarruz tarafından Lt. Balboa General Mc Kenry, Limanın bir kuzatma ile ilgili bir arzu ediyordu. Bu kararsızlık hali, çok kıymetli olan zamanın kârına yol açtı.

15 Nisan 1940 günü İngiliz, Fransız ve Polonya Birlikleri Narvik'in kuzey batısındaki Harekât'a çıkışını. Drontheim Bölgesi'ndeki hava alamparından hareket eden Alman uçakları çıkarma gemilerine devamlı tasarruzlarda bulundular. Onikiye yakın harp ve yardım gemi hasara uğradı. Kademe kademe Narvik'e yerleşmeye çalışan müttefik çıkarma kuvveti, 26 Mayıs 1940 günü çok siddetli bir deniz topçu desteği altında Narvik'i saptırmaya muvaffak oldu. İngiliz hafif kruvazörü HMS Curlew, 26 Mayıs günü Narvik önlerinde hava tasarruzları sonucu batırıldı.

Bu sıralarda, Kuzey Fransa ve Belçika'daki müttefikler bir felâketin gelmekte olduğunu farkettiller. Bu felâket, çok uzaklardaki Narvik'de bile etkisini hissettirdi. Fransa'daki İngiliz Seferi Kuvvetlerinin

varlığı tehlikeye bulunsurken, böyle bir antaresan harekâta ilişkin ola-
rak kuvvetleri dağıtmak, özellikle güçlü bir deniz kuvvetini kara kuv-
vetlerinin destek ve idari desteğini sağlamak, akıllıca bir harekât ola-
rak görülmüştü. Bundan dolayı da Müttefik Yüksek Harp Konseyi,
24 Mayıs 1940 günü, bütün kuvvetlerin Fransa harekâtı alanında top-
lanmasına ve Narvik'e harp planları harekâtını tasfiyesine karar verdi.

Daha önce Narvik'de konuşulmuş Alman Kuvvetlerinin gücünü
hafifletmek ve onları kurtarmak maksadıyla, Alman Yüksek Sevk ve
İdare Mahkemesi, Schernhorst, Gneisenau muharebe kruvazörleri, Hipper
ağır kruvazörünü muhriplerle birlikte Narvik sularına göndermeye ka-
rar verdi. Alman Süvârli Birliği 4 Haziran 1940 günü Kiel'i terk etti.

8 Haziran 1940 günü Narvik açıklarına varan bu birlik, müttefik
gemi peşine harekâtının içine dâhil. Bütün Alman süvârli birliği için
başarılı bir gün oldu. Öğleye doğru gemiler, 23.840 tonluk bir yardımcı
kruvazörü ve 3.600 tonluk diğer bir yardımcı kruvazörü saat 16.00 su-
rarında, müteakikben de HMS Ardern ve HMS Anson muhripilerinin re-
fleksinde seyreden 23.800 tonluk büyük uçak gemisi, HMS Glorious
saat 17.40'da, imhara gömüldü.

HMS Glorious ile imhaya geçen Schernhorst, 23.000 metreden ağır
açtı. HMS Anson ve HMS Ardern'in teris itildi otuzdan fazla pek et-
kili oldu. Fakat başarıları çok zımî bir mertebe isabet edince bu
uçak gemisinin sene oldu. İkinci isabeti ağır oldu. Ondan sonra uçak
gemisindeki koca bir kısım isabetler basıldı. Geminin kurtarılmasına
imkân görmeyen kumandan 17.30'da gemiyi terk emriyle verdi. Ancak
HMS Glorious 17.40'da 41° 4' kuzey enlem, 22° 15' 15" doğu boylamda imhaya
gömüldü. Batanları HMS Anson muhribi ve Schernhorst'a bir torpido
isabet ettirmeyi başardı ve gemi ağır hasara uğradı.

Konstantinopol yardanması harekâtını keskinleşme neden oldu ve Al-
man süvârli birliği Danzheim'e indirdi.

Aynı gün Narvik açıklarında süvârli tahavvül olan 24.000 kişilik
İngiliz-Fransız ve Polonya Birliği dört gemilik bir karliye ünlendirilmiş,
İngiltere ve Fransa'ya geri döndürüldü. Norveç kralı ve hükümet üye-
leri de aynı nakatla Trondheim bir İngiliz kruvazörü ile mensup-
larını terk ediyordu.

Aktık ikinci Norveç Almanların idindeydi.

Bundan sonra oluşukuna W. Churchill tarafından beyanında açık-
tık şekilde belirtti.

Planlama, sevk idare ve işleri bakımından Almanların üstün ol-
duğu bir gerçektir. Bunu ve düşünme düşünme, uygunsuzlar. Almanlar
büyük hava kuvvetinin kullanılmaması elverişli olabilir. Bütün ola-
naklardan faydalanmaya, noksan bir şekilde kavrancılardı. Bundan
başka her cefakâr savaşındaki istisnâları de özellikle büyük cephadaki
harekâtın açıkça görülmüştü.

Narvik'te kurtulacakları bölgede parabolik bir araya getirilen 6000
ton salma da bir insan sadakatiği, 23 Haziran 1940'te, müttefik birlik-

lerinin 20.000'den fazla insanını, hareket ve faaliyetten alıkoymuştu. Bu Norveç muharebelerinde, bizim en iyi birliklerimizden olan İskoç ve İrlanda muhafız kıtalarıdır. Hitler'in genç insanlarının enerji, tasarruz ruhu ve eğitimleri karşısında varlıklarını gösteremez oldular.»

Norveç'deki Alman ilerisinde kesin bir oynayan en büyük unsur, hava hakimiyetiydi. İngilizler, basım önemini ancak hareketin cereyan sırasında hissettirir. İngilizler ve daha sonra Amerikalılar tarafından bu bilgiler tatbik edilmeye ve bunlardan pratik sonuçlar çıkarılmaya kadar, bazı ana detayların alınması gerekti. Fakat bu adı derslerin sonunda iki devletin gizli kuvvetlerinin birbirine planlı bir şekilde bağlanması, Müttefiklere; onları saferden safere götürülen istiklalü sağladı.

Norveç Harekâtının Neticeleri:

Almanya coğrafi durumunu düzeltmek ve stratejik ham madde kaynaklarını elde bulandırmak maksadıyla bu harekâta girişmiş ve başarılmıştı. Ancak Almanya'nın yerli denizde deniz kuvveti olmadığından bu coğrafi durumun düzeltilmesinden çok fazla faydaları olmadı. Çünkü; yalnız iyi bir coğrafi durum, kuvvet sahemini tamamen telafi edemezdi.

Her iki taraf teşebbüsüne ön almak için yarattı. Fakat hedef bölgesinin Almanya'ya yakınlığı, teşebbüsün Almanlar tarafından alınması na olanak verdi. Almanların iyi hazırlanmış ve hava üstünlüğü sayesinde; deniz kontrolü temin etmeden deniz aşırı bir baskın yapıldı.

Almanlar iyi bir baskın yaptılar. Müttefikler niyetlerini Norveç Hükûmetine bildirmekte baskın için şart olan gizlilik riayet etmediler. Müttefikler uluslararası hukuk bakımından bakılırsa fakat netice aleyhlerine oldu. Harp prensiplerinin hukuk kaygıları nedeniyle ihlal edilmesi büyük hata idi.

Müttefik çıkarmaları, daha operatik ve daha fazla kuvvetle yapılması olsaydı, Almanlar Batı Cephesinde tesiri görlebilecek büyük bir kuvvet inkişafına sürüklenebilirdi. Müttefikler Norveç çıkarmasına fazla kuvvet ayırmadıklarına göre çıkarmaların bir maksadı yoktu.

Almanların Norveç Harekâtı ile Batı Cephesinde gırtlıkları tasarruzu biraz geç nimakla benzer birleşmelerini çok doğru ve vaktinde idi. Zira, müttefikler asıl önemli olan Batı Cephesine dönmeye ve Norveç Harekâtından vazgeçmeye mecbur oldular. Çünkü; fazla kara kuvvetleri yoktu.

Norveç Harekâtının Almanya tarafından safere gerçekleştirilmesi üzerine; Almanya stratejik tasarruf imkanlarını biraz artırdı. İngiltere; Norveç, İsveç, Finlandiya ve Danimarka'dan yarattığı tehditlerden habıssa maddenlerde mahrum kaldı ve bunun aksine Almanya kendi tezahuna geniş imkânlar sağladı.

Almanya kendine hacım bir arazide, yani Norveç'te izzat, hizmet ve inibit kuvvetleri bulundurmaya mecbur kaldığından kuvvet dağılımına uğradı. Almanlara teslim olmayan Norveç Tıynet Filosu büyük

kısmı ile İngiltere'ye sığındı. Bu gemiler İngiltere için son derece yararlı oldu. Mahdut sayıda olmakla beraber, İngiliz Deniz Kuvvetlerine katılan Norveç harp gemileri Ansvraton Filosuna yardımcı oldu. Norveç'e sahip olan Almanya katrısında İngiltere'nin Alman kıyılarına uzak abluka altına alması imkânı kalmadı, hiç değişse çok zorlaştı. Aalborg ve Bardufoss'a kadar olan sahadaki hava alanlarına sahip Alman Hava Kuvvetleri 200 mi kadar bir menzili kazanarak İskoçya'daki İngiliz Deniz Üslerine kolay taarruzlar tertiplenmek imkânını kazandı. Kuzey Deniz'i'deki Alman denizaltıları atılma olanağı alınmaktan kurtuldu.

Rus-Alman Harbinin açılması ile birlikte Norveç'e sahip olmanın önemi biraz daha arttı. Çünkü; kutup konvoylarına karşı taarruzlar Norveç Üslerinden istifade ile yapıldı. Norveç başarısı, Giriş hareketi için ilerde Almanlara cesaret verecek ve iyi bir önçek teşkil edecekti.

Müttefiklerin Norveç'deki başarısızlığı İngiliz kamuoyunda geniş bir tepki yarattı ve 10 Mayıs 1940 günü İngiliz Başbakanı Mr. Chamberlain işifa etti.

ALMAN AKINCI ŞİLEPLERİNİN HAREKATI :

İkinci Dünya Harbinin başlaması ile birlikte «Z» planının realize edilmesi olarak da bilinen, Alman Deniz Sevâ ve İdare Makamı seçilmiş şileplerin silahlı akıncılara dönüştürülmesi çalışmalarına hemen başladı. Büyükamirali Raeder, bu gemilerin İngiliz Denanmasının denizsel büyük harp gemilerinin bodurğu gibi kullanılacağını umit ediyordu. Kısaca zamanda unsatlarında hâlis edileceğine de gördü.

Tamamıyla değişikliğe uğratılmasa bu akıncı şilepler olağanüstü gemilerdi. Gemiler süratlerine göre değil, denize dayanıklılıklarına göre seçilmiş ve teçhiz edilmişlerdi. Bunlar görünüşte tamirnasız zor ve tohum gemiler olmakla beraber aslında aksambur da değişebilir karaklerde idi.

Akıncı şileplerin sadece sahile bandıra ve isin taşınması yeterli değildi. Uzunup kuşan ötekler, her an değişebilir birca adedi, sahile üst güverte yapıları ve yükler, yolcu taşıyan şlep havasını kuvvetlendirebilmek için muretebata kadar silbeleri giydirmek gibi değişimlere uygun gemilerdi.

Diğer yonden bu gemilerin en büyük özellikleri de her birinin bir kruvazör kadar idürcü silahlara sahip olmalarıydı. Bu şilepler daha ziyade bir saldırı için teçhiz edildi. Altı ilâ sekiz adet 15 cm'lik toptan başka, çeşitli adette ağır ve hafif makineli tüfekleri, torpido kovaneları, mayınları ve hatta bir ilâ iki adet keşif uçakları bile vardı.

İngiliz Amirallık Dairesi bu gemiler için: «klasik harp gemilerinden daha büyük kaygı olmaktadır.» şeklinde bir değerlendirmeye yaptı.

Tamamaları ve iflenmeleri hakikaten zor olan bu gemiler toplam olarak daha fazla deniz ulaştırma yolları üzerinde hasara neden oldular. Almanya'dan destek gömmenelerine rağmen, bu destek hiç sızılarda o kadar iyi yürütüldü ki, bir yük akıncı seferleri yapılabildi.

Örneğin; Orion (İngiliz Amiralilik Dairesi'nin taahhüdüne göre, Akruca-A) 518 gün, Komet (Akruca-B) on beş ay denizde kaldı.

Bu gemilerin en meşhuru olan Atlantis. 31 Mart 1940 günü denize açıldı Orion ise, 6 Nisan 1940 günü açtı ilâdi.

Denize açılış «Fall Weseruebung» Harekâtının bir parçasıydı. İlk görevi Norveç Harekâtı sırasında Kuzey Atlantik'te bir gemi batırıp, «Bir tep zırhlısı salıveriyor» diye sahile mesaj göndererek İngiliz Amiralilik Dairesi'ne dikkatini dağıtmak oldu. Daha sonraki günlerde Wilder (5 Mayıs 1940), Tror ve Pegasus (Haziran 1940 ayı ortaları), Komet (9 Temmuz 1940) denize açıldılar.

Komet, üç buçuk saat gemisinin yarısını 10 Sicilya kıyıları boyunca kuzey-doğu geçildikten geçerek iki ayda bir yelkenlik sonucunda Bering Boğazından Pasifik'e geçti.

Bu altı ikinci grup ilk grup idi. İkinci akıncı grup grubu da planlanmıştı. İkinci gruplar ilk gemisi olan Korymbon Aralık 1940 ayının ortasında Kuzey Atlantik'e çıktı.

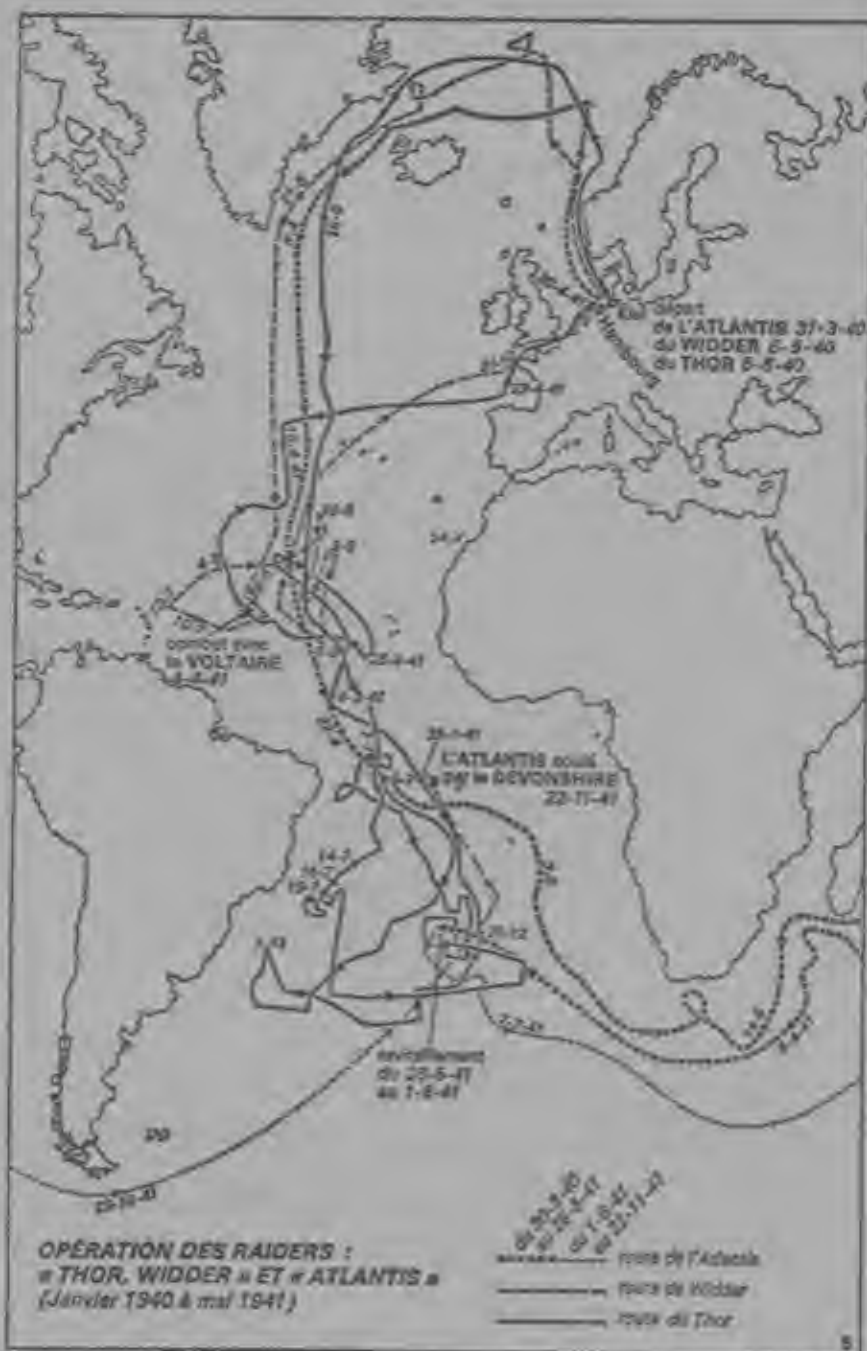
Atlantis, Alb. Bernierd Rogge komutasındaydı ve devamlı hareket halinde olmak, birbirinden çok uzak noktalarda beklenmedik şekilde ortaya çıkmak emrini almıştı. Kuzey Atlantik'te on gün kadar seyreden Atlantis, Freetown (Güney Loma) ve Cape Tow (Güney Afrika) arasındaki deniz ulaştırma yolunda önemli önemle karşı günün kaydı.

Bu bölgede bir Japon yelkenli nüfuzunu bürümek 3 Mayıs 1940 günü İngiliz Scientist gemisini batırdı. Hint Okyanusuna doğru seyri sırasında Hollanda yük gemisi hüviyet ve karakterinde 10 Haziran 1940 günü Norveç Tanker'i Torana'yı batırdı. Bundan sonra Australya deniz ulaştırma yolları üzerinde beklemek yerine Hint Okyanusunda hareketini sürdürdü. 30 Eylül 1940 günü doğuya dönüşü karar verdiğinde altı aydır denizde bulunuyordu. Bu süre zarfında 68.000 ton tırlarında 9 adet gemi batırılmış. 1940 yıl sonlarında Atlantis, 84.000 ton tırlarında 13 gemi batırılmış ve Kerguelen Adası'na demir alarak Royal yapıyordu. Ama harekâtı daha önce ermenmişti.

6 Nisan 1940 günü denize açılan Orion, Kuzey Atlantik'te 24 Nisan 1940 günü İngiliz şifeli Huxby' tarafından Mütavakken Boynter Burnundan dönerik Pasifik'e geçti. Pasifik'teki ilk harekâtı Auckland (Yeni Zelanda) açıklarında mayın hareketine girişmek oldu. Bu bölgeye 228 mayın döküldü. Bu mayınlardan bir tanesi 200000 sterlin değerinde altın taşınakta olan Niagara gemisinin batmasına neden oldu. Bu mayın harekâtını müteakip Orion, Australya-Panama deniz ulaştırma yoluna yöneldi. Bu arada Norveç şifeli Tropic Star'ı 19 Haziran 1940 günü ele geçirdi. Bu gemi geminiet olarak Fransa'ya doğru yola çıkarıldı. Tropic Star yolda bir İngiliz denizaltısı tarafından derdestirilmiş kontrol edildi. Gemide tıpkı ile olarak daha önce batırılmış, olan İngiliz şifeli Huxby'nin tıpkı ile hatına rastlanmam, İngiliz Amiralilik Dairesine Orion'un Harekâtı hakkında ilk kesin bilgiyi verdi.

ALMAN AKINCI ŞİLEPLERİNİN HAREKATI

Orion, 26 Ağustos 1940 günü Mercan Denizinde şiddetli bir çalışmaya girerek Tukarına'yı batırdı. İngiliz Amirallik Dairesi, daha evvelce Rio De La Plata Deniz Muharebesine katılmış olan HMS Achilles kruvazörünü ikinci Orion'u yakalansak önce en son kurbanının bulunduğu bölgeye seyahatliye de Orion bu surlarda Güney Avustralya açıklarında seyretmekteydi.

Ekim 1940 ayı ortalarında Orion, Japonya'nın elindeki Marshall Adalarına intikal ederek burada diğer bir ikinci gemi olan Komet ile buluştu.

Orion ile Komet, bu defa birlikte denize çıp, 27 Kasım 1940 günü Manglham yoku gemisini batırdılar. Yine bu iki ikinci gemi, 7-8 Aralık 1940 günü fosfat yatakları bulunan Nauru Adasına bir taarruz tertipleyip 21.000 ton tutarında dört gemiyi batırdıktan sonra, yeniden İkmal makamlıye Marshall Adalarına intikal ettiler. 1940 yılı sonunda Orion, 248 günlük seyrini tamamlamış, yeniden yola çıkma hazırlıklarını yapmaktaydı.

Alman birinci grup ikinci şileplerinden üçüncüsü olan Widdor, Heinrich Von Ruckteschell komutasında olarak hareketini Atlantik'de sürdürdü. Danimarka Boğazı yoluyla, 19 Mayıs 1940 günü Kuzey Atlantik'e geçti. 31 Ekim 1940 günü Brest limanına dönünceye kadar 58.645 ton tutarında on gemi batırdı. Fakat Widdor ikinci şilebinin hareketi, kaptan H. Von Ruckteschell'in acımasız davranışları nedeniyle lekelendi. Von Ruckteschell, kurbanlarını durdurduktan sonra alay açmaktan zevk alıyor, kıydan uzakta kalıncı gemilerden kurtulanları da denizden toplanmak zahmetine katılmıyordu. Kaptanın bu davranışları, Alman Deniz Kuvvetlerinin saygı değerliğine leke düşürdü. Von Ruckteschell, 1947 yılında savaş suçlusu olarak yargılandı ve hapisanede öldü.

Thor ikinci şilebinin de hareketi sadece Atlantik'i kapsıyordu. Bu geminin hareketi, Alman ikinci şileplerinin yenilmez gücünü imandırıncı bir şekilde ortaya koydu. Hareketinin üç ayında altı gemi batırdıktan sonra Thor, sisli birer kruvazörü Alcantara ile mücadele etti. Alcantara, Rio de la Plata deniz muharebesi galibi ve hâlâ Güney Atlantik grubuna komuta eden H. H. Harwood tarafından güdülmüştü. 28 Temmuz 1940 günü Brezilya kıyılarından 600 deniz mili açıklarında Trinitat adaları civarında kısa ve şiddetli bir çalışma oldu. Thor, Alcantara'dan daha iyi çalıştığı gibi silahları da üstündü. Alcantara ağır hasara uğradı. Buna karşılık Alman gemisi çok az hasar aldı ve çok seri birde atışları yapabildiğini gösterdi. Thor gemisi komutanı Otto Kahler bu çalışmadan sonra gemisini Güney Atlantik'e götürerek bir İkmal gemisi ile buluştu ve tamirini yaptırabildi.

Eylül 1940 ayı başlarında Thor, tamirini yapmış, İkmalını tamamlamış olarak yeniden harekâta hazırdu. Ekim 1940 ayı sonuna kadar iki gemi daha batırdı. Thor, bir kez daha Alcantara hareketi sırasında gösterdiği başarıyı tekrarlamak zorunda kaldı.

Thor, 5 Aralık 1940 günü bir başka ticaret kruvazörü olan Carnarvon Castle ile karşılaştı. İngiliz yardımcı kruvazörüne atıldığı torpi-

dolar tasbit etmedi, fakat onu altı santye artıktı; top saivoları ile dövdü. Bir saat kadar süren mücadeleden sonra çok ağır hasar alan İngiliz yardımcı kruvazörü geri çekildi. Thor'un hareketi devam etti. Fakat 1940 yılı içinde başka bir gemi avlayamadı. İngiliz yardımcı kruvazörlerine kesin olarak üstünlüğünü ispat etti. Ontario muharebeye girişen tek Alman gemisiydi.

Alman akıncı filosunun ilk grubunun beşinci gemisi olan Pinguin, Thor'u takip ederek 30 Haziran 1940 günü Danimarka Bağıyan'dan geçti. O da harekâta Atlantik'de başlayarak ilk kurbanını 31 Temmuz 1940 günü batırdı. Hint Okyanusuna intikal eden Pinguin burada 28 Ağustos 1940 gününe kadar altı adet değerli gemi yakalayıp batırdı ve zaptetti. Bunlardan dört tanesi tankardı. Ele geçirdiği Norveç tankerini, gemi komutanı Felix Krüder, yardımcı mayın dokümanı gemi üssine aktı. Adını da Pasent olarak değiştirdi. Her iki gemi birlikte olarak Avustralya ve Tasmanya limanları açıklarına ve Bass Boğazına mayın doktular. Kasım 1940 ayı başlarında Pinguin ve Pasent tekrar batıya dönerek Pinguin'in ilk avlarında katasına geldiler. Dört gemi daha batırıldı. Bunlardan üçü ağırık hava tertibatlı İngiliz filosu tarafından.

1940 yılı sonları yaklaşırken Pinguin güney Antartika'ya doğru döndü. Bu bölgedeki müttefik baına gemilerini avlamaya niyetliydi. Komet akıncı filosu Orson ile birlikte Mürshah adalarına döndükten sonra birbirlerinden ayrıldılar. Komet, Nadra adasına 27 Aralık günü yeniden saldırdı. Fوسفat fabrikaları ve petrol tanklarını tahrip etti.

Fransa'nın düşüşü, İngiltere'nin istilas tehlikesi ve İtalya'nın 10 Temmuz 1940'da harbe girmesi ile yaşamış olduğu düşüldüğünden, Alman akıncı filosu karış 1940 yılında pek birşey yapamadı.

Alman akıncı filosunun dokuz aylık hareketi son derece başarısız.

NORVEÇ HAREKATI SIRASINDA ALMAN DENİZ HARBİ SEVK VE İDARE MAKAMINDA GÖRÜŞ VE FAALİYETLER

Büyükamiral Raeder, Norveç hareketi süresinde Hitler ile devamlı görüşmelerde bulundu. Bu görüşmelerinde deniz harbinin getirmesi ile geleceğe ilişkin hareket planlarını Hitler'e arzetti.

Norveç hareketi başlarında 10 Nisan 1940 günü öğleden sonra Hitler ile ilk görüşmesini yapan Büyükamiral'ın bu görüşmesinde, Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı Komutanıbaşkanı General Jodl, Hava Kuvvetleri Başkomutanı Mareşal Göring, General Brendschatz ve Bnb. Von Puffenberger de hazır bulundu.

Büyükamiral, Norveç hareketinin başarılı olmasına inandığını, Norveç'deki mukavemetin kırılmasını gün meselesi olduğunu, harekâta iştirak eden Deniz Kuvveti unsurlarının Anavatanı düşüşlerinin oldukça risklerle dolu bulunduğunu ifade ederek, Norveç hareketinde kaybedilmiş bulunan Blücher ve Karlsruhe'nin tamamıyla göze alınan

rükler görevlerinde olup büyük bir şey olarak mütalaa etmediklerini bildirdi.

Büyükamiral hareketin devam etmekte olan üçüncü kımında mühtemelen daha fazla kayıplara uğlayacağını bekliyordu. Narvik, Drontheim, Bergen, Kristiansund ve Oslo'daki Alman Deniz Kuvvetlerine faaliyet durumunu açıklayan Başkomutan, ilhamlara çeşitlenmiş gerekli destek malzemesinin salınan hedeflerine varıp varmadığını sorgulandırdığını bildirdi.

Bu toplantıdan üç gün sonra 13 Nisan 1940 günü Büyükamiral öldü. Bu arada Hitler ile başlıca bir görüşme daha yapıldı. Bu görüşme de Amiral, Alman Hava Kuvvetlerinin Norveç hareketindeki faaliyetlerine değinerek oldukça alkışla baktı. Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanı bu hususta :

"Herkesin iyi niyetle arzattığı ve de, Hava Kuvvetlerimizle kapalı bir başarıya ulaşılacağına inanmamaktayım. Baladığı ve en ağır hasara uğradığı raporlarda da belirtildiği olan İngiliz Anavatan Flotasına mensup bazı büyük gemilerden bir kuzey, baltık, kuzey deniz, diğer hareket yapmaktadır. İki muharebe gemisinin hareketi, bu husus görüşünde bulundurulacak değeriyle uyarılması. Hareketi doğruya yakın bilgilerin verilmesi ve değerlendirilmesinin Deniz Kuvvetlerine hıkmılması. Kuvvetlerin beklenenden başarılıdır. Arkasında süphelerine ifade etti.

22, 24 ve 26 Nisan 1940 günleri Hitler ile yapılan görüşmelerde, Norveç hareketi ile ilgili gelişmeler ile tartışılan ilmi problemleri ve alınması düşünülen hususlar arz edildi.

Bu sıralarla Alman Deniz Kuvvetlerinin başını sürüten en büyük mesele, Norveç'e yığılmakta olan toprak destek nakiliyatının planlanılması şeklinde devam ettirilebilmesiydi. Ancak bu nakilyata talaka edilecek nakliye gemilerinin bulunmak, denize çıkarabilmek pek o kadar kolay değildi.

İlginç, HMB Glowerna ile yarıyama sonucu baş tarafından 46 metrelik bir çare alınmış ve Mayıs ayında harekate hazır olabileceği için büyük zayiat sarfediliyordu.

Norveç hareketinin en kritik günlerinde Devlet ve Thomas eşine savadığı meşhur doküman Mayıs ayında beşarlı sonuçla Taliminde On Öneride gemi batıyor Clyde ve Skape-Flow calarına yeniden meşin dokümanları planlandı. Ancak : Hitler Hava Kuvvetleri Başkomutanlığının enine tecrübeli ve ilk bulunmadığından, İsveç Skape-Flow'a meşin dokümanını talak etmedi.

Nisan 27. sıralarında Amiral Donitz, küçük tonajlı denizaltı gemilerini eğitim maksadıyla Anavatan'a geri çekti. Norveç idarindeki yoğun hareket nedeniyle Atlantik tipi denizaltılar görevlerinde bırakıldı.

BATI TAARRUZU'NDA DENİZ HAREKATI :

«Sarı Dav» hazırlıklarında, hareket hemen hemen tamamıyla Kara-Hava müdahale hareketi olarak tertiplenmiş bulunduğundan, Alman Deniz Kuvvetlerinin büyük bir katkısı olmadı. Bütün Alman Deniz Gücünün Norveç hareketine angaje bulunması, Batı taarruzunda Alman Deniz Kuvvetlerinin büyük çapta kullanılmasına engel oldu. Deniz hareketi; Taarruzi mayın hareketi, Manş denizinde hücum botların kullanılması, muayyen bazı stratejik adaların işgali ve yine Manş denizinde denizaltı hareketi gibi sınırlı deniz hareketi şeklinde sürdürüldü.

Mart 1940 ayı başlarında; Büyükamiral Raeder'in hareket kurmay başkanı Amiral Fricke yüksek komutanlığa aşağıdaki yazıyı gönderdi :

ALMAN DENİZ KUVVETLERİ KURMAY BAŞKANLIĞI

Berlin, 6 Mart 1940

KONU : Deniz ve Hava Kuvvetlerinin Kullanılması Hk.

«Fall Weseruebung» hareketi ile «Fall Gelp» hareketi aynı zamanda icra edilecek olursa, süstü kuvvetlerimiz «Fall Gelp» için hazırlanma fırsat ve imkânını bulamayacaktır.

Bu görevlerine denizaltılar ve uçuklar tahsis edilemeyecektir. Mahdud sayıda süstü kuvvetinin batı taarruzu hareketini denizden desteklemesi muhtemeldir.

Kıyı grubu Hava Kuvvetlerine mensup uçukların mayın hareketinde kullanılması düşünüldüğünden, Eksici hava kuvvetine mensup bir grubun Batı Grubu Komutanlığı emrine verilmesi talep edilmektedir.

Amiral Fricke

Dağıtım :

Hava Kuvvetleri Yüksek Komutanlığına
Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanlığına
Batı Grubu Komutanlığına

Faal rol oynayan amiraller, Alman Deniz Kuvvetlerinin batı taarruzunda daha etkin hareketi girişmesini emretilerse de, hareket tarzlarında bir değişiklik olmadı. Taarruzi mayın hareketini icrai sorumluluğu tamamıyla Hava Kuvvetleri Başkomutanlığına bırakıldı. Alman deniz sevk ve idare makamınca alınan son karar : Hollanda limanlarından mayınlanması, Batı Frontal adalarından bazılarının legali ve üç denizaltı gemisinin Manş kırmalına gönderilmesiydi.

Büyükamiral Raeder, 7 Mayıs 1940 günü Hitler ile bir görüşme yaptı. Bu görüşmede Harp Kuvvetleri Başkomutanlığı Kurmay Başkanı General Jodi de hazır bulundu. Ancak bu görüşmede Batı Taarruzu ile ilgili hiçbir şeye değinilmedi. Norveç'e yapılan lojistik destek nakliyatına yedi denizaltı gemisinin tahsis edilmiş olduğunu ve bugüne kadar yapılmış nakliyatın çok başarılı olduğunu, ancak İkmal malzemesinin

büyük bir kısmının yeniden işletmeye açılan denizyolu ile Drontheim'e gönderilmesinin uygun olacağını ifade eden Büyükbiralm, sözlerine şöyle devam etti :

«İngilizlerin Anavatan sularına havadan atıkları mayınlar, bugün için başta gelen bir önem taşımaktadır. Bunlar, mükemmel mayın olup, bununla beraber bizim de mükabül tedbirlerimizi tesirler. Kıyı sularında ve nehir ağlarındaki karakol hizmetlerinin yeniden organize edilmesine gerek duyulmaktadır. Kıyı deniz ulaştırmanın ile ilgili yeni düzenlemelere gidilmiştir. Alınacak mükabül tedbirlerin en iyisi, düşman hava alanlarına yapılacak olan saldırılardır. İngilizler, bizim havadan doküğümlü mayınlara karşı, buna mukabele etmektedirler.

Gneisenau, Eibe nehri ağzında bir mayına çarpmıştır. Fakat bu, aynı bir tanımla ihtiyac göstermeyecek, bazı bükümlere ve çallamalara neden olmuştur.

Hava Kuvvetlerince, havadan yapılacak mayın hareketının büyük önemi vardır. Eğer Hava Kuvvetleri Başkomutanlığı daha ziyade ilgi göstermiş olsaydı, Thames gece birkaç hafta içinde mayınlanmış olacaktı. Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı Karargâhı ne çeşit mayının, nereye doküleceğini planlamış ve mayınları da hazırlamış bulunmaktadır.

Eğer yenden mevcut mayınların geliştirilmesine büyük gayret sarfedilmektedir. Bu hususta evvelce tecrübeleri hücuman deniz subaylarından faydalanılmaktadır. Mayın harbinin en büyük etkinlikle iera edebilmek için, Deniz Kuvvetlerimiz bazı harekâta girişmeyi tasarlanmaktadır. Bu arada Hava Kuvvetleri Komutanlığı «Sarı Deva» harekâtı için pek fazla görevler aldığını, mayın harbi için zaman ve ilgi bulamayacaktır.»

Büyükbiralm, mayın harekâtında hava kuvvetlerinden çok şeyler bekliyordu. Ancak Hitler, Hava Kuvvetleri Başkomutanlığına son muhahidısına değinerek; Personel ve materyal bakımından, keşif ve destek harekâtı haric Hava Kuvvetlerinin bu kadar değinik görevlere tevcihinin doğru bulunmadığını ifade etti.

10 Mayıs 1940 günü Alman birlikleri Hollanda, Belçika ve Lüksemburg'u işale bağladı. Ardennes bölgesinde, Meuse nehrini geçip ilerlemeye başladıklarında, Belçika ve Hollanda hükümetlerinin müttefiklerini yardıma çağırması üzerine müttefik birlikler derhal Belçika'ya girdi. Müttefik Kuvvetler Başkomutanı General Gamelin'in planı, Hollanda'da Escourt-Walcheren ve güney Beveland bölgelerinin işgalini ihtiva etmekte idi. Bu karar ancak Mayıs 1940 ayı başında alınmıştı.

Amiral C. Platon emrindeki Escourt harekâtını iera edecek kuvvet Dunkerqueden hareket etti. İngiliz Kuvvetleri Rotterdam girişindeki Hook Van Holland adasına gönderilmekteydiler. Almanların süratle ilerlemeleri, zayıf İngiliz ve Fransız birliklerinin legal etmiş oldukları noktalarda tutunmalarına imkân vermedi. Amiral C. Platon; şiddetli baskı karşısında götürdüğü birlikleri geri çekme mecburiyeti karşısında kaldı. İngilizler Hook Van Holland adasını çok ağır kayıplar vererek terk etti.

28 MAI 1940 GECENS
DU NIKERQUE DE DUREM

12 Mayıs 1940 günü Hollanda hükümet merkezinin nakline başlandı ve 15 Mayıs'da Hollanda birlikleri teslim oldu. İki kruvazör, denizaltılar ve diğer gemiler limanda kendi kendilerini batırdı fakat Hollanda donanmasına mensup gemilerin büyük kısmı ile ticaret filosu, timan çıkışları Almanlar tarafından mayınlanmış olmasına rağmen İngiltere'ye ulaşmaya muvaffak oldu.

14 Mayıs'da Fransa cephesi Meuse üzerinden yarıldı, 20 Mayıs'da Almanlar Abbeville'e varmış bulunuyorlardı. Bu arada Belçika kuvvetleri ise boşun halinde geri çekilmekteydi. Kuzeyde bulunan 1 no' Müttefik ordular grubunun Fransa ile irtibatı kesildi ve gerisi denize döndü.

21 Mayıs 1940 günü Dunkerque'e yapılan ilk hava taarruzunda Hollanda kara birlikleri ile dolu Pavian isimli yolcu gemisi, Nigar tankeri ve Adroit muhribi batırıldı.

Fransa Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Kuzey Harekât Alanı Komutanı Amiral Abrial'a, müttefik ordularla işbirliği yapmak suretiyle Pas de Calais bölgesindeki limanların elde bulundurulmasını emretti. Mayın tarama filotillası ile balıkçı gemilerinden oluşturulmuş yardımcı filotilla ile Alb Drvoy de Portzamparc komutasındaki ikinci Fransız filotillası bu bölgede mayınlardan temizlenmiş kanallar açılması ile refakat görevlerinde yoğun bir faaliyet sürdürmekte idi.

Müttefik Kuvvetleri Başkomutanlığına atandıkları general Weygand, 21 Mayıs 1940 günd kuzey harekât alanına geldiğinde Ypres'de Amiral Abrial ile görüştü ve manevra planını açıkladı. Bu manevra planı gereğince bölgedeki limanların elde bulundurulması en fazla önemi olan bir husustur. Amiral Abrial; manevra planında asıl rolü olan Flanders limanlarının savunmasını denihte etti.

Devamlı takviye alan Alman Kuvvetleri, 22 Mayıs 1940'da Boulogne, 23 Mayıs'da Pas de Calais ve 24 Mayıs'da Dunkerque savunma tesislerine taarruz etti. Boulogne limanındaki savunmaya denizden katılan Jaguar, Orage ve Chacal muhribleri ile anı öünde Alman Hava Kuvvetleri tarafından batırıldı. Leopard, Frönder ve Bourasque füzere uçağı, Boulogne garnizonu 25 Mayıs'da teslim oldu.

Pas de Calais bölgesinde piyade ve denizci İngiliz-Fransız birlikleri ile savunan ve denizden de İngiliz kruvazör ve muhribleri ile desteklenen General Nichol, 27 Mayıs'a kadar tutunmaya muvaffak oldu. Deniz cephesi komutanı Lamberty son ana kadar mücadele ederek muharebe idare yerinde öldü.

Dunkerque bölgesinde Alman ileri harekâtına karşı mukavemet 27 Mayıs'dan 28 Mayıs'a kadar devam etti. Bu süre, Dunkerque savunma tertiplerinin düzeltilmesini, topyekün çevirmenin imkânsızlaştırılmasını ve müttefik birliklerin de topyekün teslim olmalarını önleyici bir merhale oldu. Kuzey orduları ile Fransız ordusunun geri kalan kısmı arasında bile irtibat kurulması için girişilen teşebbüsler hiçbir notice vermedi.

24 Mayıs'dan itibaren İngilizler iki gün bakiarak Bruges ile Zeebrugge arasındaki kanalı tıvadılar, Flander sahillerinde hareket yapan İngiliz Deniz Kuvvetleri Alman hava saldırıları sonunda HMS Witley ve HMS Waxey mahkemeleri ile diğer birçok yardımcı gemilerini kaybetti.

19 Mayıs 1940'dan itibaren İngiliz Amiraliye Dairesi ve harp konseyi «Dynamis» barokân ismi altında ve Douvre bölgesi komutanı Amiral Ramsay emrinde olarak, bu bölgede bulunan İngiliz birliklerinin tahliyesi hazırlıklarına başlanmıştır. Tahliyenin başlangıcında 50.000 kişiden fazla bir kurtarılabileceği düşünülmüşse de, Mersin olduğu kadar çok sayıda ve çok güçlü gemi ve vasıtalar tahliye için kullanılmak üzere hazırlanmaya başlandı. Belçika ordusunun teslim olmaması motiveküp bütün kuvvetleriyle İngiliz-Fransız kuvvetleriyle hücum eden Almanların önünde emsalle ve panik halinde bir ilave başarı. İngiliz generali Lord Gort, yarındaki Fransız birliklerine haber vermeden bir yıldıırım saldırıyla Dunkerque sahilinde bir ateş başlatmış.

26 Mayıs 1940 akşamı İngiliz Amirali Dairesinden verilen bir emir ile «Dynamis» hareketinin başlamasına bağlandı. Alman Hava Kuvvetlerinin devamlı taarrufları sonucu Dunkerque'de bulunan gemi baparı ile ölümsüz. Alman topları da herşeyi hemen tahrip etmişti. Laman ve çevresindeki plajlar da Alman Hava Kuvvetlerinin devamlı baskını altında bulundu.

Denizdeki Flanders bankası ve mayın manistleri Dunkerque ile İngiltere sahilleri arasında direkt rotalar kılınmasına ilişkin vermektedir (4).

Üç yol mevcuttur. Bunu da halunan normal «Z» yolu. Balas enterine kadar sahil takip ediyor, biphare Dover istikametine donkyordu. 27 deniz milis uzağığında olan bu rota üzerinde çok şiddetli Alman hava saldırısı bulunduğundan seyrüsefer imkânlar hale gelmez ve bu yol yasaklanmıştır. İkinci yol «Y» yolu idi. 27 deniz milis uzağığında bu rota, mayın tarialarını izkeleye burakarak poyraz istikametine uzanıyor ve daha sonra da Ramsgate ile yakın olarak mayın tarialarını tekrar geçiyordu. Almanlar 28 Mayısta Newport'a ulaşma olıhıklarından ve Alman hücumbetlerinin de mülakatale mevzu bulunduğundan bu yol da kullandılama hale gelmişti. Birum fışırta optadan «X» yolu kullandılama bağlandı. Bu yol mışkiler şarından direkt olarak geçiyor, med ve seşirin her saatinde kullandılama ve iki mayın tarialarını da çok pakından geçiyordu.

Dankergye- liman için ve tesislerin kullanılmasıyla nelerleyle bit'aların bindirilmesi liman tarafıyındaki plajların yapısında idi. Plaj grağenleri gemileri çok sıkarda denizlere mecbur ediyor ve dolayısıyla bindirne vavet ceryan ediyordu.

Bununla beraber bazı şartlar, müteakiplerin lehine idi. Bunlardan birincisi, ve en önemli, İngiliz Hava Kuvvetlerinin baskınlığına karşısında hava üstünlüğüne sahip olmaları idi. Diğer yandan baranın kapalı, buna mukabil denizden saldıran düşme baskınlığını kolaylaştırarak faktörleri nihayet belirsiz olmayan bir faktör de müteakiplerin yardımına gelmişti. Hitler, Sonuna değinindeki taktiklerine ilişkin stratejik maksadıydı.

Je, Alman panzer tümenlerinin taarruzlarını Dunkerque önünde durdurmuştu.

Dunkerque tahliyesi 29 Mayıs'da başladı ve aynı gün 32.000 kişi tahliye edildi. Müteakip günler sırasıyla; 79.000, 59.000, 61.000, 38.000 ve 3-4 Haziran'da da 43.000 kişi kurtarıldı.

31 Mayıs'da Fransız birliklerinin kitle halinde tahliyesine başlandı. 4 Haziran 1940 günü tahliye hareketini kesmek gerekli oldu. Dunkerque'de son ana kadar savunmaya devam etmekle görevli birlikler ile geride kalmış menferit birlik personelinin ihbarı 22.000 kişi Almanlar tarafından esir edildi. Toplam olarak 246.000 İngiliz ve 110.000 Fransız askeri kurtarıldı. Elde edilen netice daha evvelce planlananın çok üstünde idi.

Fakat denizde donanmanın kayıpları çok ağır oldu. İngiliz donanması HMS Wakeful, HMS Otomade, HMS Graffon, HMS Hecolab muhripleri ile muhtelif ilte 30 gemi ile 170 nakliye aracı kaybetti.

Fransız donanmasına isenkap Stocco muhribi bir Alman hücum-botu tarafından, Foudroyant muhribi de uçaklar tarafından batırıldı. Baş tarafından bir bombaya habed alan Cyclope amirali için gittiği Brast Üssü'nde 18 Haziran 1940 günü kendi kendini batırdı.

Diğer yardımcı gemiler ile ticaret gemilerinin çoğu kaybedildiler. Müttefikler Flamanca sahillerini terk etmeden önce limanların son tahribatını tamamlamış bulunuyorlardı. İngilizler daha 2 Haziran'dan itibaren Dunkerque limanını bloklamaya teşebbüs ettikçe de tam anlamı ile başarılı olamadılar.

Dunkerque tahliye harekâtı, 4 Haziran 1940 günü Amiral Abclat'ın emriyle durduruldu. Zeebrugge ve daha sonra da Ostende limanları İngilizler tarafından bloklandı ve gerekli yerlere savunmı doküldü.

İngiliz ve Fransız kuvvetlerinin bu şekilde ve panik halinde Dunkerque'den ayrılmalari şu sonuçları doğurdu :

Fransa'ya tevdi edilen Alman taarruzları karşısında Fransa tek başına kaldı ve 110.000 kişilik bir kuvveti kullanamaz hale geldi. İngiltere yakın bir zamanda Fransa'ya ciddi ve iltis bir yardım yapamaz duruma getirildi. Fransa'da gerçek askeri ve gerekse sivil idare büyük bir buhran içine sürüklendi. Başkomutan General Weygand, bütün çabalarına rağmen durumu Fransa lehine çeviremedi. Fransız ordusunun morali çok bozuldu. Fransa ile İngiltere arasında büyük bir anlaşmazlık baş gösterdi. Askerlerleri kurtaran ve adanına çekilen ve Dunkerque teklâklerinden bir boyu sorumlu olan İngiltere hükümeti harbe devam için Fransa hükümetini zorlamaya başladı.

5 Haziran 1940 günü Alman panzer birlikleri Somme ve Oise'da Aisne kanalı üzerine taarruz ettiler. Fransız kuvvetlerinin mukavemeti ancak üç gün sürdü ve Almanlar cepheyi yarmaya muvaffak oldu. Bunun üzerine Fransız birlikleri geri çekilmeye başladı. Seine nehrinin Almanlar tarafından geçilmesinden sonra Fransız ordusunun çekilmesi bir bozgun halinde aidi ve birçok birlikler yalnız başlarına kaldı. 19 Hu-

xiran'da Cherbourg, Rennes, Brest, Nantes ve 21 Haziran'da Lorient çok kolay bir şekilde düştü.

25 Haziran'da Alman birlikleri, Gironde-Angoulême-Clermont-Ferrand-Saint-Etienne-Annoy hattına vardı. Bu harekât esnasında, Cherbourg nakliyat valisi olan amiral Rigot, emrindeki 4-5 bin kişilik bir kuvvetle karadan, Leopard, Savorgnan de Brazza gemilerinin ateş desteği ile Rommél'in zırhlı birliklerine karşı mukavemet etti. Ancak yetersiz kuvvetleri kısa zamanda mağlup oldu. Almanlar 18 Haziran'da Rennes'e vardıklarında Brest limanının tahliyesine ve limanda bulunan gemilerin kendi kendilerini batırmaları emriyle başlandı. Bir kısım gemiler ise limanı terk etti.

Amiral Darlan, 17 Haziran 1940'da donanına, filo, us ve genel komutanlarına şu emri verdi :

«Askeri ve idari durum, hükümeti düşmanımız ile şerefli bir barış konuşturmasına bağlamaya mecbur etmiştir. Durumun gelişme sonucu ne olursa olsun, donanımızdan hiçbir suretle saklı bir halde düşman eline geçmeyeceğine bahriyemiz emni olmalıdır.»

Brest, 20 Haziran 1940 gecesi Almanlar tarafından işgal edildi. Nantes Saint-Nazaire, Lorient ile Loire güneyindeki liman ve üslerde hiçbir mukavemet olmadı. Dunkerque'de çok enerjik olan mukavemet, Cherbourg bölgesinde inatçı bir manevra arzetti. Fakat Brest'de kayıtladı, Lorient ve Loire güneyinde sifira vardı.

Liman ve üslerin savunması son derece nazari bir şekilde hazırlanmış ve bu husus aynı zamanda çok ferah organizes edilmişti. Savunmayı destekleyecek gemilerin hava himayesinden mahrum olmalarına muhtemel deşakavar silahları da kifayetsizdi. Kara bombardmanlarında kullanılacak cephaneye ise gemilerde son derece mahdut sayıda bulunuyordu. Bunun yanında savunma görevleri ile tahliye görevleri birbirinin içine girince, gemiler, hangi görevi tara edeceklerini şüphelilerdi.

17 Haziran 1940 tarihli emirinden birkaç gün sonra Amiral Darlan'ın yayınladığı emirde :

«Lüzum hâsıl olursa bütün gemiler ve uçaklar Kuzey Afrika'ya çekileceklerdir. Bunu yapamayanlar, düşman eline düşmek durumuna gelirse, personeli tarafından kullanılamaz halde tahrip edilecekler ve ya batırılacaklardır.» deniliyordu.

Fransa hükümeti 24 Haziran 1940'da ateş kes istedi. Ateş kes anlaşması aynı gün imzalandı ve ertesi gün yürürlüğe girdi. Taahhüt üssü ve yakın çevresi haric Fransa'nın işgaline başlandı.

Mütareke esnasında Almanlar, pratikte Okyanusdaki Fransız kıyılarına ulaşamaz bulunuyorlardı. Bu sahilin işgalini tamamlayarak mütareke hükümleri esasen mevcut olan bir durumun gerçekleşmesinden ibaretti. Buna mukabil Fransız müdahaleleri kurtarılmış, Fransız Fas'ı ile Dâkar tarafları kalmıştı.

Almanların Pirenelerde durmuş olmalarına rağmen, elde ettikleri başarılar, İngiltere'yi buhranlı bir duruma soktu. Alman denizcilerinin

hayalleri hakikat olmuştur. Kızay Burnunda Beyoğlu'na kadar bütün Avrupa sahillerine sahip bulunuyorlar ve İngiliz adalarını abukla sıkına sıkıp oluyordular. Haziran 1844'te, yeni Normandi çıkarmasına kadar hiçbir gemi Pas de Calais boğazını geçemedi.

Almanların Asilçilik Kiyılarını yarmaları hakkında Anıralı Do-
nuz hatıratında şöyle demektedir:

"Alman harekâtının Mayıs 1940 tarihindeki seferi, denizaltı filosu karargâhı tarafından tutulmuş 140'lip edilmeli. Fransa yarımadasının sağlanması, Kuzey Batı Fransa ile Buzany sahillerinin İngiltere'ye karşı yürütülen deniz harbinde denizaltılar için haraket noktası elde edilmeye denmektedir. Daha açık bir deyişle Almanya'nın İngiltere karasında otlayan beri arzulanmış olan bir harekâtla, arazide ve suyu, önemli coğrafi durumların taşıdığı önem, Kuzey Denizi'nin güney doğu bölümündeki evinden dışarı doğru çıkması ifade edilmekte. Yani bu durum sayesinde Almanya, İngiltere'ye karşı deniz harbi ile kati neticeyi alacağı denize, Atlantik'e ulaşmış olmaktadır."

Bu azerite İngilizlerin Alman denizcilerinden Atlantik açısı yollarını keşfama teşvikleri ile beraber gelişme oluyordu. Zira bu şekilde bir abluğa, ancak aslında Kuzey Deniz yolu için geliştirdi. Kuzey batı Fransa ve İngiltere sahillerini ele geçirilmesi ile Atlantik'de, İngiliz deniz güçlerinin yollarına olan egir mevkisi küçüldü. 150 tonluk küçük denizaltılar bile Atlantik'deki hareketi kısıtlanıyordu. Büyük bunlara ilâve olarak yeni tonaj imada ve mahalleri idi edilmişti.

Almanya'daki tercümanlar için (bu edisyon) denizaltılara tahsis edilerek overhol ve tamir yükümlü kurtarılmış çocuklar. Belge/Black sahifelerinin kazandırması sayesinde mümkün olmuştur ve denizaltı hariti için büyük maddede katkıları.

Stratejik durumun bu şekilde tehlike altında olduğundan dolayı, Alman Deniz Kuvvetlerinin buna karşılık, aktif mevcut bütün vasıtalarının bu durumdan azami ölçüde yararlanarak deniz baranını güçletmeye çalışarak karşı çıkması olmalıdır.

Fransa'ya karşı imzalandıkları barıştanlar oldı oynatmadı. Kuvvetli şekilde emniyetle alınmış İngiltere De Fransa arasındakı deniz ulaştırması ayrıca İngiliz Kanadindeki bütün tırtılları ile de yer emrineinde almıştı. D.İ.S. Komutanı Yab. M. Schulte bu imzalanırları birer yapıştı çok resurslar bir hayranla denizdeni kaybetmede ediyordu.

Fransa ile ateş kesilmesinin hemen ardı sıra, Alman denizaltılarının bütün toptanlık ihtiyacını, Fransa'nın asker sahiflerine getirecek bir konveyer yaptırdı. Kısaca bir sözcük içinde Hükümeti, Alman denizaltılarının hizmetine verecek şekilde bildirdi. Ve 7 Temmuz 1940 günü ilk denizaltı olarak U-30 tarafından ve akşamı, denizaltı bir ordu ile geldi. 2 Ağustos 1940'da Lazari Tarsus'ta denizaltıları tamir edilecek haldeydi.

29 Ağustos 1949'da Denizaltı Filosu Komutanı Q. Karaman da bir
 saatli Lecture hakkında Kırseverler ile bir toplantı mahalline ver-
 mekte üre Wilhelmsaven caddesindeki Sankarlar'ın güzel birak
 birak nakledildi.

söyleyeceğini. Hristiyan Medeniyeti, bu muharebenin sonucuna bağlıdır...

Düşman, bütün şiddet ve kudretiyle çok geçmeden bize tecrübeli edecektir. Hükûmet, bu Adada yoketmenin gerektiğini, yoksa harbi kaybedeceğini çok iyi bilmektedir...

Bu nedenle vazifemize sıkı sıkıya sarıldık ve komünal o suretle teçhiz edildi ki: İngiltere İmparatorluğu ve İngiliz Halkı, bir yıl sonra da bizim için — bu, onların en güzel umu idi — düşsün...

20 Haziran 1940 günü, Hitler, Fransa ile yapılacak mülferke partılarını görüşmek üzere, her üç kuvvet başkomutanına bir konferans çağırdı.

Bu konferans sonunda, İngiltere'ye karşı ne yapılacak meselesi Büyükamiral Raeder tarafından ortaya atıldı. Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, İngiltere istilası hamlelerine dair bilgi verdi. Bu hamledeki bilgi, çıkarma yerinin seçilmesi, mayınların mülferke ve şiddetli ile gelecekte kullanılacak çıkarma teknelerindeki hareketi. İngiltere'nin istilasında hava üstünlüğünün gerekliliğine, kara kuvvetlerinin bu maksat için tahsis edilecek tümenlerin kurulmasına kontrol etmesi lüzumuna değinen Büyükamiral, İtalyan Adamların ağzına ilişkin «İkarn» Harekâtına da değinerek, İtalyan'ya çıkarma yapabileceğini arzetti. Çıkarma tarafını ve çıkarma bölgelerini açıkladı. Fakat mümkün olan bu adaya lojistik destek nakliyatının devamlı olarak sağlanmasının imkânı olmadığı beyan etti. Bu nedenle de «İkarn» Harekât Planı derhal terk edildi.

Bununla beraber, Haziran 1940 ayının son günlerinde Büyükamiralın önerileri Yüksek Komutanlarca ve alınmış olduğundan 2 Temmuz 1940 günü General Kuttel «Deniz» Harekâtına ilişkin üç hareket emrini yayınladı:

«HARİ KUVVETLERİ BAŞKOMUTANLIĞI

Führer Karargâhı

Berlin, 2 Temmuz 1940

ÇOK GİZLİ

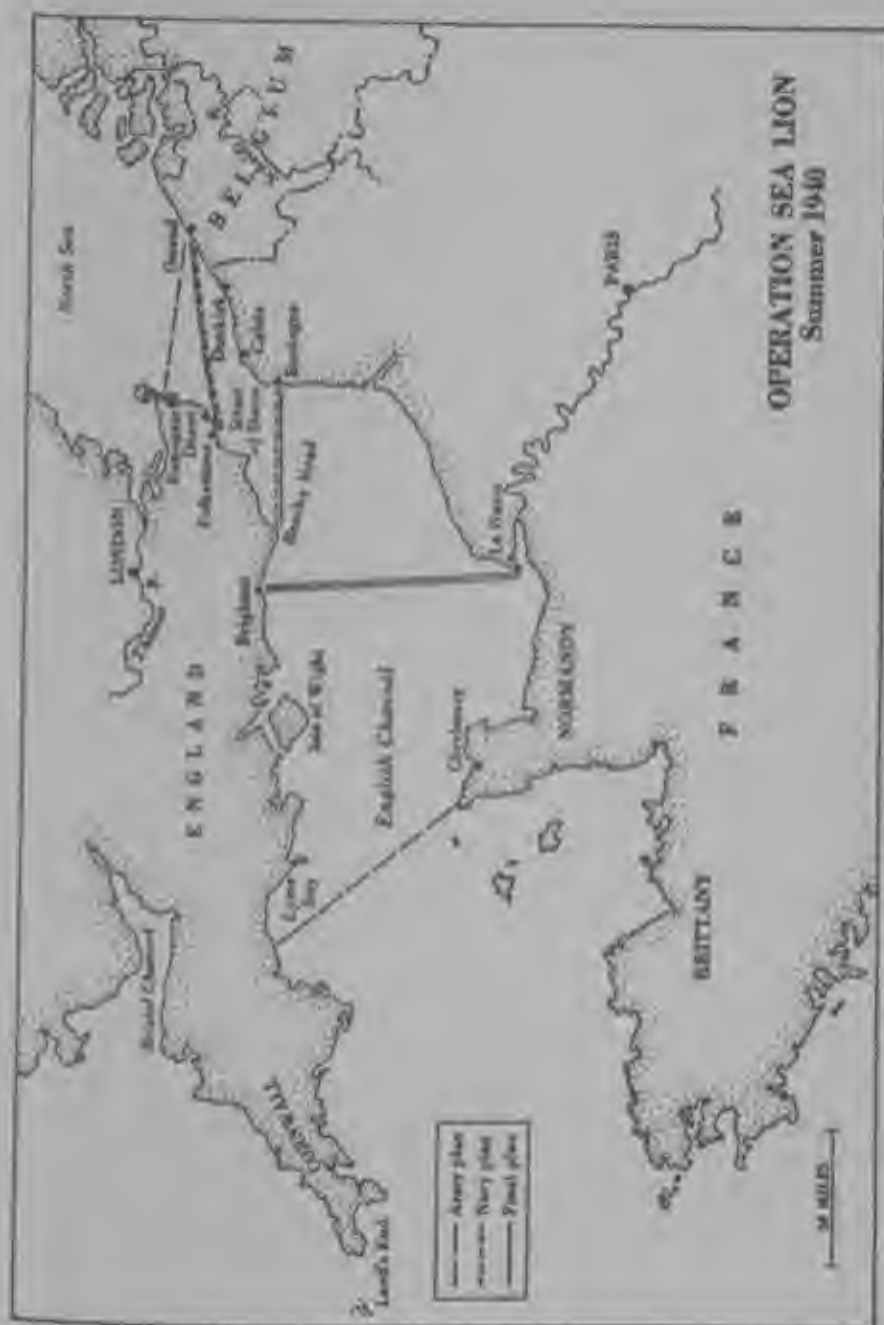
KONU : İngiltere'ye Karşı Yapılacak Harp.

Führer ve Başkomutan aşağıdaki hususlara karar vermiştir:

Hava üstünlüğü sağlandığı ve diğer gerekli muayyen şartlar gerçekleştiği takdirde İngiltere'ye çıkarma mümkündür. Harekâtın başlama tarihi henüz kararlaştırılmamıştır. Buhan hamlelerine derhal başlanacaktır. Her üç kuvvet başkomutanlıkları aşağıdaki bilgileri sağlayacaklardır:

KARA KUVVETLERİ : İngiliz Kuvvetlerinin miktarı, kayıpları ve yeniden teçhiz edilen kuvvetlerin bir ay sonra ne kadar olabileceğinin tahmini,

OPERATION SEA LION Summer 1940

Kıyı bataryalarının işlevi kıyının ve maklyatının İçgizle Deniz Kuvvetlerine işlevi vermektedir.

DENİZ KUVVETLERİ : Kuvvetin bir ardu birliğinin — 23 ilâ 40 (Üçten yirmialtıbaşlık) yerlerin seçilmesi ve İngiliz kıyı savunma kuvvetlerinin taimını. Kuvvet Kuvvetlerinin aynı imanyetle nakdiyle hükmü ile deniz yolunun tedirilmesi. Çing yerlerin seçilmesinde, gıda ve diğer bir eling malzemesi müfuz hareketin kolaylaştırması istenir. Bu malzeme, hareketin serası için hazırlıkların bitirilmesi tarih ile nakliye hakkında müfuz.

HAVA KUVVETLERİ: Hava deteksiyonunu sağlamak amacıyla kurulan ve İngiliz Hava Kuvvetleriyle Altın Hava Kuvvetlerinin etkilerini gözetim bir tabanın yapıldığı. Bu hava indirme taarruzu yapılmak suretiyle aynı de çevreye kadar desteklenmiştir.

Bir de kuvvetli bağlayıcılığı, aynı mükarrafaki kuvvetin engeli olmı ve uzağ da makine dışı planın hazırlanmasında ihtiyacı yapı-
caklardır. İstih kuvvetinin göze motorun ve nihaiyın cefaya adeden
istih cinsidir. Bütün kısımlar, istihların bir bakiy halinde olduğ-
na ve kavar verilişine göre verilebilir.

Paula Hartzbecker, *Moderatorin* *Business Development*

General Keltels

Büyükentel Vazir, heronların tasarlama ve inşaatı için
başlatılan. Fakat 1. bir durumda günde dört kuyuları karaya tam
bir endişe basıldı ve bu endişe durumu bir aylık aralı.

Hareketin enjantın gücüyle hareket ettirilerek ve de Hilt-
ler'in klas bir modelde (orijinal yapılmış) yapıldığına dair belirtiler mevcuttur.

Bu məlumatlar üç koruyucu arasında bərabərlik dərəcələri haqqında görüşmələri bəslədi.

3 Temmuz 1940 günü Demir Kuvvetleri Başkomutanlığı, kara ve hava kuvvetlerinden tıvraklık mevkilerinin bildirilmesini rica etti. Amiralin katargâhı; Pasakâhın iç kısmını bir mülkiyet meselesi olduğunu ve bunun için de idarelere Adana'daki çalışma yerinin, deniz ve hava banyosunun garanti olacağını, bir idarede bulunulması üzerinde ısrar ettiğinden Dava Bölgesinin çıkartma bölgesi olarak seçilmesinde kuvvetler arası görüş birliği sağlandı.

Buanda beraber, Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığına harekât harpî cerekât mühtelas edîlmediklerinden II Tecmîz 1340 efrûd 101.

lerle yapılan görüşmede, Büyükamiral, İngiliz deniz kudreti karşısında «Sea Lion» Harekâtının ıcrasındaki bütün zorlukları ve riskleri ortaya koydu. Hitler ırsıldı ve daha ziyade Norveç'deki harekâtın gelişmesiyle ilgiliydi.

Büyükamiral Raeder, İngiltere'nin istilasına ilişkin görüşlerini şöyle ifade etti :

«Şimdilik, İngiltere'ye karşı harp şiddetlendirildiğinde muhasara hakkında bir deklarasyon yapılması gerektirir. Bunun fayda ve mahzurları münakaşaya edilmiş olup raydaları üstün bulunmaktadır. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı bu konu ile ilgili olarak bütün detayları Harp Kuvvetleri Başkomutanlığı ve Dışişleri Bakanlığı ile görüşmüş ve mutabakatlarını almıştır. (Hitler, böyle bir deklarasyon yapmak ruvetinde olduğunu ifade eder.)

İngiltere'yi istila hareketini, İngiltere'yi barışa sevk etmek için başvurulacak en son çare olarak mütalaa etmekteyim. İngiltere'nin şiddetlendirilmiş denizaltı harbi, konvoylara hava saldırıları ve Liverpool gibi başlıca limanlarına şiddetli korruzlar tertip etmek suretiyle, kolayca barışa yarasacağı kanaatine erdim. Halihazır duruma bağlı olarak gelişebilecek durumlar da İngiltere'nin istilasını şu anda gerekli kılmamaktadır.

Diğer yandan istila ile ilgili olarak öncelik kazanan hususlar ; tam bir hava istilasıyla da gerek deniz güçü ve gerekse çıkarma bolidinde meydana temizlenmiş sahaların temin edilmesidir. Şu anda böyle bir sahanın temizlenmesi için nekadâr zamanla ihtiyac olduğunu ve bu sahanın düşmanı kıyılarına kadar uzatılıp uzatılmayacağı hakkında bir şey söylemek mümkün değildir. Bundan başka, nakliyatın yapılacağı sahaya, yanlarına mayın torlaları yapmak suretiyle sarafılmak lâzımdır. Çıkarma kuvvetinin nakliyesi uzun sürerek hazırlıkları gerektirir. Bu ise, Alman ekonomisine ve silah propandalarına büyük bir etkiye bulundur. Bu nedenlerle İngiltere'nin istilası için katı karar verilmedikçe bu hazırlıklar hakkında emir verilmemelidir.

Kara kuvvetleri ordonat ve istihkâm tesatiliklerinin çıkarma malzemesi üzerinde yapılan çalışmaları son safhaya gelmiş bulunmaktadır.»

Hitler de, istilayı başvurulacak son çare olarak görmek ve ilk iş olarak hava hakimiyetinin sağlanmasını düşünmekteydi. Hitler, Amiralin önerilerini kabul etti. Fakat münakaş günlerde Hitler fikrini değiştirdi. 15 Temmuz 1940 günü, Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığından, Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığına, Hitler'in istila hareketini 15 Ağustos'dan itibaren herhangi bir günde ıcrası için hazırlıkların yapılmasını istediği bildirildi. Faten gün Hitler, İngiltere'nin istilasına ilişkin direktifi verdi.

**FÜHRER VE HARP KUVVETLERİ
YÜKSEK KOMUTANLIĞI**

**Führer Karargâhı
Berlin, 16 Temmuz 1940**

ÇOK GİZLİ

KONU: Direktif No: 16, İngiltere'nin Lâtilase İçin Yapılacak Hare-
katlar.

Aktüel durumun imkânîliğine rağmen şimdiye kadar bir anlaşma-
ya varılmamış olduğu göstermektedir. İngiltere'nin Lâtilase ha-
zinedarına tasarrufuna ve perçinine Lâtilase İçin karar verdim.

Bu harekât, Almanya'ya karşı yürütülecek birine, esaslı merkez-
lerinden biri olan İngiltere'nin tertaraf edilmesinde görevli, dilâz etmekte
olup gerekirse Ada, legal edilecektir.

Bu nedenle aşağıdaki emri veriyorum:

1. Çıkarma harekâtı: İngiltere Ramsgate'den Wight Adası Sa-
vundaki bir noktaya kadar uzanan sahaya geniş birer birer tar-
zında yapılacaktır. Hava kuvvetlerine mensup birlikler tepesi görevi;
Denizine birlikleri de Lâtilase emrinin görevini yapacaklardır. Her
bir kuvvetin, kendi görevlerine göre, büyük ölçüde Lâtilase harekâtın-
dan önce Wight Adası veya Dorthy of Cornwall'in ilgili gibi bir harekât
hâzinedarlığına emrelerin buna tâdilatından rica ederim.

Büyük ölçüde Lâtilase harekâtı, Ağırlıklı olarak doğru sonuç-
landırılmalıdır.

2. İngiltere'ye çıkarmaya mümkün kalmaması için aşağıdaki harekât-
lar yapılmalıdır:

İngiliz Hava Kuvvetleri, çıkarma kuvvetine önemli bir muabedede
bulunamayacak şekilde terfâf edilmelidir.

Görülecek acil geçiş yolları mayından temizlenmiş olmalıdır.

Dover Bâğı ve Minörün batı girişi, Lâtilase Alderney'den Port-
land'a kadar her iki tarafta teminîyle geçilemez bir şekilde mayulan-
malıdır.

Akır kıyı yolları, kıyı hatlarına teminîyle tahkim olmalı ve himaye
etmelidir.

Deniz geçiş emrinin birer birer Kuzey Denizindeki, geçişe
Aktenin (Bu emir İtalyan Denizine emrinin yâni emir) İngiliz
Hava Kuvvetleri tarafından emre edilmesini arzuya şayandır.

Bu maksat gözetilerek bulunduğunuz, hâlen İngiltere Lâtilase-
inde ve Lâtilase emrinde bulunan deniz kuvvetlerine hava ve mücâvîr
taarrufları yapılmalıdır.

3. Harp Kuvvetleri Başkomutanlıkları, bütün emrin altında kuvvetlerini sevk ve idare edeceklerdir. Kara, deniz ve hava genelkurmayları 1 Ağustos'a kadar Ziegenberg'de bulunacak olan karargâhından 50 Km.den daha uzak bir mevkide olmalıdır. Kara ve deniz genelkurmaylarının, karargâhlarını Giese'de veya emrelerini geçirirler. Kara kuvvetleri başkomutanı, istila kuvvetlerini rehberlemek üzere bir ordu grubu tahsis edecektir. İstila, «Sea Lion» kodu ile anılır. Gerek hazırlıklar ve gerekse çıkarmaların icrasında, harp kuvvetleri aşağıdaki tedbirleri alacaklardır.

KARA KUVVETLERİ : Deniz geçiş ve çıkarma kuvvetlerinin hareketini gösteren bir plan hazırlayacaktır. Gerekli uçaksavar bataryaları, münferit ordu birliklerinin komutasında, kara katalarının destek ve himayesi, çıkarma bölgesinin himayesi, isgal edilecek hava alanlarının himayesi görevlerini icra edebilecek şekilde gruplara bölünmüş olarak kullanılacaktır.

Oysa, münferit birliklere çıkarma vasıtası tahsis edecek ve deniz kuvvetleri ile birlikte olarak, çıkarma ve bindirmenin hangi noktalar da yapılacağını kararlaştıracaktır.

DENİZ KUVVETLERİ : Akademi deniz gücü kuvvetinin tecrübe ve emniyeti almak ve münferit bindirme-yükleme noktalarını sevk edecektir. Magrup milletlere ait gemiler, münferit marifetle tahsisli kullanılır. Hava kuvvetlerinin yapacağı karakola dayanan, deniz kuvvetleri de Müttefikler geçiş anında ve en son safhada her iki cephede tam bir himaye yapacaktır. Deniz geçiş seyrinin parçasındaki komuta tutulmasına ait emir, zamanında verilecektir.

Deniz kuvvetleri, kıyı bataryalarının faaliyetini engelleyecek ve bütün kıyı bataryalarının ortadan kaldırılacaktır.

Deniz geçiş emniyeti altında bulunmak ve yarıardan yapılacak herhangi bir düşman deniz taarruzunu manı olmak için mümkün olduğu kadar fazla ağır top tabiiye edilecektir. Bu noktalarda, deniz-yolu uçaksavar topları (Ele geçirilmiş elverişli toplar da dahil olmak üzere) kullanılmalıdır. Todt teşkilatı, bu örgütlenmenin teknik tarafı ile meşgul olacaktır.

HAVA KUVVETLERİ : Bütün düşman hava taarruzlarına mani olacak ve çıkarma bölgelerini bütün kıyı savunmalarını talip edecek. İlk karşılaşılabilecek düşman kara kuvvetlerinin düzenini kırarak ve cephe gerisindeki faaliyetleri imha edecektir.

Bütün bu görevlerin başarılmaması, hava kuvvetlerinin bütün münferit kuvvetleri ile çıkarma kuvveti birlikleri arasında sıkı bir işbirliği istemektedir.

Ayrıca kıta hareketleri için kullandıkları yolları taarruz edilecek ve yaklaşıp düşman deniz kuvvetleri, çıkarma bölgelerine ulaşıncaya kadar karşılanacaktır.

Parasetilen ve Nevadar İndirme İhtallerinin Kulanılmasına ve İzle-
lile, bunların gerektiği takdirde kullanılacak üzere İhtiyatı tutul-
malarına dair işlemleri yapılmasını beklerim.

4. İngiltərə də Fransa əsərlərindəki mütəberrə etirazlı ləqəb kimi gətirib baxmışdır, mütəberrə kəsləri tərəfindən rəzilətdir. Dövrümü də izləyib baxdıqca əslində mütəberrə kəsləri dökülərdik.

5. Der üç koruyucu bakımcılarınca, aynı yapıldaki binalarda bulunan bakımcılar arasındaki ilişki, edimleri

Karadüğ geçmek için (Yaklaşık 50000 TL) gerekli emsal şartların gerçekleştirilmesine ilişkin deniz ve hava kuryetlerini hazırlamak ve en düşük fiyat belirlenmesinin konularında olacak verilere ait detaylı modele gerekli nakliye emsalı adedi, miktarına durumu, istenilen duyulacak malzeme miktarı ve diğer emsal istatistikleri ile ilgili olarak gerekli duyurulmuş (Deniz Kuryetleri Başkumandanlığına) Çıkarma Kuryetleri ile nakliye gemi ve araçlarının toplanması, bölgelede hava savunması için almanak tertin ve tedbirler (Hava Kuryetleri Başkumandanlığına).

Çizimlere kurvetlerin deniz yüzü ve hareket planı, birinci dalga için verildi ve malzemeleri, deniz yüzü boyunca 100 m. hümaynel ve çıkartmanın desteklenmesi için deniz ve hava kurvetleri tarafından tasarlanan işbirlikçi detayları.

Parazit ve hayvan yedirme probleminin küllanılması, besleyici bes-
taryelerinin organizasyonu, ısıtma birlikteliği, yarmayı tamın eden en kade-
melelerin, topraklara topraklarında yeder dereceye ilerletilmeden sonra kul-
lanılabilirler. Mücadele etmek hususundaki üsler (Hava Kuvvetleri
Bakanturancılığı).

Küta ve deniz kütüphaneleri korumalarının artırılması

Kara, ümitsiz ve hayati kırımları baskınlarının, istisnadan önce küçük papatya bir çıkarma yandırı, gerçekte olduğu olmalıdır.

A. HITTLE

Paral :
General Jodi
General Keir

Özaydın'ın bu konuda da faaliyetleri yeterli olmamıştı. 19 Temmuz 1948 günü Deniz Kuvvetleri Başkumandanı, aynı günkü mesajla Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığına, İngilizce'yi bilme zorunluluğu denetçilik bakımından güçlüklerini açıklayan bir mektup gönderdi.

«Bazı Lâhî Hareketlerde deniz kuvvetlerine verilen görev, kendi husus ve kabiliyetleri ile uyumlu olmayıp, kara ve hava kuvvetlerine verilen görevlerle de karşılaştırıldığında çok ağırdır.

Çıkarma kuvvetlerinin nakli, Fransız Muharebeleri sırasında liman tesisleri ve yakın iç su yolları geniş ölçüde hasara uğramış veya kısıtlı olanaklara sahip, bir sahilden yapılmaktadır.

Deniz geçiş rotaları, hava, sis, akıntı, med ve cevir ile deniz durumunun en büyük engel teşkil edeceği bir deniz sahnesinden geçmektedir. Düşman limanlarının kuvvetle savunulması karşısında buralara bir anımsız hareket etme edilemez. Ancak, ilk dalga, hiç değilse, acık bir kıyıya çıkmalıdır...

Diğer yünden hava ve deniz durumuna göre nakliye gemileri ve araçları bu görevlere göre tatil edilmek zorunda olduğundan teransileri uzun müddet ayaklayacaktır.

Şimdiki halde, nakliyatın yapılacağı, Menç'in doğu kısmında, mayın durumunun ne olduğunda dair elimizde bir bilgi mevcut bulunmamaktadır. Bütün kaynakların kullandırılmasına rağmen mayinlere ait herhangi emir ve tam bir bilgi elde edilememiştir ve edilemeyecektir. Düşmanın, hiç değilse kendi kıyıları yakınına kaç bir hazırlıktan sonra veya suu anda tehlikeli mayın tarhları yapılabilmek bir durumda olduğunu düşünmek gerekir.

Mahdut sürdürme ve yukarıda limanlarında deniz kuvvetleri ve nakliyelerin toplanması bakımından, hava ufkundaki durum sağlanmasa hayati bir önemi halidir.

Bugüne kadar, düşman, donanmasını tam tertip etmeye atacak bir faydalı mesele ile karşılaşmamıştır. Fakat İngiltere sahillerine yapılacak bir çıkarma hareketinde düşman, bütün deniz kuvvetlerini etmeye atmak kararını verecektir. Harekât kabiliyetli hava karlılarına pek fazla bağlı bulunan hava kuvvetlerinin yalnız başına düşmanı deniz kuvvetlerini, nakliyelerinden uzak tutacak tasavvur edilemez. Bu nedenle Alman Donanmasının görevi, aşağıdaki tedbirleri takip ederek hava kuvvetlerinin hareketine takviye etmek olmalıdır.

Mayın tarhları dahil, nakliyat sahaları karatılarında hafif enüsti kuvvetleri kullandırmak ve düşman kuvvet inkişasına (Diversiyona) mecbur bırakacak hareket yapmak.

Bununla beraber, mayın hareketinin, kararlı bir hazına karşı müthlak bir emniyet arz etmeyeceği dikkat nazarına alınmalıdır. Bu nedenle, ilk dalganın başarı ile karaya çıktığı kabul edilse bile, düşmanın bu kuvvetle, yaklaştıkça olan nakliye filosu arasına girme imkânına sahip olacağı evveliden düşünülmelidir.

Batı Meydan Muharebesinde görüldüğü gibi savunma tesislerine yapılacak hava saldırılarının büyük tesirlerinin önüne geçilemez. Bununla beraber, düşman kıyılarındaki savunma tesislerinin durumu ve uzun zamandan beri bir istilaya karşı yapılmakta olan hazırlıklar; hava kuvvetlerinin kıyıdaki savunma kışalarının yeterli derecede bertaraf edeceği ve denizden herhangi bir topçu desteğine gerek duyulmadan çıkarmenin yapılabilmesi şüphe yaratmaktadır.

Bu görüşler, Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı karargâhında, nakliye meselesi ile ilgili olumsuz hususlar, detayları da dahil büyük güçlükler yarattığı fikrini ortaya koymuştur.»

Halbuki Mareşal Goering, bu harekâtın başarı ile sonuçlanacağına tam bir himmet beslemekteydi. Neticede bu farkı görüşler sonucu Alman Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı kararlı bir duruma girdi.

Bu arada Alman istihbarat servisi, İngiltere'nin savunma kudretini öğrenmeye büyük gayret sarfediyordu.

17 Temmuz'da Alman istihbarat servisine ulaşan bir haber şöyleydi: «Bütün yabancı basın özellikle İngiliz basını, büyük bir Alman taarruzunun beklediğinden bahsetmektedir. Birlerce nakliye gemi ve aracının, Mısır ve Atlantik kıyılarında hazır durmakta olduğu söylenmektedir. Taarruzun Dover bölgesine yapılacağı beklenmektedir. Çıkarılmaya tahakküme eden günlerde devamlı hava taarruzları yapılacaktır.»

İki gün sonra başka bir rapor alındı:

«İngiliz savunma tedbirleri, Ordu tarafından kıyı savunması, barajlar ve bütün ateş kudretinin konsantresi esasına dayanmaktadır.

Savunma alanında tespit edilmiş bir savunma mevzu yoktur. Deniz ve hava kuvvetlerinin görevi, zirhli birliklerin veya kıtaların baskın tarzında çıkarma imkanlarına mani olmak olacaktır.»

İngiliz Hava Kuvvetleri, tehlikenin bellediği bölgeye derhal müdahale etmek ve keza Fransa ile Hollanda'daki yeni Alman birliklere taarruz etmek ve Alman faaliyetlerini meydana çıkarmak için atama yapmak görevlerine göre organize edilmektir.»

Bu raporlar, muayyen ilgilili teydimenlikle beraber, Alman Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhına istilanın güçlüklerini biraz olsun açıkladı.

21 Temmuz 1940 günü Başkomiser Raeder, Hitler'e ikinci bir rapor verdi. Görüşme sırasında Hitler'in ifadesinden artık harbin kazanıldığı fakat halen İngiltere'nin durumu kavranmadığı fikrinde olduğu anlaşılmaktadır.

Alman Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı, çıkarma güçlüklerinden dolayı görüşlerini değiştirmişti. Ama Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı Karargâhı daha önce duruma tehlike gözeterek, çıkarmanın imkânsızlığını savunmuşken, şimdi çıkarmayı tamamiyle basit bir hareket olarak mütelâs ediyordu.

21 Temmuz 1940 tarihli raporda şu görüşlere yer verilmiştir:

«İngiltere'nin istilasına girmek, olağanüstü bir cesaret meselesidir. Çünkü: geçilecek yol, kısa olmakla beraber bu, bir nehir geçidi gibi olmayıp düşmanın hakim olduğu bir deniz geçsidir.

Bu, Norveç harekâtındaki gibi, bir defa geçilecek bir mesele değildir. Operatif baskın beklenemez; savunmaya hazır olmak ve karışık bir düşman, geçeceğimiz denizde bizi karşılayacaktır.

Kara Kuvvetleri harekât için kırk tümenlik bir kuvvete ihtiyacı olduğunu ifade etmiştir. En zor husus, malzeme temini ve ikmal meselesidir. Takviye kuvveti kullanılması düşünüldüğünde bu kuvvetin de lojistik desteği sağlanacaktır. İngiltere'de bulunacak bize varan malzemenin cinsini hesap etmemize olanak yoktur.

İla düşünülecek şey, tam bir hava hakimiyeti temini. Dover boğazındaki kudretli topkunun operatifi kullanılması ve mayın tarlaları ile himaye sağlamaktır.

Kuzey Denizi'nde ve Manş'da Eylül ayının ikinci yarısından itibaren hava şartlarının çok fena olması ve Ekim ayı ortasından itibaren de sis başlaması nedeniyle yılın bu dönemi önemli bir faktördür. Buna göre esas harekât, Eylül ayının ilk yarısında bitirilmelidir. Bundan sonraki tarihlerde hava kuvvetleriyle ağır silahlar arasında yapılacak işbirliğine itinaat edilemez.

Işın basında kesin olarak tespit edilen 15 Ağustos tarihi üzerinde ısrarla durulmamalı. Kara Kuvvetleri Komutanlığı da, herşeyden önce İngiltere'nin kırk tümenle işgalini gerekli görüyordu.

23 Temmuz 1940 günü, Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı istila ile ilgili nazari isteklerini, Deniz Kuvvetlerine şu şekilde bildirdi:

«Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı, İngiltere'nin istilasına ilişkin tasavvurlarını aşağıda sunmaktadır:

Ağır topları da ihtiva eden özel teçhizatlı yüzbin asker ilk dalga olarak Dunkerque-Cherbourg bölgesinden, Ramsgate ile Lyme koyu arasındaki bölgeye nakledilmelidir. Müteakip dalgalar, kurulacak köprübaşından adadaki harekâtı kısa zamanda takip edebilecek şekilde, yollanmalıdır. Bunun için, birinci dalganın çıkarılmasından sonra nakliyelerin süratle geri gönderilmesi lazımdır.

Kara Kuvvetleri Başkomutanlığının 40 tümenlik kuvvet tahsisini birdenbire 13 tümene düşürdü. Bu kuvvet iki veya üç gün içinde İngiltere sahillerine çıkarılmış olacaktı. Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı bu kuvvetin çıkarılması için 1722 çıkarma aracı, 471 romörkor, 1161 motor ve 155 nakliye gemisine olan ihtiyacı ortaya koyduğunda kendisi bile şaşırır. Bu kadar gemi ve aracı toplayabilmek için uzun bir zamana ihtiyaç vardı. Yine yüzbin kişilik kuvvetin nakli için de on günlük bir zaman lazımdı.

«Sea Lion» hazırlıkları artık ciddi bir hal almıştı. Almanya'da geniş çapta bir faaliyet vardı ve çeşitli komutanlıklar arasında işbirlikçi mesaj ve müfalaalar teatisi başlamıştı.

Yapılan görüşmeler, koordinasyon toplantıları ve teati edilen muhtıralar sonucu, 19 Temmuz 1940 günü Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı Karargâhı haru ceridesine aşağıdaki hususlar kaydedilmiş bulunuyordu:

«Kara Kuvvetleri Komutanlığı 18 çıkarma tümeninin naklini istemektedir. (Takriben 260.000 kişi) Evvela düşünüldükleri görevler muvacehesinde Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı, hatta nakliye güçlükleri

olarak da bu makamların sağlanmasına müsaade etmekte ve bunu yeterli bir miktarda olarak istemektedir. Bu Führer'in 21 Temmuz'da istediği 40 tuncuza mukayese edildiğinde büyük bir miktarı demektir.

Bu 13 tuncuza, geniş cephe ile (Ramsgate'den Lyme körfezine kadar) İngiliz kıyılarına taarruz edecektir. Bu kuvvetlerin mukaddim olduğu kadar aynı zamanda ve geniş bir cephe ile Fransız sahillerine terk emreleri demektir.

Çıkarak tuncuza, İngiltere'de kısa zamanda, yani 2-3 günde, harekâtı yapacak şekilde hazır olmalarıdır. İnceci dalga için zaman verilene göre hareketlenecek olan en güçlü nakliye birimi Kara Kuvvetleri Başkomutanlığına şerhü kabul edilmiştir.

Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı, geniş cephe ile Dover ile Beachy Head arasındaki dar bir yerin tahline çıkarma yapıldığında bu harekâtın emniyetini sağlayabileceğini garanti eder. Kara Kuvvetleri Başkomutanlığı, Ramsgate'den Lyme körfezine kadar uzanan bir cepheye yayılmak istediği bir çıkarmanın donanma tarafından ısrarı müddetinde görülmektedir.

31 Temmuz 1940 günü Bergholm'da Hitler geniş katmanlı bir toplantı yaptı. Bu toplantıda kuvvetler arası beliren görüş ayrılıkları ile tartışmaları, Hitler bertaraf etmek arzusunda idi.

Toplantıda Büyükamiral Raeder, «Sea Lion» harekâtı ile ilgili faaliyetleri şu şekilde arzetti:

«İngiltere'nin aktif harekâtına büyük hazırlıklar devam etmektedir. Bugüne kadar ki faaliyetlere nazaran hava şartları veya düşmana dair bilinmeyen nedenler dolayısıyla geciktirilmeleri taktirde, harekâtın başlangıç tarihi 15 Eylül 1940 olarak tespit edilmiştir. İngiliz donanılar başlangıç planı göre tespit edilmiştir. Çıkarma araçlarının tadili, Ağustos ayının sonunda bitmiş olacaktır. Kıyı motorlarının tadilindeki ilk aşamaların başarılı olmuştur. İkinci yeni bir tip üzerinde çalışılmaktadır. Bu gemiler de Eylül 1940 ayı başlarında hazır olacaklardır.

Harekâtta kullanılacak gemi ve araçlar, petroleli tamamlandıktan sonra, harekâtı denizlerine gönderileceklerdir. Bunlar, Eylül ayı ortalarına doğru Almaniyada hazır olacaklardır.

Norveç harekâtında öğrenilen kayıplar, müaye ve diğer nedenlerle kaybedilen gemi miktarı, deniz nakliyatımızı kritik bir duruma sokmuştur. Kısa müddet sonra geniş bir denizli her sınıfa varmış olacaktır.

Mayın taranma testi mahiyetinde olmak üzere başlamıştır. Artık, hava üstünlüğüne sahip olduğumuz taktirde plana göre bu harekâtı erte edebiliriz. Hava şartları müsait olduğu taktirde bu, üç hafta sürer. Hook of Holland'da üç mayın taranma gemisinin kaybedilmesi, bu amaçtaki güçlüğü gösteren bir gerçektir.

Hava üstünlüğü sağlandığı taktirde mayın çıkışı, Ağustos ayının sonunda başlayacak ve takriben iki hafta sürer.

Dover kanalının emniyetle geçilmesi ve başarılı bir çıkarma sağlanması maksadıyla çıkış için başlangıç zamanı olarak en iyi zaman takriben med halinden iki saat sonraki andır. Cezir durumunda yapılacak çıkarmada, çıkarma esnasında suların yükselmesi sakıncası vardır. Fakat buna mukabil kıyıya oturan teknelerin tekrar yüzdürülmesinde yarar sağlar. Med durumunda yapılacak çıkarmada, çıkarma vasıtalarının on iki saat sonraki saat zamanına kadar oturmuş olmasıyla kalmaları mahzurunu vardır. İkinci med durumuna su, evvelkinin seviyesine kadar çıkmadığı takdirde bu teknelerin yüzdürülmesi mümkün değildir. Çıkarma esnasında suyun yükselmesi de elverişli olmayacaktır. Çünkü, bu oturmuş olan araçların tekrar yüzdürülmesine neden olur ve bu suretle de onların durumlarını değiştirilerek çıkarmayı güçleştirir ve geciktirir.

Bu nedenlerle en başta gelen işlek med durumundan takriben iki saat sonra suların çektiği zamanda çıkarma yapılır.

Kara Kuvvetleri bakımından çıkarma için en iyi zaman güneşin doğmasından takriben bir buçuk saat evvelki alacakaranlık müddetidir. Bu demektir ki: kanalan geçilmesi ve vaktin zamanı gece yapılması gerekir. Çıkarma filisinin bir kıl halinde olması bunu, mahabur bir gecede ısrar etmeyi güçleştirir. Büyük ölçüde hantai nakliye gemileri, monteli tipteki çıkarma araçları ve denizminin himaye yapan hafif suüstü birliklerinden ibaret bu kuvvetin küçük bir sahada toplanması olmaz. Seyir imkânları bakımından bir miktar ısıgın bulunmasını gerektirir. Yani takriben 2300 sularında doğan bir yarın aya iltisaz vardır. Bu üç saat geçmesine elverişinde hareketin başlama tarihi buna göre seçilir.

Deniz Kuvvetleri Bakanlığı Karargahı, 26-28 Ağustos ile 19-26 Eylül tarihlerini bu hareket için uygun bulmaktadır.

Hazırlıkların bu tarihten evvel bitirilmemesinden dolayı, Ağustos süresi geçeri değildir.

Akşam üzeri çok ısıktı, yani Firth Of Forth'da bulunan doğman deniz kuvvetleri, kendi kendi vasıtalarını tarafından görölmederi gece müddeti zarfında yaklaşarak, mahaburın kimal mahaburuna girebileceklerinden, alacakaranlık müddeti deniz hareketi için en tabii kıl andır. Kara Kuvvetleri tarafından, çıkarmanın alacakaranlıkta yapılması emri kabul edildiği takdirde bu, hareket için bir tehlike teşkil edecektir.

Deniz geçiş gündüzün yapıldığı takdirde, hava kısıtlı de doğman hareketleri tespit edilecektir. Hareket gerektiği takdirde bu zaman sürdürülebilir. Hava şartları en başta gelen emel baladır.

Deniz kufmay heyetini; değide bulunan çıkarma araçları ve merkez de batıda bulunan nakliye gemileri dolayısıyla, deniz geçiş sayrının ancak deniz yakın olduğunda ısrar edilebileceği düşünülmektedir.

Kara Kuvvetleri, çıkarmanın Dover bogazından Lyne korfesine kadar uzanan geniş bir cephe de yapılmasını istemiştir. Le Havre, Cherbourg'dan hareket ederek çıkarma kuvveti, İngilizlerin Plymouth

ve Portsmouth üsleri yakınlara kadar himayesiz olarak seyredereklerdir. Buradaki İngiliz Deniz Kuvvetleri, hava taarruzları ile zayıflatılmış olsalar dahi, bu kuvvet büyük ölçüde hücumbotları ve muhrip-lerin taarruzlarına maruz kalacaklardır. Batıda bu iki çıkarma noktadaki gemilerin tahliyesi 36 saat sürcek ve bu müddet zarfında da bu gemiler, bu kıyı ucunda bekleyeceklerdir. Bu, kabili ai bir hareket değildir. İngiliz donanmasının bütün hareket hazırlıkları bu fırsata göre hazırlanmış olmalıdır. Başka türlü hareket etmesi beklenemez.

Bu nedenlerle, Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı, geçişin ilk olarak Dover ile Eastborne arasında yapılacak ve bu deniz geçişinin toparlar, mayınlar ve öfverliği Deniz Kuvvetleri ile himaye edilmesi fikrinde-dir.

Donanmanın en elverişli zaman olarak işlediği gündüz med durumundan iki saat sonraki zamana rastlamalıdır. Bunun Kara Kuvvetlerine büyük güçlükler verdiği bilincindeyiz. Bununla beraber, asıl olan şey ordunun karşıya geçirilmesidir. Hava Kuvvetlerinin, 100 kilo-metreyi aşan genişlikteki bir sahada, üç çıkış yerindeki orduyu desteklemesine de olanak yoktur. Fakat bir bölgede kuvvetlerini toplama-ı mümkündür. Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı, hareketin bu şekilde hazırlanmasında ordu ile donanmanın işbirliği yapması ve Dover Boğazı yolunun buna göre hazırlanması fikrinde-dir. Bütün bu hususlar düşünüldüğüne göre, hareketin icracı için en uygun zaman Mayıs 1941'dir.»

General Brauchutski, bu görüşleri dinledikten sonra haritalarını yeniden açarak hem anlamı ile karşı bir görüş savundu. Ona göre istila ancak İngiltere bütünüyle ele alındığı takdirde başarıya vadedirdi. Deniz Kuvvetlerinin bu kabul edilmez düşüncesini, Kara ordusunun elinden bütün manevra imkânlarını almakta, onu sert kayalara doğru itmekte, tankların Kemi delaylarındaki bataklık araziye sürmekte ve kaçınılmaz gereken bir cephe savaşı zorunluluğuyla yüz yüze bırak-maktaydı.

General Jodl, çıkarmanın tehlikeli bir girişim olduğunu söylerken haklıydı. Ne varki tehlike ancak daha cüretli davranmakla azaltıla-bılırdı.

Bütün görtü ve önerileri sakin bir tavirle dinleyen Hitler, toplantı sonunda; istila cephesinin Brighton'dan geçmesine, Wight adasına in-dirme ile Southampton'a ele geçirme tasarımlarından vaz geçildiğini ve Von Bock grubunun harekâta katılması ile V. ordunun gevirmesi manevrasını kabul ettiğini açıkladı.

Hitler, hareketin gerekli, vazgeçilmez ve emredici şartları bir kere daha hatırlatarak, «Sea Lion» harekâtının başlama emriyle ancak, İn-giliz Hava Kuvvetleri, Alman Hava Kuvvetlerine tam anlamı ile işgö-remez hale getirildikten sonra karşılaşılmacağını ifade etti.

Eğer Alman Hava Kuvvetlerinin taarruzları neticesinde, düşman hava kuvvetleri, limanları, deniz kuvvetleri ve sair ağır surette hasa-rın uğrarsa «Sea Lion» harekâtı 1940 yılında icra edilecek akai takdirde Mayıs 1941 ayına bırakılacaktı.

Bu görüşmeyi, Hitler karargâhından verilen aşağıdaki bir direktiv takip etti :

«HARP KUVVETLERİ YÜKSEK KOMUTANLIĞI

Führer Karargâhı

1 Ağustos 1940

ÇOK GİZLİ

KONU : Sea Lion Harekâtı Hakkında

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı 31 Temmuz'da yapılan görüşme esnasında «Sea Lion» harekâtı için gerekli hazırlıkların 15 Eylül'den önce tamamlanamıyacağını bildiren sözlerinden Führer aşağıdaki emri vermiştir :

1. «Sea Lion» harekâtı için tasarruflara devam edilecek ve ordular ile Hava Kuvvetleri 15 Eylül'e kadar bunu tamamlamaya çalışsınlar.

2. Takriben 5 Ağustos'da İngiltere'ye karşı yapılacak olan hava taarruzlarından sekiz veya ondan gün sonra, Führer (emir) bu iş yapıp yapılmıyacağına karar verecektir. Bu karar, büyük ölçüde hava taarruzlarının gelişmesine bağlı olacaktır.

3. Harekâtın, Eylül'de girişmek hüsnusunda karar alındığı takdirde daha tasarruflara devam edilecek ve fakat kendi ekonomisini korumayacak şekilde 14 salarda nakıyatınca işlenecektir.

4. Deniz Kuvvetlerimizle sadece dar bir perdeni savunmamızı garanti etmede rağmen, hazırlıkların evvelce tamamlanmış bulunması geniş cepheli bir taarruza göre devam edilecektir.

Karargâhların mevzileri hakkında 16 Temmuz tarihi emriyle verilen talimat yürürlükte kalarak, ancak harekâtın başlamasına tekdüzen eden zamanda kadar bunların Führer'in karargâhında yakın bir yere nakilleri yapılacaktır.

General Keitel

Matekkip onbeş gün içinde, geniş ve dar cephe meselesi üzerinde gözetil müzakere edildi. Deniz geçiş seyirini ilkin meseleleri, ordular komutanlığı pek ardemle tetkik edildikten sonra bir anda çıkmaya gitti. 7 Ağustos'da Ordular Komutanı (Başkanı) General Halder ile Deniz Kuvvetleri Başkanı Amiral Schiewind arasında bir görüşme yapıldı. Bunların arasında kuvvetli bir fikir ayrılığı vardı.

General Halder acı acı şöyle dedi :

«Deniz Kuvvetlerinin önerisini tüm olarak reddedirim. Hava Kuvvetleri açısından, Deniz Kuvvetlerinin önerilerini bir imkân kaynağı saymam. Çıkarılacak kuvvetlerin bir suya makinesi işine yarayamaz»

Anıral Schniewind de aynı acı hadiselere, kitaların böyle geniş bir cephe ile çıkarılmasının, İngiltere'nin deniz hakimiyeti karşısında aynı şekilde bir intihar olacağını söyledi.

Bu görüşme ve anlaşmazlıkların sonucu gelmedi ve karar verme ahusunda 13 Ağustos 1940 günü Hitler'e müracaat edildi.

Büyükamiral Raeder bu toplantıda: «Sea Lion» harekâtının, Kara Kuvvetlerinin önerdiği yeni cephe ve Deniz Kuvvetlerinin önerdiği dar cephe ile kera edilip edilmeyeceği hususunda karar vermanın yapılan hazırlıklar yüzünden gerekli olduğunu açık ortaya koydu. Hitler'in de tasvip ettiği gibi Deniz Kuvvetleri başkomutanı, İngiltere bakiye yunasmadığı taktirde, deniz harp ve sevk ve idaresi bakımından «Sea Lion» harekâtının en son başarılabilecek bir cere olduğunu bir kere vurguladı ve, «Bu hususta başarısızlığa uğramamız, İngiltere'nin muazzam bir prestij kazanmasına neden olur. Şiddetli hava taarruzlarının ne derece etkili olacağını öncelikle bekleme ve görmeliyiz.» diye sözlerini bitirdi.

Görüşmelere devam edildi ve nihayet bir anlaşmaya varılarak sonucları Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığına arz edildi. Bunun üzerine yüksek komutanlık 16 Ağustos 1940 günü yeni bir direktif yayınladı.

•BİLAHİLİ KUVVETLER YÜKSEK KOMUTANLIĞI

Führer Karargâhı
16 Ağustos 1940

COK GİZLİ

KONU : «Sea Lion» Harekâtı Hakkında.

1. 15 Ağustos 1940 günü Führer aşağıdaki kararları vermiştir :

— Şimdilik 15 Eylül'de arası öngörülmesi hulunan istifa harekâtı hazırlıklarına devam edilecektir. Durum aydınlığa kavuşmadan bu hususta son emir verilmeyecektir.

— Lyme Körfezinin yapılacak çıkarma harekâtından, bu bölge için yeterli himaye ve destek kuvveti bulunmadığından vazgeçilmiştir.

— Düşman kıyılarına yakın alanlardaki yığılmaya marû cımak ve diğerleri bakiki mahabudumuz hakkında yeminmek için, Ostende ile de Havre arası kıyıdaki nakliyatla devam edilecektir.

— En son anda emir verildiği takdirde dar bir cephe ile taarruz amkılarının muhafaza etmek ve Brighton Bölgesine taarruz olacağını çok birakacak şekilde ordular alınacaktır.

2. Paraşütçü ve hava indirme kuvveti kullarılmasının mümkün olup olmadığı hususunda emirler bildirilecektir.

General Keitel

Bunu, aşağıdaki direktif takip etti :

«Esas deniz geçişi dar cephe ile olacak ve 4-5 bin kişilik bir kuvvet motorbotlarla Brighton'a ve aynı miktarda hava indirme kuvveti de Deal-Ramsgate'de alınsaktır. Bundan başka D-3 günü, hava kuvvetleri, Londra'ya son derece ciddi bir hava taarruzu tertipleriyerek halkın bu şehri terkinemesine ve yolların tıkanmasına neden olacaktır.»

Bununla beraber, Brighton'a bir çıkarma yapma meselesi verilmiş direktife rağmen halledilmiş değildi. Bu hususta karşılıklı suçlamalar ve tartışmalar devam etti. Deniz kuvvetleri Brighton Çıkarmasının bir aletme hareketi kabul ediyor, kara kuvvetleri komutanlığı ise Brighton'a esas çıkarma bölgelerinden biri olarak tasarlardı.

Sonunda, ilk anda Brighton'a dört yüzden fazla bir kuvvet çıkarılmasına ve durum elverişli olduğu takdirde burasının takviye edilmesine karar verildi.

27 Ağustos'da varılan kararlar ise şöyleydi :

«Çıkarma dört esas bölgeye yapılacaktır. Dungeness-Folkestone, Chiffre end-Dungeness, Beachy Head-Hexhill, Gelyebül-Brighton. Ordunun ilk operasyon hedefi Southampton'dan Thames Ağına olan hattın ele geçirilmesi olacaktır.»

Kuzey Doğu kıyılarına yapılacak gözetiş çıkarması basta olmak üzere şartına tedbirleri de tasarıldı.

1 Eylül 1940 günü Kuzey Denizindeki limanlardan bindirme timanlarına, nakliye gemilerinin istifaları başladı. Hava kuvvetleri Ağustos ayı sonunda, hava hareketi sonucu ferah olmasına rağmen, durumun hava kuvvetleri yönünden çok başarılı olduğunu bildirdi.

Bu nedenle hava hakimiyetinin kim sürede elde edileceğine hükmedilerek, 3 Eylül'de Führer Karargâhından, çıkarma tarihleri bildirildi. İstifa filanının hareket tarihi 20 Eylül ve çıkarma tarihi de 21 Eylül 1940 günüydü. D-10 günü başlaması için emretilen taarruzlara; 11 Eylül'de başlanacaktı. Son emirler en geç D-8 günü görevi verecek ve bütün hareketler, 90 saatten 24 saat önceki istifa edilebilecek şekilde yapılacaktı.

Bununla beraber, Alman istihbaratı, İngilizlerin istifaaya karşı aldığı tertiplerle ilgili bilgileri elde etmeye başlamış ve kuvvet komutanlıklarına da bildirmişti. Bu bilgilerde düşman imkân ve kabiliyetleri yanlış değerlendirilmiş, nâsıl savaş günü mukayesesi de hakikatlerden uzak yapılmıştı.

Alman istihbaratı raporları ve kıymetlendirmeler, Alman Yüksek Komutanlığını şaşırttı ve çıkarma hareketlerinin başarılanmasından umutlarını derhal geriye bıraktı. Bununla beraber, hareketi hazırlıklarına devam karar verildi. Fakat saferin artık kolay olacağı hakkındaki imişler kalmamıştı.

Eylül 1940 ayı başlarında Hitler, Rusya'ya taarruz ihtimalleri hakkında düşüncelerini ortaya atmaya başladı. Bütün yıl boyunca bu hususta bir harekâta bulunmayı düşündüğünü gösteren işaret vardı.

2/ta, 27 Ağustos'da «Sea Lion» harekâtı için hazırlık emrini verdiğinde Doğu Cephesinin takviye edilmesini de emretti. Yine bu arada Hitler İngiltere'ye başka usullerle taarruz etmeyi düşünmekteydi.

7 Eylül 1940 günü Londra'ya ilk ağır hava bombardmanı yapıldı. Ertesi gün bu taarruzlar tekrar edildi. İngiliz Hava Kuvvetleri ile yapılan şiddetli muharebeler, modernize edilmiş İngiliz av bimayesinin zengin postermisti olan Alman Hava Kuvvetleri hâle mağrur ve kendilerine güvenmekteydi. Diğer yandan Manç kıyısındaki Alman Limanlarına ve mayın taranma harekâtına karşı yapılan İngiliz Hava Taarruzları başarılı bir şekilde artmaktaydı.

10 Eylül'de Hitler'in «Sea Lion» Harekâtını ısm için emrini verdiğinden bir gün evvel, Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı, Alman Hava Kuvvetlerinin başlatmış olduğu hava taarruzlarının arzu edilen başarıya ulaşmaya nâsımadığını, aksine İngiliz Hava Kuvvetlerinin başkentin her geçen gün artmakta olduğunu Führer Karargâhına bildirdi. İsmun üzerine Hitler kararını 3 gün, yani 14 Eylül'e ertir etti. 13 Eylül'de İngiliz Hava Kuvvetleri Ostende'de 30 adet çıkarma aracıyla birbiri İngiliz hafif silahlı kuvvetleri, mayın taranma gemileri ile çıkarma araçlarına taarruz ederken, Annavatan Flesura mensup birlikler de Calais, Boulogne, Ostende ve Cherbourg'u bombardman etti. Yine aynı gün İngiliz Hava Kuvvetleri Ostende'e taarruz ettikleri gibi İngiliz Annavatan Flesura mensup muharebe gemileri Brest'e intikale başladı.

14 Eylül'de Hitler komutanları bir toplantıya çağırdı. Toplantı başlamadan önce Büyükmarşal Raeder kısa bir muhtıra taksim etti. Bu muhtıra hava üstünlüğünün elde edilemeyeceği nedeniyle «Sea Lion» Harekâtının ertelenip mükemle olmadığını, ancak bundan vazgeçildiği de bütün dünyaya duyurulacak olursa İngilizlerin büyük bir başarı kazanmayacağını belirtiyordu.

Yapılan görüşmeler sonucu Hitler, İngiltere'nin istilasına 27 Eylül'de başlanıp başlanılmayacağına 17 Eylül'de karar vereceğini açıkladı. Mükemle 10 günde her iki tarafta ağır hava taarruzlarına devam edildi ve 17 Eylül günü Harp Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı harp arızelerinin ilk kayıtları şöyleydi :

Düşman hava kuvveti henüz mağlup edilmemiş, aksine olarak faaliyetlerini artırdığı gözlemlenmiştir. Özellikle hava harekâtımız beklediğimiz kadar bir durumu bize bağışlanmamıştır... Bu nedenle Führer, «Sea Lion» Harekâtını belirsiz bir zaman için ertelenmeye karar vermiştir.

İstilanın Ekim 1940 ayında yapılması ihtimalleri bulunmasına rağmen daha fazla gemi ve araç kaybına menli olmak maksadıyla Nakliye gemileri ve araçları dağıtıldı. Bundan sonra harekât 1941 yıl ilkbaharına ertelendi. Bu hususta yayımlanan son emir şu şekildeydi :

HARP KUVVETLERİ YÜKSEK KOMUTANLIĞI

Führer Karargahı

2 Ocak 1940

ÇOK GİZLİ

KONU : «Sea Lion» Harekâtı Hakkında.

1. Bugünden itibaren ilkbahara kadar «Sea Lion» Harekâtı nazariyatına sadece İngiltere üzerinde politik ve askeri baskının idamesi maksadıyla devam edilmeye Führer karar vermiştir.

1941 baharı veya yıl başlangıcında tekrar bir istila düşünüldüğü takdirde, harekât hazırlıklarının yeniden başlanması için bilâhare emir verilecektir. Aynı zamanda, gelecek bir istila için askeri bakımdan şartlar tespit edilecektir.

2. Mevcut operatif hazırlıklara azaltılma için alınacak bütün tedbirler aşağıdaki prensipler çerçevesinde dahilince olacaktır :

— İngilizler, geniş bir saha üzerinde faaliyet gösterilmekte olduğumuzu umudunda olacaktır.

— Bununla beraber, bu süre içinde istila hazırlıkları tamamıyla harp ekonomisi üzerine yüklenen ağırlıklar azaltılacaktır.

3. Bulunan aşağıdaki hususlara dikkat edilecektir :

KARA KUVVETLERİ : «Sea Lion» Harekâtına tahsis edilen kuvvetler artık başka görevlere alınabilir veya diğer sahalarda kullanılabilir. Bununla beraber, sahil bölgelerindeki kuvvetlerimizden azaltılmasından kaçınılacaktır.

DENİZ KUVVETLERİ : Personel ve gemi itibarıyla miktarları azaltılabilir tedbirleri dikkat alınacaktır.

Dağıtım ve intikal hareketleri iletildiğinden kısıtlanacak ve uzun bir süreye ertelenecektir.

Genel Kısak

Fakat 1941 ilkbaharında Hitler ve komutanı Rusya'ya karşı askerî nazariyatlarına girmiş bulunduklarından «Sea Lion» Harekâtı artık bir tarafa bırakıldı.

1940 YILINDA ATLANTİK'DE ALMAN DENİZALTI HAREKATI :

Norveç Harekâtı sırasında ortaya çıkan terörün krizi Nisan 1940 ayı sonlarında hızla salfaya ulaştı. Bu hususta 32 Nisan günü Hitler'e sunulan rapor aşağıdaki gibiydi :

«Magnetik şarjlar hücumu başarıyla olduğundan, Kuzey saharıda magnetik atışların başarılı olamamıştır. Diğer yandan, İngilizlerin bu magnetik şarjlarla karşı muvafık tedbirler alma olasılığı da müm-

zandır. Bundan başka, mevcut buz partilerinden dolayı denizimizin batından torpidolar geri alınmak suretiyle yerlerine müsedereye bağlı torpidolar verilmesi de bu torpidolar da hedefin altından geçmiştir. Torpido geçileği şüpheli hal edilmiş olup Mayıs 1940 ayı başında yeni torpidolar kullanılacaktır.

Mayıs 1940 ayı başında Atlantik'te sadece iki denizaltı yemisi başarıyla yapılmıştır. Mayıs ayı sonunda dünya altı denizaltının Atlantik'te görevi başlarması planlandı.

Norveç Harekâtı nedeniyle bütün denizaltılar geri çekilişinden Atlantik'te müstefik deniz ulaştırılmasına lazarlar hareketi bir duraklama evresine girdi. Alman denizaltılar bu hareketin bitiminde torpido bakım ve onarımına atıldı. Bu durum tersaneleri sürekli etti ve tümör zamanı da dolmaya başladı.

Yeni bir harekâta başlayacak olan Alman Denizaltı Harekâtı Maamula, Atlantik'te değişen durumu hakkındaki bütün bilgileri yitirildi.

Asaba ticaret gemileri trafiğinin kâhralı açılışını mıydı? Halen aktif patenlerinde çok basma seyreden gemiler var mıydı? Konvoyların emniyeti artırılmış mıydı? Kıtayete tahsis edilen kuvvetler, hangi konseye veya bölgeye kadar ulaşmış ediyordu? gibi, çoklu soruların cevaplarını bulmaya çalışan Amiral Dönitz, en kısa zamanda bütün gücüyle harekâta başlamak arzusunda idi.

İlk denizaltı gemisi 15 Mayıs 1940'da Atlantik'e çıktı. U-37 Batıya Döğresinde 36 gün sonra 42.000 ton tulerinde gemi batırdıktan sonra 6 Haziran 1940 günü Wilhelmshafen'e geri geldi. Amiral Dönitz, bu başarıdan son derece memnundu. Norveç Harekâtı sırasında ortaya çıkan vakıf ve psikolojik olumsuz etki olan Batıya, Atlantik'te müstefik deniz ulaştırılmasına lazarlar denemesi iyi sonuç vermişti. Atlantik muharebelerinin yeni bir evresine artık başlayacağı ve bu safha çok başarılı olacağıydı.

Çoklu tarih kitapları Haziran 1940 - Haziran 1941 arasında Amiral Dönitzin sürdürdüğü denizaltı harekâtı Alman denizaltılarının altı yıl çabı adını verdi. Bu safhada denizaltı hatlarının ve komutanlarının listeleri şu şekilde kayıtlara geçirilmiştir: Prien (U-47), Schepke (U-109), Gerschner (U-99), Eddesen (U-86), Oehm (U-37), Kohne (U-23) gibi genç komutanları Almanya'da büyük şöhret kazandı.

Amiral Dönitz bu safha başında müstefik deniz ulaştırılmasının tüm trafiği bölgedeki emniyete alınma meselesini çok iyi kıymetlendirip yine bir taktikle bu kâhralı. Bu safhaya ilk üç ayında İngiltere'ye ve Fransa devletlerine ait toplam 747.000 ton tulerinde 152 gemi batırıldı.

Büyükamiral Raeder Haziran 1940 ayı içinde Hitler ile 4 ve 20 günleri iki ayrı görüşme yaptı ve raporlarını sundu.

Büyükamiralin ilk raporunda Hitler'e sunduğu rapor deniz hatlarının ve ya idaresine ilişkin bir rapordur. Bu raporda, genellikle Norveç'e yapınmakta olan büyük destek nakliyatında karşılaşılan güçlükler ile bunlara karşı düşünceleri hal tarzları yer almaktaydı.

Bu raporun 4 nci maddesinde büyükamiral: 1 Ocak 1942'de tamamlanması gereken kuzaltımaş denizaltı inşaa programında, işçi ve malzeme noksanlığından ötürü gecikmelerin ortaya çıktığını açıklıyordu. Bu rapor üzerine Hitler, Fransa istilasının tamamlanmasını müteakip, kara ordusunda tehlike gideceğini, yaşı ve ihtisas sahibi işçileri tehlike sonrası deniz ve hava kuvvetleri emrine vereceğini belirtti. Harek Kuvvetleri Yüksek Komutanlığı Kurmay Başkanı da, deniz kuvvetlerinin isteklerine öncelik tanıdığını; ve taleplerin çok yakında karşılanmas olacağını ifade etti.

20 Haziran 1940 günü görüşmede ise Fransa ile yakında yapılacak mübareke meselesi, Fransa Deniz Kuvvetlerinin geleceği, Norveç'e yapılmakta olan köşelik deniz nakliyatının durumu ile Fransa'nın Brest, Lorient ve Cherbourg şelerinden faydalanması ve denizaltı inşaatı konusunda bilgi tedbirinde bulunuldu.

Hitler, Lorient ve Brest'i denizaltı barın için, Cherbourg'un hücum-hotlar için ana üs olarak kullanılmasını düşünmesinde olduğunu açıkladı.

Norveç Harekâtı ve Ermel Kanalındaki emsaret görevleri Atlantik'den İngiliz deniz ve hava kuvvetlerinin geri çekilmesini gerektirmişti. Artık denizaltıların münferat seyrinden çok sayıda ticaret gemilerine rastlamaları mümkündür. Konvoyların emsaretine tahsis edilen kuvvetlerde azaltma yapılmıştı. Her seferinde, konvoy emsaretine uçaklar tahsis edilmüyordu.

1940 Haziran ayında esas trafik bölgesi olarak Ermel Kanalı'nın batı çıkış yolu tespit edilince Amiral Dentz'in şifrindeki soruların en sonucunda da cevaplandırılması ötürü Dentz'e çıkan İngiliz konvoyları 1940 yılı Mayıs-Ekim ayları arasında başlangıca 12 derece batı, daha sonraları 18 derece batı bölgenine kadar İngiliz Anavatan Filosu refakat kuvvetleriyle cümliyle alınıyordu. Amerika'dan gelen konvoylar, hareket imkanlarından dolayı 400 mi) Atlantik'e kadar Kanada Deniz Kuvvetlerine mensup birliklerle korunuyor, geri kalan Atlantik geçiş seyrinde akzeriyetle sadece bir yardımcı kruvazör refakat ediyordu.

Fransa'nın bütün kuzey kıyıları ile Bükay Körfezi kıyıları Almanların eline geçince Amiral Dentz, denizaltı harekâtını Fransa'dan idare etmeye karar verdi. 23 Haziran 1940 günü Lorient Denizaltı Üsünü ziyareti eden Amiral, bu üsü son derece müstemmel buldu. Bu üsü denizaltılarla kullandıkları 32-450 mülük bir seyre esas olarak mevcuttu. Ayrıca bu üs, denizaltı gün tecrübelerinde 22.5'tik bir gelişim sağlıyor ve hava kuvvetlerinin desteğine de imkân buluşuyordu.

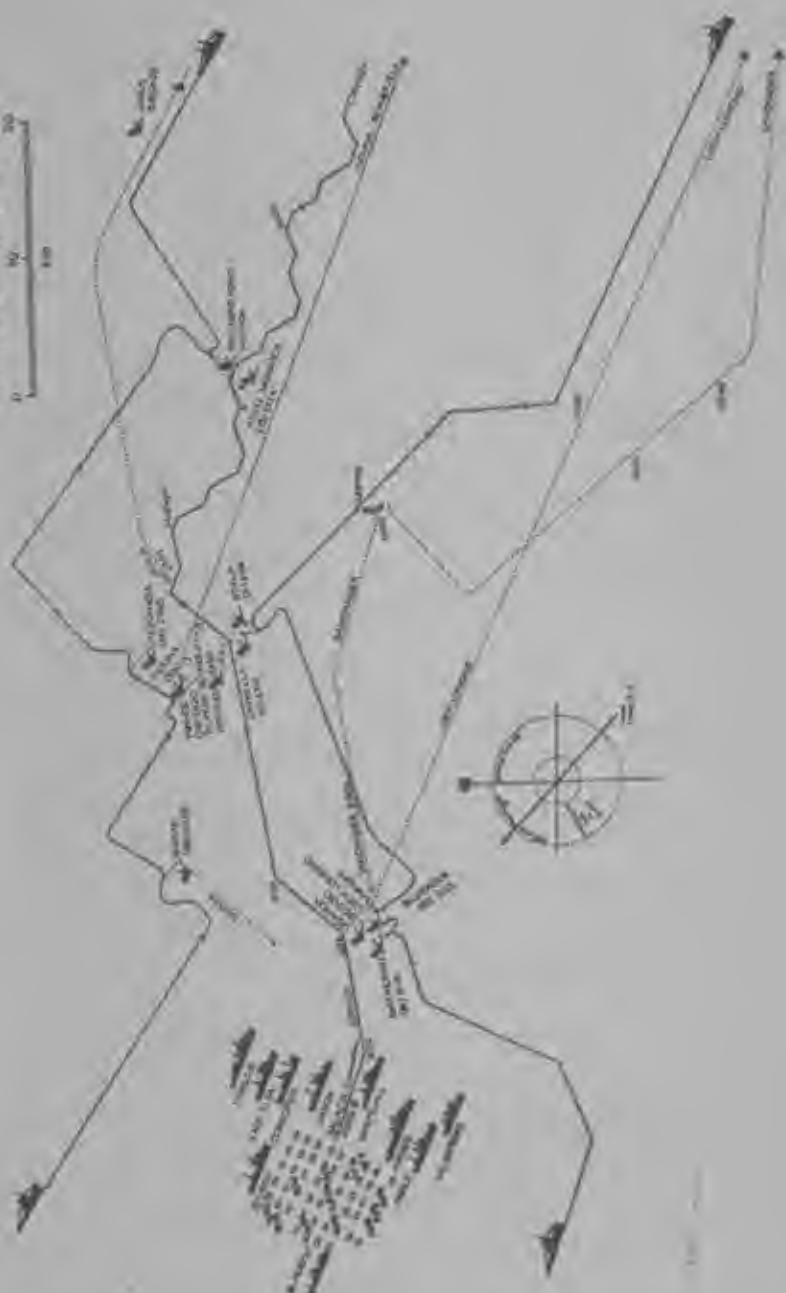
Temmuz 1940 ayı başında kısa zamanda denizaltı harbini şiddetlendirmek maksadıyla, Brest ve Lorient'in bir üs olarak kullanılması hususunda yoğun çalışmalar başlatıldı.

25 Temmuz 1940 günü Büyükamiral Raeder'ın Hitler ile yaptığı görüşmede Atlantik'de yapılan denizaltı harbinde İtalyanlara işbir-

CONVOI HX 29

attaqué par U-Boote

(nuit du 19 au 20 oct. 1940)

1940 - 1941 DE KONVOY ROTALARI

hattı teskil etmek — gece az süratle ve çok defa yarı dalmis durumda torpido taarruzu iera etmekte. Diğer yenden müfettihi ticaret gemilerine top ateşi açılması da serbestti.

8 Eylül 1940 günü Büyükamiral Raeder'ın Hitler'e sorduğu faaliyet raporunda denizaltı hareketi ile ilgili paragraf şöyledi :

«Drontheim, Lorient ve Bordeaux Üselerinin stratejik durumu; hareket imkânlarınınuz fuzlasıyla genişletmiş ve kolaylaştırılmıştır. Şimdiki halde başlıca hareket sahaları. Manş Kanalı'nın batı kısmı ile Le-koçyu'nun batı kısmıdır. Lorient ve Anavatan'daki Üsere istinaden yapılan denizaltı hareketi çok kazançlı olmuştur. Elde edilen neticeler tahminlerimizin üstüne çıkmıştır.

İngiltere Adalarının etrafında bir harp sahası ilai edildiği ve şimdiye kadar yakalanmış olan, evvelce anas edilmeden, bütün hedeflere taarruz edilmesine müsaade edildiği takdirde daha fazla başarıya ulaşmamız beklenmektedir.

Bugüne kadar harekatta bulunan 61 denizaltı gemisinden 28'i veya % 46'sı kaybedilmiştir.

Atlantik'deki denizaltı harbi, İtalya denizaltıları ile takvive edilecek olup bu nedenle Bordeaux'nun bir denizaltı üssü olarak tevsine bağlanmıştır. Bu hususta İtalyan Deniz Kuvvetleriyle tam mütabakata varılmıştır. Alman Deniz Kuvvetleri, İrman bölgesi ve dış suları korumasından ve İtalyan'ların bulunduğu bölgenin dışındaki kısmın savunmasından sorumlu olacaktır. İtalyan Deniz Kuvvetleri sadece kendi İrman bölgesini, tesisatını ve hayvanlarını himaye edecekler. Emir ve komuta, denizaltı filosu komutanımız Amiral Donitz'in uhdesinde kalmaktadır. Taktik ve operatif meseleleric işbirliği yapmak üzere iki tarafta irtibat subayları bulundurulacaktır.

İlk İtalyan denizaltı gemisi Bordeaux'ya vasıl olmuştur. Bu anda Atlantik'de üç denizaltı ve yolda da altı gemi bulunmaktadır. Ekim ayı sonundan evvel 35 adet denizaltı Atlantik'e gönderilecektir.

Atlantik'de denizaltı harbinin başlanmasından sonraki durumu Amiral Donitz şu şekilde ifade etmektedir :

«Eylül 1940 ayı idi. Amerika'dan gelmekte olan bir konvoyun, İngiliz Anavatan Filosu emniyet, refakat birlikleriyle randevu mevki; Alman düşman muharebesini dinleme ve kıymetlendirme servisine dört gün evvel tespit edildi.

Bu konvoyu 19 derece 50 dakika Batı Boytarımında dört denizaltı ile yakalamayı denedim. Kuzey Doğu buharatında teskil edilen karakol hatının en üstteki gemisi tahmin edildiği gibi konvoyu tespit etti. Bu defa hava garıları işleri bozacak kadar büyük. Denizaltılar, sekiz kuvvetindeki rüzgâr ve şiddetli denize rağmen 10 Eylül 1940 günü beş ticaret gemisini batırmasına muvaffak oldular.

30 Eylül 1940 günü U-47 Komutanı Yzb. Prien Kuzey Batı Amerika'dan gelmekte olan konvoylardan birini daha tespit etti ve konvoyu yakalamakta olduğunu bildirdi. Denizaltı sevk ve idare karargâhı Prien'in temas muharaza ettiği konvoyu karşı beş denizaltıyı sevketti.

11/22 Eylül gecesi bu geminin ismi de bu konvoyun gemilerine karşı taarruza geçti. İngiliz Amirallik Dalresinin bildirilerine göre bu konvoydan onbir tane gemi batırıldı. Komutan Friedman karşı diğer gemilerin saldırılarına karşılık saldırıya geçen gemileri bu iskanı tahdid etmişti.

Ekim 1940 ayı ortalarında denizaltılar tarafından daha iki konvoyu başarıyla hücumlar yapıldı. Rockall Bank civarında 8X-7 konvoyu U-48 denizaltısı tarafından tespit edildi. Bu yüzden doğu ve güneyde bulunmakta olan iki denizaltı gemisi, orijinal U-45'in raporu olduğu konvoy üzerine sevk edildi. 16 Ekim 1940 sabah denizaltılar karakol peridini tekniği ile bulunduklarını, Arlık maharet batıl olmuştur. Düşmüldüğü ve tahmin edildiği gibi 16 Ekim öğleden sonra konvoy, karakol peridini yine dahil oldu. Gecelerin denizaltılar konvoyu hücumu geçti ve yirmi gemi kısa zamanda batırıldı.

Akşam denizaltıları 19-20 Ekim gecesi HX-78 konvoyunu da yakalayarak sekiz gemi daha batırdılar.

Ekim 1940 ayı içindeki denizaltı hücumlarındaki başarıyı Amiral Donitz bu şekilde ifade eder:

«1935 yılındanberi geliştirilmeye çalışılmış denizaltı taktiği ve bu hususta eğitim için görülen emsallerin doğruluğu en son konvoylara karşı yapılan hücumlar ispat etti. Yani: konvoy üzerindeki ticaret gemisi konsantrasyonuna karşı denizaltı konsantrasyonu yapılmak başarı sağlandı. Bu denizaltı konsantrasyonu, birinci dünya harbinden itibaren üzerinde çalışılan muharebe sistemi ve vasıtalarının geliştirilmesi sayesinde başarıldı.

Bu yeni hücumlarda önemli netice elde etmek ancak, bu maksatla özel eğitim görmüş komutan ve personel müvarefesinde mümkün oldu. Eğitim ise geniş eğitim sahalarında uzun zamanla ünlüye geçmiştir. Sayar, Balık Denizi'ni düşünün tesisleri uzun olarak elimizde bulunmaması bu eğitim için başarısızlık.

Yine bu taktik, gerekli sayıda denizaltı hareketi altında mevcut bulundukları ile elde edildi. Denizaltı adedi artıktan konvoyların yakalanması o derece kolay oldu. Çok sayıda gemiye bu şekilde ların yakalanması, o derece kolay oldu. Çok sayıda gemiye bu şekilde ların yakalanması, o derece kolay oldu. Çok sayıda gemiye bu şekilde ların yakalanması, o derece kolay oldu.

Ekim 1940 ayı ortalarına doğru denizaltı hareketi arttıkça konvoylara karşı başarılar elde edildi. Denizaltı adedi artıktan konvoyların yakalanması o derece kolay oldu. Çok sayıda gemiye bu şekilde ların yakalanması, o derece kolay oldu. Çok sayıda gemiye bu şekilde ların yakalanması, o derece kolay oldu.

Akşam denizaltıları tarafından Ekim 1940 ayı sonunda kadar batırılan gemi adedindeki artışın nedenini konvoylara müdahale eden denizaltılar ve bu başarıya giden diğer bir deyişle Kurt Sürat taktiği.

nın Ekim ayında tatbik edilmeye başlamasında aramak lazımdır. İngiliz Amirallik Dairesinin istatistiklerine göre, Eylül 1940 ayında batırılan gemilerin % 70'i sudünde seyreden denizaltıların gece hücumları sayesinde kaybedildi. Zira Alman denizaltı sevk ve idare makamı, konvoyların en zayıf savunmaya geçe sahip olduğunu tespit etmiş ve denizaltıların gece sürüşme hücumu geliştirmelerini emretmişti.

Alman denizaltılarının Ekim 1940 ayı sonunda Atlantik'de elde ettikleri başarılar Kasım ayı ortalarında azaldı. Gerekli overhol ve nöbet değiştirmek bakımından bu, kaçınılmaz bir haldir. Ancak bu durumun, İtalyan denizaltılarının Kuzey Atlantik'e sevk edilmeleriyle bir miktar düzeltilmesi de düşünüldü. Fakat İtalyan denizaltılarının başarılarını, eğitim ve tecrübe noksanlıkları bulunmasından dolayı, Alman denizaltıları seviyesinde beklemek olanağıydı.

ADMIRAL SCHEER CEP MUHAREBE GEMİSİNİN HAREKATI :

İngiltere'nin istilasına ilişkin «Sea Lion» harekâtı hazırlık çalışmalarını devam ederken 27 Ağustos 1940 günü verilen kararlar arasında, İngiltere'nin doğu kıyılarına yapılacak gösteri çıkarması yanı sıra bazı şaşırtma tedbirlerinin de icrasına yer alın.

Bu şaşırtma tedbirleri arasında Cep muharebe gemisi Admiral Scheer'de ticaret harbi yapmak maksadıyla Atlantik'de çıkış yapacaktı. 7 Eylül 1940 günü yapılan diğer bir toplantıda da gösteri çıkarmasını hakikiymiş gibi göstermek üzere Hipper kruvasörünün de İzlanda sularında hareket yapması öngörüldü.

Büyükamiral Raeder, 14 Ekim 1940 günü saat 16.30'da Hitler ile yaptığı görüşmede Admiral Scheer cep muharebe gemisinin Atlantik hareketini şöyle arzetti :

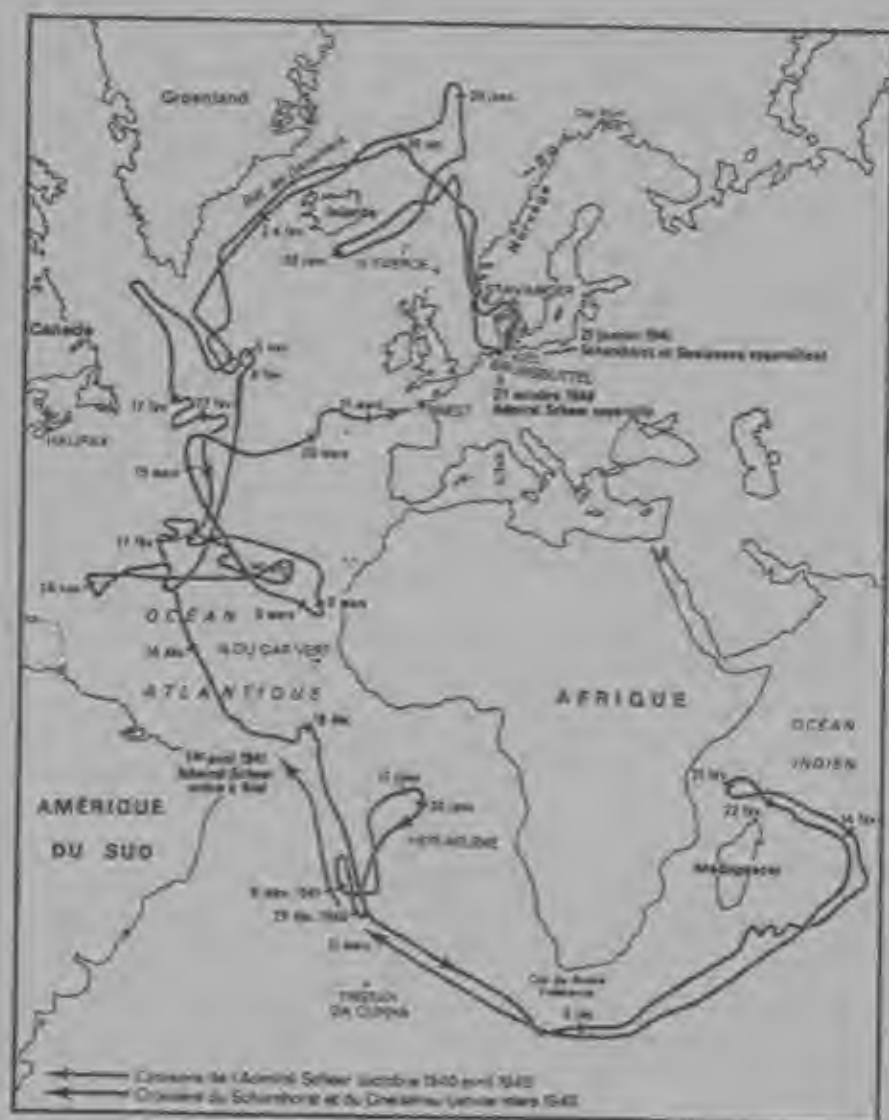
«Admiral Scheer cep muharebe gemisinin hareket tarihi, 23 Ekim 1940 ve bunun ünlü gemisi Nordmark'ın hareket tarihi de 20 Kasım 1940 olarak planlanmıştır.

Admiral Scheer, evvela Kuzey Atlantik'de deniz ulaştırılmasına karşı hareket yapacaktır. Harekât Kuzey Atlantik'deki konvoy yollarına göre tasarlanmıştır. Bunların icrası düşmanın durumuna bağlı olacaktır. Deniz ulaştırılmasına karşı müteakip harekâtin Kuzey Atlantik ve Güney Atlantik'de yapılması kararlaştırılmıştır.

Admiral Scheer, Alb. T. Krappche komutasında 23 Ekim 1940 günü Brunsbüttel'den denize açıldı. Bir kere daha, İngilizlerin hava keşfi başarısızlığa uğradı. Gemî farkına varılmadan Norveç kıyası boyunca kuzeye yükseldi ve kötü hava şartlarının yardımı ile Ekim ayının son günü Kuzey Atlantik'e geçti.

Admiral Scheer'in maksadı; Halifax'dan İngiltere'ye müteveccih zayıf himayeli konvoylardan birini yakalayıp imha etmektir. Bu konvoyların hareket ve sürüşleri hakkında az çok bilgi mevcut olmakla beraber takip ettikleri rotalar hakkında ise bilgi temin edilememiştir.

Admiral Scheer, konvoyu tasarrus ettikten sonra Azor adalarının güney batısına indi. 12-18 Kasım günleri Nordmark gemisinden tam ikmalini müteakkip daha güneye rota verdi.

25 Kasım 1940 günü Bermuda adasının güney doğusunda Port Hobart, 1 Aralık günü de Bone le Vent adaları 50 mil güneyinde Tribesman gemilerini batırdı. Zik nak rotalarında ayrıla bu bölgede bekleyen Admiral Scheer, 14 Aralık günü Ekvatorun biraz güneyinde Nordmark gemisinden yine mühimmatla ikmal yapılarak daha da güneye yol verdi.

15 Aralık 1940 günü Sierra Leone ile Breyda arasındaki konvoy yolunda yiyecek yükleli İngiliz gemisi Daquessa'yı durdurdu. Bu geminin düşman saldırısından tasarrufa uğradığına dair rapor vermesine bilhassa mücadele etti. Bu Anlatık'a çıkmaya hazırlanan Admiral Hipper'in bu çıkış hareketini kolaylaştırmak için vasıfı idi.

Bu sıralarda Hükümetin Raeder'in Hitler'e sunduğu faaliyet raporunda Admiral Scheer cesi mukaraka gemisinin hareketi şöyle açıklanıyordu :

"Admiral Scheer ile onun ikmal gemisi Nordmark, Ekim ayının son yarısında düşmana görünenlerden Küçük Denizi'ni geçerek İzlanda sularında hareket yapmaya muvaffak olmuşlardır.

3/6 Kasım 1940 gecesi konvoyla yemeye geçen Admiral Scheer, konvoyu bir saatün hüsnüne varınca, İngiliz yardımcı kruvazörü Jervis Bay dahil 85.000 ton tehlikesi namlı batırmıştır. Bu fevkalade bir başarıdır ve bunun büyük stratejik etkileri olmuştur. Yine bunun, düşman üzerinde husule getirdiği tepki mülahazede olmuştur. Scapa grubu, denize açılmış, diğer muhtel varuğu grupları arena bölgelerine sevk edilmiştir. Düşman bütün konvoyların daha fazla edette gemi ile hınaya etme zorunda bırakılmıştır. Admiral Scheer, perdeli ikmalini yapmış olup halen Güney Atlantik'e istiklal etmiştir. Düşmanın amman sularından çekilmesi ve kuvvetlerini dağıtmış olması Küçük Atlantik'de bizim yeni müdahale akımları ile bir harekâta girmemizi kolaylaştırmıştır."

İngiliz şifeli Daquessa'yı refakate alan Admiral Scheer, 1940'in Noel günü, ikinci şifeli Thor ve diğer iki Alman ikmal gemisi ile 26 derece 00 dakika güne, 13 derece 50 dakika batı boyuunda yeni yılı kutlarken bütünleme ikmallerini yaptılar. Daquessa'nın bütün malzemesi alındı ve hemen batırıldı.

Admiral Scheer, 1941 yılının Ocak ayında Hind okyanusuna geçmek üzere Umüt Burnu istikametinde yol verdiğine de tekrar kuzeye döndü ve Afrika sahillerine yakın 17 Ocak 1941 günü bir Hollanda tankeri durdurdu. Tanker dolu idi. Bu tankeri yakıtederek, Bordenau'ya gönderdi. 20 Ocak günü kuthacı yine Hollanda bandıralı Barneveld gemisiydi. Bu gemi batırıldı ve Admiral Scheer Umüt Burnu'na yol verdi. Şubat 1940 ayının ilk günleri Umüt Burnu'na döndü. Yeni bir gemi bulamadan bir hafta seyreden Alman ikinci gemisi, Madagaskar ile Afrika kıtası arasındaki Mozambik kanalına kadar yükseldi.

20 ve 21 Subat günleri üç şilep daha batıran Alb. Krancke, son batırıldığı şilebin düşman temis raporu vermesine engel olamadı.

Bu sıralarda Hind Okyanusunda bir uçak gemisi, altı ağır kruvazör ve dört hafif kruvazörden oluşmuş bir İngiliz sübatı varucu grubu görev yapmaktaydı. Grupdan ayrılan bir birlik, alınan temis raporu üzerine derhal sevk edildi.

Kesfedildiğini anlayan Alb. Krancke daha fazla ticaret harbine devam etmedi ve hemen güney Atlantik'e rota verdi. Bu karar ve hareketi tanı, gemi komutanını ona müteakkef olan Hitler'den şevallye lütfen almaya gümrüktü.

Admiral Scheer dop serace dirayetti, bilgili sığukkanlı ve otterler komutanını sevk ve idaresinde artık anavatanı döndürdü.

11 Mart 1941 günü denizde motorların overojunu tamamlayıp radar anizasını göderen ve aultı kaynağı yapan gemi Nordmark de son maddesucunu maddakip 21 Mart 1941'de Halifax hatının (chilubel bölme) geline girdi. Bu bölgede Schernhorst ile Onetomau yemli bir operasyon geline girdi. Bu bölgede İngiliz havy gemileri ile dolu olman gerekiyli. Ancak İngiliz sübatı varucu grupları hâlâ her 60 Alman gemisini aramakla meşgulidiler ve diğer bölgelere kaymışlardı.

Yine fena havy garistatından yatarlanan Admiral Scheer hiç görürmeden 30 Mart 1941 günü Bergen limanına demir attı. Son beş ayda geminin hiç kullanılmaması tek teşahattir 60 demirdi. Daha sonra cüneye seyrederek 1 Nisan 1941 günü K34 limanına girdi.

Admiral Scheer'in bu hareketi 147 gün sürdü. Bu gemi, sonradan kendisine bir denizkâhı pantin vasıtasıyla gönderilen bir radar yedek parçasından başka hiçbir şey ihtiyacı göstermekle bu zaman zarfında her türlü ihtiyacı kendi personel tarafından karşılanmak üzere denizde delişti. Geminin bütün lojistik desteği açık denizdeki Denel gemileri tarafından yapıldı ve akine gemilerle de irtibatla bulundu. Bütün bu tedbirler, gayet hayret bir serbesti ile yapılan teahiz maddesi vasıtasıyla sağlandı. Denel esnasında şilep etnekte normal yirlerinde itilendi şilep kullanmak ve taarruflarını güçteke mütasle yapmak üzere gemi 147 günlük hareketi esnasında 49.419 mil seyir yapı.

MANŞ KANALINDA MURRİP MURAREBESİ :

29 Kasım 1940 günü Alb. Lord Louis Mountbatten komutasında beş muhripte oluşan bir İngiliz kuvveti İngiltere'nin güney batı sınırındaki Stint Point ile Lande Endi burunları arasında karakol görevinde bulunuyordu. Karakoldan uzakta; Bu sınırlarda zaman zaman İngiliz deniz ulaştırmasına taarruz eden Alman hafif sübatı kuvvetlerini yakalayarak tıba etmekte.

Babaha karşı saat 04.00'e doğru itiltille, karakol hatının batı ihtiyatına yaklaştığı sırada sağıs itikametine oldukça uzak mesafede top ateşleri görüldü. Komodor gemilerini derhal o itikamete dön-

dürüp 30 mli sürat emretti. 15 dakika sonra top alevleri görünmez oldu. Durum muhakemesi yapan komodor, bir İngiliz gemisine ateş açan düşmanın, hücumunu tamamladıktan sonra üstüne dönmekte olduğunu, buna nazaran da düşmanı önlemek veya mümkün olduğu takdirde düşman ile Üs'sü arasına girmeye karar verdi.

135 rotasına ilerleyen filotilla 05.04'de noyraz istikametinden yeliden top alevleri görünce derhal 045 dereceye ve 090 hat kerterizinde seyre geçti. Bu hat kerterizinden maksat; komodor düşman kerterizinin yıldız'a doğru değişeceğini beklediğinden düşman görüldüğü zaman muhriplerini düşman kerterizine dik bir hat üzerinde bulundurmak istemesi idi.

Saat 05.27'de yıldız istikametinde yarmakta olan bir geminin alevleri görününce; komodor Mountbatten, savaş harekât merkezindeki durum plotu bilgilerine dayanarak düşmanın lodo rotasına sıyrılmak ihtimali olduğunu kabul etti ve yine düşmanı önlemek maksadıyla bu defa rotayı 340 dereceye alarak Üs'e bordo hatı emretti. Kısa bir süre sonra gemiler yekdiğerine nazaran olan nispi kerterizlerini muhafaza ederek rota 310 dereceye tehdül edildi.

Çok kısa bir müddet sonra 340 derece istikametinde beş adet geminin mevcut olduğu tespit edildi. Bunlar Almsülerin Karı Culeler sınıfı üç ve Maas sınıfı iki muhriydi.

Bu anda komodor Mountbatten'ın düşman gemilerine karşı topçu muharebesi mi, yoksa torpido hücumu mu yapacağı hakkında karar vermesi gerekliydi. Düşmanın tehter gemisinin kerterizi pruva'ya doğru değişmekte olduğundan eğer torpido hücumu yaparak ise filotilla'nın iskeleye gelmesi gerekliydi. Ama bu takdirde muharebenin başlaması gecikerek ve belki de Alman muhriplerine kaçma olanağı yaratılmış olmasaydı. Aynı rotayı takip ederek düşmana yaklaştığı takdirde hem filotilla muharebe nizamını kısa zamanda alabilerek ve hem de topçu muharebesi zaman kaybedilmeden başlayabilecekti.

İkinci hareket tarzını uygulamaya karar veren komodor aynı istikamette yaklaşmaya başladı. Bu istikamette yaklaşmanın bazı sakıncaları vardı. Mesafe kısaldukça İngiliz muhrip filotillası düşmanın gemisine sarkacağından torpido hücumu bakımından arzu edilmeyen bir durumda kalacaktı. Diğer yandan komodor; kendi gemilerinin ateş kavislerini açmak üzere iskeleye döndüğü zaman düşmana müvafık bir torpido hedefi olacaktı. İşte bu tehlikeyi de azaltmak maksadıyla düşman tam pruvasında bulundurduğu takdirde ise top ateşinin pek etkili olamayacağı.

05.43'e kadar 310 derece rotaya devam eden İngiliz filotillası hemen iskeleye dokuz onluk bir dönüş yaparak 220 dereceye geldi ve Üs'e pruva hattına geçti. Fakat İngilizler, Alman muhriplerinin gerisinde kalmıştı ve aralarındaki mesafe 1000 yarıdaya kadar düştüğünden her iki taraf da ateşe başlamıştı.

Sancak gemisi HMS Javelin ikinci salvoy attıktan sonra iskeleye dönerken biri baştan, diğeri kıçtan olmak üzere iki torpido batetti.

aldı. İskeleyle dönmekte olan hattaki ikinci gemi HMS Jubiter torpido-
ların attığı ise de isabet ettiremedi. Diğer İngiliz muhrip-leri, düşmanın
çok küçük tarafında kaldıkları için torpido atışı için durumları müsait
değildi. Biraz sonra Alman muhrip-leri basit bir sis perdesi altında göz-
den kayboldu. İngiliz muhrip-leri Almanları Dshant çizimine kadar ta-
kip ettirirler de temas sağlayamadı.

Bu muharebe- de Alb. Mounthatten'ın flintilisinin gece muharebe-
leri için eğitim- için pek yeterli olmadığı anlaşıldı. İngilizler torpido atışı
taktik-lerinden elverişsiz bir mevki almakla daha başta hatalıydılar.

Bahçak gemi-nden torpido isabeti alınca, müstakip İngiliz filo-
lusu uzun süre emir ve komutan-dan yoksun kaldı. HMS Kashmir ko-
mutanı emir ve komuta-yı derhale yerine çıkınca geç davrandı. Bu
muharebe- de Almanların dominant barut kullandıkları tespit edildi.
İngiliz komodor-undan mahiyeti belli olmayan bir düşmana yaklaşmak-
la asaf-ı emretiler emretmez maruz görülebilirler de düşmana provam-
dan biraz açıkta bir mevki- den yaklaşmış değeri olurdu. Bu şekilde yak-
laşması ona torpido hücumu için müsait bir mevki kazanmak imkân-
ını vererek, diğer yandan daha düşük albatro seyrederek ve düşmana
hasar yapma ihtimalini artırarak.

ADMİRAL HIPPER AĞIR KRÜVAZÖRÜNÜN HAREKATI :

Admiral Hipper ağır kruvazör-ü Atlantik İngiliz deniz ulaştırma-
na tehdit etmek maksadıyla 30 Kasım 1940 günü Brezilya'nın
kuzey- güneyi Norveç kıyılar-ı boyunca tespit edilmeden kuzey- yüke-
li. İngiliz hava kuvvet-lerinin havalanmayacağı deniz bir havada De-
nmarka doğrudan 6 Aralık 1940 günü Almanlar'a çıktı.

Admiral Scheer'in aksine Hipper'e tek başına seyreden gemilere
değil, konvoylara tehdit emri vermişti. Batı Atlantik'te sonuç al-
mayan Admiral Hipper, batı Afrika deniz ulaştırma yolunda harekât
yaparak maksadıyla denize çıktı.

Noel gününün arifesinde Finaville burun- un 760 mil batısında
yirmi gemi- den oluşan W-8 A konvoyu ile karşılaştı.

Gece konvoyla teması müfettiş olan Admiral Hipper Noel günü
akşam- ında hücum seyrine geçti.

Ancak konvoy HMS Berwick, HMS Bonaventura, HMS Dunedin
kruvazör-leriyle HMS Furios uçak gemisi tarafından himaye edil-
mekteydi.

Danmarka boğazından geçerken emare- tlerindeki arısayı bildir-
dik- de kendisine, «Bu durumda sadece Oberet gemilerine hücum edi-
lir, düşman deniz kuvvet-leri ile bir emare- tli muharebe- me angaje ol-
mayınız» emri verildiğinden Admiral Hipper komutan- ın çıkınca ge-
tiğendi.

Konvoy himaye kuvvet-leriyle kısa süre- li bir topçu muharebe- sine
giren Admiral Hipper, derhal teması kesip kuzey rotasına döndü. İn-
giliz ablukası kolaylıkla yaran gemi 27 Aralık 1940 günü Brezilya il-
manına girdi.

1941 YILI DENİZ HAREKATI

1941 YILI BAŞINDA ALMANYA'NIN YENİ HAREKAT PLANLARI

1940 yılı sonlarına doğru ve 1941 başlarında, Alman Yüksek Sekk ve Başra Mükemmelenmiş deniz harekâtı planlamıştı. İngiltere'nin işleri için tehlikeli olmakla beraber, bu hareketlerden öze İngiltere'nin denizini ve deniz eleştirme yollarını kesilmesine ilginli olup düşürme de Rusya'nın istilasına ilgilirdi.

Birinci harekâtın hedefi; İngiltere'yi Akdeniz'den çıkarmaktı. «Felix» adı verilen bu harekâtın amacı, Güneye'ye sevk etmek, Gibraltar Boğazını kapatmak, Kanarya Adaları ve Yeşilburun Adalarını sevk etmek ve Atlantik kıyısında İspanya Limanlarını serbestçe kullanmak idi.

Bu planın birinci kısmı İspanya'nın denizci gerekliliği Hitler, 1940 yılı sonunda, ciddi bir vaatle kabulüne olmamasına rağmen İspanya Diktatörü Franco'nun muhalefetiyle vaziyet edilemediği imişti.

İkinci harekât, Atilla, Franco'nun geri kalan kumandanların egalliydi. Bu bir yandan Hitler'in Vichy Hükümetiyle yaptığı görüşmeleri desteklemek ve bir yandan da tasarrufları olan Gibraltar İşgalinin kolaylaşması bakımından gerekliliği. Gibraltar'ın işgal, Franco tarafından kabul edilirdi. Vichy'nin büyük kuvvetlerini ve işleri serbest olarak bu Fransız Denizcilerinin kapalılarına mani oluyordu.

Bu stratejik olarak kıymetli limanlarını Franco'da bağlamak istemedikleri, ve aynı zamanda Gibraltar'ın işgal yollarını kesmek veya yolunu bulayacağı gibi harekâtında gerisini tevlit edebilecek tehlikeli kuvvetlere karşı büyük kuvvetler sevk edileceğinden, Vichy ile olan ilişkilerinde ağır hareket ediyordu.

Üçüncü harekât, Marita; Yugoslavya ve Yunanistan'ın işgaliydi. Bu harekât öncelikle İtalyanlara yardım ve İngiliz Kuvvetlerini Akdeniz'den atmak için planlanmıştı. Bu harekâtın ikinci maksadı da, Rusya'ya istila eden kuvvetlerin güney yollarını emniyete almak, hayati bir önemi olan olan Romanya petrol bölgelerini hımsa etmekte.

Hitler 12 Kasım 1940 günü Başkomutanlıklara verdiği talimatla niyetlerini aşağıdaki şekilde bildirdi:

**«FÜHRER VE HARP KUVVETLERİ
BAŞKOMUTANI**

Führer Karargâhı,
12 Kasım 1940

ÇOK GİZLİ

TALİMAT NO: 18

Önümüzdeki harp hareketının icrası için başkomutanlar tarafından aşağıdaki esaslar dahilinde hazırlık tedbirleri alınacaktır :

FRANSA İLE İLİŞKİLER : Fransa'ya karşı siyasetimizin hedefi; bütün kuvvelimizle bu memleketle birlikte İngiltere'ye karşı harbe devam ettirmeye çalışmaktır. Fransa bu maksat için «Gayri Mülhatri» bir devlet rolünü oynayacaktır. Kendi ülkelerinde, bilhassa Afrika kolonilerinde, harp tedbirleri almaya indaaade edilmek ve gerektiğinde kendi savunmalarını sağlayacaklardır. Fransızların en önemli görevi, Afrika kolonilerinin İngiltere ve General de Gaulle'cülere karşı tedafül ve laarruz emniyetini sağlamaktır...

Dışişleri Bakanlığı, şimdilik, Başkomutanlıklarla birlikte sadece Fransa ile yapılan görüşmeleri idare edecek ve bunu benim Mareşal Petain'le görüşmem takip edecektir. Halen mütareke komisyonunun meşgul olduğu meseleler bu görüşmelerde ele alınmayacaktır. Müteakip talimat bu görüşme sonunda verilecektir.

İSPANYA VE PORTEKİZ : İspanya'nın bir an evvel harbe girmesi için politik hususlara önem verilecektir. Almanya'nın Iberik Yarımadasına müdahale etmesinden maksat (Feix Harekati) İngilizleri Akdeniz'den atmaktır. Bunun için; Gibraltarı zaptedilecek ve Boğaz Kapanacak İngiltere'nin Iberik Yarımada ve Atlantik Adalarının diğer yerlerinde kalmasına mani olunacaktır...

Gibraltarı'nın işgalından sonra, İngiltere'ye karşı yapılacak deniz harbi bakımından Atlantik Adaları (Başta Kanarya ve Yeşilburun Adaları) pek fazla önem kazanmaktadır.

Deniz ve hava kuvvetleri başkomutanları Kanarya Adalarındaki İspanya savunmasını takviye ve Yeşilburun Adalarının legal imkânlarını ve şekillerini inceleyecektir. Kora, Madeira ve Azor'ların ilgili hususlarını da istiyoruz. Bu inceleme sonuçları en kısa zamanda bana verilecektir.

MUSİR'A KARŞI İTALYAN TAARRUZU : Harp kuvvetleri şifaları, Kuzey Afrika Bölgesine yapılacak müdahale için aşağıdaki hazırlıkları yapacaklardır :

Kara Kuvvetleri : .....

Deniz Kuvvetleri : Libya ve Kuzey Batı Afrika'ya hıta nakletmek üzere, Alman ticaret gemilerinin Italya Limanlarında nakliye gemisi olarak hazırlanmasını mübahayacaktır.

BALKANLAR : Kara kuvvetleri başkomutanı durumu halinde, Bulgaristan üzerinden yapılarak hareketle Yunanistan'ı legal etmek ve bu suretle özellikle Romanya petrol sahalarına tehdit edecek İngiliz hava üsleri olmak üzere, Alman Hava Kuvvetlerinin Doğu Akdeniz'deki hedeflerine tasarruz edebilmesi için bir ne seviye bakımından gerekli hazırlıkları yapacaktır.

RUSYA : Rusya'nın durumunu aydın etmek üzere yakında sıyrıl bir konferans toplanacaktır. Aynı zamanda, bu konferanstan neticesi ne olursa olsun, doğu kavay için hazırlıklar yapılacaktır.

BASKOMUTANLARA TALİMAT : Başkomutanların bu talimatla yer alan hususlar hakkında rapor vermelerini isterim. İcra metodları ve mühterik faaliyetlere dair (birtürlü) hakkındaki emirleri bundan sonra vereceğim.

ADOLF HITLER

Başkomutanlar, niyetinin muhakkak olmasına emin oldukları halde, Hitler Rusya İstila hakkında henüz kati kararını vermemiştir. Yukarıdaki talimatta sözü geçen sıyrıl görüşmeleri yapmak üzere, Molotov 16 Aralıkta Berlin'i ziyaret etti.

Bu görüşmede açıkça başarıya neticeler alınmış olmasına rağmen Hitler ve yardımcılar Rusya istilasına dair bir planlarını hazırlamaya devam ettiler.

Bu sırada İngiltere'ye karşı harp aziminde devam ettirdi ve «Felix» Harekâtı hazırlıkları sıyrılta başladı. Detaylar ve zaman cetveli henüz hazırlandığı da henüz Franco'nun (birtürlü) belli olmadığı için, hareketin 2010 başlangıç tarihi pek belirsizdir.

«Felix» Harekâtında Alman Derinliklerinin (ileri), zaptedindikten sonra Gibraltır ve Boğazın savunma ve kontrolü, Kanarya Adalarının istila ve savunmasına yardım etmek ve Vigo, Ferrol, Cadix ve Malaga Limanlarının işgaliydi.

Alman gayretlere rağmen sıyrıl durum Hitler'in umduğu gibi gelişmedi ve 11 Aralık 1940 günü Harp Kuvvetleri Başkomutanlığına :

«Gerekli politik şartlar sağlanmadıkça «Felix» Harekâtı ıcrı edilmeyecektir. Hâlen ilerletmekte olan incelemeley tamamen bitirilecektir. Niyet edilen diğer hususlar yapılmayarak, başlanma olan hususlar ıcrı birleştirilecektir.

İspanya kıyıları ve adalarının takviyesi maksadıyla gönderilecek bataryalar İspanya Hükümetine devredilmeyecektir» emri yapılmıştı.

Henüz büyük ölçüde Alman yardımı yapılmış olmamakla beraber, Hitler, Avrupa güney sularının emniyete alınması için mutlak suretle tedbirler alınmasına ve imkân olursa İngilizlerin Akdeniz'den atılmasına karar verdi. Akdeniz'deki askeri harekâttan başka, en büyük tehlike Fransızların bu kaldırması idi. Hitler, mahirane bir politik faaliyetle Fransızları rahat durducağını ümit etmekte beraber, Vichy'e karşı askeri bir harekât hazırlanmasını gerekli gördü. 10 Aralık 1940 günü aşağıdaki talimatı yayınladı:

«FÜHRER VE HARP KUVVETLERİ BAŞKOMUTANI

Führer Karargâhı
10 Aralık 1940

ÇOK GİZLİ

TALİMAT NO : 10 Aitla Harekâtı

1. Halen General Weygand'ın emri altında bulunan Fransız Kolonisinde bir ayaktanma başgöstermek olursa, henüz ıssız alitında olmayan Fransa topraklarının suretle ıssız edilmesi için gerekli hazırlıklar yapılacaktır. Aynı zamanda, Fransız Anavatanı Fırsat ve Fransız Meydanlarında bulunan hava kuvvetlerinin emniyete alınması veya hiç olmazsa düşman tarafına geçmelerini gerekecektir.

Askeri ve siyasi menfaatler bakımından Fransızları istarnis etmek için hazırlıklar kamufle edilecektir.

2. Fırsat zamanı elitiği takdirde giriş metotları gruplarla yapılacaktır. Bunlar için yeterli miktarda hava himayesi sağlanacaktır.

3. Fransız Filosunun denize açılıp düşman tarafına geçmesini mani olmak için, demir yerleri, gemilerin durumu, teslim alma imkânları, her yemi için teker teker olmak üzere incelenecek ve devamlı tedbirler alınacaktır.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Haberleşme Dairesiyle işbirliği yaparak, mübâreke komiteyonunun derinde mevcut olduğu imkânlardan faydalanılmak üzere tertipler olacaktır.

Derleyen kara kuvvetleriyle işbirliği yapmak suretiyle Fransız Filosunun en iyi ne suretle ele geçirileceği hususu, Deniz ve Hava kuvvetleri başkomutanlıkları tarafından incelenecektir. Bu meselede bilhassa; liman menhallerinin bloklanması, havadan indirme harekâtı, sabotajlar, denizaltı ve uçaklarla denize açılan gemilere saldırılar, incelenecektir.

Mübâreke şartlarına nazaran Fransız Donanmasından hangi gemilerin alınacağına, deniz kuvvetleri başkomutanı karar verecektir. Bu hususta icra şeklinin kararı tarafından verilecektir. Verilen emirlerin bilafine olarak, Fransa Silahlı Kuvvetleri mukavemet gösterir ve deniz kuvvetlerinin bir kısmı denize açılırsa, evvela hücum emirleri verilecektir.

«Atilla» Harekâtına ait hazırlıklar çok gizli tutulacak, harbe niyet edildiği veya hazırlıkların başladığı hakkında İtalyanlar hiçbir şey öğrenmeyeceklerdir.

Adolf HITLER»

Hitler'in Rusya İstilasına hakkındaki emri Barbarossa, 18 Aralık 1940 günü nesredildi. Hitler, en az 1940 yılı ortalarından beri bu harekâtı düşünmüş olmasından şüphe edilemeyeceğinden, başkomutanlar bu emri aldıkları zaman hiç de hayret etmediler.

Büyükamiral Raeder 1944'de Alman deniz tarihçilerine verdiği özel bir mektupta «Hitler'in daha 1937'de Rusya'ya hiç olmazsa bir Batık Devleti olmaktan çıkarmaya karar vermiş olduğu» fikrinde olduğunu bildirmiştir. 1939 Paktı, zamanın «zamanaki politik durumu kırtarmak için yapılmıştı.

Barbarossa Harekâtı ile ilgili talimat çıkarılmadan evvel, mesai arkadaşları Hitler'i bu tehlikeli adımı almaktan caydırmaya çok uğraşırlarsa da, bir kere emir verildikten sonra daha fazla müzakereye imkân kalmadı ve derhal gizli olarak hazırlıklar başladı.

Barbarossa hazırlıkları, İngiltere'ye müteveccihmiş gibi gösterilerek kamuya edildi. Doğu Hükûduna karşı yapılan kâta kayırmaları, Almanya'nın batıdaki hakiki taarruz niyetini örtmek için bir şaşırtma olarak gösterildi. Ve baharın İngiltere'nin istila edileceği hakkındaki genel söylentiler artırılarak iki tarafa da blof vuruldu.

SCHARNHORST ve GNEISENAU GEMİLERİNİN HABERATI

Her iki muharebe kruvazörü ille komutanı Amiral Günther Lüthens yönetiminde 23 Ocak 1941'de Kiel'den denize açıldı. Ancak İngilizler bu hareket ile ilgili istihbaratı zamanında elde etmiş olduklarından hazırlıklarını yapmış ve iki kruvazörlerini önleme görevine tevcih etmişlerdi.

2 Aralık 1940 günü Amiral Forbes verne İngiliz Anavatan Filosu Başkomutanlığına Amiral Sir John Tovey getirilmiş ve kendisi İngiliz Amirallik Dairesince de uyarılmıştı. Amiral Tovey, derhal Kuzey Denizi ile Atlantik arasındaki İslanda-Faroes Geçidini kontrol altına aldı.

Her iki Alman kruvazörü Büyük Belç Boğazından geçerken tespit edildi ve İngiliz Anavatan Filosu da denize çıkması ve hazırlıklarını tamamlaması.

Fazla pavy şartları sayesinde İngiliz keşif ve karakol uçaklarıncı tespit edilemeyen Scharnhorst ve Gneisenau taciz edilmeden Danimarka Boğazını kadar geldiler. 28 Ocak 1941 sabahı amiral Tovey komutasındaki İngiliz Anavatan Filosunun deri sürdüğü HMS Nelson kruvazöründen İslanda-Faroes Geçidine girerken görülen iki Alman kruvazörü karşısında; HMS Nelson, HMS Rodney muharebe gemileriyle HMS Repulse muharebe kruvazöründen oluşan İngiliz Birliği ile muharebe etmek zorunda kalacaktı.

Fakat burada Alman radarları üşün geldi ve Amiral Lütjens durumu radarla hemen kayıtlıdır, istün bir kuvvetle karşılaşacağı kararına vararak derhal geriye döndü. HMS Nalat kruvazörü teması muhafaza için takibe başladı ve de feni gördü partıları nedeniyle teması kısa bir süre sonra kaybetti. HMS Renown muharabe gemisi ile birlikte muhrip Hlostian da sahaya gidişye de Alman gemileri değsi istikametlerde süratle umallaşmış oluklarından tekrar temas kurulamadi. 30 Ocak 1941 tarihinde iki Alman muharibe kruvazörü İspanya'da'nın kuzeyinde Norveç'e ait Jan Mayen Adası civarında akaryakıt ikmallerini yapıp, büyük bir Aysberg'in perisinde imkelenerek 9 Şubat 1941 günü Danimarka Boğazı geçtiler. Schara Flow'a istinaden yapılan hava keşfi raporu her iki Alman gemisinin ilerlerine aydinet etdiklerini bildirdiğinden, İngiliz Anavatan Filozundan alınan onelerler gevşetildi.

8 Şubat 1941 günü Alman gemileri Halifax'dan gelmekte olan bir konvoy ile teması geçti. Konvoyla teması anırtıran Amiral Lütjens bu konvoyun HMS Renown muharibe gemisi komutasında bulunduğunu farkedince bu tasarrufundan vadeçip sahaya döndü.

22 Şubat 1941 günü Scharnhorst ve Gneisenau, Newfoundland Adası St. Jones mevduının 500 mil açığında bir konvoydan henem ayrılmış beş gileli tespit ederek henem hücumu geçti. 23.784 ton tutarında beş gileli batırıldı, ancak gilelilerin biri düşman teması raporuna vermeye muvaffak oldu.

Boyutları İngiliz Amirallik Dairesi her iki Alman gemisinin Batı Atlantik'de olduklarını öğrendi. Tespit edildiğini kabul eden Amiral Lütjens daha bu sulama beklemesinin faydasız ve riskli olduğuna düşünerek 26 ve 28 Şubat günleri Atlantik ortasında umutlu tamamlayıp Batı Afrika denizi ıslahatlarını yapmak üzere sahaya döndü.

2 Mart 1941 günü Batı Afrika sularında Yedigüven'in 350 mil açığında SL-67 Konvoyunu bulan Alman gemileri, bu konvoyun HMS Malaya muharibe gemisi ve muhripier refakatinde sefrettiğini anlayanca hiçbir çatışmaya girmeden geri çekildi. Bu geri çekiliş diğer bir nedenle de 54 gemiden oluşmuş SL-67 Konvoyunun üç Alman denizaltısının harekati sahaya girmesiydi. Alman denizaltıları bu konvoydan beş gileli batırdı.

Berthangi bir sudan muharebesinden kurtulmasına illekin emir alması bulunan amiral, yeniden Halifax-İngiltere yolu üzerindeki deniz ıslahatlarını yapmak üzere Kuzey Atlantik'e vata verdi. İngiliz Anavatan Filozundan HMS Rodney, HMS Nelson ve HMS George V denize çıkma, her iki Alman muharibe kruvazörünü aramaya başlanma ise de Amiral Lütjens bu harekati sonucunda İrrel'e dönerdiğinden olukça güneyde kalmayı tercih etti. Böylece, henem İngiliz kuvvetlerinden kurtulmuş ve henem de doğrudan emniyet altına almıştı. 18 ve 19 Mart 1941 günleri Scharnhorst ve Gneisenau İngilizler'den ayrılan konvoylardan değilmiş gemileri buldu. 82.000 ton tutarında oniki gemi batırıldı, Atlantik'deki bütün İngiliz Deniz Kuvvetleri bu bölgeye sevk edildi ise de hiçbir netice alamadılar. Amiral Lütjens aldığı emir gereğince artık

FÜHRER VE HARP KUVVETLERİ BASKOMUTANI

ÇOK GİZLİ

Berlin, 6 Şubat 1941

TALINAT NO: 23

KONU: İngiltere'ye Karşı Yapılacak Ekonomik Harbu İcrası Hakkında Ana Prensipler.

Bütün bundan evvelki düşüncelerimizin aksine olarak, İngiliz harp ekonomisine vurulan en ağır darbe, deniz ve hava harbinin bir sonucu olarak, batırılan ticaret gemisi fazlalığı olmuştur. Bu etki, stok edilmiş büyük ölçüde malzeme ile birlikte, liman tesislerinin tahribi ve aynı zamanda gemilerin konvoy halinde seyretmeye mecbur olmakla verildiği kısıtlamalardan dolayı İngilizlerin hareket serbestisini yok etmiştir.

Bu yıl içinde denizaltı gemilerimizin hareketi şiddetlenmiştir. Zaman, harp gayretlerimizden dolayı etkinin çok daha fazla artacağı beklenmektedir. Bu çok geçmeden İngiltere'nin mukavemetini tüke-
tecektir...

Bu bakımdan, müstakbel harp gayretlerimizin hedefi, deniz ve hava kuvvetlerinin bütün olanaklarını düşmanın denizasırtı nakliyatı üzerine tekeli ve aynı zamanda İngiliz uçak üssatını azaltmak ve her nerede mümkün olursa uçak silah endüstrisine azami hasar verdirmek olmalıdır...

Adolf Hitler

Bu direktif üzerine hava kuvvetleri taarruzları İngiliz limanları ve ticaret gemileri üzerine telafi edildi ve denizaltı hareketi şiddetlen-
dirildi.

Şubat-Mart 1941 aylarında, Alman Donanması da aktif bir şekilde kullanıldı. Yardımcı kruvaziyer, denizaltılar ve ağır suüstü gemileri, İngiltere Adalarını abluka etmek gayretiyle, İngiliz deniz ulaştırmasına karşı mücadeleyi sürdürdü.

Mart 1941 ayında 12 denizaltı gemisi denizde bulundu ve sistematik bir şekilde yeni metodu Rudel Taktik uyguladı. Bu taktığın uygulanabilmesi için, İngiltere'ye müveccih konvoyların mümkün olduğu kadar erken keşfedilmesi çok önemliydi. Amiral Dönitz, «Bir konvoy İngiltere sahillerine varışından 24 saat önce keşfetmek hiçbir işe yaramaz» diyordu. İşte bu bakımdan bazı Atlantik'te keşif hizmeti yine denizaltılar tarafından yürütüldü.

3-13 Mart 1941 günleri arasında denizaltılar tarafından batırılan gemi miktarı takriben 200.000 tona yukseldi. 1941 yılının ilk üç ayı içinde denizaltılar 554-408 ton tutarında 97 gemi batırdı.

Amiral düşman gayretlerini denetlemek maksadıyla, İkosharda denizaltılarının Freedom açıklarına gönderdi ve Nisan 1941 ayı sonlarına doğru; düşman karakol gemileri ve peşlerinin kısa, aydınlık olduğundan dolayı, kuzeydeki denizaltı hareketi sahalarını hemen kuzey kanalına dışındaki bölgeden daha batıya, Islanda güneyindeki boğuşa sürdü.

İlk Alman denizaltısı 1 Nisan 1941'de Ekvatorun güneyinde görüldü. Bununla beraber Alman denizaltı kuvvetinin büyük kısmı, Kuzey Atlantik'de Amerika ile İngiltere arasındaki deniz ulaştırma yolu üzerine tekeşif edilmisti.

Nisan ayı içinde, Atlantik'teki denizaltı adedi yavaş yavaş artırdı. Zayiat da hesaba katıldığında Mayıs ayı başında 37, Haziran ayında 39, Temmuz'da 43 ve Ağustos'ta da 53 denizaltısına hareketli bölgelerinde bulunması planlandı.

Akdeniz'deki mevcut durum, Doğu Akdeniz'deki İngiliz deniz üstünlüğüne karşı Alman denizaltı gemilerinin hareketleri bilhassa etkin hale getirildiği gibi önemli olacağını da gösterdi.

Denizaltıların, petrol taşımasına elverişli, kara ordusunun kıyı harekatinde de süratlik hareket edebilecek değerlerdir. Alman Deniz Kuvvetleri Şevk ve İşareti Mahkemesi yapılan detaylı çalışmalar, Akdeniz denizaltı gönderilmesinin sakıncalarını, beyanlarından çok daha ağır bastığını ortaya koydu.

Zira, denizaltı hareketi olan hedefi; İngiltere'yi ederi malzemenin yok edilmesiyle, Germanin konvoyları halinde toplaması ve düşman hava karakol sahaları pekniyle denizaltı hareketi sahaları üzeri süratli suyu ve denizaltı hareketi denizaltı konsantrasyonuna gerekli kılması.

Mevcut denizaltıların yarım denizle olup, hareketi sahalarına giden ve hareketi sahalarından dönenler de hesaba katıldığında, ancak on kadar denizaltı hareketi sahalarına vardı. Bu kadar az sayıda denizaltı gemisi, İngiltere batısı ve Afrika batısı olmak üzere iki ana hareketi sahalarına ancak üç tük konvoy tespit ve izlenmesine yeterliydi. Bu konvoyların bölünerek Akdeniz'e karadanması, Atlantik'de konvoyları yakalamak ve yok etmek zorunda, azalmak demek, oldu.

Hareketi sahalarında tabii olanakları sertler görünüşü alındığında, Akdeniz Hareketi için tercihen personel de donatılma küçük birajı denizaltılarla düşünüldü. Hareketi sahalarına girmek için uzun bir yol katılacağından, ilk denizaltı gemisi 7 Mayıs 1941'de ve müteakip denizaltılar da 15 Mayıs'dan önce Kıç ve Doğu Akdeniz'de hazır olmasını istendi. Diğer yandan denizaltıların yerleşik ve tamir işletimi istendi. Diğer yandan denizaltıların yerleşik ve tamir işletimi istendi. Diğer yandan denizaltıların yerleşik ve tamir işletimi istendi.

Mevcut durum mevcut halinde Doğu Akdeniz'deki denizaltı ihtiyacının karadanması ancak Batıyan denizaltılarının Atlantik'ten çekilip burada kullanılması ile mümkün olacaktı.

Neticede, Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığınca, İtalyan denizaltılarının Atlantik'den geçilip, Doğu Akdeniz'de büyük bir İtalyan denizaltı kuvvetinin toplanması Hitler'e önerildi. Hitler, Akdeniz'e Alman denizaltıları gönderilmemesi ve İtalyan denizaltı gemilerinin Akdenize çekilmesini kabul etti.

Nisan 1941 ayından itibaren A.B.D. Donanması Batı Atlantik sularında gözetleme ve deniz idarısına yolları üzerinde karakol görevine başladı. Mayıs 1941 ayında Amerikan Hareket gemisi Robin Moor bir Alman denizaltısının torpido saldırısına maruz kaldı. Bunun üzerine 20 Haziran 1941 günü A.B.D. Başkanı Roosevelt, kongrede; bu olayın önemi edilemeyeceğini ve bunun bir tehdit anlamını taşıdığını beyan etti.

Haziran 1941 ayı içinde U-293 Alman denizaltısı Amerikan Donanması mensup Texas muharebe gemisiyle birlikte bir muharebe ilan edilen bölgede hücum etmek istediysa da gemilerin altınak seyretmesi ve havanın müsait olmamasından hücum geliştiremedi.

Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükamiral Raeder, Robin Moor olayında olduğu gibi, burada da iyi bir tesadül olduğu fikrindeydi. Olayların karakteri, Amerika Birleşik Devletleri'ne, yapılan ihbarların ciddi olduğunu göstermişti. Hitler, kapalı saha içinde Amerikan harp ve ticaret gemileriyle bir olay çıkmasına meydan verilmemesini istemişti. Ancak, denizaltı gemilerinin karışık ve tehlikeli durumlar varaldından görev yapabilmeleri için, kapalı saha hakkında onlara açık seçik emirler vermek gerekli. Bir denizaltı gemisi, gündüz ve normal şartlar altında bir Amerikan muharebe gemisi veya kruvazörünü teshis ederek hücumdan kaçınılabilsa da, gece böyle bir garanti verilemezdi.

Hitler, Barbarossa Harekâtı iyice yoluna girinceye kadar Amerika ile bir olay çıkartmaktan kaçınılması talimatını bir kere daha tekrarladı. Bu talimat gereğince Büyükamiral Raeder, 21 Haziran gündoğuşu denizaltı harekâtı ile ilgili bir emir yayınladı.

«DENİZ KUVVETLERİ BAŞKOMUTANLIĞI

Berlin, 21 Haziran 1941

Deniz Kurmaylığı Denizaltı Kısım

Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı

KONU : Taarruzi Denizaltı Harekâtı Hakkında.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı, Führer'e bugün denizaltı harekâtı ile ilgili bir görüşme yapmıştır.

Führer, «Barbarossa» Harekâtı gelişip açıklik kazanıncaya kadar (Daha birkaç hafta) Amerika Birleşik Devletleri'yle herhangi bir olay çıkarması muhtemel her türlü taarruzi harekâttan tamamen kaçınılmasını istemektedir.

Bu maksatla: kapalı saha içinde veya dışında deniz hedeflerine şimdilik hiç taarruz edilmeyecektir. Yalnız düşman olduğu kesin olarak teşhis edilen kruvazör ve daha büyük gemilerden bundan müstesnadır.

Büyükamiral Raeder

Haziran 1941 ayı sonunda Almanlar gerek bakım-onarım ve gerekse intikal seyirleri nedeniyle hareket bölgelerinde ancak 15-20 denizaltı gemisi bulundurabildiler. Temmuz ve Ağustos aylar oldukça sakin geçti. Bununla beraber bu ayların her birinde yüzbin ton tutarında gemi batırıldı.

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükamiral Raeder: 25 Temmuz 1941 günü Hitler'le yaptığı görüşmede denizaltı harbine ilişkin görüşlerini şöyle ifade etti:

"Denizaltı inşaatının mümkün olduğu kadar hızlandırılması gerekir. Ayık denizaltı inşaatı 28'den aşağı düşürülmemelidir. Üçüncü denizaltı gemisi hedefine, ayık inşaatın 21 gemiye çıkarılması ve zayıf % 5 hesabıyla Temmuz 1941'den önceki varılınmayacaktır. Eğer ayık zayıf % 10 olursa, 20 adet denizaltı kaybedilecek demektir ki bu takdirde ayık 9 denizaltı açık kalacaktır.

Şimdiki zayıflığımız uyarı olan 42 denizaltı gemisi ortasına % 0 olmaktadır. Buna mukabil 1941 yılı sonunda ayık denizaltı inşaatı ancak 14'e ulaşacaktır. Bu nedenle denizaltı programı için hâlâ çok fazla kayıpla ihtiyac vardır. Şimdilik içi noksanı 25.000 kadardır. Şimdiye kadar kaybedilen zamanın telafisi mümkün değildir. Bu bakımdan deniz kuvvetlerine gerekli miktarda işçanın temini için Dr. Todt'a talimat verilmesini talep ederim."

Hitler, bu temasta gereken emizari vereceğini ve hatta daha Herde doğu harekâtı bittikten sonra Seydlitz ve Graf Zeppelin'in inşaatına devam edilmesini isteyeceğini ifade etti.

Haziran 1941 ayında İngilizler, Atlantik deniz ulaştırma yolu üzerinde daimî refakat birliklerinin teşkilinde başarıldı. Ama bu amaçla ulaşmak için konvoylardaki himaye kuvvetlerini bir miktar azaltarak mecburiyetinde kaldılar.

Groenlad'ın güneyinde zeki bir eğilime tabi tutulan Alman denizaltıları Ağustos 1941 ayında, hava keşfinden istifade edebildikleri Orkneya deniz ulaştırma yoluna kaydırıldı. Bu ay içinde ikisi refakat gemisi olmak üzere on gemi batırıldı. Eylül 1941 ayı oldukça çetin muharebelerle zane oldu. Batı Atlantik'de faaliyet gösteren oniki Alman denizaltısı Kurt Sarand takibi uygulayarak 64 gemiden oluşan Alman konvoyunu dört gün süre ile hücumlar tertipledi. Bu bir müteakik konvoyuna dört gün süre ile hücumlar tertipledi. Bu konvoyun gemilerinden 1-4'ü batırıldı. Netice olarak Eylül 1941 ayında Alman denizaltıları 200.000 ton uyarınca 53 gemi batardılar.

Yılın son aylarında havalar son derece sert geçti. Fena havalar hergün biraz daha şiddetlendi. Bu nedenle konvoyla dahil olan gemiler aynı süratle muhaleza edemez olduğundan konvoylarda dağılma

ve parçalanmalar hız sahnaya yükseldi. Refakat gemilerinin de seyirleri güçleştiği gibi Alman denizaltıları da bu fena hava şartlarından etkilendi ve hücumlar oldukça başarısız oldu. Ekim ayında 32. Kasım ayında 12 ve Aralık ayında da 25 gemi batırıldı. Ancak bu yıl mütteliklerin nispi bir başarısı ile kapandı. Çünkü, bu süre zarfında dokuz Alman denizaltısı batırılmıştı.

BISMARCK MUHABERE GEMİSİNİN HAREKATI:

Harbin başından bu yana yaşanan olayların bir özetini yapıldığında, Bismarck'ın hareketi hem zahat ve hem de acıdır. Bu hareket birçok «Eğer ve olalıysaydı» ile doludur.

Eğer Almanya'nın bir birleşik Kara, Deniz ve Hava Yüksek Komutanlığı olsaydı. Eğer her üç Kuvvet Komutanı hiçbir etki altında kalmaksızın beraber çalışabilişeydi. Eğer Hermann Göring his ve kan-kançıklarını frealayabilişeydi. Eğer Scharnhorst ve Gneisenau gemileri Brest'den aynı zamanda denize açılabilseydi ve son olarak da İngilizler bugüne kadar gelip ve yapadıkları olaylardan ders alınamıy olsalardı, Bismarck'ın hareketi daha başka bir şekilde sonuçlanabilirdi.

Bütün bunlara rağmen, Bismarck yine de tek başına İngiliz Amiralatı Filosunun en güçlü gemisi HMS Hood'u batırdı. Fakat 72 saat içinde denizcilik tarihinin en büyük Hava-Deniz araması ile yakalandı. İngiliz Deniz/Hava Kuvvetlerinin saldırıları ile felce uğradı. HMS Rodney ve HMS King George V'in toparı ile muharebe döndü ve battı.

Amiral Gunter Lütjens, Scharnhorst ve Gneisenau'yu 22 Mart 1941 günü saldıran Brest'e intikal ettirince Bismarck Harekati kesildi. 20 Nisan 1941 günü Büyükbiralm Raeder'in Hitler ile yaptığı görüşme Bismarck ve Prinz Eugen'ün Nisan'ın sonunda aramızdan silinmesinden Atlantik'e mütevazilik yapacağı hareketi ıncıladı. Bu hareket, halen Brest'de bulunan Scharnhorst ve Gneisenau'nun hareketi ile koordine edilecek ve İngiliz deniz üsletimisi Mayıs 1941 ayında bir kıskacın içine alınacaktı. «Rheinburg» hareketi planının esası işte buydu.

Bu İkinci Dünya Harbinin mantıklı bir gelişmesiydi. Büyükbiralm Raeder'e göre İngilizler nasıl tepki gösterirlerse gösterirler, «Rheinburg» hareketinin başarıya ulaşması normal olacaktı.

Eğer şu andaki stratejileri olan konvoyları kruvazörlerle himayeye devam ederlerse bu, Bismarck, Prinz Eugen, Scharnhorst ve Gneisenau'nun oluşturduğu bir süslü türkü grubu karşısında bir mesele olmayacaktı. Eğer İngilizler harp gemilerini Alman mürettebatı grubunu yakalamak ve imha etmek için bir araya getirerek olurlarsa, konvoy refakat kuvvetlerinden feragat edeceklerdir. Netice olarak, insiyatif Almanlardaydı.

Ancak Brest ne kadar mükemmel bir de ne de İngiliz Hava Kuvvetlerinin tesir sahasında bulunuyor ve Scharnhorst ve Gneisenau bu taarruzlardan etkileniyorlardı. Diğer yünden Scharnhorst'un ana makinelerinde de arıza mevcuttu.

8 Nisan 1941 sabahı, İngiliz Sahil Komutanlığına mensup 22 nci Flotilla Komutanlığına Brest'e tertiplenen hücum sonucunda Guedeman bir torpido isabeti aldı ve geminin kıç tarafında büyük bir yara açıldı. «Rheinburg» harekâtı bir başarıyla sonuçlandı ve Birmarck ile Prinz Eugen denize çıktığında her iki kruvazör de Brest'e ulaşacaklı. Ancak bu durum Sovyetlerin Radeck karşılarından vazgeçemedi.

Harekâtı yönetecek olan Fliu Kaptanını Amiral G. Lütjens hiç de iyimser değildi. Bristöck'i gambir harekâta hazır oluncaya kadar harekâtın eridenmesini umarı. Fakat Müvakkematî Raeder kabul etmedi. Harekâta başlamacaktı.

Bu hareket, Atlantik'de İngiliz deniz baskılarına karşı yapılan hareketin en büyük etmesidir. Yeni tanzimlerinin olan birer tek muharebe gemisiyle yine yeni bir ağır kruvazör olan Prinz Hagen, üç ay süreli bir Atlantik hareketi ile edecektir. Hareketin başlangıcı için mümkün olan her şey yapılmış olduğundan büyük başarılar umul ediliyor. Tankerler ile keşif görevi yapacak ticaret gemileri stratejik mevklere gönderilince ve minifitli ticaret gemileri ile konvoyların yakalanması için yeni bir muharebe sistemi kurulmuştur.

Amiral Gerner Lüjens'in meşhuru tayyan Alamarck ile Prinz Eugen, 18 Mayıs 1941 günü Gernia'dan denize açıldı.

Batı Grubu Kuvvetlerinin «Rheinberg» Harekâtı hakkında çıkardığı harekâtı emrinde bu iki geminin görevi; Kuzey Atlantik'teki İngiliz deniz uçağınına karşı çıkarak, yakındaydı. Durum müdahale ettiği müddetçe harekâtı devam edilecekti. Atlantik'te; Büyük Brit. Skandinav ve Norveç deniz polayla çıkılacağı. Gemiler, bu çıkış durumuna göre hareket yapacaklardı. Atlantik'e çıkmak için yapılacak bu çıkış harekâtı gördüce dahi harekât emrindeki görev baki kalırdı. Bu durumun inkırafına göre harekâtı hareketler veya kornet filo Komutanı Antraktis faaliyetine başlanırdı.

[illegible]

Bütün bunlardan dolayı, barchetin barchi vilayati toqil eden, Mamlakat toqilade talabeden Alimlik'e girmak su guc mine olarak matalan edile.

Bundan evvelki tecrübeler nazarın altında Faahos Gecisinde olduğu gibi, Danimarka Boğazında da oymacı kuşlarıyla karşılaştık. İhtimalen inemektir. Gecelerin aydınlık olması da görülmüş olduğu güçleştirir. Eğer pönden hava keşi ile Kuzey Atlantik'deki diğer kuşların komuşu hakkında yeter derecede bir fikir edinilecek ve bu bölgedeki fışk hava garibi de bu çıkış hareketine yardımcı olacağı.

Yapılan incelemelerle benzer radarda teknik odınıms İngiliz gıcısı olmasığı tespit edildiğinden gıcılmoden çıkarak muhtemeldi. Her

Atlantik'e çıkış harekâtında risk vardı. Alman Deniz Kuvvetleri, İngiliz deniz ulaştırmasını süstü gemileriyle vurmak fikrinden tamamen vazgeçmedikçe bu riski göze almak zorundaydı.

Bu vurucu grubun harekât şansını artırmak için, iki keşif gemisi, Atlantik kıyılarından açık denize sevk edildi. Dört denizaltı gemisi, Kuzey Atlantik konvoy yolu üzerinde bu kuvvetle işbirliği yapmak üzere beklemeye yerlerine gönderildi.

Atlantik'de bu harekât için esaslı hazırlıklar yapıldığı halde, deniz/hava kuvvetinin az ve yeter derecede teçhiz edilememiş olmasından ve aynı zamanda Alman Hava Kuvvetlerinde uzun menzilli uçakların son derece mahdud sayıda bulunmasından dolayı, Norveç Denizi ve İzlanda Bölgesinden çıkış esnasında destekleme olanakları pek kısıtlıydı. Danimarka Boğazı ile İzlanda ve Groenland arasındaki bölgede keşif imkânları ise hiç yoktu.

Bismarck ve Prinz Eugen, mayın tarama gemileri, denizaltılar ve uçakların himayesinde olarak 19 ve 20 Mayıs günleri boyunca olaylar olarak Büyük Belt, Kattegat ve Skagerrak'dan geçerek 20 Mayıs 1941 akşamı Kristiansund açıklarına vardı ve burada beklediler. O gün yapılan foto keşfinde, iki muharebe gemisi (King George Sınıfı), HMS Hood muharebe kruvazörü, muhtemelen HMS Victorious uçak gemisi, altı adet kruvazör ve müteaddid muhripden mütezekki İngiliz Anavatan Filosu Scapa-Flow'da tespit edildiğinden düşmanın durumu uygun bulundu. Kuzey Denizi'nde ve Norveç Denizi'nde hiçbir düşman kuvveti görülmeydi. Hava şartları Focke-Wulf 200'lerin keşif yapmasına ve İzlanda kuzeyindeki sahanın incelenmesine yardım etti.

Bismarck ve Prinz Eugen, 21 Mayıs 1941 günü saat 09.00'da harekât planı gereğince Bergen yakınındaki Kors fiorduna girerler. Gemiler gün boyunca Atlantik'e çıkmadan önce akaryakıt ikmallerini yapıp, düşman keşiflerinden gizlenmeye çalıştı.

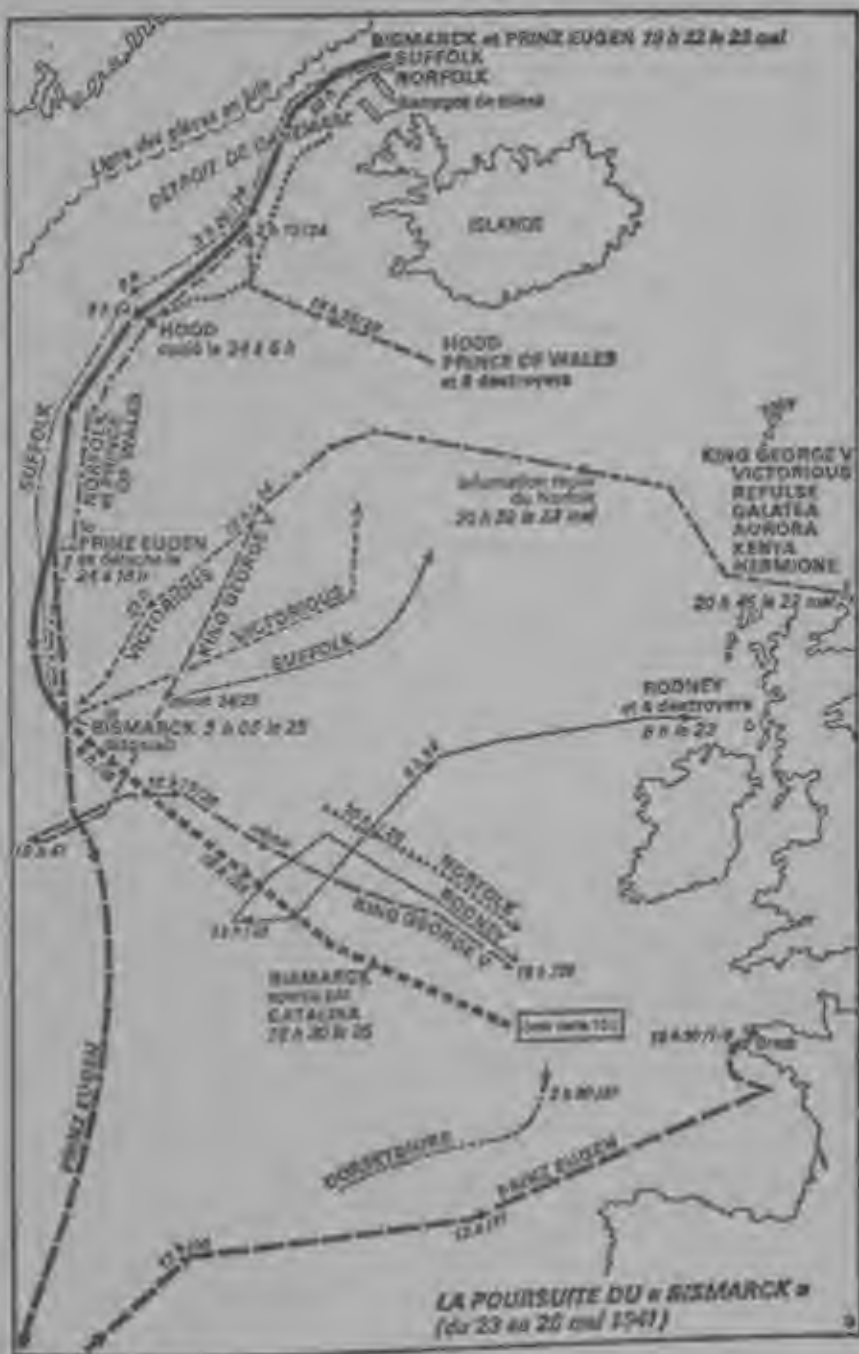
Bununla beraber, 20 Mayıs günü saat 15.00 sularında iki büyük Alman harp gemisinin Kattegat Boğazından çıkarak yıldıız rotasına seyrettikleri Stokholm'daki İngiliz deniz ataşesi tarafından İngiliz Amirallik Dairesince rapor edildi. Bu haber o gece 21.00'de yerine ulaştı.

Alman muharebe gemilerinin görüldüğü hakkındaki bu istinbarat raporuna istinaden, İngiliz 18'nci Hava Keşif Grubunun 21 Mayıs günü keşif faaliyeti akşamı doğtu ve gece dahil son derece yoğunlaştırıldı. Öğleden sonra yapılmış olan foto keşiflerinin kıymetlendirilmesi sonucu, Bergen Bölgesinde iki Alman gemisinin bulunduğu tespit edildi ve bu bilgi bütün denizdeki kuvvetler ile İngiliz Anavatan Filosuna yayınlandı.

Scapa-Flow'da bulunan ve forsu HMS King George V muharebe gemisine çekmiş olan Anavatan Filosu Başkomutanı Oramiral Sir John Tovey, amiral gemisi ile 11'nci Kruvazör Filosuna (HMS Neptune, HMS Kenya, HMS Aurora ve HMS Galatea kruvazörleri) derhal harekâta hazır ol emrini verdi. Ayrıca bu sıralarda Danimarka Boğa-

Hava keşif olamalarından yoksun bulunan Amiral Tovey'in elinde; Bismarck ve Prinz Eugen'in yeniden bir Norveç fiorduna girip saklanmakta olup olmadıkları, hatta Almanya'ya geri döndüğüne dair keşif ve karakola tevcih edilen uçaklar geri döndü, Shetland-Faeroes hava keşifinden de vazgeçildi. Bütün gece boyunca sadece İzlanda-Faeroes Bölgesinde keşif uçuşları yapılabildi. İşte bu durumda Amiral Tovey, geniş bir alana yayılmış kruvazörlerinin uyanıklığına güvenmek zorundaydı.

23 Mayıs akşamı Danimarka Boğazında kötü hava şartları nedeniyle; HMS Suffolk, Groenland buzlu sularında açığa çıkıyor, HMS Norfolk ise İzlanda kıyılarına kadar giden ağır sis içinde karakol yapıyordu.

Saat 12.22'de HMS Suffolk en kötü durumdayken aniden Bismarck ve Prinz Eugen'i aynı rota üzerinde gelirken gördü. Mesafe 7 deniz mili. Durumu HMS Norfolk'a bildiren HMS Suffolk süratle iskola tarafındaki sis içine daldı ve Alman gemileriyle temas muhafazaya başladı. Biraz sonra HMS Norfolk da kendisine katıldı.

Saat 19.39'da HMS Hood muharebe gemisindeki Amiral Holland'a HMS Suffolk'un düşman temas raporu ulaştı. Alman gemilerinin 300 mil güneyinde bulunduğundan bu iki geminin önüne kesmek üzere sürat artırdı. Fakat ilk düşman temas raporu HMS King George-V'de bulunan Amiral Tovey'e zamanında ulaşmadı.

Saat 20.32'de HMS Norfolk sis içinden çıktığında kendini aniden Bismarck'ın topları karşısında buldu. Kısa süreli bir topçu muharebesi oldu ve HMS Norfolk hemen uzaklaştı. İşte HMS Norfolk'un bu temas ile ilgili raporu o anda Bismarck ve Prinz Eugen'in 600 mil kadar güneydoğusunda bulunan Amiral Tovey'e ancak ulaştı.

Anavatan Filosu Komutanının ilk hacum için HMS Hood ve HMS Prince of Wales'e güvenmesi gerekliydi. Çünkü; Alman gemilerinin Atlantik'e çıkmadan önlenmesi gerekiyorsa bu görevi Amiral Holland yerine getirebilirdi, zira bütün kuvvetini şu anda toplamaya imkânı bulunmuyordu. Bütün gece süresince HMS Norfolk ve HMS Suffolk temas muhafazasını sürdürdüler.

İngiliz Anavatan Filosunun denizde olmadığına ilişkin keşif raporu almış olan Amiral Lütjens, Danimarka Boğazında İngiliz kruvazörleriyle karşılaşınca şüpheye düştü. Diğer yandan teferru muharebeleri büyük bir İngiliz kuvvetinin denizde olabileceğini göstermiyordu. Ayrıca Admiral Scheer ve Admiral Hipper kruvazörleri Atlantik dönüşünde Danimarka Boğazından geçerken düşman kruvazörlerinin karakolda bulunduklarını farketmişler ve zamanında düşmandan sıyrılmaya da muvaffak olmuşlardı. Bu bakımdan Filo Komutanı, düşman kruvazörlerini görünce, harekâtı kesip doğuya çekilmek için hiçbir neden görmedi.

Burada büyük bir baskın tesiri yapan ve harekâtın müteakip safhası için kesin bir önemi olan husus, İngiliz kruvazörlerinin radar

etmekteydiler. Bismarck'ın beşinci salıyosu HMS Hood'un kıç tarafına isabet etti ve cephaneliği infilak ettirdi. HMS Hoodkiye ayrıldı. Bag tarafı privası yukarıda olmak üzere ayrı olarak batmaya başladı. Kıç tarafı ise bu sırada kesif bir dumanla örtüldüğü bulunuyordu. Üç dakika sonra HMS Hood, rüzgâr istikametinde sürüklenen geniş bir duman bulutu bırakarak dalgalar arasında kayboldu. HMS Prince of Wales, HMS Hood'un enkazından kaçınmak için seneceği geldi. Her iki Alman gemisi atışlarını HMS Prince of Wales üzerinde birleştirdiklerinden müteaddid isabetler aldı, köprüsünden aldığı isabet öldürücüydü. Bu durumda saat 06.13'de muharebeyi kesen HMS Prince of Wales sis perdesi arkasında Alman gemilerinden uzaklaşmaya başladı.

Topçu muharebesi sırasında Bismarck iki isabet aldığından süratli biraz düştü, gömi bir derece kadar bağlanmış ve akaryakıt sarıncıları delinerek kesif bir yağ izi bırakmaya başladı. Amiral Lütjens, muharebeyi kesip kaçmaya çalışan HMS Prince of Wales'i takip etmeyecek güney rotasında seyir devam etti.

Bismarck'ın aldığı isabetler önemli olmamakla beraber mutenkip hareketi etkileyebilecek nitelikteydi. Kazan dalgelerinden birini su bastığından sürati 28 müe düşmüştü, yakıt tankı delindiğinden hem denizde yağ izi bırakıyor ve hem de 1000 tonluk akaryakıtı kullanılmaz durumda bulunuyordu. Böylece uzun süreli bir Atlantik hareketi artık olanak dışıydı. 24 Mayıs sabahı saat 08.00'de Amiral Lütjens ticaret harbine devam etmek üzere Prinz Eugen'i bırakıp, Bismarck'ı St. Nazaire'e gitmek niyetinde olduğunu bildirdi.

Güney rotasına devam eden Alman gemileri saat 14.00'de Groenland'ın 340 mil doğusuna geldiler. Ancak HMS Norfolk ve HMS Suffolk matla temas muhafazasını sürdürüyorlar.

Amiral Lütjens; bundan sonra bir muharebe cereyan etmediği takdirde geceleyin çekilmeyi planladı.

Batı grup komutanlığı, gece verdiği bir telalele, filo komutanının ticaret harbi yapmak üzere Prinz Eugen'i göndermek fikrini uygun bulduğunu ve düşmandan ayrılmaya muvaffak olmaları halinde, Bismarck'ın bir müddet için açık denizde öğrenmeceğini uygun olacağı fikrinde bulunduğunu bildirdi.

Süratinin azalmasi olması, aldığı isabetten dolayı yağ izi bırakması ve radarla izlenmesi, düşmandan ayrılmaması hakikaten güçleştirilmekteydi. İlk muharabeden sonra filo komutanı Amiral Lütjens'in kuzeye veya doğuya dönüp, Norveç'e aydet imkânını düşüncü düşündüğü veya neden St. Nazaire'e gitmeye karar verdiği Alman aravilerinde açıkça belli değildir. Ancak Amiral Lütjens'in dönüşünde yanında toplanmış İngiliz anaatan filosundan ve bilhassa HMS Victorious uçak gemisinden de çekilmiş olması muhtemeldir.

Batı grup komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığının müzadesiyle, İngiliz kuvvetlerini denizalti sahalarına çekmek üzere Bismarck'ın bir harekatta bulunmasını planladı. 25 Mayıs 1941 sabahı düşmana hücum maksadıyla denizaltılarla emredilen sahada toplanması emredildi.

Alman gemileri, radar tetkimi muhafaza etmekte çok başarılı olan İngiliz kruvazörlerinden 24 Mayıs günü devamında kurtulmaya muvaffak olmadı. Saat 19.44'de görüldü sirtlarının son derece düşük olduğu, bir sırada, Bismarck, yeniden HMS Prince of Wales ve HMS Norfolk ile HMS Suffolk kruvazörleri üzerine döndü ve hücum seyrine geçti. Bu hareket; Prinz Eugen'in refakatten ayrılması için yapılmıştı ve Prinz Eugen refaketten ayrıldı.

Bu sırada İngiliz amiralilik dairesi, Bismarck'ı yakalamak için daha tedbirler almaya devam ediyordu. Özellikle Bismarck ve Prinz Eugen'in geriye dönmeleri ihtimaline karşı «H» kuvvetine mensup üç kruvazör ile Islanda'nın güney burunundan itibaren yitirdi tatikametine bir karakol hattı tesisi emredildi. Britanic transatlantik refakatinde belli rutinde seyretmekte olan HMS Rodney muharebe gemisi, Bismarck ile buluşacak şekilde tevcih edildi. Halifax'dan gelmekte olan bir konvoyu refakat eden ve bu sırada Bismarck'dan 900 mil kadar güney batı istikamatinde bulunan HMS Ramilles muharebe kruvazörüne Alman gemilerinin batı kanadında mevki alması ve Halifax'dan gelmekte olan diğer bir konvoyu refakat eden HMS Revenge muharebe gemisine; konvoyu terk ederek düşmana yaklaşması emredildi.

Diğer taraftan HMS Norfolk'da bulunan 1.nci Kruvazör filosu komutanı Amiral Wake Walker'e verilen emir de enteresandı. «Akaryakıtınız bitinceye kadar, Alman gemilerini anavatan filosu baskomutanı ile temas getirmek üzere temas muhafaza görevine devam ediniz. Seferiğiniz için gerekli düzen alınmıştır.» İngiliz amiralilik dairesi, durumu büyük bir titizlikle takip etmekteydi ve saat 15.45'de Amiral W. Walker'e şu sualler soruldu :

- a. Bismarck'ın muharebe kıfayetiinin ne kadarmın kalacağı?
- b. Sarfettılığı asphane miktarı tahminen ne kadardır?
- c. Çok sık toza değıştirmesinin nedenlerini nasıl yorumluyor-sunuz?
- d. Görüş ve kismetlendirmelerimize göre HMS Prince of Wales'in yeniden bir subatlı muharebesine girip girmeyeceği?

Amiralin bu sorulara cevabı da şu şekildeydi :

«Bismarck'ın durumu tam anlamı ile belli olmamakla beraber, muharebe kıfayetiinin yüksek olduğu kanaatindeyim. Takriben 100 stım asphane kullanmıştır. Çok sık toza değıştirmesi, kruvazörlerin temasından kurtulmaya çalısmaktan başka bir nedene bağlanamaz. Düşmanın önlenmesi imkânında bir hale geldikçe, diğer muharebe gemileri ile düşman teması peçinceye kadar HMS Prince of Wales'in yeniden muharebeye girmemesi düşüncesindedim. HMS Prince of Wales'in süratli düşmanla bir muharebeyi kabul edilebilecek durumda bulunmamaktadır.»

Saat 19.40'da Bismarck kendisine oldukça fazla yaklaşan HMS Suffolk'a ateş açtı. Taraflar hiçbir isabet olmadı ancak Bismarck'ın mukabelede bulunmak isteyen HMS Prince of Wales'in topkırı mekanik bir arıza nedeniyle tamamıyla çalısmaz duruma geldi.

İngiliz Anavatan Filosu Başkomutanı Amiral Tovey, Hood'un kay-
bından sonra Bismarck'ın Norveç'e dönüşü ihtimalinin bulunmadığı
kararına vardığından genel lüdes istikametinde seyrine devam etti.
Bununla beraber Amiral düşmanın süratli bir torpido saldırısı ile azal-
tılmadıkça, süratinden faydalanarak kurtulma ihtimalini dikkat na-
zarına alarak HMS Victorious uçak gemisini kullanmayı düşündü.
HMS Victorious yeni hizmete girmişti, personeli tecrübe ve güver-
tesindeki uçaklar da mahdut miktardaydı. Şartların uygun olmama-
sına rağmen durumu kritikliği nedeniyle Başkomutan bir saldırı
için HMS Victorious'u kullanma kararını aldı. HMS Victorious'un Bis-
marck'ın 100 mil kadar yakınına sevkı ve be merhiden uçaklarla
bir torpido saldırısı tertiplenmesi emredildi. Temas muhalefesi etmek-
te olan kruvazörlerin verdikleri raporlara bilmenden Bismarck'ın zey-
ki kati olarak biliniyordu.

Bismarck'ın 100 mil mesafesi içine saat 23.00'den önce girileme-
yeceği hesap edildiğinden torpido uçakları saat 22.00'de hedeften 130
mil uzaıttayken havalandı. Dokuz adet Swordfish uçağı derhal Bis-
marck'ın en son bilinen mevki olan 57 derece 09 dakika kuzey ve 36
derece 44 dakika batı boylanına yöneldi. Fena hava şartları nedeniyle
uçaklar HMS Norfolk Kruvazörü tarafından hedefe yönettildi. İngiliz
uçaklarının saldırıları aralıksız devam etti ve Bismarck, 25 Mayıs
1941 sabahı saat 06.28'de bir torpido isabeti aldı. Bu isabet geminin
muharebe kısıfeyi üzerinde etkili olmamakla beraber muhtemelen sür-
atinin daha fazla düşmesine neden oldu.

Bismarck'dan kurtulanların ifadelerine göre, torpido hücumuna
27 uçak iştirak etmiş ve bunlardan beş uçaksavar toplarıyla düşürül-
müştü. Bismarck tehli operatörlerinin, uçak gemisi telsiz muhabere-
sinden aldıkları mesajlara göre, uçak gemisine ancak bir tek uçak
dönüşmüştü. İngiliz Amirallik Dairesinin bu hücum hakkındaki ra-
poruna nazaran, hücum çok uzun mesafeden yapılmış ve uçak kaybı
da ciddi olmuştu. Ertesi gün hiç hava hücumu yapılmamış olması da
bunu göstermekteydi.

Batıdaki denizaltı gemisi Bismarck'ın üzerinde seyrettiği rotada
şimdiye kadar düşmanla temas edemediği için, baraklı sahasına git-
mekte olan beş denizaltı gemisine; Bismarck'ın rotasına aykırı olarak
BE 84 ve BE 44 karıştı arasında mevki almalari emredildi. Atlantik
kıyı sularında Bismarck'ı karşılamak üzere keşif ve av uçakları ve
hafif sualtı kuvvetleriyle hazırlik tedbirleri alındı.

25 Mayıs günü Amiral W. Walker, Bismarck ile teması idame edi-
lebilmesi için en fazla güvenilir radar cihazı ile teçhiz edilmiş bul-
unan HMS Suffolk'un bağimsız olarak temas muhafazasını emretti ve
HMS Prince of Wales ile HMS Norfolk'un bu görevi yakından kımaye
etmek üzere geriden takip etmelerini emretti.

Bismarck'ın süratli 20 mil düşmüştü. Gece, aydınlık gece şartla-
rına haliz ve görüş 8 mil kadar olduğundan HMS Suffolk sık sık se-
yirle takriben 21.000 yarı mesafeden takibe başladı.

Saat 03.00'da HMS Suffolk, Bismarck ile temasını kaybetti. Otuz dereceye bir zık zık için iskelede geldiğinde Bismarck sancaya keskin bir dönüş yaparak temas menzili dışına çıkmayı başardı.

Bismarck'ın kaybedildiği anlaşıldı. HMS Suffolk saat 04.01'de Amiral W. Walker'e düşmanın ya doğuya doğru kaydığını yahut batıya döndüğünü ve kendisinin bu ikinci ihtimale karşı hareket etmekte olduğunu rapor etti.

Amiral W. Walker, saat 05.53'de Bismarck ile temasını kesildiğini ve sabah yapılacakları içinde bir hava keşfi yapılmasını Amiral Tovey'den talep etti. Bu işareti alan Başkomutan, 23 Mayıs günü saat 09.00'da düşmanın karşılaşılmak hususundaki ümidini kaybetti. Bismarck kuzey enlemlerdeki değişik hava şartlarından faydalanarak ellerinden kurtulmayı başarmıştı.

Saat 03.08'da Bismarck ile temas kaybedildiği zaman Başkomutan bu mevkiye nazaran keşifleme cihetinde 115 mil mesafede bulunuyor ve 210 dereceye seyreliyordu.

Saat 08.15'de Amiral W. Walker, Bismarck'ın hatıra doğru dokuz onluk bir donda yapmasının yahut doğuya dönerek kruvazörlerle gerisine düşmüştü olmasının muhtemel bulunduğunu bildirdi. Saat 03.30'da İngiliz Amirallik Dahresinden Bismarck'ı önlemek için emir alınan bulunan Amiral Sir James Somerville komutasında bulunan "H" kuvveti; HMS Renown muharebe gemisi, HMS Ark Royal uçak gemisi ve HMS Sheffield kruvazörü de Bismarck'ın en son bilinen mevkiye doğru 24 mil süratle seyrekmekte olup ayrıca H. no 1 Kruvazir Filosu da Bismarck'ın en son görüldüğü mevkiye gitmek üzere 05.58'den itibaren 180 dereceye dönünce bulunuyordu.

HMS Victorious saat 08.10'da keşif maksadıyla yedi uçak havalandı. Ancak bu aramadan hiçbir sonuç alınmadı.

Bütün İngiliz gemileri yüksek sürat kullanarak Bismarck'ı aramalarına rağmen saat 11.00'e kadar temas yeniden sağlanamadı ve bu yüksek süratle arama gemilerinin akaryakıt durumuna tesir etmeye başladı. HMS Begonia ve HMS Hermione akaryakıt ikmali nedeniyle görevden ayrıldılar ve bütün kruvazörlere tasarruf maksadıyla süratlerini 20 mîle indirmeleri emredildi.

25 Mayıs günü devamınca İngiliz gemileri Bismarck ile temas temin edemediler. Bununla beraber, bu sırada Bismarck'ın endişeli durumda bulunduğundan da hiçbir şüphe yoktu. Deniz ve Hava Kuvvetleriyle yardım ederek Bismarck'ı kurtarma ümidi mevcut değildi. Bu durumu gözönünde tutan Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı, eğer müteakip olaylar mümkün verirse, Kuzey İspanya Limanlarından birisine gitmeyi mülahaza etmesini Amiral Lüttjens'e teklif etti.

25 Mayıs günü düşmandan ayrıldığı zaman Flö Komutanının Atlantik'e açılmayı düşündüğü olması muhtemeldir. Eğer Flö Komutanı, Azor Adaları güneyinde bir tankerden akaryakıt ikmali maksadıyla böyle hareket etmiş olsaydı, düşmanın süratle tekrar temas sağlanmasına engel olabılırdı. Hatta mevakkat bir çekilme dahil in-

gizli konyoylarını durdurmak veya süratli gemileri ile derhal konvoylarını himayeye mecbur bırakacaktı.

Filo Komutanının akaryakıt durumu itibariyle bu şekilde Atlantik'e açılmadığı ve bu nedenle büyük bir riske rağmen doğrudan doğruya Saint-Nazaire'e seyretmek mecburiyetinde kaldığı kabul edilmektedir.

Amiral Lüjens'in direkt olarak Fransız Limanlarından birine seyretmek kararı; 25 Mayıs 1941 günü Batı Cephe Komutanlığınca tasvip edildi. Bununla beraber Bismarck'ın İngiliz kuvvetlerinden ayrılmayı daha uzun devam edemedi.

25 Mayıs 1941 günü durumu değerlendiren İngiliz Amiralleri Dairesi; saat 18.05'de bütün birliklerin Bismarck'ın Fransa batı sahillerine gitmekte olduğuna göre hareketlerini düzenlemelerini emretti.

26 Mayıs 1941 sabahı HMS Ark Royal uçak gemisinden inayalanarı keşif uçakları Bismarck'ı bulamadı ama saat 10.30'da Sahil Hava Kuvvetleri Komutanlığının tertip ettiği bir kamakol uçuşunda Catalina tipi bir uçak Land End'in 600 mil batısında Bismarck'ı gördü. Bu uçak Bismarck'ın uçaksavar ateşi karşısında teması kaybettii ise de biraz sonra HMS Ark Royal'ın uçakları tekrar temas sağladılar ve gün boyunca temas muhafaza ettiler.

Gerek ilk ve gerekse ikinci temas raporları Bismarck'ın yerini iyice tespit ve teyid etti. Bu, Bismarck'ın çekilme hareketinde cereyan edecek olayların çok kötü bir başlangıcı oldu. Böylece Bismarck'ın Brest'den 276 derece istikamatinde ve 690 mil mesafede bulunduğu tespit edildi. Buna göre Bismarck 21 mil süratle seyredebileceği takdirde Brest'e ancak 27 Mayıs akşamı saat 21.00'de varabilecekti. Yine Bismarck, 24 saat içinde de Alman Hava Kuvvetlerinin hava savunma gemisiyle altına girebilecekti.

Amiral Tovey şu anda Bismarck'ın 130 mil kadar kuzeyinde bulunuyor ve yaklaşan bir rotada seyrediyordu. Fakat Bismarck'ın süratli azalmadıkça kendisine yetişilemeyecek kadar ileride bulunduğu kabul ediliyordu. Ortada mevcut mesele yalnız sürat ve mesafe ile ilgili değildi. Aynı bir limana giden Bismarck mevcut akaryakıtını tamamen sarfedebilmek imkânına sahip olduğu gibi Fransız sahillerine yaklaşıp Alman Hava Kuvvetlerinin hava desagesine katılacağı belliydi. Buna mukabil İngiliz gemileri gittikçe artan düşman denizaltı ve hava taarruzları tehlikesine maruz bulundukları gibi bu tehdit altında sonradan da Anavatanına dönmek için uzun mesafe seyretecek zorunda kalacaklardı. İşte bu nedenle sadece HMS Renown, Bismarck'a nazaran ölümcül bir mevkide bulunuyordu. Fakat Amiral Tovey'ün emrindeki kuvvetler Bismarck'ı esaslı bir şekilde angaje etmedikçe bunun düşmanla yalnız başına muharebeyi kabul etmesi düşünülmüyordu. Bu nedenle, «H» Kuvveti Komutanı Amiral Somerville'e bu hususu belirten bir mesaj gönderildi.

Bundan sonra «H» Kuvveti iki, üç saat süratli uçak devriyeleri ile Bismarck ile temas muhafaza etti. Aynı zamanda Amiral Somerville;

Bismarck'a bir hava saldırısı yapmak üzere 30 mil mesafe içinde mevki idi.

26 Mayıs 1941 günü saat 11.15'de Amiral Lotjens: havanın gayrimümkün deyan: şüpheli nedeniyle St. Narvik'e girişmeğe başladığını öğleden sonra Brest'e yol vermesi hakkında talimat aldı. Batıda mevcut bütün Hava Kuvvetleri, Bismarck'ın evde ayrılmı emriyle alarak ve koy sularında bulunmasını sağlamak üzere Hava Kuvvetleri Başkomutanlığına talimat aldı.

26 Mayıs 1941 günü saat 13.30'da «H» Kuvveti Bismarck'ın poyraz köküne geldi ve tahriben 40 mil mesafesindedir bulunuyordu. Amiral, gündüz müddetince HMS Renown ve HMS Ark Royal ile Alman Hava Kuvvetlerinin menzili dışında kalıp, HMS Sheffield Kruvazörünü Bismarck ile teması gönderdi.

Gözetim kâğıtlarının verildiği bu esnada HMS Ark Royal tarafından ele geçirildiği bir patlamadan da söz edildi. Bu nedenle bilâhare HMS Ark Royal'daki havaalanı uçaklar, HMS Sheffield'in kendilerinden ayrılmış olduğunu bildikten saat 13.55'te belutlar arasında sürülerek Bismarck'ın manevralarını gözlemleyerek torpido saldırısı yaptılar. O kadar adet torpido atıldı ki ama bu esnada HMS Sheffield idi ve geri geri hiçbir torpido isabet etmedi. Swedish uçakları da bu esnada HMS Ark Royal'a döndü. Bu sırada Bismarck, HMS Sheffield'in 15 mil kadar güneyinde bulunuyordu. Yavaş saat sonra HMS Sheffield, Bismarck ile görüşme yaparak bir kâğıt taşıyan bir gemiyi ve 10 mil mesafesinde mevki aldı. Uçaklar HMS Ark Royal'a döner dönmez Bismarck'ın rasatı ve mümkün olan şekilde yeniden saldırı hazırladı.

Alman Hava Kuvvetleri, fakken olan hava partisi ve mesafenin fazlasından hiçbir şey yapamaz durumdaydı. Bismarck'ın yakınına kadar yaklaşan altı Alman denizaltısı hırsıyla ne kadar da sevdiği zatın bukey cihetini gösterdi. Ancak bunlardan iki tanesinin bir torpidoyu yaktı.

Çok yakın kuvvetler tarafından takip edilmekte olan Bismarck, 26 Mayıs akşamı çok müskil bir durumdaydı. Bununla beraber, topları ve makineleri tamir edilmediği halde gece torpido hücumlarından sakınarak sahilin Alman Hava Kuvvetlerinin menziline girip bilmeye gördükleri ve böylece kurbanlarını umut ettirecek nedenler olsa mevcuttu.

26 Mayıs 1941 gecesi, Bismarck'ın akşamın fayda eden en önemli buluşması olan HMS Ark Royal'dan aldığı uçaklardan oluşan ikinci grup saat 19.10'da hareket etti. Bu saldırı HMS Sheffield yönetti ve uçaklar 20.35'de üçüncü gruplar tarafından alarak belutlar arasında sürülerek kendileri bir uçakla beraber alında torpido hücumuna geçtiler. Torpido saldırısı 21.25'de sona erdi. Toplam 13 torpido atıldı ve iki isabet kesin edildiği sanılmaktadır. İki adet uçak Bismarck'a bir kâğıt taşıyan ve diğeri de rasatın almak üzere bir torpido isabet ettilerinde başarılı olmuştur. Bismarck'ın bu defa aldığı hasar ciddiydi. Her taraf isabet eden torpidoların darbe ve kâğıt taşıyan. Düşen donanımlı olan çıktı ve geminin manevra kabiliyeti çok fazla azaldı.

26 Mayıs 1941 akşamı saat 21.30'dan itibaren Bismarck artık manevradan çekildi. Son İngiliz uçakı bölgeden ayrılırken Bismarck (ki kere kendi etrafında dönmüş ve müteakiben kuzeybatı rotasında 10 mil sür'atle seyre başlamıştı. Şimdi İngiliz avcıların Bismarck'a doğru dönmüş olan Bismarck'ın ana makinelerinde bir arıza yoktu fakat dönmeyen donanmanın elden çıkması olası değil bu hale sokmuştu.

Alman denizaltısı U-566 saat 20.00 milasında, bilimsel olarak pek yakından geçen ve genel doğu rotasında seyreden HMS King George V sınıfı bir muharebe gemisiydi. HMS Ark Royal uçak gemisini gördü. Bu denizaltı geminin cephe görevinden dönmekteydi ve gemide hiç torpido bulunmuyordu.

Saat 23.35-23.40 arasında Alb Vilas komutanındaki İngiliz muhrip filosunun torpido saldırısı karşılıklı olarak Amiral Löffler saat 23.25'de; HMS Renown ve hafif silahlı kuvvetleri tarafından sarılmış olduğunu rapor etti. Manevra kabiliyetinden mahrum bulunan Bismarck'ın bütün düşman kuvvetleri karşısındaki durumu artık limitlendi. İçin en iyi tarafı, bu komutanın raporuna rağmen, Alman isabetlere rağmen top ve makine durumu itibarıyla muharebe edebilecek halde bulunmasına rağmen düşman donanmanın saldırısının önüne ve fena hava şartları altında Fw 190 saldırısına doğru seyretmesini engelleyordu.

Amiral Löffler, saat 23.35'te "Geri manevradan çekildi. Son mermiye kadar savaşacağız. Führe çok yasa" mesajını verdi.

Alman devlet başkanı Adolf Hitler'e hitafen verilen müteakip mesaj şu şekilde devam ediyordu:

"Siz olan muhtemel ve Alman tarafına olan karabina görevimizle sınırlı kadar dövüşeceğiz. Amiral Löffler."

Führer, cevabında filo komutanına teşekkür ederek Bismarck muharebe gemisi personeline şu mesajı gönderdi:

"Bütün Almanya sizinle beraberdir. İstediğin her şey yapacaksınız. Sizin birer hareketiniz, neyse kiyet muhtemelde birisini za bir ilham olmaktadır. Adolf Hitler."

26 Mayıs durumu, İngilizlerin Bismarck'ı imha etmek için kesin bir tasarrufa geçmek kararında olduklarını gösterdi. İngilizler, hava kuvvetleri ve hafif silahlı kuvvetleriyle torpido ücuncuları yaparak Bismarck'ı daha fazla torpiledikten sonra, bütün kuvvetlerle nihai muharebeye mecbur etmek niyetinde görünüyorlardı.

Bismarck'a yardım edilecek durumda Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı Harekât Başkanlığında yapılan incelemelerde aşağıdaki notelere vardı:

"Bismarck, Brei'den 400 mil mesafedeydi. Düşmanın uçak ve muhtemel denizaltı tasarruflarını azaltmak için, geminin denizli havada mümkün olan azami sür'atle seyrettilmesi şartı. Ancak bu hareket tarzı, esasen azaltmış olan akaryakıtının tüketimini olacaktı. Si-

marck'ın akaryakıt deposu yapılmıştı, başta hava kuvvetleri olmak üzere kıyıya müstenit saldırı kuvvetleriyle, düşman saldırı tearruzlarını güçleştirecek veya imkânsız kılarak kadar kıyıya sokulduğu takdirde mümkün olabilecekti.

Durum ve havada yaki olacak bir değişme ile, sonunda geminin kıyıya yaklaşılmasını mümkün görünüşte tutularak, remorkörler hareket için hazırlandı. Scharnhorst ve Gneisenau gemileri tamirde bulunup harekâta hazır olmadıklarıından kullanılmadılar. Bu batıcıları Bismarck'a yardım imkânları Hava Kuvvetleri ile Bismarck bölgesinde bulunan denizaltı güçleriyle inilme etti. Torpido alan olmasın bölgeye yakın bulunan bütün denizaltılar, Bismarck'ın konumunu tahmin edilen noktaya gönderildi.

26 Mayıs gecesi muhripeler Bismarck ile temas noktasına edersin, diğer bütün ligilla kuvvetleri de Bismarck'a doğru müntazamen yaklaşıyorlardı. Yüzer cephinde konuşulmuş HMS King George V ve HMS Rodney muharabe gemileriyle bulunuyor, kaba cephinde Koresmiral Somerville konuşulmuş. «H» kuvveti bekliyordu.

Komodor Vian'ın muhripeleri 27 Mayıs 1941 gece yarısından sonra her yarın aslında bir tenvie durumu olarak temas noktasına buldular. Saat 01.37'de komodor, Bismarck'ın son saati sonunda 8 mil süratle eğretildiğini ve hâli hâli ve süratli bir topçu ateşi yapmaya muktedir bulunduğunu rapor etti.

Saat 06.00'da gün ağardı ve komodor Vian'ın muhripeleri yardımla İngiltere anavatanı üzeri Bismarck üzerine yöneltildiğinde saat 08.43 de temas edildi.

Bismarck, 116 derece ve takriben 25.000 yarda mesafede görülmüştü. Bu sırada İngiliz muharabe gemileri 8 gemine aralıklı birde batında ve takriben 01.00'da doğru 116 derece mesafesinde eğretinmekteydiler. Saat 08.47'de HMS Rodney ilk ateşli ateş ve sonra HMS King George V ile. Bismarck bunların hedef gösterdiğini için küçük bir cıvılda yaktı ve 08.50'de ateş devam verdi. Saat 08.51'de Bismarck'ın açtığı saldıran HMS Rodney üzerine çıldırdı. Bismarck'ın ateş başlangıcı çok zihazlı olduğu halde onunun maktahatı sonra tesli maye başlandı.

İngilizlerin ilk isabeti 08.54'de HMS Rodney'ün öndeki salıncında kaydedildi. İngiliz muharabe gemilerinin her ikisi de ateş başlandıktan kısa bir zaman sonra aralarındaki mesafeyi artırmak ve ateş konusunu almak maksadıyla Bismarck'dan açılan doğru kıldır rafa çekildi. Yağmurlar ve bundan sonra HMS Rodney genel olarak sadece geminin hareketlerine aykırı olarak her iki gemi batırarak olarak topçu muharabesini sürdürdü. Düşüpten kısa bir müddet sonra Bismarck, ateşini HMS King George V'e tevhit etti. Fakat isabet temin edemedi.

Sonra mukabül HMS Rodney, saat 08.07'de Bismarck'ın baş güvertisinde bir isabet temin ederek baş hareketlerini kullanılmaz hale getirdi. Saat 09.12'de Bismarck'ın aldığı diğer bir isabet boks atış kontrol

merkezini susturdu. Bu sırada Bismarck, HMS Rodney'e hedef değiştirdi. Fakat toplarının çoğu susturulmuş olup, yalnız üç isaret ve vassat bataryalarla ateşli sürdürüyordu. Bismarck'ın vassatında büyük bir yangın çıktı ve gemi lakeleye yelmaya başladı.

Saat 09.35'den itibaren HMS King George-V ile HMS Rodney'in kısa mesafeden yaptıkları top ve torpido isabetleri sonucu saat 10.15'de Bismarck artık tamamiyle bir enkaz haline gelmiş bulunuyordu.

Başkomutan Amiral Tovey, Bismarck'ın bu halde artık insanlara dönmeyeceğine kanaat getirmiş bulunduğundan ve daha fazla top ateşi ile Bismarck'ın akıbetini pekiştirmeyi faydalı bulmadığından ve gemilerinin de akaryakıt durumlarını gözönüne alarak saat 10.15'de ateş kestirdi ve ilave dönmek üzere 027 dereceye döndürüldü.

Saat 10.36'da HMS Dorsetshire'e diğer torpidoları kalmış ise, Bismarck'a atması emredildi. HMS Dorsetshire, Bismarck'ın enkaz ve lakele bordalarına son torpidolarını attı. Gemi süratle lakeleye yaktı ve içtari batmaya başladı. Ömrünü yitirmiş gemiye göre alabora oldu ve saat 10.40'da dalgalar arasında tamamiyle kayboldu. Mürettebatı kurtarmak üzere yakınına sevkolan HMS Dorsetshire, büyük bir çaba göstererek 80 kişi kadar kurtarabildi. HMS Echo tarafından 36 ve daha sonra da bir Alman fahri gemisi 110 kişi kurtarıldı.

Amiral Lutjens de dahil 220'yi aşkın insan, personele öldü. Bismarck'a karşı dövuşen İngiliz gemilerinin personele, onun mürettebatının sayısız ruhuna ve geminin dayanıklılığına harcan kaskılar ve Bismarck hayrağı dalgalandırmak tatlı.

Bismarck'ın kara yardan harekati, İkinci Dünya Harbinin en göze çarpan olaylarından biri ve hısmat İngilizlerin ilahisine göre deniz harp tarihindeki bütün olaylardan daha çok önemli ve değer kazanmıştır. Yalnız çok geniş bir sahada cereyan etmekle ve çok sayıda dahimî za-yiyette olan gemilerin anı olarak toplanmanca ilahiyat göstermekle kalmamış aynı zamanda ilahî bütün kuvvetler arasında devamlı bir işbirliğini açıkça göstermiştir.

Takip kruvazörlerle toplanmış düşman buzer larından kaybedildiği zaman uçaklar veriden temas temin etmek, sonradan yine kruvazörler tarafından yakalandığı ve bu sefer kruvazörler son darbe-nin vurulması için uçakları yondurmuş.

Kruvazörler düşmanı kuvvetliği zaman, muhripier Bismarck'ın izini bulmuş ve bütün gece temas muhafaza etmişlerdir. İkinci Dünya Harbinde bu tarife göre keder cereyan eden olayların hiçbirinde uçakların deniz harbi bakımından değeri bu ölçüde karışmamıştır.

Bismarck, bu harekâtla duruş ve duruş kabiliyetini yükseldiğini dünyaya kabul ettirmiştir.

Bu harekâtla göze çarpan başka noktaları şöyle mülahaza etmek mümkündür:

Bismarck ve Prinz Eugen, Norveç'e inikallerini hiç almazsa geç yapmışlardı. Bu sayede daha başlangıçtan itibaren İngilizlerin bu

iki geminin hareketlerinden haberdar olmaları güçlenebilir ve karşı tedbirler almakta güç kalmaları temin edilebilir.

Harekât zamanı iyi seçilmemişti. Zira Ağustos ayında bu derece kuzey rüzgânı hâsret ve daha yukarıda geçeler aydınlık ve uzundu. Fakat bir saat üzeri bir yağmura Almanların ihtiyacıydı.

Alman Deniz Kuvvetleri Komutanları, İngiliz Kuvvetlerini diverjansa uğratmayı hiç düşünmemişti. Örneğin bazı kuvvetler Norveç kıyısına çekilerek suretiyle İngilizlerin dokkuz e tarafı çekilmeliydi. Blomarrck ve Prinz Eugen benzer seyretmekle mümkün bir yarıya güç teşkil eder. Ancak yakalanmaları fena oldu.

Almanlar kendi denizcileriyle kabiliyetini yalnız Atlantik'te düşündüler. Halbuki kıyıcı yollar üzerinde de denizciler kullanmayı olarlardı. Belki bazı vapurlar çöke edilebilir. Hattıma hava ve görüş zorluğunun fena olmasından dolayı için pek elverişliydin. Alman gemilerine bu şekilde yakalandıktan sonra hava kuvvetleriyle yardım edilebilirdi.

Blomarrck ve Prinz Eugen daha önce yedilerinden ayrılmak ve tak, etkilemektense nakliyatçıydılar. Bu ayda İngiliz uçakları, bu kadar korudan havalandırmalar tarafından yakalanmışlardı. Blomarrck güneye ayrılmakla ayrıca « H » kuvvetinin üzerine düşmü ve bu filo takli uçak gemisinin uçakları tarafından yakalandı. Almanlar bu ihtimali düşünmemişlerdi.

Blomarrck yavaşlıktan sonra geri dönmek gibi bir karar da vermemiş ve pek de yanlış olmamış. Tabiiyle en kısa yol olduğu için Falmes adalarıyla arasında aralıdan geçmek doğru olurdu. Nitekim buradaki üç kumandanı kurtulmak daha kolay olurdu.

İngilizlerin aldıkları irtibatı güzel olarak çok güçlendir. Buna asaleti mahallelerine ve iyi coğrafi durumlarına bakılmaktadır.

İngilizlerin hava keşfi iyi işlemektedir. Blomarrck öten saat süreye kaybolmuştur. Fakat burada konuları az ve zayıflıkla gittiler. Ayrıca bir de, İngilizler denizdeki bütün kuvvetlerini tek bir komutana altında birleştirmişler. Ancak doktrin birliği de durumu iyi muahaza olup ayrılmışlıklarını sadece işler iyi yürütüldü.

Prinz Eugen'in elden kaptırması İngilizler için büyük bir taklik haraydı. İngilizler topçuluk bakımından, Almanlardan çok daha güçlü olduklarını bir kere daha gösterdiler.

Taslağı büyük menden dolayı Blomarrck'ın zihni edilmesi Almanlar ve Alman Deniz Kuvvetleri için büyük bir darbe oldu. Bununla beraber, gerek Anstalt Lütjens ve gerek üç geminin personeli çok daha iyi bir mükemmelle verildi. Great West komutanına nispeten çok üstün olduklarını gösterdiler.

Neticen ne kadar İngilizler lehine bitmeseyse de, denizci gövde ile Almanların daha yüksek bir varlık gösterdikleri kabul edilebilir. Fakat Alman planı başarılmamıştır.

Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükamiral Raeder; 6 Haziran 1941 günü Bismarck hareketi ile ilgili raporunu Hitler'e sundu. Harekat raporu bütün detaylarıyla tartışıldı. Bütün anlatılanları Hitler, Graf Spee'nin kaybını duyduğunda söylediklerini ve yaptıklarını tersine son derece sükunetle dinledi.

Hitler, filo komutanının HMS Hood'la muharebeden sonra neden limana dönmediğini sordu. Bu soruyu Büyükamiral şu şekilde cevapladı.

«Kuzey boğazlarından düşmanı yarıp geçmek Atlantik'de harekât yapmaktan çok daha tehlikelidir. Filo komutanının, akaryakıt durumu müsaade ettiği müddetçe, sonunda Saint Nazaire'e girmek niyetiyle bu harekâtı yapmaya çalıştığı şüphesizdir. Düşman hava kuvveti ve hafif süsütlü kuvvetlerinin hücumları muvacehesinde kuzey kanallarından geçmek, büyük bir riske katlanmayı gerektiriyordu.

Filo komutanının Saint Nazaire'e rota vermeden evvel büyük bir kavis yapmak istemesindeki esas niyeti, düşman kuvvetlerini 25 Mayıs günü Batı Grup ve denizaltı filo komutanlıkları tarafından her karşı kol mevkillerine gönderilmiş bulunan denizaltı gemilerinin üzerine çekmekti. Akaryakıt durumunun böyle bir kavis yapmaya elverişli olmadığı anlaşıncaya mecburî olarak bu planın terasından vazgeçildi. Hatta düşmenden sıyrıldıktan sonra bir müddet açık denizde eğlenmesi hakkında Batı Grup komutanlığının emri telâhiyeye getirilemedi. Müteakiben Hitler: «Bismarck, HMS Hood'u batırdıktan sonra savaş kudretini kullanarak, bir ölüm dirim muharebesi olsa dahi, HMS Prince of Wales'i imha etmek üzere neden tekrar bu gemiye hücum etmedi? Hatta bu muharebe Bismarck'ın kaybı ile neticelense dahi; otilcode iki İngiliz muharebe gemisine karşı bir Alman muharebe gemisi batmış olacaktı.» sorusunun cevabını istedi.

Büyükamiralin bu hususta cevabı şuydu.

«Bismarck; Prinz Eugen'in uzaklaşılmasını sağlamak maksadıyla, 24 Mayıs günü HMS Prince of Wales, ile tekrar muharebeye girmişti. Bununla beraber, HMS Prince of Wales, HMS Hood batırdıktan sonra, bilâhare diğer büyük düşman gemilerinin de yaptığı gibi derhal müessir atış mesafesinin dışına çıkmıştır.

Bundan başka, filo komutanı, Bismarck ve Prinz Eugen, bu iş yapacak durumda olduğu müddetçe, düşman deniz nişancısını sâdâra uğratmak olan esas hedefini gözönünde tutmak zorundaydı. HMS Prince of Wales ile bir muharebeye gayret etseydi, kazansın dahi, yapacağı, ticaret harbine tesir edecek olan büyük bir sakatlığı; hesaba katmak zorundaydı.

Görevi; ancak düşman deniz nişancısına isarrızda gerekli ise muharebeye girmekti. Eğer Bismarck; düşman donanımına bir isabet alınması olsaydı, Alman Hava Kuvvetlerinin etkili hava himayesi sağlayabileceği sahaya girmesi ve Saint Nazaire'e ulaşarak tamir edilemesi kuvvetle muhtemeldi. Neticeye bakarak, Bismarck'ın ikinci bir düşman gemisini batırmaksızın kahramanca bir işi yerine getirmesi

Prince of Wales'i batırması tabiatıyla çok daha parlak bir hareket olacağı da aşikardır.»

Bismarck'ın kaybı, Almanların Atlantik deniz ulaştırmasına sunduğu gemileriyle işletilmiş düşüklüğü hareketin bir dönüm noktasıydı. Fakat aslında bu olay Büyükamiral Raeder'in Hitler nezdindeki prestijini bir hayli sarstı. Hitler, büyük tonajlı gemilerinin denize çıkışlarına bundan sonra müdahale etmeye başladı.

Büyükamiral, Brest limanındaki Seehornhorst, Groussau ve Prinz Eugen'in halen güçlü bir saldırı kuvveti oluşturdıklarına, Bismarck'ın eşi olan Tirpitz'in kurtulmasıyla, yine Atlantik'de deniz ulaştırmasına korkunç darbeler indirileceğine olan inancını yitirmemişti.

ALMAN AKINCI ŞİLEPHERİNİN 1941 YILI HAREKATI :

Bismarck'ın batırılması takip eden aylarda Alman akıncı şileplerine karşı İngilizlerin hareketi şiddetlenmeye başladı. Akıncılar, tek bir takım hareketlerini yarıda kesip vatana dönmek zorunda kaldılar. Bazıları Almanya'ya ulaştı, diğerleri de esir olarak batırıldı. 1941 yılı sonunda açık denizlerde Alman akıncı şilepleri artık kalmamıştı.

Thor akıncı şilebi, 4 Nisan 1941 günü bir yardımcı kruvazör olan Veltair'e batırıldıktan sonra 23 Nisan 1941 günü Blakay körfezine salınan yarı. Müteakikben Mainz kanalına geçip 30 Nisan 1941 günü Hamburg limanına girdi. On ay süren hareketi sırasında 83 000 ton tutarında gemi batırılmıştı.

Pinguin akıncı şilebi, 1940 yıl sonuna yaklaşıncan Antarktika'ya müstaklik balina avcı gemilerini avlamak için yollandı. Antarktika sahilinde 14 ve 15 Ocak 1941 günlerinde iki fabrika gemisi, bir tanker ve onbir balina avcı gemisini de geçirdi. Aynı müteakik Pinguin yeniden Hind Okyanusuna döner hareketi başladı.

3 Mayıs 1941 günü Hind Okyanusunda seyretmekte olan Pinguin'in yolda geçince HMS Cornwall kruvazörü çıktı. Kurulmuş bir Norveç gemisi olarak hareketi başlatmayınca Pinguin ile Cornwall arasında şiddetli bir topçu düşüşü başladı. Çatışma sonu Pinguin infilak ederek parçaya geçti. Komutan Felix Kröder ile birisi de mürettebatın büyük çoğunluğu öldü. Pinguin, akıncı şilepler arasında İngilizlerin büyük batırıldığı gemi oldu. On ay süre ile denizde kaldı ve 130-561 ton tutarında 38 gemi batırıldı.

Nauru Adanındaki todat gemilerine saldırıktan sonra Marshall Adalarına doğru yagmak için geri dönen Akıncı 938 Orion, bu defa beklen ve anarına alındı. Dört saatlik balından çıkan Orion, Alman-bakiye güven içinde dönübelen Akıncı Akıncı 938 Orion ile bir-birlikte 57.444 ton tutarında gemi batırıldı. Yaşı bir tekne olan Orion'un bu şekilde açık denizlerde dolması ve akın hareketinde bulunması hakikaten bir başarıydı. Orion, 23 Ağustos 1941 günü Berchoux limanına salınan geldi.

Komet de güven içinde Almanya'ya dönmeleri ikinci şileplerindi.

18 Ekim 1941 günü Pasifik'ten ayrıldı, Boyuz Burnunda son ganimeti olan Hollanda şilebi Kota Nopan ile birlikte 17 Kasım 1941 günü Bordeaux Limanına vardı, Kota Nopan, değerli nasogözer ve küçük yüküydü.

Komet'in Biskay Körfezine girdiği tespit edildiğinden, Almanya'ya intikal seyrinde Manş Kanalında İngiliz Hava Kuvvetlerinin hücumuna uğradiysa da hasara uğramadan 30 Kasım 1941 günü Hamburg Limanına girdi. Komet ikinci şilebi de 15.5 ay denizde kaldı ve 42,659 ton tutarında gemi batırdı.

Hini Okyanusunda harekatta bulunan Kormoran bu harekâtından büyük bir gösterişle geri çekildi. 19 Kasım 1941 günü Hini Okyanusunda Avustralya kıyılarını Sydney ile Avustralya'nın batı kıyısı açıklarında karşılaştı. Olağan sorgu sualiden sonra deniz tarihinde en ilginç düelloaı cereyan etti.

Saat 17.25'de Kormoran Komutanı Alb. Theodor Dettmer, çatışmak zorunda kalacağını artık anlamıştı. Üzden Kormoran'ın top kurukları açıldı ve dikkatsizce Kormoran'a 1800 metreye kadar yaklaşmış olan Sydney'e süratli bir borda ateşi başladı. Birkaç dakika içinde Sydney kruvazörünün köprü üstü bir harebeyle döndü. Kormoran'ın vaktin mesafeden aldığı torpido tam isabet etti. Avustralya kruvazörünün baş tarafleri sustu. Fakat kaç tarafleriyle ateşe devam eden Sydney de Kormoran'a hasar verdi. Her iki gemide yarım çıktı. Saat 17.45'de Kormoran'ın ana makineleri stop etti. Karşılıklı çatışma 18.30'da karar sürdü. Her iki gemi de öldürücü yaralar almıştı. Sydney kruvazörü tamamıyla yanan bir harebe halinde mübareke sahreden uzaklaşarak bir müddet sonra battı. Mürettebatından hiçbir kişiye kurtulmadı.

Fakat Kormoran'ın personeli de mayın denizlerini tehdit eden ranginle bezelenmedi. Gemi kurtulmuş gemiyi terk emri verdi. Kormoran gece yarısı havaya uçtu. 400 kişilik mürettebatından 315 kişi kurtuldu. Kormoran 11.5 ay süren harekâtı sırasında 63,274 ton tutarında gemi batırdı.

1941 yılında Atlantik okyanus şilebi diğerlerine nazaran harekât rekorunu kırdı. Atlantis de Orion gibi dünyanın etrafını dolandı. 1941 yıl yaz aylarında Hini Okyanusunda ve Avustralya açıklarında hiçbir kurtan bulamadı seksen gün denizden sonra Boyuz Boğazı yoluyla Atlantik'e çıkmadan önce Norveç şilebi Silvanplana'yı ele geçirdi. 30 Ekim'de Boyuz Burnunu dönererek Atlantik'e girdi. Bundan sonra Atlantik'de denizaltı İkmal gemisi görevine başladı. 22 Kasım 1941 günü U-26 denizaltı gemisi Atlantis'ten akaryakıt alırken İngiliz kruvazörü HMS Devonshire akıncıyı buldu. U-26 denizaltısı dalarak asaklaştı. Atlantis'in yaptığı bütün bloker netice vermedi. HMS Devonshire devamla olarak Atlantis'in toplanan menzili denizinde bulundu. Karşılaştığı akıncı şilebin Atlantis olduğunu açıklayan mesaj alan HMS Devonshire derhal ateşe başladı. Atlantis buna cevap vermedi. Çünkü HMS Devonshire toplarının menzili denizde bulunuyordu.

Atlantis personeli hilakata binerek gemilerini terketti. Kısa bir müddet sonra Atlantis infilak ederek battı. Atlantis uzun mesafe sey-

rinde ve enüsta akıncılarının elde ettiği rekor zavaşın sonuna kadar kırılmadı. Denizde geçen 20 ayda 145.697 ton tutarında gemi batırdı veya ele geçirdi.

Böylece Kasım 1941'de İngilizler açık denizleri enüsta akıncı şubelerden temizlediler. Bu uğraşı Birinci Dünya Harbindekinden çok daha uzun sürdü ve sorun ancak şimdilik çözülmüştü.

ALMANYA - RUSYA HARBİNİN DENİZ CEPHESİ - KUTUP KONVOYLARI :

21 Haziran 1941 günü, Alınan Ordusunun Rusya Taarruzu başladı. Büyük Amiral Raeder, Rusya Taarruzundan bir gün önce Hitlerle Atlantik muharebeleri hakkında bir görüşme yaptı. Bu görüşmede Rusya'ya karşı uygulanacak deniz harbine ilişkin ne bir öneri ileri sürüldü ve ne de bir soru soruldu.

Rusya Savaşı iyi devam etmekle beraber, Hitler, Batı Cephesinden omıblecek muhtemel bir İngiliz Taarruzundan endişe duyuyordu. Bu nedenle de 19 Temmuz 1941 günü şu emri verdi :

«Batı ve Kuzeyde bulunan her üç sınıra mensup harp kuvvetleri, Kanal Adaları ve Norveç kıyılarına gıblerecek muhtemel bir İngiliz Taarruzunun daima gözönünde tutulacaklardır. Batı Cephesinden Norveç'in her tarafına derhal uçak kaldırılması için hazırlık yapılacaktır.»

Rusya istilas sırasında Batı Cephesine yönelik bir taarruza mani olmak hususu, esas itibarıyla Alman Deniz Kuvvetlerinin göreviydi.

Büyükamiral Raeder, 25 Temmuz 1941 günü Hitler ile yaptığı görüşmede; Murmansk'ı işgal etmenin önemi üzerinde ısrarla durdu. Bu limanın işgalı hususunda geçikildikçe İngiltere, buraya el atmak için büyük bir fırsat elde edecekti. Hitler bu öneriyi çok iyi karşıladı ve gereken emri vereceğini ifade etti.

Almanya-Rusya Harbinin ilk ayında Rusya'dan uğradığı mazeret kayıtlı, Stalin'i yardım istemeye zorandı. Böylece İngiliz Deniz Kuvvetlerinin Atlantik ve Akdeniz'deki görevlerine bir de Arktik katılması oldu.

Alman denizaltıları yani ara Brest'deki kuvvetli saldırı birliği de bırdık teşkil ettiğinden, bu kuvvetin daha denize çıkıp Atlantik ve Kutup konvoylarına taarruzlara başlanmadan Brest'de yok edilmeleri İngiliz Amirallik Dairesinde öngörüldü. W. Churchill, Brest'teki filo-ya, hava kuvvetleri için bir numaralı hedef olarak belirtti. İngiliz hava bombardımanlarının 375'i Brest'e yönelildi ve yü sonuna kadar bu hedef önceliğini korudu.

24 Temmuz 1941 günü, La Pallice'den Brest'e intikal seyrinde Scharrnhorst beş bomba isabeti aldı ve Temmuz ayı başında Brest Limanında bomba isabeti ile yaralanan Prinz Eugen de havuza alındı.

1941 yılının dınel yarısında İngilizlerin Norveç'deki hedeflere karşı başlatıldıkları komando akıncılarından şüphelenen Hitler, ilerde deniz-

den savunulmadığı takdirde Norveç'in kayınları endişe duyulmaya başlayınca Brest'deki gemilerin Norveç'e intikalinin etile edilmesini emretti.

İngiltere ile Rusya arasında ittifak yapıldıktan sonra birçok meseleler ortaya çıktı. Zira Ruslar silah endüstrisinin büyük bir kısmını Ural Dağlarına nakletmiş olmalarına rağmen Ukrayna'ya kaştı, bati bölgesindeki endüstri kaynaklarının elden çıkmasına neden oldu ve bu da Rusya'nın ikmal meselesini ortaya çıkardı. Genel olarak da Rusya harp silah ve araçları ile ekonomik yönden bir savaşa zaten hazır değildi ve bu yardama gereksinimi vardı.

W. Churchill ve F. Roosevelt kırmızı bir karara gittiler. Rusya'ya ne kadar çok yardım yapılabiliyse, Almanların bati ve yakındoğudaki gücünü o kadar azaltılabileceklerdi.

İkmal meselesinin Rusya'ya teslimat başı başına bir sorundu. Bu yardım iki yoldan yapılabilirdi; Batı Körfezi ve Kuzey Buz Denizi üzerinden Yapılan etüdler sonucu müttefik asti ikmal yolu olarak Arktik ve Barents Denizi seçildi. Rusya kıyılarındaki liman olarak kullanılabilirler Murmansk ve Arkangelak limanları vardı. Gedizirım akıntıları Murmansk Limanının buzlardan korunmakta ise de Arkangelak Limanının kullanılması kısıtlıydı.

Takip edilecek rota, Islanda adasının güney veya kuzeyinden geçerek Ayı adasının güney ve kuzeyinden Barents denizi ortalarına kadar yükselerek ve buradan güneye dönerek Murmansk veya Arkangelak'e inecekti. Bu yol Amerika'dan Rusya'ya yardım için en kısa ancak en tehlikeli yoldu. Yol Islanda'dan itibaren son derece kötü hava şartları içinde 10-12 gün sürülebilecekti.

Kısa rotası Alman uçaqlarına çok yakın geçecek olmasına rağmen dalma ıhtıması eden çok karanlık geceler Alman taarruzlarını güçleştirecekti.

Yaz ortası Norveç sahillerinde 300 mi kadar mesafeden geçecekli ancak devamını gündüz süresi Alman keşif ve hava harekâtını kolaylaştıracaktı.

İngiliz konvoyları genellikle Lükogya'da Loch Ewe'de toplanı edilecek ve oradan Islanda adasına geçerek, Amerika'dan gelenlerle birleşip Rusya'ya doğru yola çıkacaktı. Islanda adasında termidai liman olarak Reyjavik, Hvalfjordi ve Seldisfjordi seçildi.

İlk İngiliz konvoyu, 21 Ağustos 1941 günü Lükogya'dan hareket etti. Bundan sonraki konvoylardan dört tanesi de olaylar olarak Rusya limanlarına teslimat ulaştı.

Kutup konvoyları başlayınca, Almanlar için Murmansk en önemli bir hedef haline geldi. Kuzeydeki deniz ulaştırma yolunun kontrolünü sağlamlaştırılabilir için Büyükkameral Raeder, Murmansk'a gözlerini daha önceden dikmişti. Kuzey Norveç'deki Alman birlikleri Finlandiya birlikleriyle birlikte Murmansk'a ate geçirmek için tekrar

tekrar saldırdılar ama ele geçiremediler. Ancak Ilman yakınlarındaki Kirkenes ve Petsamo hava alanlarından seykedilen Alman Hava Kuvvetleri uçaklarının ağır saldırılarına maruz kaldı.

Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanlığı kutup konvoylarına taarruzları başlatmada oldukça geçikti. Hatta 17 Eylül 1941 günü Büyükamiral Raeder, süstü kuvvetlerinin Norveç'e intikali ile Kutup konvoylarına taarruzlar tertiplenmesi fikrini kaptı. Hitler'in emrine Büyükamiralın cevabı şöyleydi:

«Eas itibariyle Brest'de bulunan gemilerin Atlantik'de deniz işletimlerine karşı kullanılmaları düşünülmektedir. Muharebe gemilerinin Brest'de uzun müddet kalmalarını istemeyiz. Çünkü; bunların yakın bir zamanda İspanya üzerinden faydalanmaları beklenmektedir. Buradan işe, Atlantik muharebelerinde kullanılmaları çok daha faydalı olacaktır. Diğer yandan ağır süstü gemileri 1942 yılı başından önce önemli bir hareket için hazır duruma gelemeyeceklerdir.»

Ancak Büyükamiral Raeder oldukça hızlı sayılıyordu. Çünkü Norveç'teki Alman Hava Kuvvetleri oldukça azaltılma olduğundan deniz hareketi, hava kuvvetleriyle arzu edildiği şekilde desteklenemiyordu. Ayrıca Alman süstü kuvvetleri, Kutup konvoylarına taarruz etmek niyetiyle hemen Norveç'e intikal edebilecek durumda değildi. 1941 yılının sonbaharında gemiler oldukça dağınıktı. Schnarrhorst, Gneisenau ve Prinz Eugen hâlen Brest'de bulunuyor, Lütow'un Almanya'daki onarımı da devam ediyordu. Admiralet Scheer, Admiralet Blücher ve flonun en önemli gemisi Tirpitz harekâta hazır olup Baltık denizinde bulunuyorlardı.

Almanların bu hareketi sırasında geç kalmalarına karşılık İngiltere amirallik dairesi daha etkin önlemler aldı. HMS Tigra ve HMS Trident denizaltıları Agostos 1941 ayında Murmansk'a intikal ettirdi. Eylül 1941 ayının sonunda İngiltere ve Rus denizaltıları Alman deniz ulaşımına yollarını kesti. Böylece Almanlar, kuzeydeki biriklerini Finlandiya üzerinden karadan İsveç etmek zorunda kaldı. Rus Hava Kuvvetleri bir taraftan Alman gemilerine ve fiderine hücumlar tertiplerken, denizaltılar da nihayet Norveç fiordlarında salınen Alman süstü gemilerine büyük kayıplar verildi. Bu arada Almanlar da Kutup konvoylarına ve Murmansk'a hava taarruzları yaparak misilleme hareketinde bulundu.

Kutup konvoylarının rahatlıkla hedeflerine varması sürüp gidecekti. Almanlar Kasım 1941 ayı ortalarında ancak harekete geçti. Beş muhripten oluşan bir filo ile kuzey sularına sevk edildi ve Barents denizi ile Murmansk yaklaşım yolları üzerinde üç denizaltı ile bir karakol hattı tesisi edildi.

Almanların kutup konvoylarına ilk taarruzu, yedi gemiden oluşan ve 8 Aralık 1941'de İzlanda'dan hareket eden FQ-6 konvoyuna karşı tertip edildi.

Murmansk'a giden bu konvoyun rahatlığında sadece mayın arama-tarama gemilerinden oluşan bir emniyet kuvveti mevcuttu. Al-

manların Karvik sandı mahirgâhının konvoyu bulup taarruzun geçtiklerinde refakat gemileri de yaparak konvoyla Alman mahirgâhları arasına girdi. Kendilerine bir tuzak kurulduğuna şaşıran Alman mahirgâhları bu kötü refakat kuvvetini zorlamadan geri döndü. Eğer taarruzların devam etselerdi PQ-6 konvoyunu imha edebilirlerdi.

Almanlar, konvoylara taarruz için konvoyun aynı refakat kuvvetlerinden daha küçük refakat gemilerine devredilmesini bekliyor ve Kola boğazı açıklarında taarruzlarını geliştirmeyi tercih ediyorlardı.

Gecce saatlerinin uzaması üzerine konvoylardaki gemi miktarları artırılmaya başlandı. PQ-7 konvoyu bu grup halinde fazla tarihlerde denize açıldı. Birinci grup iki tanker, ikinci grup ise dokuz zilepden oluşuyordu. PQ-7 4 konvoyu salimen hedefine ulaştı, ikinci grup ise bir gemisi batmış ve bir gemisi de Kola boğazında mayına yakılarak yaralanmış olarak (termina) limanına girdi.

13 Kasım 1941 günü Büyükamiral Raeder, Hiler ile yaptığı görüşmede, deniz harbine ilişkin görüşlerini ve emirlerini şöyle açıkladı:

«Norveç bölgesindeki en önemli görev, kutsal nakliyatın idare etmek ve geliştirmektir. Düşman denizaltı ve hava kuvvetleri tarafından yapılan taarruzlar deniz ulaştırmasının sekteye uğratmış ve zedelemiştir. Şop zamanlarda döğün, mayın döğünere yönelmiştir. Bu, düşmanın artık hafif suüstü kuvvetleriyle Nordca'nın açığında taarruza harekât girişmeyeceği şeklinde değerlendirilmiştir.

Halen mevcut hava kuvvetlerimiz, ancak hava ve gördü parlatı müsait olduğunda normal konvoy trafiğimize himaye sağlayabilmektedir. Bugüne kadar düşmanın faaliyeti, beklendiği derecede olmamıştır.

Kutup konvoylarına taarruzların tertiplenmesinde denizaltılar hedef seçiminde güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Karlı, fırtınalı ve zifalı kış havalarının etaki büyüktür. Bu harekât bölgesindeki hava kaytının mayınlığı diğer bir taktikdir. Karvetli savunma tedbirlerinin yanı sıra, gözetli akıntılar nedeniyle kışın kışın körfizlerinde toplanmış bulunan gemilere taarruz etmek güçtür. Seyir güçlükleri, akıntılar, derinlikler, savunma tertipleri ve din mayınları nedeniyle de bu vaziyete müfuz edilmemiştir.

Gündiye kadar elde ettiğimiz tarrübeler ve güc parlatı bakımından, denizaltıların Arktik'de yapacakları harekâtın fazla bir kıymeti olmayacaktır. Haler iki denizaltı gemisi burada harekât yapamaz; diğer biri bu bölgeye gitmek üzere yolda ve döndürülmüş de anıstana dönmektedir. Mevcut harekât planına göre bu harekât bölgesinde daima üç gemi bulundurulacaktır.

Baltık denizindeki durumda önemli bir değişim yoktur. Deniz ulaştırmasının devamı bakımından, mayın taranması öncelik alınmıştır. Tallin-Finlandiya arasındaki ulaştırma, olan gereğince devam etmektedir.

Talin'e gelen ilk mak hattı, henüz Odensholm adasını ıssal etmiş bulunan düşman tarafından tetbi edilmiştir. On kadar Rus denizaltısı halen denizdedir.

Kış bastırılmakta olduğunda, gemilerin hareket yapma planakları hazırlanmaktadır. Meyvaciyeyle öğrenilen Rus savaşlı gemilerinin artık hareket yapma imkânları yoktur. Mart ayına kadar da birkaç mihrip belirsiz hareket yapacak durumdadır. Birkaç gün önce Jumbunda beşajına kadar gelmek cürretinde bulunan bir Rus grubu kayıplara uğramıştır. Bu hareketin maksadı bilinmemektedir. Bu, Odensholm ve Hango'nun tahliyesine hamuruk olabileceği şeklinde değerlendirilmiştir. Jumbunda baraj tahviye edilmiştir. Şimdi artık donma başlamış olduğundan buzun etkileri gittikçe azalmaktadır.

Karai ve Batı bölgelerinde düşman hava üstünlüğünün belli bir derecede tesir etmesi, deniz ulaştırmasını ve savunma kuvvetlerimize önemli derecede tesir etmektedir. Uçaklar ve balistiklerle yapılan saldırılara karşılık, düşman gemi oğdu mayın da düşmektedir. Son zamanlarda Botikoyne ve Lörvea açıklarına lehrardan mayın atılmaktadır. Noksan bulunan refaret kuvvetlerimizin mayınlı ve periscope'lerden oluşan isteklerde bulunulmuştur. Bunlar, personel üzerinde yaralı ilaz ve sinirsel tesiri büyüktür. Şimdiye kadar bütün elverişli kuvvetler kullanılmak suretiyle çok gelin parçalar altında konvoyları himaye etmek ve deniz ulaştırma yollarını açık tutmak mümkün olmuştur.

Ekim 1941 ayı sırasında Batı bölgesinde, toplam 1.200.000 tonluk 362 gemiden ibaret 139 konvoy himaye edilmiştir. Düşman hava saldırıları arasında 18 tane kaybetmiştir. Üçerisi kayıplar ise iki gemi ile bir mayın tarama gemisi batmış, 16 adet mayın tarama gemisi, motorlu mayın taşıyıcı ve gemisi hasara uğramıştır. Bu gibi kayıplar bizim için çoktur.

Son zamanlarda Atlantik kıyılarında hareket eden ve gelen denizaltılarında kara artarı şekilde hava saldırıları olmaktadır. Denizdeki durumun değiştirilmesi için yerkene gel, edrati bir adım atmaya karar verilen, hava kuvvetlerinin ar birliklerinin tahviye edilmektedir.

Harekâta hazır oldukları sonra Turpitz, evvelce hazırlanmış plan gereğince, Eylül ayı içinde Drontheim'e gönderilecektir. Durum elverişli takdirde Norveç kıyıları açıklarında hareket yapacaktır. Yakın durumu düşman durumu ve kendisine karşı bölgede olan ihtiyat dolayısıyla Turpitz evvelce bildirildiği gibi Atlantik'e gönderilmeyecektir.

Brest'te bulunan gemilerimiz 1942 yılının Şubat ayında harekâta başlamak üzere hazırlanmaktadır. Durumun tekrar dikkatle gözetilmesini, Atlantik'te belli bir süre harekâat yapmanın mümkün olduğunu göstermiştir. Özellikle Gibraltır konvoylarına karşı başarı ve stratejik tesir hususunda iyi fırsatlar mevcuttur.

Bu günün güçlükleri, hareket için tam bir eğitim yapmak, gemileri seferle ilgili suları harfeline çıkarmak ve gelirmek, Atlantik'te ilmal sağlanmaktadır.

İslanda bölgesine karşı bir yarma harekâtında bulunmak, zor ve tehlikelidir. Brez'deki gemilerin harekâta hazır olmalarından sonra, burada bırakılmaları mevcut hava şartları muvacehesinde doğru değildir. Gemilerin Atlantik kıyılarında bulunması sadece, düşmanın konvoylarına daha kuvvetli hümaye vermesini temin etmektedir. Yakın bir gelecekte de İspanya kıyılarına kullanılmamız olmahtır. Pek kritik bulunan yakı duruşumuz genâî bir şekilde etüd edilmiştir. Neticede aşağıdaki neticelere varılmıştır:

Atlantik'deki düşman deniz ulaştırmasına karşı uzun süreli bir harekâta tesebbüs edilmeyecektir. Bütün harekâta takkadüm etmek suretiyle, gemilerin muharebe hazırlıkları ve periyodik eğitimi sağlanacaktır.

Bu şartlar sağlanıncı zaman, Brez'deki gemilerin, Fransa Atlantik kıyılarının kuzey ve güneyinde, Kuzey-Güney düşman konvoylarına karşı harekât yapıp yapamayacaklarına veya bu gemilerin anavatan sularına veya Norveç bölgesine nakledilip edilmeyeceklerine karar verilecektir. Karar, düşman ve yakı durumuna bağlıdır.

Ağır sâdâtı gemilerinin kuzey bölgesinde konsantre edilmesi, düşmanın, büyük deniz kuvvetlerini İsveçya bölgesine bağlamasına melen olur ve Kutup konvoylarına ve İslanda-Faroes bölgesindeki düşman karakol kuvvetlerine taarruzumuzun mümkün kılınır. Prince Eugen konvayörüne kanal yolu ile anavatanına gelmek mümkündür.

Bu açıklamalar sırasında Hitler, Brez'de bulunan diğer bu muharebe gemisinin de kanal yolu ile anavatanına dönmelerindeki sancı öğrenmek istedi. Başvukamiral, böyle bir çarpmayı sırak Prince Eugen'ın yapmasının mümkün olmadığını düşündüğünde ferâî muharebe gemileri için böyle bir şey düşünüldüğünü ve şimdî bulunmadığını ifade etti.

Mütteâkıben Başvukamiral Raeder, scelerine şöyle devam etti:

Admiral Scheer cep muharebe gemisi harekâta hazır. Deniz kurmaylığı geminin Atlantik ve Hint Okyanusunda kruvazör harbi yapmak üzere denize çıkması sözlenmektedir. Geminin denize çıkması İslanda-Faroes boğazından geçişteki seyir plânlarını tamamen bozarakla beraber, cerek deniz kurmaylığı ve gerekse grûp komutanlığı, ları, düşman deniz ulaştırmasına karşı yapılacak bu harekâtın plan gereğince yapılabilirliğini tavsiye etmektedir.

Bu husustaki hazırlıklar ilerlemektedir. Genî hafta sonunda üstünü terkisimendir. Mühasee hali hazır durum içinde kudretli bir geminin, özellikle Hint Okyanusunda görülmüş pek büyük bir stratejik etki yapacaktır. Bunun bu surlarda görülmüş, Orta Doğu'ya arden deniz ulaştırmasına ve Hint Okyanusundaki ferâî İngiliz deniz ulaştırmasına tesir edecek; İngiliz kuvvetlerini bağlayacak; Azdenis'de etkisini göstererek ve İngiltere'nin, Hindistan bölgesindeki durumuna tesir edecektir.

Kuzey denizinde ve Norveç kıyıları açığında düşman hava kuvvetinin yapılamayacağı müsait hava şartlarını iktidâğıdır ve denizaltılarımızla hava kuvvetlerimizle doğru raporlardan faydalanabilirliği.

miş taktirde; Bu geminin Atlantik'e bir yarına yapması için çok iyi fırsatlar vardır. Elbetteki, yarına hareketinin riski büyüktür, keşfedildiğini zannettiği zaman derhal geri dönmesi hususunda gemiye emir verilecektir.»

Hİtler; geminin şu anda kaybedilmesi ihtimalinin prestij bakımından büyük bir kayıp olacağını ve şimdiki halde Norveç'in hayali bir nokta olmasına müdahale ettiğinden, Admiral Scheer'in Norveç kıyılarına yani Narvik veya Drontheim'e gönderilmesini istedi.

1941 yılının son toplanışında, Hitler'in fikrinde gittikçe yer eden, Norveç'e yapılacak bir taarruz korkusu açıkça konuşuldu. Bu korku, Hitler'in 1942 yılı stratejisine temellenen hakim olacaktı.

İtaliyeli, 27 Aralık 1941 günü Norveç'de Bergen'e yakın Vaagso'ya terfili oldukları akın muvacehesinde; bu ve buna benzer yapılacak akınların; Heri karakol ve bataryaları tahrip etmek, tesadüfi başarılarla deniz ulaştırmasına engel olmak, propaganda yapmak ve prestij kazanmak, Deniz ulaştırmasını kesmek ve ablukaya yönelik hareket için köprübaşı tesis bakımından arazi ve savunma tesislerini keşfetmek maksadıyla yapılabileceği değerlendirildi.

Bu bölgedeki Alman Deniz Kuvvetlerinin yeterliliği; Norveç bölgesindeki düşman hareketlerini defetmek için kuvvetli bir hava kuvveti hazır bulundurmak tezahürüne ortaya koydu.

Bu konu ile ilgili olarak Tirpitz'in Drontheim'e gönderilmesi ve nereye terfili edileceği meselesi görüşüldü. Tirpitz'in Drontheim'den; düşmanın durumu, hareket maksatları ile deniz ve hava savunma tesislerine göre hareket yapmasında gördüğü birliği sağlandı. Tirpitz'in stratejik görevi aşağıdaki şekildeydi :

«Kuzey Norveç bölgesine karşı yapılacak düşman hareketini yavaşlatmak ve Kutup konvoylarına taarruz etmek suretiyle, Almanya'nın Norveç ve Arktik bölgesindeki varlığını korumak, Düşman deniz kuvvetlerini, Akdeniz, Hint Okyanusu veya Pasifik'de hareket yapamayacak şekilde bağlamak.»

Bu görev muvacehesinde Tirpitz; İngiltere-Batıdan-Beyaz deniz; deniz ulaştırma yolunu kullanan Kutup konvoylarına taarruzlar terfili edebilir, askeri önemli hedef noktaları bombardıman edebilir ve düşman hareketine müdahale edebilir.

Bastıda bulunan Scharnhorst, Gneisenau ve Prinz Eugen'in durumları ara gelmişinde, önce deniz kurmaylığının bu gemilere ilişkin raporu okundu. Bu raporda :

«Gerekli masrafları temin edilmişinde gemilerin 1942 yılı başında onarımları bitmiş olacaktır. Gemileri ve personeli hareket için hazırlamak, onlara ameli eğitim ve tecrübe kazandırmak, personele aynı deneyimi vermek ve birleştirme karşı olan sadakatli geliştirmek hiçbir suretle havuzda ve limanda duran gemilerde elde edilemez.

Bu nedenlerle, muharebe gemileri, harekete gönderilmeden önce, en az bir kaç hafta Fransa'nın Atlantik kıyıları açıklarındaki sularda eği-

time gönderilmek zorundadırlar. Bu zaman zarfında bütün emniyet tedbirleri alınmalıdır. Eğitim, ilk önce Limanda ve Brest açıklarında, bundan sonra Brest körfezinde ve daha sonra da Fransa'nın batı kıyıları açığında denizde yapılmalıdır.

Gemilerin, Mart 1942'den önce harekâta gönderilmesi baltâ konusu olmaz. Harekâtın tahatı, düşman durumunun kuvvetlendirilmesine ve akaryakıt durumuna bağlı olacaktır. Durum devamlı olarak değiştiğinden, şu anda harekâtın tahatı hakkında bir karara varmak mümkün değildir. Bu husustaki idisimler, İngilizlerin Kuzey-Güney deniz ulaştırmasına taarruz suya kuzey b'kzeye' göndermektedir.

Deniz kurmaylığının fikrinde, bu harekâtın başlangıcı en geç olarak Mart veya Nisan 1942'den sonraki bir tarihtir. Çünkü ydın bundan sonraki dönemi de harekât şartları daha çok elverişsiz olacak ve aynı bu gibi harekât artık mümkün olmayacaktır. Bu nedenle gemilerin hazırlanması için ameli eğitime derhal başlanmalıdır. Aksi takdirde bunlar, gelecek kış kadar atıl vaziyette kalacaklar ve kendileri hiçbir harekât yapmadan Fransa'nın Atlantik kıyılarında düşman hava taarruzlarına maruz kalacaklardır.

Yukarıda arz edilen eğitim aynı zamanda gemilerin kanal yoluyla Anavatanına doğru bir yarma harekâtı yapılmasını gerektirdiği takdirde de mümkün olacaktır. Bununla beraber, bugünkü bölgelere pasaran böyle bir hareket mümkün değildir. Hava müddet ve hava kuvvetleriyle hifinassa seyir güçlüklerinden doğan zorlukları hesaba katmadan dahi, risk korkuncu olup böyle bir cürat, hem gemilerin hem de personelin kabiliyeti dışında bir iş olacaktır.

Bu seyir yolunu, kendi noksan mayın tarama ve kimyave kuvvetleriyle yetor derecede emniyetle almak mümkün değildir. Sundiye kadar geçen zaman zarfında bu yoldaki büyük gemiler terk edilmiştir. Mayından temizlenmiş dar kanallarda hava taarruzlarından sakınmak mümkün değildir. Mayın tarama gemileri ve mayın bulma gemilerini takip ederken, sürat azaltılacağından, tehlike tahminlerinin üstündedir deniliyordu.

Rapard ve söylemleri dinleyen Hitler : Kuzeyde şu şekilde bağlıdır : İngilizler ise elverişli bir şekilde tasarruf edemeyince, Kuzey Norveç'in çeşitli yerlerine taarruz edeceklerdir. Deniz Kuvvetleri ve Çakarına Kuvvetleri tam teclip bir taarruz ile bini gradan atınaya teğelirde edecekler, mümkün olursa Narvik'i alacaklar ve bu suretle İsveç ve Finlandiya üzerinde baskı yapacaklardır.

Bu harbin sonucu takumandan büyük ehemmiyet alır olabilir. Bu nedenle Alman Donanması bütün kuvvetini Norveç'in savunması için kullanmalıdır. Bu maksatla bütün muharebe gemileriyle, cep muharebe gemilerini biraya göndermek uygundur. Cep muharebe gemilerini, deniz kurmaylığı herne kadar en yavaş için onları bu bölgede kullanmayı uygun mütalaa etmekteyse de, örneğin salıp kurmaylarına taarruz görevinde kullanabilir.

Bu nedenle, gemilerin Brest'ten dönmeleri şayanı arzu değildir. Bu ise en iyi olarak, gemilerin düşmanın her bir taarruzı öğretilerek kanal ve

sisıyla bir yarma yapmaları suretiyle sağlanabilir. Yani daha evvel hiçbir eğilim hareketi yapmadan ve harekati mümkün kalan feris fiivada icra edilmek suretiyle bu mümkündür.

Eğitim maksatı herhangi bir hareket, özellikle İngilizlerin bundan, istihbarat vasıtasıyla, haberdar edilmiş olmalarından, onları torpido ve bomba taarruzlarını şiddetlendirmeye sevkedecektir ki; bu suretle gemilerimiz kısa zamanda yakalanacaklardır. Bundan sonra ise bütün şartların elverişli olduğunu farz etmek dahi, yeniden tamire ihtiyac hasıl olacaktır.

Yığane hareket tarzı, icrasını belli edecek hiçbir ikaz yapmadan bir sürpriz yarma hareketidir.

Kanalı imanın tarzında yatmak gayri mümkün olduğu takdirde, gemilerin tesli ile top ve mürettebatının Norveç'in takviyesinde kullanılması, en uygun hareket tarzı olacaktır.»

Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Büyükamiral Raeder'in itirazlarını dinlemesine rağmen Hitler, tekrarın Norveç'in savunması üzerinde ısrarla durdu. Ancak buradaki durumun aydınlığa kavuşmasına kadar nihai kararın geçileceğini ifade etti.

Büyükamiral, Hitler'in bu husustaki değişmez görüşlerini öğrendikten sonra, karar vermeden önce bütün meselelerin bir kere daha ortaya atılması hususunda müsaade talep etti.

İNGİLİZLERİN VAAGSÖ AKINI (27 Aralık 1941) :

Vaagsö, Norveç'de Bergen'in takriben 50 mil kadar kuzeyinde en önemli balık ve balıkyağı üretim merkezlerinden biriydi. Balık ve balıkyağı Almanya'da yiyerek maddelerinin önemli bir kısmını teşkil ettiğinden 1941 yılından itibaren bu maddelerin Norveç'ten ithaline bağlandı. Norveç'ten Almanya'ya yapılan ihracat, balıkların tutulma zamanına tabi olduğundan muayyen mevsimlere tahsis ediyordu. Aralık ayı, balıkyağı tahsisat eden fabrikaların en fazla faaliyette gösterildikleri zamana rastladığından bu tarihte büyük miktarda yağ stokları yapılır ve gemilere yüklenmek üzere bekletilirdi.

İngilizler bu ihracata tam anlamı ile mani olmak maksadıyla Vaagsö'deki yağ stokları ile balıkyağı fabrikalarını tahrip etmeye karar verdiler. Bu maksatla yapılacak bir akında ikinci bir hedef olarak ilerinde bulunan bütün gemileri tahrip ve Quisling Partisine mensup bazı şahısları ateş geçirmek de düşünüldü.

Ancak bu tali hedefler esas hedefin gerçekleştirilmesine mani olmayacaktı.

Liman savunması ile ilgili bilgiler elde edildi. Mahay Adasıyla Rugaund Adasında birer batarya ayrıca Vaagsö'nün kuzeyindeki Ølvesund mevkinde de sahne topu mevcuttu. Vaagsö'de çok derin olduğundan burada tedafii mayın menasarnın tesis edilemeyeceği düşünülüyordu.

İngiliz harekâtı, karaya asker çıkarmakla Vaagsø şehri ele geçirmek ve burada yağ fabrikalarıyla yağ stoklarını tahrip etmek üzere planlandı. Bu çıkarmayı destekleyecek olan Deniz Kuvvetleri destek atışı sona erdikten sonra Üssanda bulunan gemileri tahrip edecekti. Baskını gerçekleştirmek maksadıyla taarruzun sebebi alacakartanlığında yapılması düşünüldü. Çıkarma harekâtı, denizden yapılacak topçu ateşi ve bombardıman uçaklarıyla alınan bataryalarla ateş bombası atılması suretiyle desteklenecek, gerektiğinde ayrıca Deniz Kuvvetleri tarafından da sis perdeleri tesis edilecekti. Bundan başka Üssida hava alanına Alman uçaklarının bu meydana kullanmalarına mani olmak maksadıyla Hava Kuvvetleriyle de bir taarruz yapılacak. Sahil Komutanlığına mensup av uçakları bütün harekâtı havadan himaye edip destekleyecekti. Alman süsütlü kuvvetleri tarafından yapılması muhtemel herhangi bir müdahaleye, denizde bulunacak bir anastu birliği ile karşı konulacaktı.

Bu plan ve alınan terfîlerden anlaşılacağı üzere Vaagsø akını, tam anlamı ile bir müşterek harekât olarak hazırlandı ve icra edildi. Bu nedenle, Vaagsø akınına ilişkin harekât planı; İngiliz Anavatan Filosu; Başkomutanlığı, Shetland ve Orkney Adaları Bölge Komutanlığı, Sahil Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Stratejik Bombardıman Hava Kuvvetleri Komutanlığı ve Kara Kuvvetleri Komutanlığının temsil edildiği müşterek harekât komitelerinde tartışılıp hazırlandı.

Vaagsø harekâtı için HMS Kenya Muharabe Kravarı, HMS Onslow, HMS Oribi ve HMS Oribi muhripçileri (HMS Oribi, Türk Deniz Kuvvetlerinde TCG Gayret olarak görev yapan İngiliz tipi muhripçiler), HMS Chiddingfold uçaksavar kruvazörü de HMS Prince Charles ve HMS Prince Leopold çıkarma gemileri tahsis edildi.

Harekâtın başlaması öngörülen tarihten on gün evvel bu harekâtı iştirak edecek Kara Kuvvetlerine mensup birlikler olan bir tabâkâta eğitime tabi tutuldu. Gayri meskun bir adaya atından taktikate çok yakın bir çıkarma ve çıkarma ile ilgili destek harekâtı icra edildi. 27 Aralık 1941 sabahı saat 02.00'de iyi hava şartları içinde taarruz görev grubu Vaagsøfjord açıklarına geldi. Harekât saat 06.00'da başladı ve saat 13.30'a kadar devam etti. En son olarak Vaagsø fiordunda HMS Onslow ve HMS Oribi Muhripçileri terk ederken, aralık bütün askeri hedefler ele geçirilmiş bulunuyordu. Üssund'un doğu sahlindeki fabrika yanmakta olup, Maley Adasındaki askeri tesisler, kışalar ve lojistik destek tesislerinden ayrı bir duvarın ile koruyuk ateşler yükselmekteydi. Vaagsø Rahnuma de gerisindeki Hinnerland bir cehennem görünümündeydi. Yağ tıplarını her geçen dakikasından daha da kurtuluş hâle getiriyordu.

Saat 14.15'de verilen emir gereğince harekât durduruldu. Bütün kara birlikleri tekrardan gemilere bindirilmeye başlandı.

Bu harekât esnasında Alman Hava Kuvvetleri tarafından pek az bir müdahalede bulunuldu. İngiliz Sahil Hava Kuvvetlerine nispeten uçaklar son derece başarılı bir harekât icra ederek Alman Hava Kuvvetlerinin harekâtını engelledi. Harekâtın sonunda Quelling Partizan mensup dokuz kişi yakalandı.

Netice olarak, Vaagsa skanz, iyi planlanmış ve üç silahlı kuvvetin mükemmeli bir işbirliği sayesinde gerçekleştirildi. Bu husus, askeri harekât ve teşkilâtın niçununda müşterek harekât merkezleri/komandolarının değerini bilhassa ortaya koydu. HMS Kenya gemisinde, deniz ve kara gücü birliği komutanları birlikte bulundu ve harekâtı birlikte sevk ve idare etti. Ancak harekâtı sevk ve idare edecek sorunla iki komutanın ve yardımcılarının aynı gemide bulunması hatırdı.

1941 YILI MAYIN HAREKATI :

1941 yılında, Almanlar akustik mayınları deniz suları da preşer mayınları hizmete koydular. Bu arada hem magnetik, hem akustik ve hem de preşer tipi multiteir kombine mayınlar geliştirildi.

Havadan atılan akustik ve magnetik mayınlar iyi netice verdi. İnsan cisimleri sık sık kazandı. İngilizler Mart 1941 ayında Almanların denizinde bu mayınları rahatlıkla taramaya başladı. Alman Deniz Kuvvetleri Başkomutanı Başkomutan Räder, 4 Şubat 1941 günü Hitler'a yaptığı görüşmede özellikle «Barbarossa» Harekâtına ilişkin mayın harekâtını aşağıdaki şekilde arzetti :

«Kıyı savunmasını desteklemek maksadıyla Geland'dan Mernel'e ve İsva'da Bonshelm ile Kolberg'i birleştirilen hatlar arasında tedafül mayın sahaları tesis edilecektir. Batık Denzine giriş temin eden geçitler mayın ve minalar ağırlı ile kapatılacaktır. Hücumbotlar, denizaltılar v.s. tekneler mayın okumada kullanılacaktır.

Finlandiya Körfezinin baki kısmını kapamak için, Finlandiya'ya binmeden mayın minaları tesis edilecek olup Finlandiya kuvvetleri de kullanılır, gerekli mayınları tarafımızdan verilecektir.

Rumanya ve Bulgaristan'a da mayın yardımıyla bulundurulması önerilmektedir.

Bir defa, Rus Fiyon aradan kaldırıldıktan sonra, muhtemelen peniz öçürde mayın temizleme harekâtı yapmak gerekecektir.»

İngilizler mayınları önüne spektraria aralı miktarda mayın dokümanına rağmen, Londra'ya mayın patlaması vakalarında tarkedilir bir yolda olundu. Bunun tesirinde yeni tip kombine ateşleme mekanizmalı mayınların en kısa zamanda kullanılmak üzere ilişkin hazırlıklar başlatıldı.

Bu arada vaktin matabakat sonucu, İtalya'ya Alman mayınlarının verilmesi kararlaştırıldığından 700 adet sephiyeli, 650 adet antenli, 500 adet UMA ve 500 adet EMM mayını taktik ve teknik personelle birlikte Mart 1941 ayı ortalarında İtalya'ya gönderildi. İtalyanlar bu mayınları Trablus kıyısına tedafül maksadla dağıtdılar.

Havadan döğülen kombine magnetik ve akustik ateşleme sistemindeki mekanizmaya sahip mayınlar Mayıs 1941 ayında hizmete girdi. Dajmann, yeni prensipler keşfederek bu mayınları temizlemek için

yeni usulleri geliştirilmesine imsaı vermedeki istemkin olduğu kadar fazla kullanılmasına gayret edildi. Liman girişlerine kombine mayın dokmek, İngiliz deniz ulaştırma yollarına karşı yapılan denizaltı saldırı kuvvetleri ve hava kuvvetleri hareketin takviye etmek bakımından çok etkili oldu. Bundan önceki ateşleme mekanizmaları geçirdiğinde tutularak, yeni mekanizmaların kurup bir sistem olduğunu tanım etmek İngilizlerce kolay oldu. Bir yalıtı tetrübeler neliğinde İngilizlerin mikabül tedbirlerinin son derece gelişmiş olduğu anlaşıldığında; tarruz mayın hareketiyle mayın mikabül tedbirler hareketi arasındaki yarıpı kesin bir şekilde hissi olduğu açıkça görüldü.

Ancak bütün tarruz mayın hareketi Almanya'ya tehlikeydi. Bununla beraber bu avantajın sadece belirli bir zaman için devamlı edilebileceği kabul ediliyordu. Azami derecede tesir göstermesi bakımından Hava ve Deniz Kuvvetleri Hükümeti arasında derhal ya bir miktarda mayın dokmeye bağladı.

En endişeli derre 1941 yılı yaz ayları olmakla beraber, İngilizlerin mayın mikabül tedbirler hareketi faaliyet devamlı etki ve mayın teminleme hareketinde 80.000'den fazla personel kullandıkları halde yine de istenilen seviyede başarıya ulaşamadı.

Güpheşiz bu şekilde mayınların kullanılması düşüncelerine kalde- lere uyandı. Müttetfiklerin protestolarına neden oldu. 1907 La Haye Antlaşması ticari seyrüsefere mani olmak için düşünen sahil ve liman girişlerine mikabül mayın dokmeyi yasak etmekteydi. Fakat ticari limanları keza harp gemileri tarafından da kullanılmakta olduğundan ortaya bir mesele çıkmıştı.

Zira mayın; bir gemi tarafından mı? Müttetfik mi? yoksa düşman mı? tefrik edemeyeceği gibi, bir geminin ticaret gemisi veya harp gemisi olduğunu tefrik edecek bir şekilde de sahilye değildi.

Aynı maddenin düşman ya da tarafsız bir ticaret gemisine, İngiltere sahillerinde torpido döğümü yapan bir denizaltı gemisi düşürdü. Fakat aynı bölgeye dokulmuş bir mayına çarparak batan bir tarafsız ticaret gemisi için mayın libam etmesi mümkün olmamıştı. Meksika hükümeti mayın hareketi gözetimi azalettişecek bir devamlı bulundurmuyordu.

İngilizler, Almanların bu hareketlerine uçaklarla yavaş yavaş Almanya sularına mayın dokmek suretiyle cevap verdiler. Ötümley etkili bir şekilde işe edilen İngiliz tarruz mayın hareketi, Almanya'ya oldukça pahalıya mal oldu.

1941 YILI BALTİK HAREKATI

Alman ordusu 21 Haziran'da Rusya'ya saldırıya başladı. Harekata başlaması esas itibarıyla üç hafta önce olmak üzere planlanmış bulunduğuna halde, Balkanlardaki hareketi nedeniyle tehir edilmişti. Alman tarihçileri, eğer Hitler, Yunanistan'da Yunan ve İngiliz Kuvvetlerine karşı İtalya'ya desteklercek zorunda kalmıştıydı. Doğu Hareka-

İşin çok başka bir cereyan şekli takip etmesi mümkün olacağı düşünülmüştür. Harçkâta, mevzû konularında bağlanmıy olmasz, Hitler'e, kıym basırmamasından evvel, Alman taarruzunu pekleştirmek bakımından yeterli fırsat vermedi.

Kıyıkamral Raeder 10 Haziran 1941 günü öğleden sonra Wolfovalmize karargâhında Hitler'e bir görüşme yaptı. Bu görüşmede Amiral Sovyet gemilerinin İsveç'e enternu edilebilmesi ihtimaline temas edip, Sovyet Deniz Kuvvetlerinin Finlandiya Körfezinden çıkmasına mani olmak maksadıyla Deniz Kuvvetlerinin bütün olanaklarını kullanarak gerekli önlemleri almış olduğunu ifade etti.

Bu toplantıda Hitler, Batı Cephesinden vaki olabilecek bir İngiliz taarruzundan endişe ettiğini ve Batı Cephesine vaki olacak bir taarruzı manı etmek hususunun, esas itibariyle Deniz Kuvvetlerine düştüğünü de bir kere daha tekrarladi.

21 Haziran 1941'de başlayan Alman taarruzu, görüşme göre Sovyet Baltık Filosu için eni kargaşaları bir olay oldu. Yüksek Sovyet askerî mekemleri, Almanların taarruz hamlikleri hakkında çeşitli yollardan elde ettikleri bilgileri Baltık Filosuna ve diğer askerî makamlara vermemiş de olsa, kendi bölgelerinde cereyan etmiş olan olaylardan hiç almazmış durumu kısmen de olsa değerlendirmeleri gerekirdi.

Rusların Petropavlovsk Kruvazörünün (Eski Alman Kruvazör Lützow) teslimanmasında yardım etmek üzere Leningrad'da bulunmakla olan Amiral Feige de adedi yetmiş yaklaşan Alman mühendis ve teknisyeni 1941 yılı Mayıs ayında geri almıştı. Yine 1941 yılının Mayıs ayı sonundan 15 Haziran 1941 gününe kadar 32.000 Alman askeri bütün teçhizat ve araçlarıyla Baltık Denizi üzerinden Finlandiya'ya nakledilmişti. 12 Haziran 1941'den itibaren Alman Deniz Kuvvetleri, Orta Baltık'daki karakol mevkilerini almış bulunuyorlardı. Yine 14 Haziran 1941 gününden itibaren Alman askerî gemilerinin Sovyet limanlarına girmeceği yasak edilmiş ve bir takım bahaneler yaratılmak suretiyle de, Sovyet ticaret gemilerinin Alman limanlarından ayrılacakları teyid edilmişti.

17 Haziran 1941 günü Finlandiya serberlik ilan etmiş ve ertesi günü Alman Deniz Kuvvetleri Finlandiya kırsullarına istiklal etmiş, Memel - Oland arasında da Warburg memlaları dökülüşü bulunmak-taydı.

Almanya-Rusya harfların başlamasından bîrgün önce de, Gdansk dolmuşundaki bölgede Alman askerî gemilerinin seyruşlerine izin verilmiş, şunu sürmekte Kier ve Cohen mayın döküşü grupları tarafından Ağzide ve Karbetta mayın mandaları dökülmüşü.

Sovyet Baltık Filosu, Almanlar tarafından oldukça müstahza edilmişü. Hakikatte bu filo, iki muharebe gemisi, iki ağır kruvazör, bir marin kruvazör, yirmiyedi mahrip, doksanı iki denizaltı ve yirmi eder mayın arama tarima gemisiyle gör ayda yardımcı ve okul gemilerinden ibaretti.

Alman Donanması, İngiltere'ye karşı deniz barbini devam ettirmek zorunda bulundugundan, Sovyet Baltik Filosuna karşı kızıl elinde birlikler tefrik etti. Başlangıçta Almanlar, yirmisekiz hücumbotu, beş denizaltı gemisi, altı mayın gemisi, üç adet mayın arama tarama filotillası, balıkçı gemilerinden oluşturulmuş üç adet yardımcı mayın arama tarama filotillası, iki adet refakat ve denizaltı savunma barbi filotillası, üç mania kırıcı gemi ile dört yardımcı mayın gemisini tefrik ettiler. Tahsis edilen uçaklar da, kiamen geçici olarak verilmiş çeşitli tiptendi.

Sovyet Baltik Filosu Komutanlığının 21 Haziran 1941 günü yaptığı olduğu durum muhakemesi ve buna ilişkin harekât planı bulunmamakla beraber, bu illoya verilen görev; kıyı savunmasını yapmak ve bu suretle Kızılordu'nun hareket serbestisini sağlamak, bu orduyu bütün durumlarda desteklemektir.

21 Haziran 1941 günü İrben Boğazında Alman hücumbotları gece yaptıkları bir hücumla, bir Sovyet birliğinden iki muhrip ve bir torpidobotu batırdılar. 4 Temmuz 1941 günü KMA/47 Sovyet hücumbotu, şiddetli bir çarpışmadan sonra Alman hücumbotlarının eline geçti.

Temmuz 1941 ayının ilk yarısında, önemli ikmal maddeleri taşımakta olan beş Alman konvoyu Rusların hiçbir müdahalesiyle karşılaşmadan İrben Boğazı yoluyla Riga Körfezine salınan ulaştı.

Sovyet Baltik Filosu daha başlangıçtan itibaren Alman ve Finlandiya Deniz Kuvvetlerine karşı, muhrip, hücumbotu, denizaltı, mayın arama ve emniyet gemileri gibi bafis kuvvetlerle, deniz uçakları ve kıyı topusunu kullandı. İki muharebe gemisi ile Maxim Gorki Krivazoru, harbin ilk günlerinde kullanduktan sonra Kronstadt ve Leningrad'da kalarak, ağır boynuz isabetleri almalarından sonra yüzer batarya vazifelerini gördüler. Kirov Krivazoru Litani'dan Riga'ya getirilerek daha az su çeker bir hale getirildikten sonra Moonsund yoluyla Reval'a götürüldü. Burada kafa birliklerinin yaklaşmasını tılmaya etti ve tekrardan Leningrad'a alındı.

1941 yıl Temmuz ayı içinde Alman Ordusunun Reipas Gölü kenarından kuzeye Narva ve kuzeydoğuya Leningrad yönünden yaptığı taarruz esnasında, sol kanat zayıf düşerek geri kaldı. Düşman mayınlarının kısa sürede temizlenmesi sonucunda, deniz yolu ile yapılan lojistik destek nakliyatı hızlandırıldı ve bu kanatta etkili bir şekilde taarruzi harekât planı elde edildi.

Yine Temmuz 1941 ayında Rus kuvvetlerinin Kronstadt Körfezinde karşı karşıya kaldıkları baskı, Finlandiya Körfezi bafis sektöründe karşılaştıkları baskıdan çok daha şiddetliydi.

22 Ağustos 1941 günü Hitler'le yapılan toplantıda, Büyükbirirai Raeder, Baltik'da Hangoe'nin süratle işgal edilmesini gereği ve önemli üzerinde durdu. Toplantıya katılanlardan General Jodl, Ladoga Gölündeki harekât sona erdikten sonra Fin kuvvetlerince Hangoe Adasının işgal edilmesini planlandığını açıkladı.

Ağustos 1941 ayında Sovyet muhrip ve hücumbotlarının Alman konvoyları ile süsülü gemilerine karşı tertipledikleri taarruzlar başarılı olmadı ve 23-29 Ağustos 1941'de Sovyet Baltık Filosu, karadan kuşatılmış olan Revel'den çekilmek zorunda kaldı.

Ağustos 1941'de Almanların tesis etmiş oldukları mayın maniaları nedeniyle Sovyet Baltık Filosunun oniki harp gemisi battı ve altı harp gemisi de hasara uğradı. Bu arada batan ticaret gemisi otuzbeş, yaralanan gemi adedi de onbirdi.

Eylül 1941 ayında Ozeel ve Dagoe'nun Alman kuvvetlerince zaptından sonra Sovyet Baltık Filosuna mensup harp gemileri ile ticaret gemileri Kronstadt'a intikal ettirildi. Bugün üzerine Alman hücumbotları ve motorlu tekneler kullanılarak Kronstadt Körfezini kapamak üzere mayın maniaları tesis edildi. Bu kapama mayın manialarına paralel olarak Ruslar da kruvazör ve muhripileri ile körfezde tedafül mayın manialarını intikalden önce dökmüş bulunuyorlardı.

Rusya, Hangoe Adası ile olan ulaştırma yolunu açık tutmak gayretindeydi ve Alman-Fin mayın maniaları arasından bir taranmış kanal açmış, bütün gayretiyle bu kanalı açık bulundurmaya çalışmaktaydı.

Eylül 1941 ayında Sovyet Baltık Filosu, Finlandiya Körfezinde bir harekâtta bulunmadı.

17 Eylül 1941 günü Büyükamiral Raeder'in Wolfsschanze'de Hitler'e sunduğu raporda Sovyet Baltık Filosu ile ticaret gemilerine ilişkin şu görüşler yer almaktaydı:

«Sovyet harp ve ticaret gemileri Kronstadt'da toplanmış bulunmaktadırlar. Bu gemilerin bir yarma harekâtı yaparak İsveç'e intikalleri mümkün görünmemektedir. Halihazır durumları ile tesis etmiş oldukları batıl maniaları bu kuvvetin ilmanı terk etmeyeceğini göstermektedir. Ancak böyle bir harekâta girişmiş olduklarında aldığımız karşı tedbirler müracaesinde büyük kayıplara uğrayacaklarını da bilmektedirler. Bununla beraber, böyle tehlikeli bir yarma girişiminde, Baltık'da bulunan kuvvetlerimiz, Sovyet Baltık Filosunun hafif ve süslü birliğininin kaçırılmasına tamamiyle mani olamaz. Diğer yandan Baltık'daki bütün Sovyet gemilerinin ele geçirilmesi, bu filonun İngiltere'ye doğru bir yarma harekâtı yapmasını gayri mümkün kılar.»

Eylül 1941 ayı içinde Sovyet hücumbotları, Sworbe önünde kara bombardmanı görevinde bulunan bir Alman süsülü birliğine cesurane bir taarruza bulundularsa da, iki Sovyet hücumbotu batırdıktan sonra diğerleri geri çekildiler.

Ekim 1941 ayı başından itibaren Sovyet muhrip ve hücumbotları pek neder olarak harekâtta bulundu. Sovyet Baltık Filosunun bütün kuvvetleri kullanılmaksızın yapılmış olduğu Finlandiya Körfezine hakim olma mücadelesi bu suretle son erdi.

OKA mayın kruvazörü ve iki muhrip, Kasım 1941 ayında Alman hücumbotları tarafından görölmesine rağmen, hücumbotların konvoy refakatinde olması nedeniyle her iki taraf da bir çatırmaya girmeden uzaklaştılar. Kronstadt-Leningrad kuşatmasından sonra Sovyet muharebe gemileri ve kruvazörleri Almanların müteaddid hava hücumlarına ve sürütlü gemilerinin saldırılarına hedef oldular. Kasım ayı sonunda Baltık Denzinde deınma olayı başladığundan Alman hücumbotları harekâtıan geri çekildi.

Harp başladığında açık denizlerde bulunan Sovyet denizaltıları pek azdı. Bu sırada, harekâta hazır durumda bulunmayan beş denizaltı gemisi 28 Haziran 1941'de Litva boğaltımında ishrip edildi, diğerleri ise Windau ve Riga'ya intikal ettirildi. Hareket edebilen ve takat görer almaya hazır olmsayan denizaltılar da Revale nakledildi. Bu intikaller esnasında yedi Sovyet denizaltısı, Alman mayınlarına çarparak battı. İki tanesi Alman denizaltıları, bir tanesi ise Alman hücumbotları tarafından batırıldı.

1941 yılı Temmuz ayının ortasından itibaren Letonya ve Doğu Prusya kıyıları boyunca harekâta bulunan Sovyet denizaltı gemileri başarıla olmsadılar ve çok kere de yakalandılar.

Ağustos 1941'de Revale'n kuşatması ve bu nedenle bütün Sovyet denizaltılarının Kronstadt-Leningrad'a nakledilmeleri mecburiyeti, bunların kullanılmasını çok engelledi.

Ancak Eylül 1941 ortalarından itibaren tekrar harekâta başlayan Sovyet denizaltıları, Helsinki, Hangoe ve Brüstörri'e mayın döktüler, Sworbe açığında görevde bulunan Letoniz kruvazörüne başarıla bir torpido hücumunda bulundular.

Yirmialtı adet Sovyet denizaltısı kaybedilmesine rağmen başarıları son derece az ve etkisiz oldu.

Genel Kurum & İşletme
Ticari Kurumlar

0002060

Fiyatı 8500 TL.